Lei 6,50

ARKADI ADAMOV — URMA VULPII

Autorul este binecunoscut cititorilor din țara noastră: romanul său *Afacerea pestriților* a înregistrat într-un timp relativ scurt nu mai puțin de trei ediții.

Cartea de față, al cărei punct de plecare este un furt în aparență banal, ne conduce printr-un întortocheat labirint de întîmplări neprevăzute, cu dese și dramatice răsturnări de situații. Narațiunea densă, captivantă, prilejuiește cunoașterea unor esențe umane deosebit de pregnante.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Urma vulpii • arkadi adamov

Urma vulpii

arkadi adamov

Coperta de *Ica Cioian*

Аркадий Адамов

СЛЕД ЛИСИЦЫ

повесть

Изд. „Молодая Гвардия"

1966

Arkadi Adamov

URMA VULPII

roman

In româneşte de

DAN DEMETRESCU

Bucureşti • 1968

EDITURA

PENTRU LITERATURĂ UNIVERSALĂ

Capitolul 1

ODATĂ, LA UN MUZEU...

Vitali se uita cu vădită ostilitate la fetişcana care şedea în faţa biroului său. Ce sulemenită mai era! Sprîncenele, pleoapele, genele, obrajii... Şi unde mai pui că neroada avea doar optsprezece ani! Era totuşi drăguţă, dar curcubeul acesta de culori te făcea s-o crezi prefăcută şi stricată pînă-n măduva oaselor, de parcă i-ar fi ademenit pe cei din jur: „Cui nu-i e lene, uite-se la mine! Poftiţi, priviţi-mă!" Ba ai fi zis că îndemnul sună şi mai provocător: „Nu m-am vopsit aşa numai ca să mă admiri. Poţi să te şi apropii, să facem cunoştinţă, să mă tratezi cu ceva, să dansăm, să-mi faci curte. Poftim! Şi de-o fi să-mi placi un pic..." Vitali se încruntă. Prostii! Nu-i una dintr-alea. Avea în faţă doar o gîsculiţă, care-şi dădea aere de femeie rutinată. Iar asta o făcea numai de dragul „stilului", ca să pară „fată modernă, fără prejudecăţi". Şi-atît...

Vitali se uită la gîtul ei delicat, cu pielea catifelată. Nu se prea simţea în apele lui şi, ca să se ţină tare, încercă să-şi amintească tot ce ştia despre dînsa.

— Votcă bei? întrebă el sec.

— Doamne fereşte! Nu mă lasă mama.

— Dar să te zugrăveşti aşa, te lasă?

— Păi... asta-i o chestie de gust... Mama e din altă generaţie. Cît despre votcă... nici vorbă!

— Eu însă am auzit că bei și că fumezi. Nu ți-e rușine ? Dacă singură te apreciezi așa de puțin, cum vrei să te respecte alții ?

Fata tăcea întunecată, cu capul plecat. Pieptănătura ei modernă, cocoțată, părea gata-gata să i se reverse pe față. Ședea încruntată și tăcea. Nu, nu dădea nici un semn că i-ar fi rușine sau teamă. Vitali își dădea seama că era pur și simplu plictisită. Cuvintele lui îi intrau pe-o ureche și-i ieșeau pe cealaltă. Credea, pesemne, că el îi vorbește așa numai ca să-și facă datoria.

— Cu cine ți-a făcut cunoștință Vaska ?

— Cu nimeni. Și nici n-am știut că Vaska e un băiat atît de rău.

— Ba asta ai știut-o, chiar foarte bine. Dar te-ai învățat să minți, Liuda, și te previn...

Cu toate că se străduia să vorbească ironic și calm, Vitali fierbea de mînie. „Ți-ar trebui o chelfăneală, se gîndea el. Cu o curea zdravănă, să nu poți sta pe scaun o săptămînă. Tare aș vrea să știu cine-i maică-ta și cum îți poartă de grijă." Se înfuria din ce în ce mai rău. Înainte de interogatoriu, Igor îi pusese în vedere : „Caută să afli totul despre gașca lui Vaska. Trebuie s-o lichidăm." Iar mucoasa asta nu vrea să spună nimic.

...Pentru Vitali, munca lui era de mult învăluită în romantism, încă de pe vremea cînd citise un manual de urmărire penală, în primul an de studenție la drept. Iar de cînd începuse să lucreze aici, acum aproape un an, se simțea tot timpul fericit ca un băiețandru. Și nimic n-a fost în stare să-i clatine acest sentiment — nici alergătura prin oraș, nici ritmul îndrăcit al muncii, cînd tot felul de probleme urgente

sau chiar ultraurgente se suprapun vertiginos una peste alta și nici măcar insuccesele. Nu se descuraja nici atunci cînd nu reușea cu nici un chip să lămurească și să nimerească sforile de care trebuia să tragă ca să descurce nodul, să-i descopere pe oamenii care știu ceva și vor să spună ceea ce știu, ceea ce are nevoie să afle el și tovarășii săi. Iar ei trebuie să știe multe și despre mulți, ca să prevină infracțiunile, să destrame la timp cîte o bandă, să-i determine pe infractori să renunțe la planurile lor, să-și bage mințile în cap sau să se sperie de consecințe.

Iată și acum, Vaska ăsta. Un băiat periculos — deștept, energic, dar impertinent și cu gărgăuni. O cunoaște pe Liuda și-i face curte. Igor spusese însă că din partea ei nu poate fi vorba de dragoste. Pur și simplu îi e teamă... și i se pare interesant. Poftim însă de găsește cheia ! Găsește cuvintele, găsește coardele sufletești pe care trebuie să le atingi ca s-o faci să vorbească. Of, mult o să-i mai dea de furcă și șleahta asta !

Sună telefonul și Vitali ridică receptorul.

— Losev ? Fata e la tine ? — auzi el vocea lui Țvetkov.

— Da.

— Poți s-o expediezi. Mergi cu mine. Caută-l pe Otkalenko.

— Am înțeles.

Altă misiune ! Și așa n-aveai cînd să-ți tragi sufletul, cît era ziua de lungă. Dar fiecare acțiune nouă îl frămînta la culme pe Vitali, înflăcărîndu-i imaginația.

După ce se așeză în mașină, Țvetkov, un bărbat înalt și solid, cu trenci albastru și șapcă neagră, care

şedea lîngă şofer, le spuse fără să întoarcă capul :

— Măi băieţi, ne ducem la muzeul Dostoievski. Să fiu sincer, eu unul n-am pus niciodată piciorul pe acolo. Dar tu, Otkalenko ?

— N-am avut ocazia, Feodor Kuzmici.

— Ca să vezi, prin cîte universităţi ai ocazia să treci în munca noastră !

Vitali întrebă, cu o indiferenţă prefăcută :

— E vorba cumva de vreun furtişag mărunt ?

Losev şi Otkalenko şedeau alături, pe locurile din spate. Erau doi tineri cît se poate de diferiţi, şi totuşi aveau ceva asemănător. Losev era înalt, zvelt ca un adolescent, cu faţa bucălată, genele lungi şi buzele cărnoase. Purta un pardesiu de culoare deschisă şi o şapcă la fel. Croiala hainelor, dintr-o stofă destul de ieftină, era cît se poate de elegantă. Pînă şi cravata îngustă era legată cu un nod minuscul, modern, contrastînd cu albul imaculat al cămăşii. Losev ăsta avea o înfăţişare distinsă, un aer de intelectual. De altfel, părinţii lui erau amîndoi medici, după cum fusese de altfel şi bunicul său. Iar fiul... Printre altele, maică-sa obişnuia să spună că şi băiatul ei tămăduieşte oameni. Tratează nişte boli uneori îngrozitoare, foarte periculoase pentru cei din jur, foarte contagioase... iar metodele de tratament şi medicamentele... Aici mama suspina adînc şi adăuga cu tonul sentenţios al medicilor în discuţiile lor cu bolnavii : „Numai să nu te abrutizezi, Vitik, să nu te cobori pînă la nivelul lor, fie chiar şi în trăsăturile mărunte, în maniere, sau limbaj... Of, jargonul ăsta..."

Alături de Vitali şedea Igor Otkalenko, un tînăr vînjos, oacheş, cu bărbia masivă şi ochii albaştri, expresivi. Purta o cămaşă gri-închis, din tricot de lînă, un costum negru şi o manta de ploaie de aceeaşi culoare. Era cu capul gol. Avea o înfăţişare severă, dar în făptura lui scundă şi îndesată se simţea atîta neastîmpăr, încît ai fi zis că e umplută cu argint-viu. Otkalenko lucra de cinci ani în miliţie. Terminase şi el facultatea de drept şi avea multe cunoştinţe comune cu Vitali.

Erau prieteni la cataramă ; gusturile, interesele şi concepţiile lor coincideau. Amîndoi îl respectau pe Ţvetkov, dar între patru ochi îl mai luau peste picior. Pe lîngă că era mai în vîrstă, acesta le era superior în funcţie şi în grad.

— Furtişag ? îi întoarse Ţvetkov întrebarea, zîmbind strîmb. Depinde cum o iei. S-a furat, drăguţule, o tabacheră. Chiar a ăstuia... a lui Dostoievski.

— Oho ! O relicvă istorică ! exclamă Otkalenko foarte intrigat, aplecîndu-se spre Ţvetkov. Aşa ceva nu se poate vinde pe piaţă.

— Dostoievski a stîrnit un mare interes în Occident, declară Vitali pe un ton academic. Aş spune chiar un interes excepţional, determinat de creaţia sa. Acolo misticismul e la mare preţ.

— Şi mă rog, de cînd e Dostoievski mistic ? spuse Otkalenko întorcîndu-se brusc spre el. După mine a fost un mare realist.

— Da, dar cu anumite nuanţe... „Demonii", de pildă.

Vitali era într-o dispoziţie paşnică.

— Na-ţi-o bună ! Asta e o carte reacţionară, dar nicidecum mistică...

— Bine faceţi că discutaţi literatură, zîmbi din nou Ţvetkov. Cît despre vînzare, e încă prea devreme să vorbim.

Era prima zi de primăvară. După vînturile reci, tăioase şi după atîta lapoviţă urîcioasă, soarele primăvăratec, blînd, inundase uliţele, pînă la cele mai înalte acoperişuri, stropind geamurile cu aur strălucitor. Către amiază, caldarîmul străzilor se zvîntase şi numai de sub garduri şi din ganguri se scurgeau alene pîrîiaşe subţiri, descriind zigzaguri pe asfaltul cenuşiu al trotuarelor. Trecătorii mergeau numai pe partea însorită a străzilor, puţin moleşiţi, încetinindu-şi fără voie paşii.

În maşină era zăpuşeală şi, pregătindu-se să-şi aprindă o ţigară, Vitali lăsă în jos geamul încălzit de soare.

— Dacă ştiam că mergem la muzeul ăsta, aş fi frunzărit operele maestrului, să-mi mai aduc aminte cîte ceva. Parcă mi-e nu ştiu cum.

— Las'că nu te duci la seminar, dădu din mînă Otkalenko şi începu să-şi caute ţigările. Dar în loc de ţigări scoase din buzunar o hîrtiuţă, o desfăcu şi oftă adînc. Reţeta dată de Alka. Fireşte, uitase de ea. Şi doar farmacia era chiar peste drum, trecuse prin faţa ei de-o sută de ori.

— Cine ţi s-a mai îmbolnăvit? întrebă Ţvetkov fără să se întoarcă.

— Dimka, cine altul... Numai el din toată familia a mai rămas cu amigdale. Cică e prea devreme să i le opereze, trebuie să mai aşteptăm vreo trei ani. Pînă atunci Alka o să-mi scoată sufletul cu reţetele ei.

— N-are decît să le ia singură, doar e mamă, observă neglijent Vitali.

Otkalenko zîmbi ironic.

— Mai ai puţină răbdare şi o să-ţi aduci aminte de sfatul ăsta. Doar n-ai să rămîi burlac pînă la sfîrşitul zilelor.

— Fii fără grijă, nu intru eu sub papuc. Şi, în general — Vitali se întinse alene — cu asta o las mai domol. N-am nici o grabă.

Între timp, Ţvetkov se gîndea indispus că furtul picase cum nu se poate mai prost, tocmai la sfîrşitul trimestrului. Nu-i o treabă uşor de descurcat. Un hoţ de rînd nu cotrobăie prin muzee, asta-i sigur. Iar unul neobişnuit... poftim de-l dibuieşte! Cazul acesta o să le stea mult şi bine „în cîrcă". Iar şefii „o să-i scoată sufletul", cum se exprimase adineaori Otkalenko. Trimestrul nu fusese nici aşa prea „rodnic". Îşi imagină figura încruntată, nemulţumită, a lui Sviridov. „Contabil, nu lucrător operativ", se gîndi Ţvetkov. Dar imaginea lui Sviridov se risipi la fel de repede cum apăruse. Pentru o clipă îşi aduse aminte de Şurka, însă şi gîndul acesta se şterse înainte de a se limpezi, iar Ţvetkov se întoarse la prima idee, cu satisfacţie şi cu interesul său aprins de totdeauna: „Da, un borfaş ordinar, nu se băga într-un muzeu. Ce să facă unul din ăştia cu o tabacheră? Interesant!"

Ţvetkov era un lucrător operativ înnăscut. Cincisprezece ani de miliţie judiciară! Prin mîinile lui trecuseră sute de cazuri, sute de oameni. Ar fi putut să obosească, ori să i se facă lehamite. Da de unde! Cazurile nu se repetă. Se mai întîlnesc desigur şi unele analogii, şi totuşi nu seamănă unul cu altul. Iar de data asta... Hoţul ştie ce fură, prin urmare şi acesta cunoaşte preţul tabacherei. Losev spusese că Dostoievski e apreciat în Occident... apoi au început să discute

despre „Demonii". Țvetkov nu avusese ocazia să citească romanul, pe cînd ăștia doi l-au citit. Simți că-l înțeapă ghimpele invidiei. Firește, ar putea să le demonstreze că nu e totul să citești operele lui Dostoievski, că dînșii habar n-au încă de multe lucruri pe care el, Țvetkov, le cunoaște foarte bine. Așa ar fi făcut bunăoară unul ca Sviridov, dar nu-i cinstit să procedezi astfel. Întîi ar trebui să citească „Demonii". Ce mai titlu! Iar băieții sînt la locul lor, perseverenți, inteligenți și însetați de muncă. Țvetkov se gîndea întotdeauna cu plăcere la băieții lui. Chiar și în cazul de față... O să fie destulă alergătură, bătaie de cap. Și tocmai acum trebuia să se întîmple una ca asta, la încheierea trimestrului!

Același gînd îi revenea stăruitor în minte și străduindu-se parcă să-l alunge, Țvetkov scutură ușor din cap, lăsînd privirile să-i rătăcească pe geam.

Mașina trecu în goană pe lîngă fațada imensă de colonade a teatrului și, ocolind cvartalul, se opri în dreptul unui grilaj vechi de fier. Dincolo de gard se vedea o clădire galbenă, cu două etaje. O aripă a clădirii dădea pînă în stradă. Pe zidul galben era fixată o placă memorială mare, pe care scria că în această casă s-a născut marele scriitor.

La marginea trotuarului se afla un felinar strîmb, cu becul spart, iar pe asfalt se imprimaseră niște urme zimțate și groase de anvelope, parcă desenate în cărbune.

— Cineva s-a pupat în bot cu stîlpul, rîse ironic Vitali și coborî din mașină. Evident, un camion.

Un bătrînel cu pălărie boțită și fular roșu-aprins, care ședea pe o bancă din apropiere, se porni să le explice cu lux de amănunte:

— Dacă se suie copiii la volan! Aseară, cînd s-a izbit de stîlp, nici n-a știut cum să mai dea mașina înapoi. Se zăpăcise de tot. Păi treabă-i asta? Pe vremea mea, cine punea mîna pe volan? Numai oameni cu experiență...

— Bine, taică, îl întrerupse vesel Vitali. Amintește-ți amănunțit cum s-au petrecut lucrurile, că o să te-ntrebăm mai tîrziu. Acum să ne ierți, dar sîntem grăbiți.

Bătrînul mormăi ceva ursuz și se înfășură mai strîns cu fularul.

Intrară tustrei pe poartă și ajunseră la un pridvor străvechi, înalt. După ce străbătură un coridor strîmt și întunecos se pomeniră într-un hol mic. Pe pereți erau expuse afișe de teatru, iar în fund se deslușea garderoba. Chiar lîngă ușă, pe o măsuță, era deschis un registru gros.

O fată, care pînă atunci citise lîngă garderobă, se apropie și îi învălui într-o privire fugară, plină de curiozitate:

— Sînteți de la miliție? Să vă conduc la directoare.

Îi rugă să scoată mantalele de ploaie și-i conduse printr-un șir de încăperi cu mobilă veche și cu pereții încărcați de tablouri. Nu întîlniră nicăieri nici un vizitator.

— De ce-i atît de pustiu pe aici? întrebă Vitali. Sînt cam nepăsători oamenii din generația noastră!

Fata roși ușor.

— Da de unde! Însă cu dispariția asta, am închis muzeul...

— Asta nu-i dispariţie, ci furt. Aşa se cheamă, o corectă autoritar Otkalenko. Iar Ţvetkov o întrebă cu simpatie :

— Sînteţi custodele principal, sau aveţi alt şef ?

— Nu, nu-s eu, răspunse fata speriată. În sala aceea e custode Antonina Stepanovna.

În aceeaşi clipă, pe uşa spre care tocmai se îndreptau, intră o femeie înaltă, căruntă, cu ochelari. Se apropie şi întrebă cu o voce aspră, dar oarecum descumpănită :

— Pe mine mă căutaţi, tovarăşi, nu-i aşa ?

— Întocmai, răspunse Ţvetkov şi se prezentă : Maiorul Ţvetkov. Iar dumneavoastră sînteţi, desigur, directoarea.

— Da.

— Tovarăşa Volskaia ?

— Da. Să mergem, vă arăt eu totul.

Îi conduse în camera de unde ieşise adineaori.

— Vă rog să ţineţi seama că-i vorba de o pierdere foarte grea, o relicvă.

— Fireşte, fireşte, încuviinţă din cap Ţvetkov.

Otkalenko îi aruncă lui Vitali o privire şireată şi-i spuse în şoaptă :

— Am impresia că toţi s-au cam scrîntit puţin pe chestia asta. Nu ţi se pare ?

În odaia următoare, în colţul de lîngă fereastră, se afla un birou străvechi şi un fotoliu la fel. Pe birou, sub un clopot de sticlă, erau nişte hîrtii şi cîteva obiecte.

Volskaia se apropie de birou şi spuse îndurerată, arătînd lucrurile de sub sticlă :

— Aici era şi tabachera. Aseară încă o mai aveam.

Ţvetkov, Otkalenko şi Vitali începură să examineze cu atenţie biroul, fără să atingă nimic. Pe urmă Ţvetkov întrebă :

— N-a umblat nimeni aici ?

— Cum să nu umble ? se miră Volskaia. Mai întîi am scotocit noi singure, am căutat peste tot. Abia pe urmă v-a anunţat Svetlana la telefon.

— Mda... ne-aţi cam încurcat socotelile, oftă Ţvetkov.

Otkalenko întrebă :

— Şi cine-i Svetlana, care ne-a telefonat ?

— E consultanta noastră ştiinţifică, Gorina Svetlana Borisovna, dar noi îi spunem pur şi simplu Svetlana.

La ultimele cuvinte, faţa severă a directoarei se îmblînzi pentru o clipă, apoi redeveni parcă şi mai gravă.

Ţvetkov făcu semn cu capul spre birou şi i se adresă lui Otkalenko :

— Examinează-l cît mai atent. Vezi dacă găseşti amprente sau alte indicii. Păcat că n-a putut să vină şi expertul !

— Pînă una, alta, să ne uităm singuri, răspunse calm Otkalenko.

Ţvetkov se întoarse spre directoare :

— Mai întîi aş vrea să vă vorbesc între patru ochi. Putem să mergem în biroul dumneavoastră ?

— Poftiţi, ridică din umeri Volskaia. Dacă trebuie...

Vitali îi aruncă o privire lui Ţvetkov şi acesta, înţelegîndu-l din ochi, surîse şi rosti încet :

— Tu stai de vorbă cu tovarăşii despre cele întîmplate ieri, află care-i părerea lor.

Vitali știa cum decurg discuțiile astea. Cu cine să înceapă ? Deocamdată aici nu erau decît doi funcționari ai muzeului : fata care îi întîmpinase la garderobă și o femeie mai vîrstnică, cu aspect de om așezat, purtînd un halat albastru. Era custodele sălii, chiar al sălii cu bucluc. Poate că...

Chiar atunci intră o tînără subțirică, blondă, cu un taior de culoare închisă. O fată cît se poate de obișnuită, dar care avea ceva nespus de atrăgător în întreaga-i înfățișare, în mers, în expresia feței, pînă și în privirea pe care o aruncă asupra lui Vitali. Din clipa aceea, oricît s-ar fi străduit să-și concentreze atenția și orice ar fi făcut, Vitali îi simțea tot timpul prezența.

Tînărul se adresă hotărît, poate chiar prea hotărît, femeii în halat :

— După cîte știu, vă numiți Antonina Stepanovna și sînteți custodele acestei săli.

— Custode, cum de nu, răspunse ea încurcată, dar nu prea mi-am făcut datoria...

— Lăsați că vedem noi. Deocamdată, amintiți-vă cine a fost ieri aici. Poate v-a atras ceva atenția.

„N-am găsit tonul", își spuse înciudat Vitali, dar o senzație febrilă nu-l lăsa să chibzuiască liniștit, să o examineze pe femeia asta, să aleagă intonația și cuvintele cele mai potrivite. Surprinse o privire fulgerătoare a lui Otkalenko, mirată și parcă dojenitoare în același timp și strecură morocănos printre dinți :

— Amintiți-vă, căutați să vă amintiți. Doar nu s-a întîmplat anul trecut.

„Of, că prost mai merge treaba !" se gîndi el din nou, enervîndu-se mai tare. „Și asta parcă ar fi toantă, zău așa !"

— Eh, parcă poți să-i ții minte pe toți, rosti tulburată Antonina Stepanovna.

— Dar avem registrul, mătușa Tonia, răsună deodată glasul fetei din spatele lui Vitali, care se străduia să nu privească într-acolo. Arată-l tovarășului.

— Ah, da, da... registrul, se bîlbîi Antonina Stepanovna. Firește că avem, cum de nu... Sînt trecuți toți vizitatorii.

Vitali își aminti registrul gros de pe masa din garderobă.

— Haideți să controlăm registrul.

Antonina Stepanovna ieși grăbită din sală și Vitali o urmă cu un sentiment inexplicabil de jenă.

Registrul era mare, cu foile liniate : numele, profesia, domiciliul. Ca un făcut, sub data de ieri se înșiruiau foarte mulți vizitatori — șaptezeci și patru. Poftim ! Și în ajun fuseseră doar doisprezece. Cînd e să nu-ți meargă, toate ies anapoda ! O zi infectă. La drept vorbind, Vitali n-ar fi putut spune ce anume nu-i mergea. Era însă iritat și indispus. Același lucru ba îl supăra, ba îl înveselea peste cîteva clipe. De pildă, registrul. Bine că există, e chiar grozav ! Dar cîtă omenire trecută în el pe ziua de ieri...

Majoritatea însemnărilor erau neglijente, uneori chiar hazlii. Unele nu le puteai descifra, iar la rubrica „profesia", ce mai harababură ! Una, deși scrisă numai cu inițiale, se putea descifra, de exemplu, „SIAT", adică studentă la Institutul de artă teatrală. Dar asta ? „Profesor." Ce fel de profesor, și unde ? Uite una și mai și : „Comsomolistă" ! Iar cealaltă e pur și simplu un rebus : „L-or".

Vitali se apucă să studieze la rînd toate însemnările și, lucru curios, simți cum îi revine calmul. Enervarea

şi nemulţumirea se împrăştiau ca luate de vînt, era din nou el, liniştit, răbdător, binevoitor şi atent. Iar Antonina Stepanovna, care stătea alături, nu i se mai părea acum toantă, ci, dimpotrivă, deşteaptă şi simpatică.

— Bine, mătuşă Tonia, îi zîmbi Vitali. Las'că mai vorbim pe urmă. Acum să mi-i notezi pe toţi ăştia, făcu el semn spre registru. Poate a observat ceva vreunul şi o să ne ajute.

Surîsul lui neaşteptat, tonul prietenos cu care vorbise şi familiarul „mătuşă Tonia" o făcură pe Antonina Stepanovna să devină cu totul alta. Expresia de vinovăţie şi suferinţă i se şterse de pe faţă şi femeia scoase un oftat de uşurare, care-l făcu pe Vitali să zîmbească fără să vrea.

— De ce oftaţi aşa cu foc, mătuşă Tonia ?

Drept răspuns, Antonina Stepanovna dădu din mînă.

— Nu-i nimic. Dumneavoastră scrieţi, iar eu o să mă odihnesc puţin. M-am zbuciumat destul...

Vitali se aşeză la măsuţă şi se apucă de lucru.

Peste cîteva clipe uşa se deschise cu zgomot şi intră Sviridov, greoi, cu obrajii stacojii şi cu un aer încrezut.

— Hai, raportează cu ce te ocupi, îi spuse el lui Vitali, care se ridicase în picioare.

Acesta îi raportă pe scurt.

Sviridov îşi încruntă sprîncenele blonde ca spicul de grîu, se uită în registru şi zise pe un ton nemulţumit :

— Mda. De pildă, Titov ăsta, lăcătuşul — şi împunse registrul cu arătătorul lui bont. Îţi dai seama cîţi Titovi trebuie să verificăm ?

— Da, Nikolai Ivanovici. Îmi dau seama.

— Muncă titanică, pentru un fleac de nimic.

— Tabacheră, Nikolai Ivanovici.

— Ştiu că-i tabacheră. Am spus aşa, la figurat. Bine, fie. Deocamdată vezi-ţi de treabă.

Îi făcu semn lui Vitali să stea jos, o privi în tăcere pe Antonina Stepanovna, care şedea alături, pe o canapea veche, şi se îndreptă spre partea din fund a locuinţei.

Otkalenko tot se mai învîrtea în jurul biroului lui Dostoievski.

— De aici a dispărut ? întrebă Sviridov şi arătă spre birou.

— De aici, Nikolai Ivanovici, răspunse reţinut Otkalenko. Dar n-a dispărut, ci a fost furată.

— Asta mai rămîne de văzut. După cît îmi dau seama, aici e destulă harababură.

Igor ridică din umeri. Costumul său negru era plin de praf.

— Ai găsit ceva ? întrebă Sviridov.

— Cîteva picături de sînge. Aici e un cuişor ieşit afară, răspunse Igor, arătînd spre marginea biroului. Hoţul s-a zgîriat în el.

— Ai şi stabilit cine s-a zgîriat ? se interesă ironic Sviridov. Bravo, Pinkerton ! Nu cumva funcţionarii muzeului au sînge de altă culoare ?

— Cei de aici nu s-au zgîriat, altfel ar fi îndoit de mult cuiul.

— Deocamdată păstrează-ţi teoriile pentru tine, rosti Sviridov, privindu-l cu severitate.

Păreau de aceeaşi statură, dar te pufnea rîsul văzîndu-i atît de deosebiţi. Otkalenko arăta viguros, bine legat, în hainele lui negre şi cu cămaşă gri, iar Svi-

ridov părea greoi, purtînd un costum pepit și o cravată țipătoare. Fața oacheșă a lui Igor, cu bărbia proeminentă, era parcă luminată de privirea ochilor săi albaștri. Părul tuns mărunt împreună cu ochii dădeau chipului său o înfățișare neobișnuită, aproape frumoasă. Sviridov avea părul bălai și o față buhăită, de un roșu-cărămiziu.

— Unde-i Țvetkov ? întrebă Sviridov.

— Acolo, arătă Igor spre ușa cea mai îndepărtată, discută cu directoarea.

În cămăruța ei strîmtă, Elena Anatolievna îi spunea lui Țvetkov, agitată și potrivindu-și mereu ochelarii pe nas :

— De ei garantez ca de mine însămi. Și totuși e îngrozitor, îngrozitor, înțelegeți ?

— Înțeleg, cum să nu, răspunse distrat Țvetkov, gîndindu-se pesemne la altceva. Nu-i bine, firește.

Îl văzu pe Sviridov intrînd și se închise în sine.

— Salut, zise acesta. Aveți treabă ? Poftim, continuați.

— De fapt, i-am spus tovarășului totul, răspunse Volskaia, îndreptîndu-și din nou ochelarii. Nu-mi dau seama ce v-ar mai putea interesa.

— Toți funcționarii sînt în afara oricăror bănuieli, observă Țvetkov. Elena Anatolievna garantează pentru ei.

— Așa-a... dădu din cap Sviridov. Aș avea o mică întrebare — și făcu o pauză. V-a mai dispărut și altă dată ceva ?

— Vai de mine ! se aprinse Elena Anatolievna.

— Chiar dacă vă gîndiți bine ? Noi nu vă grăbim, stimată tovarășă.

— Vă asigur că n-a dispărut niciodată nimic.

— Sau poate că da, și s-a găsit pe urmă ?

Țvetkov păstra o tăcere ostentativă, iar Volskaia, ridicînd din umeri, pronunță sec :

— Asta se poate întîmpla oricui. Pînă și eu, de pildă, am pus de curînd nu știu unde fotocopiile unor pagini din manuscrisul „Idiotul". Am căutat peste tot, ca să-mi dau seama că...

— Exact. De ce anume v-ați dat seama ? se interesă Sviridov cu blîndețe în glas.

— Că sînt la Svetlana, și-atîta tot.

— Vedeți cum se întîmplă ! Au mai fost și alte cazuri de astea ?

— Acum doi ani am refăcut panoul cu „Frații Karamazov"...

— Adică ați reparat încăperea ?

— Da de unde, am lărgit compoziția, explică nerăbdătoare Volskaia. Atunci ne-a dispărut materialul tipologic, dar pînă la urmă, firește, l-am găsit. Asta a fost însă un fleac, pe cînd acum...

Sviridov clătină din cap cu înțeles.

— În meseria noastră, stimată tovarășă, nu există fleacuri.

Între timp, Vitali terminase cu registrul și aruncă o privire Antoninei Stepanovna, ghemuită într-un colț al canapelei. „De nu s-ar porni iar pe vorbă, se gîndi el. E mult mai important să încep discuția cu consultanții științifici." Dar se întrerupse singur : „Om de nimic ce ești ! Ei bine, ca să-ți fac în necaz, n-ai să te întorci «acolo» înainte de a vorbi cu mătușica asta simpatică !"

Discuția cu Antonina Stepanovna nu i-a răpit multă vreme. Nu remarcase nimic interesant la vizitatorii din ajun. Îi atrăsese atenția numai familia unui diplomat,

mai bine zis, soţia acestuia, o femeie înfloritoare, într-o toaletă excentrică. În ceea ce-i priveşte pe „el" şi pe fiul lor, după expresia Antoninei Stepanovna, aceştia erau „aproape ca ai noştri".

Terminînd convorbirea, Vitali se îndreptă spre camera mare din colţul clădirii, unde, potrivit calculelor sale, trebuia să se găsească Svetlana Gorina. „La urma urmei, doar sînt obligat să stau de vorbă şi cu dînsa", îşi zise el.

Dar în odaia cu pricina nu era decît Otkalenko. Cînd îl văzu pe Vitali, Igor îl întrebă :

— Ei, ce crezi ?

— N-ai văzut cumva...

— O persoană cu păr bălai ? făcu Otkalenko cu ochiul.

— Nu o persoană, ci o consultantă ştiinţifică, Gorina.

— Am văzut-o. Vrei să-i vorbeşti ?

— Exact.

— Am priceput. O să fie liberă peste un ceas. Acum lucrează la un chestionar urgent.

— De unde ştii ?

— Lucrător operativ sînt eu, iubitule, sau ce ? Apoi Otkalenko adăugă pe un ton cu desăvîrşire schimbat : Să vezi tu ce bătaie de cap o să avem cu afacerea asta !

— Tabachera trebuie găsită cu orice preţ, îi răspunse înflăcărat Vitali.

— Aşa zici tu ?

— Dar tu cum zici ?

— Tu, eu... N-are nici o importanţă. Să vedem ce-or zice ei — şi Otkalenko arătă spre uşă. Dar îţi dai seama ce treabă e asta ?

— De multe îmi dau eu seama, observă Vitali, făcînd-o puţin pe grozavul. De pildă, că hoţul nu-i chiar un oarecare.

— Da, hoţul nu-i un oarecare, confirmă ironic Otkalenko. Uneori eşti formidabil de pătrunzător, stimabile.

A doua zi avu loc o discuţie neplăcută.

— Mă rog, te crezi mai breaz decît toţi ? întrebă apăsat Sviridov, revărsîndu-şi trupul mătăhălos peste birou. De fruntea zbîrcită şi transpirată i se lipiseră şuviţe de păr gălbui, iar de sub pleoapele umflate ochii îi luceau mînioşi :

— La ce te referi ? îi întoarse Ţvetkov întrebarea, deşi ghicise cum stau lucrurile.

— La chestia aia. Altceva nu mai ai de făcut ? Furtul de la atelier l-ai lămurit ? Cu banda lui Vaska Crestatul, care acuşi-acuşi o să facă vreo poznă, ai terminat ? Să-ţi mai aduc aminte şi de altele ? Straşnic mai stăm, şi asta la sfîrşit de trimestru !

— Lucrăm, bombăni posac Ţvetkov. Ştii prea bine cît aleargă băieţii.

— Nu-i destul să lucrezi, trebuie să descoperi. Cît despre băieţi, am impresia că, după tine, aleargă chiar prea puţin. Le cauţi de lucru unde nu-i nimic de făcut.

— Ba asta n-o fac, răspunse Ţvetkov, începînd să se enerveze.

— Atunci cine te-a pus să deschizi dosar de urmărire pentru aiureala de la muzeu ? Nici doi bani nu face. O bucată de toval veche, şi-atîta tot.

— Obiect istoric, Nikolai Ivanovici. Ai auzit cu urechile tale ce-a spus directoarea.

— Aia e gata să spună orice, numai să se scuture de răspundere. Mereu pierd cîte ceva, cred că şi urechile tale au auzit, nu ? Adunătură de hahalere !

— Acum e altă socoteală...

— Socoteala asta o să-ţi iasă pe nas. Îţi dai seama ce muncă ţi-ai luat în spinare ?

— Îmi dau.

— Nu, nu-ţi dai. O afacere mai infectă nici că se putea. Trebuie verificaţi sute de oameni, şi cum să găseşti firul ? Un hoţ cu experienţă nu şi-ar fi băgat pentru nimic în lume nasul în muzeul ăsta. Şi chiar dacă l-ar băga, nu s-ar atinge de fleacuri. Asta nu-i marfă. Poftim acum de-l caută. Sau îţi închipui cumva că şi-a lăsat semnătura în registru ?

— Ce-i drept, omul nu-i borfaş de rînd. Şi cu siguranţă că nu şi-a lăsat autograful.

— De fapt, nici nu există ! Iar tu să faci bine şi să nu ne bagi pe gît încă o problemă, ba pe deasupra şi infectă. Ai înţeles ?

Discuţia se înfierbînta.

— Atunci ce porunceşti să fac ?

— Să închizi dosarul ca lipsit de importanţă. Aici e vorba de o simplă neglijenţă. În cel mai rău caz, dă-l în seama sectoristului.

Ţvetkov înţelegea foarte bine la cîte neplăceri îl expunea afacerea asta. Sviridov avea dreptate, o să-i cam iasă pe nas. Nu era vorba de un furt ordinar, şi făptaşul nu putea fi descoperit repede. Pe lîngă asta... n-avea nici un chef de ceartă cu Sviridov, de neplăceri. Pesemne că obosise. La naiba, de-ar veni mai repede pensia ! Dar ideea asta laşă îl făcu să se înfurie. „Îţi arăt eu ţie pensie, nemernicule !" se dojeni el în gînd.

— Nu clasez dosarul, Nikolai Ivanovici.

— Nu-l clasezi ? se revărsă din nou Sviridov peste birou, sfredelindu-l cu privirea. Eu unul cred că o să mai reflectezi ş-ai să-l clasezi pînă la urmă.

Ţvetkov clătină din cap.

— Nu mă lasă conştiinţa.

— Mă, da scrupulos mai eşti !

— Aşa-s eu.

— Şi conştiinţa te lasă să ne strici firma, să-ţi pui tovarăşii într-o situaţie neplăcută ?

Ţvetkov tăcea încruntat. Acum nu mai putea da înapoi. Ori sub scut, ori...

— Bagă de seamă, Feodor Kuzmici, ciocăni cu degetul în masă Sviridov. Mergi împotriva colectivului.

— Colectivul n-are nici un amestec aici şi niciodată nu am mers împotriva lui.

Sviridov îşi trase cu zgomot scaunul şi se ridică greoi.

— Mai reflectează totuşi, Feodor Kuzmici. Cîntăreşte totul. N-am de gînd să te presez. Doar aşa, ţi-am sugerat cîteva idei. Unde ţi-s băieţii ?

— Losev şi Otkalenko sînt la Biroul central de informaţii

— Aha, va să zică ai şi intrat în horă ?

— Am intrat.

— Bine, bine. Sviridov îşi scoase batista, o despături meticulos şi se şterse cu amîndouă mîinile pe obrajii asudaţi, de parcă s-ar fi spălat chiar atunci pe faţă. Pe urmă încheie oftînd :

— Să ştii însă că tot ce ţi-am spus rămîne în vigoare.

Şi se îndreptă spre uşă.

Țvetkov măsură de cîteva ori odaia de la un colț la celălalt, cu mîinile la spate, apoi se apropie de fereastră. Lîngă zid, care încă ieri parcă mai era gol, o tufă neagră începuse să se acopere cu mărgelele verzi ale mugurilor. „Țin'te tare, drăguțo, țin'te tare, se gîndi Țvetkov ironic. În necazul dușmanilor !“ — și-i făcu tufei cu ochiul.

Pe urmă se așeză la birou și aprinse o țigară. Se obișnuise să-și schimbe repede gîndurile, așa încît cele dinainte se estompau, luînd cu ele toate emoțiile și neplăcerile. De altfel, poate l-a ajutat și faptul că avea totdeauna treburi și griji pînă peste cap, care-l preocupau totdeauna, captivîndu-i pe de-a-ntregul atenția.

...Țvetkov trăgea din țigară și se gîndea la Șurka. Ce-i de făcut cu el ? Soția îl pisa mereu : „Tuturor banditilor le faci educația, iar de propriul tău copil nu te ocupi“. Exagera, firește, dar nu-i mai puțin adevărat că Șurka devenise obraznic, se lăsa pe tînjeală la învățătură, ba se mai apucase și să fumeze pe ascuns. Băiatul termină clasa a unsprezecea, era timpul să se gîndească la viață, iar pe el nu-l interesa decît fotbalul. Alții participă la olimpiade de matematică, colecționează tot felul de gîze și fluturi. Stasik, prietenul lui Șurka, a strîns cîteva mii și tot timpul e cu nasul în cărți. Iar lui Șurka... îi cîntă cucii în cap. N-ar fi un băiat rău, Țvetkov e convins că are suflet bun și că-i cinstit. Dar de voință, nici vorbă. Cînd își găsește un prieten cumsecade devine și Șurka la fel. Dar cînd se însoțește cu unul mai flușturatec, se dă și Șurka după el. Cum să facă să-i formeze voința, spiritul de seriozitate ? Așa, ca să influențeze el pe alții. Naiba mai știe !

Țvetkov strivi cu înverșunare mucul în scrumieră și se uită la ceas.

Și acum, afacerea asta cu tabachera. Ciudată treabă. A furat-o unul dintre vizitatori, dar firește că n-a semnat în registru. Asta e limpede. Trebuie verificați șaptezeci și patru de oameni, șaptezeci și patru de perechi de ochi ! O fi observat poate cineva ceva. Pe urmă trebuie să precizezi, cu ajutorul lui, momentul cînd a dispărut tabachera. Dar deocamdată au fost identificați numai jumătate dintre vizitatori. E o muncă titanică. De exemplu, pensionarul Pletnin. La Moscova există o sută patruzeci și patru de pensionari cu numele ăsta. Care dintre ei a fost la muzeu ? Sau un oarecare Proșin, student. Proșini sînt și mai mulți. Losev și încă doi lucrători operativi stau din zori pînă-n noapte la Biroul central de informații. Și Otkalenko și-a pierdut ieri o jumătate de zi acolo, iar apoi a colindat tot orașul cu mașina.

În birou intră Losev, fără să bată la ușă. Zvelt, elegant, dar obosit. Se vedea cît de colo că nu mai are pic de vlagă într-însul.

— Feodor Kuzmici, pensionarul Pletnin va fi peste un ceas la dumneavoastră. Am reușit să-l găsim. Buzele lui pline, strîns lipite, îi dădeau o expresie gravă, dar ochii îi străluceau mulțumiți de sub genele lungi. Și pe urmă o să vină...

Drept răspuns Țvetkov zîmbi fără să vrea.

— Cheamă-i pe Otkalenko și pe ceilalți.

— Sînt pe drum.

— Bine, o să stabilim totul împreună. Și voi primiți azi musafiri ?

— Cum să nu ? Avem de interogat vreo douăzeci de oameni pe care am izbutit să-i identificăm.

Vitali se aşeză pe un scaun lîngă biroul lui Ţvetkov şi aprinse o ţigară.

— Duhăneşti cam mult, observă Ţvetkov.

— Se spune că e mai bine să bei, zîmbi Vitali. Nu dăunează chiar aşa de tare, dar te împiedică la lucru.

„Ce-o fi cu el în ultimele zile, de zîmbeşte tot timpul ? se gîndi Ţvetkov. E pur şi simplu radios şi nu prea văd ce motive ar avea."

Intră Otkalenko, şi Ţvetkov se surprinse din nou admirîndu-şi ajutorul. Are noroc de băieţi buni ! Le cam place lor să filozofeze şi să ia lumea în balon, dar poţi să contezi pe ei. Trag tare, deşi, fireşte, uneori s-ar putea să mai dea şi cu oiştea-n gard...

Otkalenko se aşeză, apoi îşi aprinse şi el o ţigară. În birou îşi făcură apariţia şi alţi ofiţeri.

— Putem declara congresul deschis, glumi Vitali.

Cineva bătu cu sfială la uşa lui Ţvetkov.

Intră un om înalt, slăbănog, cu faţa zbîrcită şi îmbrăcat neglijent. Îşi roti ochii în jur, apoi se prezentă :

— Pletnin Afanasi Akimovici. Am primit o invitaţie. Mi-a fost înmînată personal, n-au încredinţat-o poştei.

Se apropie de birou cu paşi furişaţi şi puse invitaţia într-un colţ.

— Luaţi loc, tovarăşe Pletnin.

Cîţi oameni se perindaseră prin faţa lui Ţvetkov în anii îndelungaţi de muncă la miliţie ! Învăţase să stabilească dintr-o privire de unde să pornească şi cum să conducă discuţia. Uneori se nimereau însă oameni pe care nu-i putea ghici dintr-o dată. În

sinea lui, Ţvetkov le zicea „încuiaţi". Aşa era şi acest Pletnin, şi de aceea Ţvetkov întîrzia să înceapă convorbirea.

— Vreţi să obţineţi informaţii ? întrebă Pletnin, aplecîndu-se peste birou.

Ţvetkov surîse ironic : Pletnin „se descuiase".

— Mai întîi aş vrea să facem cunoştinţă, răspunse el.

Pletnin încuviinţă bucuros.

— Mă rog, mă rog. Despre mine sînt puţine lucruri de spus. Pensionar. Asta-i tot. Am lucrat la o întreprindere de locuinţe şi localuri, ca administrator de bloc. Mi-am format ochiul, fiţi sigur. M-am străduit din răsputeri, mi-am mîncat sănătatea. Şi vă spun drept, am fost un om de încredere.

— Dar pe urmă ?

— Cum „pe urmă", mă rog ? Pletnin îşi plecă uşor capul într-o parte şi se uită pe sub sprîncene. Ah, în privinţa încrederii ? Am întrerupt colaborarea de bunăvoie. Cererea mea mai există, aşa că, totul e în ordine. Fiţi fără grijă, vă puteţi bizui pe mine.

— Afanasi Akimovici, acum două zile aţi fost la un muzeu. Ţineţi minte ?

— Fost, cum să nu, încuviinţă Pletnin. Muzeul lui Feodor Mihailovici Dostoievski.

— Vă interesează ?

— Da de unde ! rînji Pletnin. Nici vorbă... Am trecut aşa, întîmplător. Nevastă-mea luase cheia cu ea şi n-aveam unde mă duce. Pe stradă era frig şi umezeală, aşa că am intrat la muzeu.

— Şi vi s-a părut interesant ?

— Cum să nu, doar e tot o locuinţă. Să fiu sincer, împărţirea nu mi s-a părut tocmai bine chibzuită,

toate camerele dau din una-n alta. Şi nici mobilierul nu prea era comod, ce-i drept. Totuşi nu trăiau chiar atît de prost, aveau cam zece metri pătraţi de persoană.

— Aţi văzut lucrurile personale ale scriitorului ?

— Negreşit. Aveţi cumva bănuieli ? Cu mine se poate vorbi deschis.

Pe măsură ce înainta discuţia, omul îi devenea lui Ţvetkov tot mai antipatic. Trebuia totuşi să-i ia interogatoriul. Cum-necum, dar Pletnin avea o memorie excelentă. Dacă văzuse ceva, cu siguranţă că ţinea minte. Şi Ţvetkov îl întrebă hotărît :

— N-aţi observat acolo o tabacheră de piele ?

Pletnin îşi înclină din nou capul într-o parte şi se uită pe sub sprîncene.

— Dar de ce mă întrebaţi ?

— Să vedeţi... a fost furată chiar în ziua aceea şi trebuie s-o găsim.

— Furată ?... Pletnin îşi aplecă şi mai mult capul, aproape lipindu-l de umăr. Hm, hm... Cît am fost eu acolo, n-a furat nimeni nimic, altfel aş fi băgat de seamă. Dar... persoane suspecte au fost, bineînţeles. De ăştia există pretutindeni. Şi pe urmă, drept să vă spun, asta-i supraveghere ? Babornita aia ? Numără muştele şi se gîndeşte la treburile ei, în loc să vegheze. O afirm cu toată răspunderea !

Pletnin se înflăcăra, faţa lui zbîrcită ca un pergament vechi se acoperi de o rumeneală uşoară. Ochii mijiţi de sub pleoapele întredeschise îi străluceau.

— Dacă-i aşa, trebuie dată neapărat afară. Şi cu tinichea de coadă ! Unde mai pui că şi directoarea asta... ce să vă mai spun !... Umblă de colo pînă colo şi nici nu se uită la tine. Intelectuali, mă rog ! I-am

rumegat eu bine de tot ! Mi-au mîncat destul sufletul ! Chiar şi asta... Cu ochelari, cu unghiile făcute, pudrată şi aşa mai departe. Dar de-un lucru sfînt n-a avut grijă. Cinstit vorbind, directoarea nu corespunde. Pletnin îşi luase avînt şi vorbea cu patimă. Acum să vă spun ceva între patru ochi. Pletnin se aplecă din nou peste birou şi urmă în şoaptă : Am auzit-o spunîndu-i alteia de acolo : „N-am cui să mă plîng, şi nici putere". Pricepeţi ? Cum vine asta că n-are cui să se plîngă ? La noi poţi să te plîngi oriunde ! Şi cum de n-are putere ? Trebuie să aibă !

Faţa rotundă a lui Ţvetkov împietrise.

— Destul cetăţene — strecură el răguşit, abia stăpînindu-se să nu-şi iasă din fire. Cu asta am încheiat. Mulţumesc. Va să zică, aţi văzut tabachera ?

— Exact.

— La ce oră aţi fost acolo ?

— Ca să nu mint, cam pe la unsprezece.

— Asta-i tot. Mulţumesc.

Ţvetkov se ridică, dar nu-i întinse mîna. Pletnin se ridică la rîndul său şi zise, cu ochii la uşă :

— Atmosfera de la muzeu e nesănătoasă. Mi-am făcut datoria şi v-am semnalat.

Ţvetkov repetă cu voce calmă :

— Mulţumesc.

În acelaşi timp, în biroul vecin avea loc o altfel de discuţie. În faţa lui Vitali Losev şedea un tînăr uscăţiv, cu alură de sportiv. Avea ochi căprui, neastîmpăraţi şi purta o scurtă de piele cu tot felul de fermoare. Era studentul Iura Proşin.

— Vă spun cinstit că m-am dus acolo... cum să zic... aveam întîlnire cu o fată. Fireşte, îl apreciez pe Dostoievski, dar nici chiar aşa — Iura zîmbi amuzat.

Am trecut dintr-o sală în alta şi am început să prind gust. Sînt acolo documente zguduitoare! Iar fata n-a venit...

— Şi tabachera ai văzut-o ?

— Bineînţeles, dar de ce mă întrebaţi ?

— Fiindcă a fost furată. Da, cam aşa stau lucrurile ! oftă Vitali.

— Furată ? Ia te uită ! Păi, trebuie s-o găsiţi ! Proşin era sincer emoţionat. Vreţi să vă dau o mînă de ajutor ? Ştiţi, eu sînt *drujinnik*[1]. Ţineţi minte povestea aceea cu crima ? N-am dormit atunci nopţi în şir, am stat la pîndă. Puteţi avea toată încrederea în mine.

— Mulţumesc, zîmbi Vitali. O să te am în vedere. Şi zici că pînă la urmă, fata tot n-a venit ?

— Ba a venit mai tîrziu. A fost reţinută undeva. Sînt convins de asta, am în ea toată încrederea. Ştiţi, ţinem foarte mult unul la altul. Asta-i sigur.

Pe Proşin nu-l puteai asculta fără să zîmbeşti. Vorbea cu o sinceritate atît de caldă şi de cuceritoare, încît Vitali începu, fără a-şi da seama, să-l tutuiască.

— Eşti un băiat de ispravă, iar cu fata văd că-ţi merge din plin. Vă urez să fiţi fericiţi, adăugă el, scoţînd fără voia lui un suspin.

— Eh, oftă la rîndul său Proşin. Şi eu mă gîndeam să fac dreptul, dar Lenka m-a determinat să aleg filologia. Interesantă, desigur, dar perspectiva nu-i aceeaşi !

[1] Membru al unui detaşament de tineret, denumit *drujină*, care ajută în mod voluntar organele de miliţie la menţinerea ordinii publice

— Rău ai făcut, frate, că ai cedat.

— Tare o iubesc, spuse cu mîhnire Iura clătinînd din capul cîrlionţat. Să-mi ies din minţi, nu alta ! Tata rîde şi mă îndeamnă să mă însor, dar mama zice că-i prea devreme. Ei, dar am cam luat-o razna ! exclamă el şi adăugă cu ardoare : Să ştiţi că am să găsesc şi alţi martori. Ţin minte exact că am intrat în muzeu la unsprezece şi m-am uitat tot timpul la ceas : o aşteptam pe Lenka. Am plecat la douăsprezece, patruzeci şi cinci, ca să nu întîrzii de la cursuri. Precis !

...Toată ziua s-au perindat diverşi oameni.

Peste un ceas, Vitali discuta cu profesoara Raisa Pavlovna Smurnova, o femeie în vîrstă, cu un aer prietenos. Îşi pusese în gînd să-şi aducă elevii la muzeu şi, înainte de asta, venise ea singură acolo. Raisa Pavlovna era gata să vorbească la nesfîrşit de exponate. În timpul ăsta, faţa ei plină şi rumenă se lumina parcă într-un extaz abia stăpînit şi doar undeva, în adîncul privirii, i se citea o undă de nelinişte. Vitali avu chiar impresia că Smurnova vorbeşte aşa de mult pentru că i-e teamă de întrebarea principală pentru care fusese invitată la miliţie. Dîndu-şi seama de acest lucru, întîrzia să i-o pună, nedumerit şi încercînd să ghicească ce se ascunde aici. Poate că a văzut ceva, poate ştie ceva... Or, dacă-i aşa, n-are nici un rost să umble cu fofîrlica. Şi Vitali o întrerupse, nu prea delicat :

— Uitaţi ce e, Raisa Pavlovna. În ziua aceea s-a furat tabachera lui Dostoievski. Vă daţi seama, desigur, ce pierdere înseamnă asta.

— Nu mai spuneți ! și profesoara își duse mîinile la ochi — e îngrozitor... e nemaipomenit ! Ce nelegiuire !

— Atunci, ajutați-ne s-o găsim.

— Eu ? !

Vitali surîse.

— De ce v-ați speriat ? Vrem numai să știm dacă ați văzut sau nu tabachera.

Se încordase ca un arc în așteptarea răspunsului : purtarea profesoarei, spaima ei, i se păreau nesincere. Într-adevăr, la ultimele cuvinte în Raisa Pavlovna parcă se petrecuse o schimbare. Mai întîi, de pe figura ei dispăru bunăvoința și extazul și se ivi o expresie de confuzie, apoi de teamă și în cele din urmă fața profesoarei luă o înfățișare de hotărîre împietrită, devenind închisă și severă. Raisa Pavlovna zăbovi o clipă cu răspunsul, pe urmă rosti pe un ton sec, așa cum vorbea probabil cu școlarii leneși, prinzîndu-i pentru a suta oară cu lecția neînvățată.

— Pot să vă spun cu totul neoficial că n-am văzut nefericita asta de tabacheră. Dar vă rog să aveți în vedere că n-am de gînd să mai merg nicăieri și să repet această declarație. Cu atît mai puțin la tribunal.

— Dar de ce, Raisa Pavlovna ? întrebă uimit Vitali.

— Mă mai întrebați ?

— Firește.

— Parcă n-ați ști cum se răzbună „ei" ! Mi-a povestit o prietenă. Te taie cu briciul în plină stradă. Da, da ! Lăsați, nu mai spuneți nimic ! exclamă ea în grabă, văzînd că Vitali e gata s-o contrazică. Găsiți-o dumneavoastră ! Eu nu mă amestec din principiu în asemena lucruri și nici pe copii nu-i las să se amestece. Da, da ! Uite, nu demult l-am văzut pe

unul băgînd mîna în buzunarul cuiva. Imediat am coborît din troleibuz. Imediat, și nu mă tem să recunosc.

— Bine, Raisa Pavlovna, bîigui uimit Vitali, dar datoria cetățenească...

— Datoria mea cetățenească, îl întrerupse ea din nou cu asprime, e să educ oameni cinstiți, nu să-i prind pe pungași. Fiindcă veni vorba, literatura de azi nu prea ne ajută la treaba asta. O, cărțile astea fioroase, cu spioni și bandiți. Și copiii ăștia „cosmici"... De altfel, cred că asta nu vă prea frămîntă.

— Ba mă frămîntă ! izbucni Vitali. „Asta" se leagă de munca mea, care e folositoare și necesară. Trebuie să se scrie despre ea !

— Uite, eu nu mă leg de munca dumneavoastră, dar nici dumneavoastră... Ce mai, se întrerupse singură Raisa Pavlovna, discuția aceasta nu-și are locul aici. Mai aveți întrebări, sau sînt liberă ?

— Sînteți liberă.

Raisa Pavlovna își țuguie buzele și se ridică în picioare. Cînd ajunse în prag, se întoarse spre Vitali și-i spuse rece :

— În coridor așteaptă un băiat. Aveți de gînd să-l amestecați și pe el în astfel de treburi ? Ce ziceți, e pedagogic ?

Și părăsi încăperea fără să mai aștepte răspuns.

Băiatul se numea Kolea Roșcin. Îl privea cu admirație pe Vitali și, cuprins de însuflețire, se porni să povestească :

— M-am dus acolo din ambiție. Școala noastră e alături de muzeu, și un coleg, Volodka Belopolski, mi-a spus : „Pariez că n-ai putea să stai două ceasuri în muzeu". Iar eu i-am răspuns : „Cum de nu, stau

oamenii şi mai mult". Şi el mi-a spus : „Stau cei care lucrează acolo, dar tu n-ai rezista nici cinci minute". Şi m-am dus. Am stat un ceas întreg !

— Întreg ? izbucni în rîs Vitali.

După discuţia neplăcută cu Smurnova, era foarte bucuros să pălăvrăgească cu puştanul ăsta ciufulit, în ochii căruia citea admiraţie şi invidie.

— Îhî, un ceas întreg, răspunse Kolea şi întrebă pe neaşteptate :

— Aveţi pistol ? Ce marcă ?

Zîmbind, Vitali îi arătă pistolul. Kolea îl mînca din ochi.

— Straşnic ! zise el oftînd şi adăugă cu indiferenţă prefăcută :

— De altfel, Volodka şi cu mine am hotărît de mult să ne facem miliţieni. Ne antrenăm memoria şi spiritul de observaţie.

— Iaca, o să-ţi verific eu îndată spiritul de observaţie. Ai văzut lucrurile lui Dostoievski pe birou, sub sticlă ?

— Păi bineînţeles.

— Era şi o tabacheră acolo ?

— Ce fel ?

— Una veche, de piele.

— A-a... nu, nu era.

Vitali deveni atent.

— Nu era ?

— Precis nu era. Păi ştiţi ce memorie am eu ? Ţin minte orice, nu numai pentru mine, ci şi pentru alţii. De cîte ori pierd cîte ceva, tata şi mama mă întreabă pe mine.

În răstimpul acesta, la Igor Otkalenko se afla pictorul Zernov, un om scund, vînjos, ars de soare, cu

beretă şi o scurtă groasă, de croială sportivă. Pufăind agale din pipă, pictorul spunea cu o voce groasă de bas :

— Sînt acolo cîteva pînze excelente ale lui Iliuşka Glazunov. În schimb, unele tablouri semnate de marii noştri pictori... nu-s tocmai ceea ce trebuie, să fim sinceri. Mai e şi un italian, cu un peisaj din Petersburg. Însă nici ăsta nu-i cine ştie ce. Reprezintă un Petersburg însorit, plin de viaţă. Pe scurt, nu-i Petersburgul lui Dostoievski. Le-am spus-o pe şleau şi au de gînd să-l schimbe.

— La ce oră aţi fost acolo ?

— Cam în jur de patru, nu mai devreme.

— Dar lucrurile personale ale lui Dostoievski le-aţi văzut ? întrebă prudent Otkalenko.

— Desigur.

— Aţi observat cumva printre ele o tabacheră de piele ?

— Tabacheră ? Ce n-am văzut, n-am văzut. Dar ce s-a întîmplat ?

— A fost furată, răspunse Otkalenko încruntat.

— Furată ? ! Mizerabilii ! Ar trebui spînzuraţi ! Dar o s-o găsiţi, nu ? Zernov se uită la el iscoditor.

Avea o privire ascuţită, sfredelitoare, şi Igor se încruntă şi mai mult.

— Ne vom strădui.

— Foarte bine. Dacă vă pot fi cu ceva de folos, vă stau cu plăcere la dispoziţie — şi adăugă pe neaşteptate, zîmbind :

— Ştiţi că aveţi o figură interesantă ? Ochi albaştri, părul negru, un contrast fermecător. Şi conturul bărbiei... N-aţi vrea să-mi pozaţi ?

— Asta-i bună ! zîmbi Otkalenko. Aici n-ai nici cînd să-ţi tragi sufletul.

— Zău, vorbesc serios, scutură din cap Zernov. V-aş expune cu siguranţă portretul.

Otkalenko se încruntă.

— Asta mi-ar mai lipsi.

...Seara au făcut bilanţul. Pînă atunci nici unul dintre ei n-avusese de unde să ştie dacă a lucrat cu folos ori ba. Puteau să-şi dea seama numai însumînd datele obţinute din toate discuţiile de peste zi. Fireşte, nu să-l descopere pe făptaş, la asta nu visa nimeni, dar măcar să găsească un fir, un detaliu cît de mic.

— Ei, hai să începem, spuse Ţvetkov. S-a făcut cam tîrziu. Procedăm aşa : fiecare dintre voi va spune numele celui pe care l-a interogat, ora la care vizitatorul se găsea la muzeu şi dacă a văzut sau nu tabachera. Eu am să iau note. Şi, fără nici un fel de lirisme, adăugă el aruncînd o privire lui Vitali. Repet că s-a făcut tîrziu.

Ţvetkov arăta neobişnuit de preocupat. De obicei, pe faţa lui rotundă şi colţuroasă nu se putea ghici mare lucru.

Otkalenko se aplecă spre Vitali şi-i şopti :

— Îl vezi pe Kuzmici al nostru ?

— Ce să văd ? întrebă Vitali tot în şoaptă, fără a-şi întoarce capul.

Otkalenko oftă şi spuse cu compătimire :

— Greu mai eşti de cap, măi frate !

În birou intră Sviridov. Cineva se ridică şi-i oferi scaunul. Ţvetkov nu catadicsi nici să-şi ridice capul.

Otkalenko se uită la Vitali şi clipi şiret din ochi. Acesta îi răspunse la fel, pentru orice eventualitate :

nu voia să se aleagă cu încă un „greu de cap“, deşi nu înţelesese aluzia.

Ţvetkov termină curînd cu întrebările, se concentră puţin asupra însemnărilor pe care le făcuse şi, din clipa aceea, pe faţa lui parcă împietrită nimeni nu mai reuşi să citească nimic, nici măcar cei mai pătrunzători. Într-un tîrziu Ţvetkov îşi ridică privirile şi rosti rar :

— Ciudată afacere. Cred că n-are rost să mai identificăm şi alţi vizitatori ai muzeului. Nu ştiu cum, dar totul se învîrte în jurul familiei diplomatului străin.

Capitolul 2

VITALI LOSEV AFLĂ DE ŞUIU.

În prima zi Losev n-a reuşit s-o vadă pe Svetlana Gorina. Pe urmă a stat mereu la Biroul central de informaţii, apoi a discutat o zi întreagă cu vizitatorii muzeului. Abia a doua zi după consfătuirea de la Ţvetkov izbuti, în sfîrşit, să ajungă la muzeu. Vitali o salută voios pe fata de la garderobă, ba chiar pălăvrăgi puţin cu ea, apoi o întrebă dacă Gorina era acolo.

— Aici, aici. În odaia din fund. Chiar azi e de serviciu.

Vitali străbătu şirul de cămăruţe, care, deşi transformate în muzeu, arătau destul de confortabile. În faţa ultimei uşi, ce dădea chiar în încăperea cu biroul lui Dostoievski, îşi potrivi cu un gest automat cravata,

tuşi uşor şi o zări îndată pe Antonina Stepanovna, care şedea pe un scaun. Aceasta îi zîmbi prietenos şi pe faţa ei plină, ce cu o clipă înainte părea somnoroasă, se ivi o expresie de simpatie dar şi de nelinişte. Îl întrebă pe neaşteptate, cu compătimire :

— Ce-ai păţit, drăguţule, parcă nu eşti în apele dumitale ?

Luat prin surprindere, Vitali răspunse distrat :

— Nu, pur şi simplu am treabă aici.

— Da, fireşte, încuviinţă din cap Antonina Stepanovna. Aşa e munca voastră. Svetocika o să se bucure. A şi întrebat de dumneata.

— De mine ?

— Păi cum dar ! E atîta frămîntare aici la noi !

Stăpîn acum pe sine, Vitali răspunse calm şi cu voie bună :

— Noi ne frămîntăm şi mai tare, Antonina Stepanovna, dar nu ne plîngem.

— Da, aşa-i munca voastră, oftă dînsa. Sînteţi atît de tineri şi n-aveţi parte de linişte.

Vitali bătu la uşă şi, auzind „intră", o împinse încet.

La un birou mic, abia încăpînd în cămăruţa strîmtă, şedea Svetlana. Purta acelaşi taior sobru, de culoare închisă, dar aici se termina şi toată asemănarea cu imaginea pe care şi-o făcuse Vitali. La drept vorbind, nu fusese o imagine, ci mai mult senzaţia de căldură molcomă şi de mulţumire pe care i-o lăsase ultima lor întîlnire. Acum se află iarăşi în preajma ei, admirîndu-i privirea vie a ochilor căprui, puful uşor de pe obraji şi claia de păr auriu cîrlionţat, ba pînă şi lacrima străvezie a cercelului din urechiuşa ei roză.

— Bună ziua, spuse Vitali şi se prezentă poate cam prea oficial : Locotenentul Losev de la Miliţia Judiciară.

— Bună ziua, răspunse Svetlana cu un zîmbet sfios. Luaţi loc.

Îi arătă un scaun, îngrămădit între birou şi perete.

— Am venit să stau de vorbă cu dumneavoastră.

Vitali era cît pe ce să spună „să fac cunoştinţă", dar i se păru că ar fi fost nelalocul său.

— Da, bine, încuviinţă Svetlana. Despre ce anume ?

Aerul ei intimidat îl ajută pe Vitali să-şi limpezească gîndurile.

— Vă rog să-mi spuneţi ce părere aveţi despre povestea asta.

— Mă voi strădui. Toţi ne batem capul, fireşte, dar nu prea ştiu cu ce să încep...

— Începeţi cu sfîrşitul. Cum aţi aflat despre furt şi ce aţi făcut.

— Mai întîi nici nu ne-a trecut prin minte că e vorba de un furt.

Discuţia se-nfiripa pe nesimţite, dar Vitali avu brusc senzaţia ciudată că sînt două convorbiri concomitente. Într-una, afla unele indicii despre problema care îl interesa, însă totodată aceleaşi cuvinte i-o dezvăluiau parcă pe interlocutoarea sa, mintea ei ageră, zîmbetul, privirea, făcîndu-l să-şi spună în gînd : „Cum de-o fi priceput treaba asta ? E deşteaptă foc !" sau : „Iată, aşadar, ce-i place şi ce nu..."

Svetlana bătu deodată din palme şi exclamă :

— Oh, dar voiam să vă spun cu totul altceva ! Ne-am gîndit noi, ne-am tot gîndit, cine putea face una ca asta. Şi iată ce ne-am amintit : în ziua cu

pricina a fost la muzeu un tînăr foarte suspect. În general la noi nu vin din ăştia.

— Şi cine era ?

— Nu ştiu.

— S-a înscris în registru ?

— Tocmai asta-i, că nu, deşi Nadia l-a invitat s-o facă.

— Hm... ziceţi că l-a invitat ? Vitali ezită o clipă. Ce-ar fi să vorbim cu această Nadia ?

— Mă rog ! încuviinţă Svetlana. O chem îndată.

Nadia era fetişcana firavă de la garderobă. La întrebarea lui Vitali, răspunse indignată :

— Mi-a spus aşa : „Ar fi timpul să ştii, mucoaso, că cei de-ai casei nu se trec în registru. Iar eu sînt aproape rubedenie." Ce tupeu !

Vitali şi Svetlana schimbară o privire veselă, apoi locotenentul întrebă :

— Ciudat, ce-o fi căutat aici ! Doar nu l-o fi interesînd Dostoievski !

— Liuda îl interesează, rosti maliţios Nadia.

Svetlana explică :

— Liuda e fiica Antoninei Stepanovna.

— Fiica Antoninei Stepanovna... repetă rar Vitali. Oare... Ei, drăcia dracului ! Păi sigur, numele ei de familie e tot Danilova !

— Foarte normal, zîmbi Svetlana.

— Degeaba zîmbiţi. Într-adevăr, totul e cît se poate de normal. Locuiesc prin apropiere, pe tînăr îl cheamă Vaska. Iar Liuda mi-a spus...

— V-a spus Liuda ? întrebă uluită Svetlana. Aşadar, o cunoaşteţi ?

Vitali îşi dădu seama că l-a luat gura pe dinainte şi ridică din umeri, voind să pară indiferent.

— Liuda îl cunoaşte pe un prieten de-al meu.

Peste puţină vreme, în drum de la muzeu spre birou, Vitali se gîndea fericit şi plin de mîndrie : „Vaska Crestatul, asta mai zic şi eu urmă ! Unul ca el nu se duce degeaba la muzeu. O să avem de furcă, nu glumă ! Asta nu-i familia diplomatului, tovarăşe Ţvetkov, oricît de ciudat s-ar învîrti toate în jurul ei", conchise el amintindu-şi consfătuirea din seara trecută.

Vitali pătrunse ca o furtună în cabinetul lui Ţvetkov. Acesta îi aruncă doar o privire scurtă, ridicîndu-şi nasul din hîrtii, apoi ordonă sec, fără a-i lăsa timp să deschidă măcar gura :

— Cheamă-l pe Otkalenko.

Peste o jumătate de oră, hotărîrea era luată. Amîndoi aveau să se ocupe îndeaproape de Vaska. Dar răspunderea principală îi revenea lui Vitali.

Ajungînd în biroul său, Vitali se aşeză comod pe scaun, scoase un dosar subţire şi, sprijinindu-şi coatele pe el, începu să examineze în minte situaţia : „Aşadar, Vaska... Numai Vaska, şi în primul rînd Vaska..." Ce ştia el despre tînărul ăsta ?

La drept vorbind, ştia destule. Mai întîi familia, tatăl şi mama. Tatăl şofer, om priceput în meserie, respectat, nu bea. De la locul de muncă are cele mai bune referinţe, iar de la domiciliu, la fel. Mama — desenatoare la un institut de proiectări, o femeie liniştită şi modestă. Pe scurt, o familie de oameni muncitori. Din partea lor nu putea fi vorba de nici o influenţă proastă.

Dar despre Vaska propriu-zis ce ştia ? În linii generale, tot ce prezenta interes. Fără să mai deschidă mapa, Vitali îşi aminti toate informaţiile pe care le

cuprindea dosarul lui Vaska. Se alesese cu o tăietură de cuțit într-o încăierare și de atunci căpătase porecla „Crestatul". Un tînăr bătăios, încăpățînat, capabil de acte disperate. Își înjghebase o gașcă și se răzbunase crunt pe cei care l-au rănit. S-au scos din nou cuțitele. A urmat judecata, apoi colonia de muncă. Fusese eliberat de curînd. Prietenii lui? Vitali nu știa mare lucru despre dînșii. Îl cunoștea doar pe unul, Oleg. Dar numele de familie... Cum i-o fi zicînd?

Vitali deschise dosarul și se apucă să răsfoiască atent hîrtiile, parcurgîndu-le cu ochii. Deodată se opri la una. Ia te uită! Cum de nu-i atrăsese pînă atunci atenția? Pe Vaska îl cheamă Vasili Anatolievici, iar pe tatăl său Serghei Trofimovici! Înseamnă că nu e tatăl bun al băiatului. Dar cel adevărat unde-o fi?

Își făcu o însemnare și continuă să cerceteze hîrtiile. Cum l-o fi chemînd pe prietenul lui Vaska și unde locuiește? În sfîrșit, găsi ce căuta. Dar pe aceeași foaie era însemnat la margine și un alt nume: Saharov Viktor. Ăsta cine-o mai fi? Vitali făcu un efort să-și amintească, și în carnetul său se ivi o nouă însemnare...

Peste două ore planul de muncă era gata în noua lui versiune. Țvetkov îl examină încruntat și îl aprobă. Îi spuse lui Vitali:

— Ai la dispoziție două zile. Ai înțeles? Fără cea de azi. Du-te imediat acolo, și vezi cum procedezi cu Vaska. Nu care cumva s-o feștelești. L-ai văzut măcar o dată în ochi?

— Cum să nu, chiar am vorbit cu el. E dracul gol! oftă Vitali. Am fost și în curtea lor. Adevărată speluncă, nu curte.

Țvetkov îi aruncă o privire dezaprobatoare și-l întrebă sever:

— Te pomenești că nu-ți mai trebuie nici planul? Ai fi știind totul?

Vitali răspunse cu un aer degajat, încercînd să-și ascundă sfiala:

— Fără plan nu se poate, Feodor Kuzmici. E lucru știut că avem o gospodărie pe de-a-ntregul planificată. Apoi adăugă, pe alt ton: Și să știți că acolo nu mă cunoaște nimeni.

La care Țvetkov îi răspunse sever:

— Bine. Du-te și vezi-ți de treabă. Dar să ții minte că Vaska e și el om. Nu căuta numai fapte, ci și coardele sufletești care trebuie atinse.

Vitali îl părăsi pe Țvetkov cu obișnuitul sentiment de respect pe care i-l impunea acest om.

În camera lui de lucru, la celălalt birou, ședea Otkalenko, cu o foaie de hîrtie în față, cufundat în gînduri.

— Orice ai zice, Feodor Kuzmici ăsta e un cap, declară convins Vitali.

— Și Briand e un cap, pronunță Otkalenko absent, ca un automat, fără să-și ridice ochii de pe hîrtie.

— Tu ai îndrăzni să te măsori cu el?

Începea jocul lor obișnuit de-a „Ilf și Petrov". Aforismele din cărțile acestora, aplicate la miliția judiciară, se transformau deseori în dialoguri hazlii. Acum însă nu le ardea de joacă.

Vitali își încuie biroul și dădu să iasă pe ușă, dar se opri și spuse nehotărît:

— De altfel, mașina nu-i un lux, ci un mijloc de locomoție. N-ai vrea să dai un telefon? Măcar un „gazik" pentru un sfert de ceas.

Otkalenko mormăi fără să-și ridice ochii:

— Mai bine bea chefir.
Vitali oftă demonstrativ și părăsi încăperea.

Primul punct din programul său era o vizită la sediul drujinei. Desigur că acolo Vaska era cunoscut ca un cal breaz.

Mergea pe străzile scăldate în ultimele raze de soare, chibzuind cum să înceapă discuția despre Vaska. Oare de cîte ori l-or fi adus acolo „pentru fapte huliganice", cum spun procesele-verbale? Fapte... Vitali își aminti deodată ultimele cuvinte ale lui Țvetkov și simți în suflet o vagă nemulțumire. Fapte, fapte... Dar dacă?...

Se opri din mers și, după o clipă de ezitare, coti hotărît după colț. „Las'că drujina nu fuge", se gîndi el.

Cînd intră în curtea unde locuia Vaska, afară se întunecase de-a binelea. Într-un boschet, pe banca cea mai apropiată de poartă, zări două siluete. Lîngă un om voinic, cu șapcă, se pitulase un băiețel plăpînd. Fețele nu li se vedeau. În fundul curții desluși alți oameni, adunați în jurul unei mese de scîndură, sub un copac. Dintr-acolo răzbăteau voci înfierbîntate și ciocănitul disperat al pietrelor de domino. „A sosit prin urmare și primăvara, își spuse Vitali. Semnul ăsta e mai sigur decît rîndunelele. Ele mai întîrzie cîteodată."

Se îndreptă către siluetele de pe bancă. Un glas de copil întrebă:

— Vasea, unde-i muntele cel mai înalt?

— Unde să fie? îi întoarse întrebarea o voce răgușită. În Africa.

— A-a...

Glasul celui mai în vîrstă îl făcu pe Vitali să ciulească urechea. I se păru cunoscut, la fel ca și numele.

Copilul întrebă din nou:

— Vasea, ascultă, Vasea, dar ca să te faci negru, cîți ani trebuie să trăiești în Africa?

— Caraghiosule! rîse scurt celălalt. Șterge-o la culcare.

Buna dispoziție a lui Vaska îl determină pe Vitali să ia o nouă hotărîre. Se apropie de bancă și spuse vesel:

— Salut, Vasea.

Acesta întinse gîtul și, cînd îl văzu mai bine, răspunse în silă:

— Noroc.

— Cum o mai duci? întrebă Vitali așezîndu-se pe bancă și aprinzîndu-și o țigară.

— Ca o ghindă.

— Asta cum vine?

— Trăiesc printre stejari și nu știu ce porc o să mă halească.

Vitali izbucni în rîs.

— Numai că din ghindă tot stejar răsare. Pe cînd tu n-ai o perspectivă prea strălucită.

— Asta e, și alta nu-i.

— Trimite-l pe băiat la culcare și hai să stăm puțin de vorbă.

Vitali îl bătu pe umăr pe puști, care asculta atent convorbirea. Ar fi vrut să adauge, pentru băiețaș, că muntele cel mai înalt nu-i în Africa, ci în Asia, ba să-i spună și denumirea lui încîlcită, dar se răzgîndi: Vaska era un tip orgolios.

—Întinde-o spre casă, îi porunci Vaska băiatului. De altfel, e timpul să mă cărăbănesc și eu.

— Şi cu discuţia cum rămîne ? întrebă Vitali.
— O să discutăm cînd îmi veţi trimite invitaţia, răspunse ironic Vaska, ridicîndu-se în picioare. Aşa cum aţi procedat şi cu alţii.
„Face aluzie la Liuda", se gîndi Vitali.
— Dar fără invitaţie ? Aşa, ca între oameni.
Vocea lui Vaska tremura de furie abia stăpînită :
— Eu sînt un om pierdut, nu prezint interes pentru voi.
Se îndepărtă de bancă. Băiatul îl urmă în grabă şi amîndoi se topiră în întunericul tot mai des al nopţii.
Vitali mai stătu cîteva clipe, înciudat de întorsătura pe care o luase discuţia. Pe urmă strivi în silă mucul ţigării de bancă, se ridică şi îşi roti privirile în jur.
Curtea era cufundată în beznă. Numai deasupra mesei unde se juca domino lumina un bec slab, agăţat de-a dreptul de-o ramură a copacului. Pesemne că locatarii întinseseră firele de la vreo priză din casă. Jocul continua la fel de agitat şi departe de a se calma, vocile deveniseră parcă mai tăioase şi mai respingătoare în liniştea adîncă a nopţii.
„Cloacă puturoasă !" se gîndi furios Vitali şi se îndreptă spre jucători.
Ajunse în preajma lor cînd tocmai se terminase o partidă, iar cîştigătorul îşi aduna banii. În jurul mesei şedeau şase tineri cu înfăţişare de muncitori. Pufăiau ca nişte locomotive. Se vedea cît de colo că erau cu chef, deşi nicăieri nu se zăreau nici sticle, nici pahare.
— Hai să ne clătim gîtlejul pe chestia asta, rosti cineva cu glasul dogit. Pe urmă o să-mi scot eu pîrleala.

— Tata nu m-a bătut niciodată fiindcă am jucat, răspunse altul, ci pentru că am încercat să-mi scot paguba.
Discuţia era presărată din belşug cu înjurăturile cele mai triviale, însă rostite fără răutate şi acceptate cu calm, cu o nuanţă obişnuită de pitoresc într-o convorbire prietenească.
Apariţia unui necunoscut nu trecu neobservată. Băieţii îi aruncară lui Vitali priviri bănuitoare, iar unul din ei îl întrebă:
— Ai venit să joci, sau să tragi cu ochiul?
— Pe mine tata m-a bătut cînd am jucat, răspunse Vitali. Pe gologani, fireşte.
— Noi nădragii ţi-i lăsăm, îi promise altul în zeflemea. Poţi să n-ai nici o grijă.
— Aş juca la distracţie, răspunse leneş Vitali, începînd să regrete că venise acolo, mînat de ciudă.
— La distracţie nu merge, clătină din cap tînărul. A încercat unul, dar pîn-la urmă... l-am aranjat — şi aruncă o ocheadă spre banca goală de lîngă poartă.
Vitali surprinse privirea şi deodată îi veni o idee. Acum nu mai regreta că venise pînă aici şi îşi încordă întreaga fiinţă în aşteptarea unei descoperiri.
— Asta nu-i drept, îl contrazise el vehement. De ce să ademeneşti omul...
— Ia nu mai clămpăni, îl întrerupse alt tînăr. A jucat la rînd cu toţi, iar cînd a rămas lefter, a vrut să ne lase mască.
— Nu, mai înainte a promis inelul mă-sii, interveni alt băiat. S-a cărăbănit acasă, iar cînd s-a întors ne-a spus că face el rost de biştari să-şi plătească datoria.

— Şi-a găsit ce-a căutat, completă primul cu o înjurătură.

„Astea nu-s doar simple fapte, se gîndi febril Vitali, temîndu-se să scape măcar un cuvînt. Aici e şi suflet." Şi întrebă neglijent:

— Dar acum mai joacă?

Băieţii îşi făcură semn cu ochiul. Unul se sculă şi, clătinîndu-se puţin, se apropie de Vitali, în timp ce altul i se postă brusc în spate.

— O faci pe şmecherul? întrebă ameninţător primul şi, cu o furie de om beat, şuieră printre dinţi:

— Ia să-ţi vedem buzunarele, otreapă!

Vitali nu avea decît o secundă ca să reacţioneze. Simţea în ceafă răsuflarea fierbinte a celui din spate, vedea că se încordaseră cei din jurul mesei, gata în orice clipă să sară asupra lui. Era prea tîrziu să mai bage mîna în buzunar, lovitura putea veni cît ai clipi din ochi.

Şi lovi el primul, cu ceafa, în obrazul celui din spate. Se auzi un ţipăt şi în aceeaşi clipă Vitali îl înhăţă cu amîndouă mîinile pe tînărul din faţă, se aplecă şi-l azvîrli peste umăr. Pe urmă ţîşni în goană spre poarta care se zărea în depărtare.

Băieţii se aruncară pe urmele lui.

— Taie-l! răcni turbat cineva.

„De nu m-aş împiedica pe întunericul ăsta!" îi fulgeră prin minte lui Vitali.

Ajuns lîngă poartă, coti brusc într-o parte şi se lipi de zid, pipăindu-şi pistolul din buzunar. Ba chiar îşi ţinu răsuflarea şi inima începu să-i bată mai tare. Dar ceea ce aflase despre Vaska şi faptul că acesta nu era acum acasă îi schimba toate planurile.

Tinerii nu-l observaseră. Trecură vîrtej pe lîngă el, ca o haită de lupi, şi Vitali îi auzi ciondănindu-se pe stradă şi făcînd presupuneri în ce parte fugise el. Atunci se dezlipi tăcut de zid şi se furişă tiptil spre fundul curţii unde era singura intrare principală, deasupra căreia atîrna un beculeţ gălbui ca o lămîie.

Sună la etajul al doilea. O femeie înaltă şi sfrijită, cu şorţ şi cu mînecile bluzei suflecate, îi deschise uşa garnisită cu cutii de poştă. Vitali nu putu să-i deosebească faţa, pentru că lumina bătea numai din spatele ei.

— Nu cumva sînteţi Vera Grigorievna? întrebă el, după ce-şi trase sufletul.

Femeia îşi strînse mîinile la piept, speriată.

— Eu sînt...

Îl conduse pe Vitali pe o săliţă îngustă. În camera ei era semiîntuneric. Numai pe masă ardea o veioză acoperită într-o parte cu un ziar. Lîngă fereastră se ghiceau două paturi, unul mare şi altul mic. Femeia spuse cu glas scăzut:

— Dorm. Mişutka şi soţul meu, care e după tură. Luaţi loc.

Vitali îi văzu abia acum figura scofîlcită, aspră, cu obrajii supţi şi brăzdaţi de o mulţime de riduri subţiri. „Trebuie să fi fost frumoasă pe vremuri", se gîndi el.

Femeia se aşeză în faţa lui punînd pe masă mîinile încleştate şi se uită cu resemnare, obosită, la musafirul neaşteptat.

— Am venit pentru Vasea, rosti cu greutate Vitali. Trebuie să ne gîndim la el.

— Mi-am închipuit. Ce se-ntîmplă cu el nu-i bine. Nu mai am nici lacrimi să plîng. De altfel, am şi eu partea mea de vină.

Vorbea rar, încet, privindu-şi mîinile foarte subţiri, cu degetele lungi înăsprite de muncă. Vitali se gîndea cu compătimire „Griji, griji... Cîte-o fi avînd?..."

— Vera Grigorievna, vă rog să-mi povestiţi totul despre Vasea şi... despre dumneavoastră. Puteţi avea toată încrederea în mine.

În aceeaşi clipă Vitali avu presimţirea că Vaska n-are nici o vină şi că el, Vitali, se află în faţa unui destin încurcat, dureros, pe lîngă care nu poate să treacă indiferent. Şi această presimţire i se accentuă pe măsură ce asculta destăinuirea femeii. Vera Grigorievna vorbea cu o voce molcomă, egală, ştergîndu-şi mereu lacrimile de pe obraji, retrăind parcă totul, nopţile lungi de singurătate şi insomnie, singură şi atunci cînd încă nu era cu omul care dormea acum aici, singură şi după ce se ivise, pentru că lui nu-i putea împărtăşi toate gîndurile ce o frămîntau.

Nici Vera Grigorievna nu înţelegea de ce îi povesteşte totul acestui băieţandru firav, cu înfăţişarea aproape copilărească, dar acum atît de serioasă şi atentă. Pesemne că toţi oamenii au o limită, dincolo de care nu-şi mai pot ascunde durerea. Iar în astfel de momente, ca răspuns la primul cuvînt de simpatie, inima plină de suferinţă a omului se deschide larg.

...Primul ei soţ fusese arestat în decembrie 1952 Era medic. Vasea tocmai împlinise atunci şapte ani. Îl ridicaseră noaptea. Îşi amintea şi acum ţipetele disperate ale lui Vasea: „Tată, nu pleca! Tată, goneşte-i!" Se agăţase de taică-său şi nimeni nu-l putea smulge de lîngă el. Pe urmă, multă vreme n-a dormit nopţi în şir, sau sărea din somn strigîndu-şi tatăl. Pe stradă se uita la militari ca un pui de lup. Se închisese în sine pînă într-atîta, încît nici măcar ea, mama lui, nu înţelegea niciodată ce are pe suflet, la ce se gîndeşte. Nici pînă în ziua de azi nu-l înţelege. Au urmat încăierările acelea groaznice. Nu ştie cum şi din ce cauză au început. Şi iată-l pe Vasea în colonia de muncă. Iar după aceea... Şi-a vîndut toate lucruşoarele mai bune pe care le avusese. Zice că le-a băut, dar ea crede că-i altceva la mijloc. Ce anume, nu ştie. Vasea nu s-a ţinut niciodată de băutură. Aici e altceva... Şi parcă are tot timpul o piatră pe suflet. E prietenos numai cu Mişutka, fratele lui vitreg — arătă femeia spre pătuţul de lîngă geam.

Vitali îi asculta cu încordare glasul înfundat şi nu-şi putea lua ochii de la cercul luminos în care se conturau mîinile ei muncite, cu pielea crăpată... Şi deodată văzu ceea ce, la drept vorbind, văzuse tot timpul, dar nu băgase de seamă. Femeia purta un inel.

— Nu vă supăraţi, Vera Grigorievna, de unde aveţi inelul ăsta?

Femeia apucă inelul, de parcă cineva ar fi vrut să i-l smulgă din deget.

— E un dar de la primul meu bărbat. O amintire.

— Şi Vasea ştie de unde e?

Femeia îşi ridică ochii spre Vitali şi rosti încet:

— Odată i-am spus-o.

— Cînd?

...În seara aceea, cu doi ani în urmă, Vasea venise acasă foarte devreme, agitat, chiar speriat de ceva.

Apăruse fără veste și își găsise mama plîngînd. Inelul era pe masă, în fața ei. Își amintea anii scurși și omul care i-l dăruise. Vasea n-a înțeles mare lucru, dar a bănuit totuși ceva, fiindcă a-ntrebat-o deodată: „Mamă, de unde ai inelul ăsta?“ Pe urmă a ieșit în goană din odaie strîngînd din dinți, fără să mai spună nimic.

— Și care e vina dumneavoastră față de Vasea?

— Slăbiciunea mea...

Femeia își despleti degetele, își trecu palmele peste obraji, ștergîndu-și parcă oboseala și îndoielile ce o copleșeau, apoi oftă:

— Da, slăbiciunea, repetă ea. Iar Vasea, cînd s-a întors, mi-a spus că sînt o trădătoare — și zîmbi amar.

...Vitali nu-și dădea seama cum trece timpul. Cînd se uită la ceas, era douăsprezece. Se ridică.

— Am plecat, Vera Grigorievna. Și vă rog să mă credeți — îi atinse ușor brațul — că n-am să folosesc împotriva lui Vasea nimic din ceea ce mi-ați mărturisit. Nimic. Acum... știu cum să vorbesc cu el.

— Vă cred, zîmbi femeia, tristă și puțin nedumerită. Nu știu de ce, dar vă cred. Sînt convinsă că o să ne ajutați.

În noaptea aceea Vitali nu putu să adoarmă multă vreme.

A doua zi, intrînd la Țvetkov, îl găsi acolo pe Sviridov. Țvetkov era posomorît. Cînd dădu cu ochii de Vitali, Sviridov se ridică greoi de pe scaun.

— Bine, Feodor Kuzmici, zise el. Mă duc la mine în birou.

După ce se închise ușa în urma lui, Vitali întrebă bănuitor:

— Ce-i cu dînsul?

— Nimic deosebit, îi răspunse încruntat Țvetkov. Tu ce noutăți ai?

Și Vitali uită pe dată de Sviridov.

Țvetkov îl ascultă în tăcere și numai cînd locotenentul îi relată despre incidentul din curte, scăpă printre dinți:

— Mană cerească pentru tovarășul Sviridov.

— În ce sens? întrebă repede Vitali.

— În sensul că subordonații mei au niște metode de lucru grozave. Și, văzînd că Vitali e gata să-l contrazică, îi aruncă sec:

— Continuă.

Stăpînindu-și iritarea, Vitali începu să povestească mai departe, întîi foarte reținut, jignit, dar pe urmă încălzindu-se tot mai mult. Țvetkov nu-l mai întrerupse, însă la urmă îi spuse supărat:

— Cum ai putut să-i dai o astfel de garanție? Și dacă-l băgăm pe Vaska la răcoare?

— Cred că n-o să fie cazul.

— Ce crezi tu e prea puțin ca să oferi garanții. Și, fără a-i mai da timp să-l contrazică iar, adăugă: Bine, trebuie să ne grăbim. Du-te unde ai treabă.

Vitali părăsi cabinetul lui Țvetkov cu o senzație confuză de satisfacție și ciudă. „Își descarcă nervii pe alții“, se gîndi el iritat. Parcă Țvetkov putea înțelege ce sentimente îl năpădiseră atunci cînd o asculta pe mama lui Vasea și cît de dornic era să-i ofere măcar un strop de nădejde!

Pe stradă soarele ardea ca în iulie. Orașul fusese luat prin surprindere. Oamenii, sufocați în pardesiele

îmbrăcate din obişnuinţă, umpleau partea umbrită a străzilor. Pesemne că cisternele galbene cu cvas, cărucioarele cu răcoritoare şi stolurile gălăgioase ale vînzătoarelor de îngheţată abia se pregăteau să-şi înceapă misiunea lor umană.

Vitali îşi descheie fulgarinul auriu, îşi scoase şapca şi iuţi pasul.

Sediul drujinei se afla la colţul roşu al Serviciului spaţiului locativ. Era o încăpere lungă, la demisol. De-a lungul pereţilor se înşiruiau scaune, deasupra cărora atîrnau o mulţime de afişe prăfuite. Pereţii din dreptul uşii erau plini cu anunţuri şi tot felul de liste. În mijlocul camerei, formînd o insulă pătrată, erau aşezate alte scaune, iar în fund, o masă acoperită cu postav verde uzat. Într-o parte se afla un birou mic, lîngă el un dulap de scîndură dată la rîndea. La birou stătea un tînăr şi citea o carte. Alături avea un registru mare, jerpelit. Pe pătrăţelul de hîrtie lipit deasupra era scris de mînă: „Registrul de gardă şi evenimente".

Cînd îl văzu pe Vitali, tînărul lăsă cartea şi îi ieşi în întîmpinare.

— Saharov? îl întrebă Vitali strîngîndu-i mîna.

— Exact. Viktor Saharov. Dumneata eşti Losev?

Băiatul era înalt, avea gîtul subţire şi purta ochelari. Figura lui zîmbitoare şi prietenoasă parcă te îndemna la discuţie.

— Ia să aruncăm o privire prin contabilitatea voastră, spuse Vitali. Să vedem ce găsim acolo despre Vasili Krotov.

— Krotov... Krotov... repetă tînărul, deschizînd registrul gros. Cunosc eu de undeva numele ăsta.

Cît timp se uită el la însemnări, Vitali luă în mînă cartea pe care o citea cînd intrase. Era o lucrare de cosmonautică. Saharov îl urmări pe furiş şi mormăi, fără să ridice capul:

— Paradoxurile erei noastre. Pe de-o parte cosmosul, pe de alta huligani şi bandiţi.

— Probleme absolut diferite, îl contrazise Vitali. Tehnica şi educarea oamenilor.

— Cosmosul nu înseamnă doar tehnică, ci şi ştiinţă. Cea mai mare realizare a minţii omeneşti! Saharov vorbea pe un ton doctoral, cu o notă de superioritate.

Vitali, căruia nu-i plăcu tonul acesta, îl contrazise din nou, de data asta cam înţepat:

— Se ştie că în zilele noastre şi un savant canibal poate construi rachete cosmice. Dar tu mai bine caută, făcu el semn spre registrul gros din faţa lui Saharov.

— Caut... Poftim! Krotov... Şi Saharov parcurse în grabă însemnarea. Păi sigur, acum îmi amintesc!

Vaska fusese adus aici de două ori pentru încăierări. Încercaseră să-l convingă, să-i arate că n-are dreptate, dar el se uita la toţi pieziş, ca un cîine turbat. O chemaseră pe mama lui, care stătuse cu o figură împietrită, scoţînd cu greu din cînd în cînd cîte o vorbă. În cele din urmă au anunţat şi autobaza unde lucra Vaska, să-l mai prelucreze şi ei.

Saharov vorbea indignat, potrivindu-şi mereu ochelarii.

— Dar tu ai vorbit cu el? întrebă Vitali, neputîndu-se stăpîni.

— Sigur. Ei şi?

— Tu, frăţioare, nu te gîndeşti decît la rachete.

— Ştii ce... se supără Saharov. Nu prea ai haz. Vitali ar fi vrut să răspundă, dar renunţă.

Pe drum, la întoarcere, îşi bătu capul tot timpul cum să discute cu Vaska, dar nu găsi nici o soluţie.

Ţvetkov spuse însă hotărît:

— E prea devreme să discutăm cu el. Apoi chibzui puţin şi adăugă: Mîine ocupă-te de pritenul său, Oleg parcă îl cheamă. Mai cunoşti vreo figură interesantă dintre legăturile lui?

— Restul sînt de mîna a şaptea. Ăsta-i cel mai interesant, răspunse Vitali sigur de el.

Ţvetkov izbucni în rîs:

— Fie!

Informaţiile despre Oleg Poluianov, tehnician de instalaţii sanitare la o întreprindere de construcţii, au fost culese destul de repede. Ducea o viaţă veselă şi fără griji, se ţinea de chefuri şi de speculaţii mărunte, cu ce-i pica în mînă. Locuia într-o cămăruţă care-i rămăsese după moartea unei mătuşi. Părinţii săi trăiau la Odesa. Oleg se îmbrăca la modă şi era foarte politicos cu vecinii. Nu demult, stătuse la el vreo două săptămîni un „consătean". În general, primea vizitele multor prieteni şi fete. Iar printre acestea... La început Vitali refuză să creadă în propriile sale presupuneri. Ba dădu chiar o fugă pînă la birou, ca să ia fotografia. „Da, chiar asta-i, îi spuse o bătrînică din vecini. Dar nu ştiu cum o cheamă." Era Liuda Danilova. Venea singură sau însoţită de cineva, dar niciodată împreună cu Vaska.

Spre seară, Oleg Poluianov se prezentă la biroul lui Vitali. Era un tînăr nu prea înalt, robust, cu trăsături fine şi ochi căprui, cuprinşi de neastîmpăr. Avea un aer jignit şi sfidător.

— De ce m-aţi invitat? întrebă obraznic tînărul, dar în adîncul ochilor Vitali observă o umbră de teamă.

— Ia loc, îi spuse el sec. O să afli îndată.

După o scurtă convorbire pe teme generale şi total inofensive, în cursul căreia Poluianov deveni totuşi din ce în ce mai nervos, Vitali se hotărî să treacă la atac şi-l întrebă pe neaşteptate:

— De ce aduci oameni străini să locuiască la dumneata?

— Eu, străini? se indignă Poluianov. De unde ştiţi că nu era taică-meu?

La fiecare întrebare nouă — şi Vitali îl chestiona amănunţit asupra tuturor îndeletnicirilor sale şi asupra nenumăraţilor săi prieteni — Poluianov ţipa mai tare. Declară că n-a văzut-o în viaţa lui pe Liuda Danilova, dar cînd Vitali îl întrebă de Vaska, se făcu roşu ca racul şi răcni, lovindu-se turbat cu pumnul pe genunchi:

— Aha, acum e limpede încotro bate vîntul! Vrea să mă bage la zdup pentru Liudka? Îmi trebuie mie gîsca asta puturoasă, cum am chef să dansez pe sîrmă! De astea găseşti cu-n pol duzina! Iar dumnealui e curat ca lacrima, nu-i aşa? Îl ţineţi de om cinstit, da? Să-ţi iei cîmpii, nu alta!

Foarte mulţumit, Vitali ridică din umeri cu prefăcută indiferenţă:

— Mi se pare că nu ţi-am vorbit nimic de Krotov.

— Nici nu-i nevoie să-mi vorbiţi, vă spun eu singur. Adevărul gol-goluţ, să-mi sară ochii de vă mint! E destul să deschid gura!

— Nu-i prietenul dumitale?

— Ca papa de la Roma, nici mai mult, nici mai puțin! A fost odată ca niciodată, dar cum a început să se țină după fusta ei — Poluianov își puse palmele cruciș ascunzîndu-și fața după ele — gata! S-a dus pe apa sîmbetei!

— Atunci ce te mai lauzi că știi ceva?

Pe figura lui Poluianov se ivi un zîmbet șiret și clipi din ochi mulțumit de sine.

— Eu am rupt legăturile, el nu. N-are decît să vă spună de ce a venit alaltăieri la mine și unde mi-a propus să plec. Să vă spună, dacă-i așa de cinstit, ce obiect a pasat cuiva.

Vitali simți un fior rece și întrebă cu voce ușor tremurată:

— Ce fel de obiect?

— Firește, ciupit de la vreo „treabă". Ce anume, să vă spună singur. Pe mine nu m-a interesat. Și ar putea să vă mai spună o poreclă.

— Ce poreclă?

— „Șuiu".

— Asta cine mai e?

— De unde să știu? Eu mă uit drept, și prietenii mei la fel. Cu șuii n-am treabă.

A fost imposibil să obțină mai mult de la Poluianov, deși, învingîndu-și repulsia ce i-o inspira, îi pusese o sumedenie de întrebări. Poluianov se mărginise să-i înjure de toți sfinții pe Vaska și pe Liuda Danilova. Vitali își dăduse seama că nu știe mai mult.

Lucrurile luau o întorsătură serioasă.

În aceeași seară, Țvetkov comentă:

— Indicii interesante, ce-i drept. Dar prea puține, drăguțule, prea puține. Stai! ridică el mîna văzînd

că Vitali se pregătește să-l contrazică. Așteaptă, vreau să-ți pun o întrebare. Vaska a fost închis, nu-i așa? Pe urmă i-au dat drumul. Unde s-a aranjat cu serviciul?

— S-a întors unde lucra înainte, la autobază.

— Bine, și acum? Cum de-a venit la muzeu ziua namiaza mare, dacă lucrează? A șters-o? Afară de asta, mi se pare că și tatăl lui vitreg lucrează tot acolo.

— Tot.

— El l-a adus pe Vaska?

— Probabil.

— „Probabil!" Dar de ce relațiile dintre ei sînt așa de reci ?

— Vaska nu poate să-și uite tatăl.

Țvetkov clătină din cap neîncrezător.

— Pe tatăl său aproape că n-are cum să și-l amintească. De altminteri, a devenit un fel de simbol sfînt, asta nu-l împiedică să iubească și pe alții. Aici se ascunde ceva, drăguțule... Îl privi pe Vitali și încheie : Aici contează coardele sufletești. Trebuie să le aflăm.

Vitali încuviință oftînd : da, informațiile lui aveau o lacună evidentă.

De aceea, în dimineața următoare, se duse la autobază.

Curtea îngustă era plină de mașini. Unele stăteau înșirate de-a lungul zidului de cărămidă, altele intrau sau ieșeau huruind pe porțile largi ale atelierelor și remizelor, de unde se auzea un zgomot asurzitor de motoare.

Vitali se strecură anevoie printre mașini și urcă la primul etaj, pe o scară întunecoasă. La poartă îi

explicaseră cum să ajungă la Barannikov, directorul-adjunct.

Era un om masiv, cu gesturi hotărîte, ras în cap și cu mustața îngălbenită de tutun. Vorbea cu o voce tunătoare de bas și se vede că era deprins să nu-l contrazică nimeni.

După ce Vitali îi explică scopul vizitei, Barannikov spuse tare și apăsat :

— Pe Krotov l-am dat afară. A lipsit o dată de la lucru și în general... Am primit o reclamație de la drujină. Huligan, pușcăriaș. Dacă ai ști dumneata cum și-a permis să vorbească cu mine, ticălosul !

— La dumneavoastră e obiceiul să se desfacă contractul de muncă după prima lipsă nemotivată ?

— Repet, răspunse nerăbdător Barannikov, că e un huligan și un pușcăriaș. Să mă leg la cap și cu de ăștia ?

— Tocmai cu de ăștia ar trebui.

— Dumneavoastră, miliția. Eu am și așa destule griji. Poftim, îmi ies mașinile din reparație generală și nu fac doi bani ! — schiță el un gest larg, arătînd cu mîna spre fereastră.

— Tovarășe Barannikov, băiatul nu trebuia dat afară. Se nenorocește. Mai ales că și tatăl său vitreg lucrează aici.

— Tocmai de asta ! Mi s-a plîns și el că nu mai știe ce să se facă cu dînsul. Pe scurt, asta e. I-am făcut vînt, și basta !

— Nu, nu basta ! se supără Vitali. Nu aveați dreptul să-l concediați !

— Îmi cunosc eu drepturile, dragă tovarășe, tună Barannikov. Și vă rog să nu vă amestecați în treburi administrative ! Se înroșise la față și strîngea atît de

tare brațele fotoliului, că vîrfurile degetelor i se albiseră. S-au găsit filantropi pe spinarea altora ! Dumneavoastră vi-e ușor să pretindeți, dar eu îmi scuip sufletul cu indivizi d-ăștia !

Discuția începuse să se încingă și Vitali simțea că n-o să iasă învingător.

— Bine, zise el în sfîrșit. O să ne mai întoarcem la problema asta, tovarășe Barannikov.

Ieși în goană din cabinet, tremurînd de furie neputincioasă, stăpînită cu greu.

Odată urcat în troleibuz, Vitali începu să se mai calmeze. La drept vorbind, de ce-i sărise țandăra ? Aflase ce-l interesa : Vaska nu mai lucrează. Și pe Barannikov trebuia să-l înțelegi, iar Vaska o să-și găsească pînă la urmă alt loc. Acum nu asta era important. Vaska trebuia determinat să recunoască furtul de la muzeu. Și, deodată, în fața lui Vitali apăru chipul Verei Grigorievna, chinuit, vinovat, în lumina gălbuie a veiozei, și auzi parcă aievea glasul ei slab : „Nu știu de ce, dar vă cred. Sînt convinsă că o să ne ajutați.“ Și Vitali se simți vinovat, ca și cum ar fi înșelat-o pe această femeie. S-o ajute... dar cum ? Să se ia la harță cu Barannikov ? Ce părere ar avea Vaska însuși despre o asemenea intervenție ?... Cum adică „ce părere“ ? Nu, frate, așa nu merge. Trebuie să acționăm împreună...

Și Vitali sări din troleibuz la prima stație, ca să ia altul.

Peste o jumătate de ceas era la sediul drujinei. Voia să afle adresa lui Viktor Saharov, dar dădu chiar peste el.

— Să mergem, îi spuse Vitali grăbit, fără nici o introducere. Cu ajutorul dumitale binevoitor, Krotov

a fost concediat. Acum să vedem pe unde scoatem cămaşa... aţi aruncat băiatul în drum.

— Ce, ce? se uită mirat Saharov la locotenent, fără să înţeleagă şi fără să-l recunoască din prima clipă.

— Haidem, o să-ţi explic pe urmă.

— Dar am...

— Ia ascultă, se înfurie Vitali. Aici e în joc soarta unui om! Să mergem!

Era atît de pornit şi plin de hotărîre, încît Saharov cedă fără să vrea.

Pe drum s-au înţeles să treacă mai întîi pe la Vaska.

Le deschise uşa o vecină.

— Vasea? întrebă ea fără să desfacă lanţul de siguranţă. S-o fi dus după pîine. Destul taie frunze la cîini, neisprăvitul!

— Nici gînd! exclamă Vitali. Are zile libere, pentru orele lucrate suplimentar. Dar nu l-aţi văzut bînd şi făcînd scandal zilele astea?

— Ce-i drept, asta nu, răspunse vecina şi adăugă guralivă: Numai cu Serghei Trofimovici s-a ciorovăit, au ţipat în draci. Biata Vera Grigorievna, i s-au umflat ochii de atîta plîns.

— Şi de ce s-au certat?

— N-am izbutit să înţeleg, răspunse vecina cu părere de rău. Nu puteai pricepe nici un cuvinţel, că prea plîngea tare Vera.

Vitali schimbă o privire cu Saharov.

— Bine, tovarăşă. Oricum, trebuie să cercetăm. Ne dai drumul, sau aşteptăm afară?

— Mai bine afară, fireşte, răspunse ea repede şi închise uşa.

Vitali aprinse o ţigară şi se aşeză pe pervazul unei ferestre. Saharov îl întrebă, ştergîndu-şi ochelarii:

— Ce rost mai are să ne batem capul cu el dacă tot trebuie să-l arestaţi?

— Asta rămîne de văzut; şi, chibzuind o clipă, Vitali adăugă hotărît: Principalul e să-l convingem că există dreptate. Cînd l-au concediat, n-au avut... dar de-o fi să-l arestăm pentru furt, noi o să avem dreptate.

— Zău că-mi placi, zîmbi Saharov. Gîndeşti numai în categorii etice ferme.

Vaska se întoarse abia peste un ceas. Îi măsură pe sub sprîncene pe musafirii nepoftiţi şi întrebă:

— Aţi venit să mă umflaţi?

— Deocamdată n-avem de gînd, răspunse Vitali. Mai bine pofteşte-ne în casă.

Cînd intrară în odaie, Vitali spuse răspicat, fără nici o introducere:

— Fă o cerere.

— O ce?

— Scrie, scrie: „Rog să fiu reprimit în funcţia de ucenic mecanic auto. Îmi iau angajamentul..."

— Ce v-a apucat? Barannikov o să-mi dea cu cererea-n cap!

— N-o să-ţi dea. Scrie!

Vaska zîmbi strîmb şi căută o foaie de hîrtie în sertarul mesei. Terminînd de scris ce-i dictase Vitali, spuse cu răutate:

— Barannikov n-a luat de unul singur această hotărîre. I-a şoptit scumpul meu ceva la ureche.

— Adică cine? nu înţelese Vitali.

— Bărbatul mamei, cine altul?

— Păi bine, doar el însuşi ţi-a găsit locul ăsta, se amestecă Saharov. Unde-i logica ?

Vaska rîse amar.

— Mi l-a găsit cînd îi făcea curte mamei. Se dădea bine pe lîngă noi. Dar cum a intrat în spaţiu, mi-am dat seama cu cine am de-a face.

— Şi cum e ? Bea, sare la bătaie, sau ce ?

— Îmi sapă groapa, asta-i !

Saharov îşi potrivi tulburat ochelarii şi declară triumfător :

— Dacă vrei să ştii, n-are absolut nici o vină că te-au dat afară. Absolut nici una ! Noi, cei din drujină, am scris la autobază. Există însă motive să credem că ne-am cam pripit. E drept, elementul eroare există.

Vaska îl privea cu gura căscată.

Apoi au plecat toţi trei la autobază.

Pe drum, Vitali i-a spus lui Vaska :

— Bagă de seamă că trebuie să-i ceri scuze lui Barannikov.

Vitali, Saharov şi secretarul comitetului de comsomol al autobazei au intrat în cabinetul lui Barannikov. Vaska a rămas să aştepte afară.

Curios, dar de data asta Barannikov n-a mai tunat. A luat cererea şi a promis s-o examineze. Tonul lui era atît de blînd, încît toţi au înţeles că treaba era ca şi făcută.

Asta îi şi spuse peste o clipă Vitali lui Vaska, mut de uimire.

De la autobază s-au despărţit.

Vitali se grăbea, temîndu-se că n-o să-l mai găsească pe Ţvetkov. Era fericit şi plin de entuziasm. De altfel, nu există bucurie mai mare decît să ştii

că ai putut ajuta un om într-un moment hotărîtor, şi nu cu vorbe sau cu o compătimire gratuită, ci cu fapta, punîndu-ţi la contribuţie osteneala şi mintea, dăruindu-i ceva din inima ta !

L-a găsit pe Ţvetkov la lucru. Acesta îl ascultă, lovi apăsat cu palma pe birou şi-i spuse :

— Gata. Mîine cheamă-l pe Krotov, şi bagă de seamă că ăsta-i examenul tău. Cel mai greu examen, Losev.

— N-ar fi bine să-l interoghez împreună cu dumneavoastră sau cu Otkalenko ? întrebă îngrijorat Vitali.

— Aşa ar trebui, dar nu se poate. Noi doi avem mîine o misiune specială, diplomatică. În sfîrşit, Ministerul Afacerilor Externe şi-a dat asentimentul. Aşa că ţine-te tare, Losev !

Vaska a venit la amiază şi Vitali avu ocazia să-l vadă pentru prima oară mai amănunţit. Era un tînăr nu prea înalt, îndesat, cu o figură colţuroasă, bronzată de primele raze ale soarelui primăvăratec, şi cu mîinile mari, aspre. Obrazul stîng îi era crestat de o cicatrice albicioasă, şerpuită. Cînd se înfuria, muşchii feţei începeau să-i tremure. Acum era însă calm, ironic şi rece, de parcă nici n-ar fi fost întîlnirea de ieri, care îl uimise într-atîta.

— Mă luaţi la descusut din primul foc, sau mai întîi facem puţină discuţie de politeţe, punem ţara la cale ? întrebă el, aşezîndu-se fără să ceară voie pe scaunul din faţa biroului. În cazul ăsta, poate îmi daţi voie să şi fumez...

— Fumează.

Vitali îi împinse scrumiera mai aproape. Vaska scoase fără grabă un pachet boţit de „Belomor", trase

din el o ţigară strîmbă, o îndreptă, o aprinse, apoi se lăsă pe speteaza scaunului şi privi întrebător la ofiţer.

— Am să-ţi spun lucruri cam neplăcute, Vasea, rosti acesta domol.

— Fără doar şi poate, încuviinţă el pe un ton condescendent. Aşa e slujba voastră.

— Aici nu e vorba de slujbă. Îţi mai aminteşti ce mi-ai spus odată, că eşti un om pierdut ? Ai vorbit în vînt, ca să scapi de mine, sau eşti convins ?

Vaska se întunecă la faţă.

— Cum sînt, mă priveşte pe mine. Fireşte, treaba voastră e să vă băgaţi nasul în toate, dar eu m-am ars o dată cu voi.

— Alţii te-au ars, o ştii prea bine.

— Nu-i nimic, mă pricep eu să-mi plătesc poliţele. Iar omul care să mă ardă pe drept nu s-a născut încă.

Pînă-n clipa aceea, Vitali fusese descumpănit, de parcă ar fi orbecăit prin beznă, pe pipăite, dar acum simţi deodată că a găsit punctul nevralgic al discuţiei. Se şi bucura, se şi temea să nu dea greş şi simţi cum îi creşte emoţia. Vocea începu să-i tremure şi Vaska deveni atent.

— Omul acela s-a născut demult, spuse aproape în şoaptă Vitali, deşi erau numai ei doi în birou. S-a născut şi... a murit. Tu l-ai uitat...

Vaska se întunecă la faţă, ochii i se îngustară şi obrazul crestat de cicatrice începu să-i tremure. Işi apăsă palma pe el. Vitali se aştepta să ţipe, dar îl auzi rostind cu glas răguşit :

— Asta numai eu ştiu, e clar ? Şi basta. Amin.

— Aşadar, îţi aminteşti... Vitali era şi el tulburat. Aşadar, îţi aminteşti... repetă el rar. Asta-i şi mai rău. O dată ai făcut-o pe maică-ta trădătoare.

Vaska înlemni, numai obrazul se porni din nou să-i zvîcnească şi îşi aşeză iar podul palmei pe el.

— ...Ea nu-i decît o biată femeie slabă... dar poartă totdeauna inelul acela, continuă Vitali rar, făcînd eforturi să rămînă calm. Îi venea greu să-i spună toate astea lui Vaska. Iar trădător eşti tu.

Vaska şuieră printre dinţi :

— Minţi...

— Nu mint. Vitali clătină din cap. Ştiu de ce nu le-ai dat ălora inelul, cu toate că ai făgăduit să-l dai. Ai văzut-o pe maică-ta plîngînd cu ochii la el şi atunci ai înţeles de la cine îl are. De asta au dat în tine cu cuţitul. Pe urmă te-ai răzbunat şi tu.

— Îmi plătesc întotdeauna datoriile, repetă Vaska cu încăpăţînare. Pe pămînt nu mai există sfinţi, toţi s-au urcat în ceruri.

— E adevărat că nu mai există sfinţi şi că datoriile trebuiesc plătite, dar cu ce monedă ?

— Cu aceeaşi ! răspunse Vaska provocător. Ba chiar cu dobîndă.

— În cazuri de astea n-ar strica să te sfătuieşti cu cineva. Vezi însă că prietenul tău nu prea-i de nădejde. Ca şi prietena, de altfel...

— De ea să nu vă legaţi.

— Bine, dar... şi Vitali întrebă pe neaşteptate : Pe mama ei o cunoşti ?

— Să presupunem.

— Atunci află că nu seamănă cu maică-ta, ai priceput ?

— Nu prea văd unde vreţi să ajungeţi.

Vaska îl privea acum cu alți ochi. În privirea lor nu mai era înstrăinarea și agresivitatea dinainte, ci o licărire de interes, rece și amestecat cu bănuială, totuși interes.

— Și prietenul tău e din aceeași plămadă, spuse Vitali aspru și convins.

— Ia ascultă! nu se mai putu ține Vaska. La urma urmei, ce vrei de la mine?

— Să fim prieteni, dacă ai conștiință curată. Dacă nu ți-ai trădat... amintirile.

Vaska se uită la el pe sub sprîncene și-și lipi palma de cicatrice, deși obrazul nu-i mai tremura. În ochi i se citea teamă și neîncredere.

— Oricum, spuse el oftînd, de parcă ar fi aruncat o greutate de pe umeri, prieteni nu putem fi — și rîse amar. Sîntem croiți din stofe diferite.

— Nu te lasă conștiința?

— Conștiința mea e pînă acum curată.

Discuția se prelungea, dar nici unul nu se grăbea s-o încheie. Vitali își dădea seama că pe Vaska îl cuprind îndoielile și tot ce vorbiseră amîndoi îi stîrnise o furtună în suflet. Dar încrederea pe care o aștepta cu atîta nerăbdare tot nu venea. Vitali mai simțea că tensiunea începe să scadă. Poate că se cam grăbise cu propunerea de prietenie? Dar îi scăpase fără să vrea. Era limpede că Vaska nu mai minte și, după concepția lui, avea într-adevăr conștiința curată. După concepția lui...

Vaska rupse deodată tăcerea.

— Și mama ce v-a spus?

— E tare singură, răspunse gînditor Vitali. Nu i-au mai rămas altceva decît amintirile și tu... tot ca o amintire.

— Dar ăla...

— Din partea lui nu se prea vede mare bucurie. Maică-ta a încercat să scape de singurătate, de gîndurile ei negre... cînd lipseai tu.

— I-am scris că o s-o ajut cînd mă întorc, se menținu Vaska pe poziție, iar ea...

În clipa aceea, ușa se dădu în lături cu zgomot și în prag se profilă silueta masivă a lui Sviridov.

— Așa... Interogatoriu? întrebă el răstit.

Vitali răspunse cu glas domol:

— O discuție, Nikolai Ivanovici.

— N-are importanță. Vino la mine, Losev.

— Am înțeles. Numai să...

Dar Sviridov îl întrerupse enervat:

— Tii! Ce fumărie ați făcut aici! Se uită la Vaska și-l întrebă tăios: Numele?

— Krotov.

— Așa-a... Cunosc marfa. Ne ținem de scandaluri, scumpule, da? Tulburăm ordinea publică. Iar dumnealui mai discută cu tine — Sviridov făcu semn cu capul spre Vitali. De-o fi să intri pe mîna mea, stăm noi altfel de vorbă. Priceput-ai?

— Priceput.

Vitali își dădea seama că Vaska se stăpînește cu greu să nu spună vreo grosolănie.

— Hai, Losev, termină cu el și trap la mine, ordonă Sviridov.

După ieșirea lui, Vitali tăcu o clipă zdrobit. Acum totul se năruise, Vaska era pierdut. Și Vitali se surprinse că se gîndea numai la Vaska, și nicidecum la informațiile pe care conta să le obțină de la el. Numai la Vaska cu soarta lui, cu zbuciumul lui, cu prietenii lui necredincioși și cu mama lui care plîngea

nopți în șir. Și deodată Vaska deveni pentru el o figură foarte importantă, chiar dragă. Ar fi vrut ca băiatul ăsta să se îndrepte, să privească lumea deschis, fără teamă, să zîmbească și să pășească sigur în viață.

Vaska rupse din nou tăcerea.

— Sticlete cu gheare de erete... spuse el răutăcios. De, nu ne-alegem noi șefii! Și întorcîndu-se spre Vitali, îl întrebă: — Ei, acum ce mai facem?

Vitali zîmbi obosit.

— Ne zicem la revedere.

Vaska îl privi încă o dată atent printre gene și pronunță cu înțeles:

— Dar parcă voiai ceva de la mine. Am ghicit?

— S-o lăsăm pe altă dată, clătină din cap Vitali. Ce te-ar mai putea face acum să spui ceva?

— De! Nici eu, frățioare, nu-s de ieri, de-alaltăieri pe lumea asta. Îmi dau seama cu cine stau de vorbă. Pe șefuleții ăștia ai tăi nu dau un ban. I-o ziceam eu lui, dar n-am vrut să te dau de sminteală.

Vitali simți că discuția își recapătă din nou firul și se gîndi înciudat că e nevoit să-i pună capăt: n-avea nici un chef să mai obțină „fapte". Se hotărî brusc și întrebă dintr-o răsuflare:

— Vasea, unde e Șuiu?

Se aștepta la o negare sau la ironie, dar în nici un caz la spaima care umbri o clipă figura lui Vaska, la expresia de fiară hăituită pe care o citi în ochii lui.

— Nu pui tu mîna pe el, spuse Vaska cu glas scăzut. Cu nici un preț. E departe.

Vitali nu înțelegea nimic. Dacă Vaska i-ar fi dat Șuiului obiectul furat din muzeu — și, după spusele lui Oleg, îi dăduse ceva foarte prețios — ar fi fost normal să nege din răsputeri că îl cunoaște. Cu atît

mai mult dacă se teme așa tare de el. Dar Vaska nu numai că nu neagă, ci parcă așteaptă ceva de la Vitali, ceva atît de important încît îi învinge spaima.

Și Vitali îl întrebă acum mai stăruitor:

— În primul rînd spune-mi ce obiect i-ai dat. Îmi închipui eu, dar vreau s-o aud de la tine.

— N-ai cum să-ți închipui! scutură din cap Vaska și adăugă, țepos ca un arici: Mai bine să nu te legi de asta, pricepi? Nu spun, să mă tai! Găsește-l pe Șuiu, ai să găsești și lucrul. Atunci stăm de vorbă, dar acum nu-ți spun nici mort. Nici mort, pricepi?

Vaska țipă ultimele cuvinte aproape isteric. Buzele îi tremurau și cicatricea de pe obraz se zbătea cumplit, dar de data asta nu și-o mai acoperi cu mîna.

Vitali găsi atunci aproape instinctiv singura cale bună. Nu încercă să-l convingă sau să-l calmeze, ci întrebă tăios:

— Unde-i Șuiu? Cum se poate ajunge la el?

Vaska tăcu pe dată, apoi îl măsură cu o privire lungă, scrutătoare, și zîmbi neîncrezător:

— N-o să ai curajul. Pesemne că ești deprins cu haita, șapte pe unul — dar observînd strîmbătura de ciudă a lui Vitali, adăugă: Lasă, am glumit.

— Atunci vorbește. Dacă pun mîna pe el, măi prostule, n-o să mai ai de ce te teme. Nu-i drept?

— Fie, mormăi amenințător Vaska. Îți spun, dacă nu te temi de moarte.

Ce auzi apoi Vitali și ce propuse Vaska era atît de neobișnuit, încît la sfîrșit îi spuse emoționat:

— Ține minte, Vasea: sau duc la bun sfîrșit treaba asta sau... mă car de-aici la mama naibii!

Și nu era vorba numai de Șuiu, ci și de soarta lui Vaska.

Capitolul 3

PERSOANA CU COPILUL.

Cu o zi înainte, cînd Sviridov primise în sfîrşit telefonul multaşteptat de la Ministerul Afacerilor Externe, în birou la el, pe lîngă Ţvetkov şi Otkalenko, se mai afla şi ziaristul Tropinin. Aşezat picior peste picior, ziaristul fuma nervos. Pe biroul lui Sviridov se afla un reportaj, pe marginea căruia tocmai avea loc o discuţie neplăcută pentru autor.

— Pricep, pricep, spuse Sviridov în receptor. Acum e la mine, puteţi să-i vorbiţi personal. Eu unul sînt întru totul de acord cu dumneavoastră. Îi făcu semn lui Ţvetkov şi-i întinse receptorul : Poftim...

Ţvetkov îl luă cu un aer nepăsător. Vocea, pe care o recunoscu ca fiind a funcţionarului din minister, ce răspundea de problema lor, îi spuse cu hotărîre :

— Uite ce-i, Feodor Kuzmici. Nu ştiu dacă merită să-l deranjăm pe domnul Krager şi familia lui pentru o treabă ca asta... Are un rang prea mare, iar relaţiile noastre cu guvernul său sînt dintre cele mai bune. Dacă ne va înţelege cumva pe dos, atunci...

— Doar am hotărît odată, răspunse rece Ţvetkov.

— Mai avem totuşi unele îndoieli. Şi tovarăşul Sviridov le împărtăşeşte.

— Eu însă nu, şi vă repet că nu avem bănuieli în privinţa... — Ţvetkov trase cu ochiul la ziarist — în privinţa lui şi a familiei sale. Pur şi simplu trebuie să precizăm unele lucruri.

— Bine, şi glasul din receptor făcu o pauză. Dacă nu vă răzgîndiţi, mîine la ora douăsprezece mergem împreună la domnul Krager.

Cînd Ţvetkov aşeză în furcă receptorul, Sviridov îi aruncă o privire întrebătoare şi se adresă din nou lui Tropinin :

— Aşa, tovarăşe dragă. Cred că nu trebuie să scriem numai despre aspecte de ordin negativ. În prezent se merge pe linia întăririi autorităţii miliţiei. Şi cînd colo, vedeţi dumneavoastră, aproape în fiecare film apare cîte un miliţian bleg sau birocrat. La teatrele de estradă, acelaşi lucru... Iar acum să mai scrie şi ziarele...

— Dar în reportajul meu sînt şi fapte pozitive, chiar eroice, obiectă Tropinin, şi pe figura lui rotundă, proaspăt bărbierită şi de obicei bonomă, trecu o umbră de nerăbdare.

— Astea trebuie lăsate, făcu Sviridov un gest larg, parcă de invitaţie. Trebuie lăsate neapărat, şi atunci totul o să fie în regulă.

— Nu, aşa nu merge ! exclamă înfierbîntat Tropinin. Faptele nu pot fi ascunse, asta ar fi mai rău decît orice. E cazul să înţelegeţi.

„Ambiţios om, se gîndi cu simpatie Otkalenko. N-aş fi crezut."

— Dumneavoastră vă închipuiţi că nu ni se face destulă reclamă ? se informă bănuitor Sviridov. Răuvoitorii atît aşteaptă, faptele astea ale dumneavoastră.

— Nu răuvoitori, ci cititori. Ei vor să ştie totul, iar cel mai bun medicament în asemenea cazuri este părerea opiniei publice.

— Medicamentele îşi au rostul la bolnavi, iar noi sîntem teferi, slavă Domnului !

— Dar critica foloseşte şi celor sănătoşi. Eu scriu despre eroi, despre oameni ieşiţi din comun, însă cînd printre ei se rătăceşte cîte unul...

— Cadrele nu lasă să se strecoare oameni din ăştia !
Tropinin se uită la Ţvetkov.
— Dumneavoastră ce părere aveţi ?
— Articolul e folositor, răspunse scurt Ţvetkov.
— Dar dumneavoastră ? Tropinin se întoarse spre Igor.
— Dînsul e ajutorul lui Feodor Kuzmici, rîse ironic Sviridov. Fireşte că n-o să aibă nimic împotriva articolului.
— Aşadar, admiteţi că printre dumneavoastră există linguşitori... i-o întoarse Tropinin. Prin urmare, cadrele n-au fost suficient de vigilente ? Şi încheie hotărît : O să înaintez articolul conducerii dumneavoastră.
— Aşa, aşa, dădu din cap Sviridov. Şi cu cît e conducerea mai sus, cu atît vede mai bine.
— Atunci să-l trimitem tovarăşului ministru. Cu observaţiile dumneavoastră.
— Noi sîntem rotiţe mărunte. Sviridov îşi aprinse iritat o ţigară. Dar să ne pătaţi cinstea...
În sfîrşit, discuţia se încheie. Tropinin îşi luă reportajul şi ieşi. Sviridov răsuflă uşurat, apoi îl întrebă încruntat pe Otkalenko :
— Dumneata ai vreo treabă ?
— Mă aşteaptă cineva, răspunse Igor, înţelegînd aluzia.
După plecarea lui, Sviridov spuse :
— Ascultă, Feodor Kuzmici. Hai să cădem totuşi la înţelegere. Să găsim, cum se zice, un limbaj comun. Pentru folosul cauzei. În cazul de faţă te-ai situat pe o poziţie greşită.
— Pentru că am deschis dosarul ?

— Naiba să-l ia, dar de ce te legi de un diplomat ? Îţi mai trebuie şi alte neplăceri ? Ai o versiune bună, cu Vaska Crestatu. Trebuie băgat la zdup şi luat din scurt.
— Losev o să-l cheme mîine. Iar cu diplomatul...
— Ce-i cu diplomatul ?
— E nevoie să precizăm de ce vizitatorii care au fost înaintea acestei familii au văzut tabachera, iar cei care au venit mai tîrziu n-au mai văzut-o.
— Şi ce amestec poate să aibă familia asta, cînd Vaska se găsea la muzeu în acelaşi timp ?
— Păi tocmai asta-i, că în acelaşi timp.
Sviridov se lăsă pe speteaza fotoliului şi-l privi ironic pe Ţvetkov.

A doua zi, la unsprezece şi jumătate, Ţvetkov şi Otkalenko, îmbrăcaţi în haine noi, „de ceremonie", cu cămăşi albe ca neaua şi cravate elegante, se apropiau cu maşina de o clădire înaltă, aflată în apropierea Pieţei Smolensk.
Cu toată ţinuta lor festivă, arătau cum nu se poate mai deosebiţi. Ţvetkov purta un costum negru de modă veche : pantaloni largi şi, în ton cu ei, haină cu umeri vătuiţi, strînsă pe talie. Cravata lui, în dungi, era legată cu un nod mare şi inegal. În schimb, Igor era îmbrăcat după ultimul jurnal, şi Ţvetkov, cînd se aşeză alături de el în maşină, îi spuse zîmbind :
— Da, măi frate, parcă am fi din epoci diferite.
Igor se uită la pantofii săi cu vîrfuri ascuţite, la ciorapii cu desene complicate, care se vedeau de sub pantalonii strîmţi, şi încercă să glumească :
— Colaborarea dintre generaţii.

— Tu să nu mă treci pe lista moşnegilor, mîrîi Ţvetkov. Cînd se pregătea banditul ăla să tragă, cine l-a înhăţat ?

— Păi, eraţi mai aproape.

— Şi cine te-a împiedicat să fii tu mai aproape ? Ţvetkov îşi lipi fruntea de geam şi adăugă : Mi se pare că ăla e Piatnov al nostru.

Pe trotuar, într-un loc convenit dinainte, îi aştepta un tînăr înalt, elegant. Poate datorită buzelor sale cărnoase, de copilaş, sau datorită siluetei şi înfăţişării sale, dar tînărul acesta aducea vag cu Vitali Losev.

Piatnov se dovedi o fire veselă şi simpatică. Drept răspuns la întrebarea ironică a lui Otkalenko, care se interesă cum trebuie să se poarte pe un teritoriu străin, izbucni în rîs.

— Discuţie liberă cu nuanţe de criminalistică.

— Nu, altceva am vrut să spun. O să fie, desigur, nevoie...

— De arestat, sau de făcut percheziţie nici să nu vă treacă prin minte, din păcate — îl întrerupse în glumă Piatnov, cu un gest de neputinţă. Nimic altceva decît întrebări cît se poate de politicoase. Şi adăugă apăsat : Fiindcă veni vorba, trebuie să vă spun că familia domnului Krager s-a arătat foarte curioasă aflînd despre vizita dumneavoastră. Cică au văzut tot ce era de văzut la noi, numai poliţie judiciară nu. Aveţi dar grijă să nu ne feştelim obrazul.

Maşina se opri pe o stradă liniştită, în faţa unei vile vechi, cu ornamente de stuc. Miliţianul din post îi cercetă cu luare-aminte şi, ghicind pare-se cu cine are de-a face, se retrase liniştit.

O subretă tinerică şi amabilă, cu boneţică albă, le deschise uşa. Urcară cu toţii o scară largă, oglindindu-se la nesfîrşit, din cap pînă-n picioare, în două şiruri de oglinzi. La primul etaj, subreta îi rugă să aştepte într-un hol micuţ, dar confortabil.

Piatnov îşi privi zîmbind însoţitorii taciturni.

— Nu vă intimidaţi, tovarăşi, altfel stricăm firma miliţiei judiciare. La ei poliţiştii sînt mai siguri pe sine, uneori de-a dreptul obraznici.

Ţvetkov surîse, dar Igor spuse serios :

— Mă rog, de-o fi nevoie, putem să devenim ş noi obraznici.

Zîmbetul se şterse de pe faţa lui Piatnov care aruncă o privire fugară spre uşă şi zise în grabă :

— Nu-i totuna... dar observînd licărirea şireată din ochii lui Igor, zîmbi din nou : Ei, bată-te să te bată ! Ţi-ai găsit momentul să faci bancuri.

Intră subreta şi-i invită în încăperea vecină.

După aspect, era un cabinet. Cîteva dulapuri lungi cu cărţi sub sticlă, cîteva gravuri de-a lungul pereţilor, portretul mare al unui cunoscut om politic deasupra unui birou masiv, la ferestre draperii grele, de nuanţă închisă.

Domnul Krager îi întîmpină în prag. Era un om mărunt, plinuţ, în vîrstă, cu părul cărunt pieptănat lins pe spate, contrastînd puternic cu sprîncenele stufoase negre şi lucioase ca două blăni de sobol. De sub ochelarii cu lentile groase îi priveau o pereche de ochi pătrunzători, dar cam obosiţi.

Mai încolo, lîngă o măsuţă cu reviste, şedea o femeie blondă, graţioasă, cu ochelari mari, în ramă de baga, şi un băiat deşirat, cu aspect de sportiv, purtînd de asemenea ochelari.

Krager îi salută în cea mai curată limbă rusă şi spuse făcînd un gest larg spre cei care stăteau la măsuţă :

— Familia mea — şi adăugă zîmbind : Fireşte, vorbesc şi ei ruseşte. Trebuie să cunoaştem neapărat limba ţării în care ne aflăm. Sîntem la dispoziţia dumneavoastră.

După prezentările de rigoare, se aşezară toţi în jurul măsuţei, îşi aprinseră ţigările şi Krager i se adresă lui Ţvetkov :

— Poliţia noastră criminală are mult de furcă. Îmi închipui că şi la dumneavoastră, domnule maior, e cam la fel...

— Avem griji destule, confirmă Ţvetkov, deşi în mare măsură altele decît ale poliţiei dumneavoastră.

— Şi dumneavoastră şi ei urmăresc infractorii !

— La noi e şi mai uşor, dar şi mai greu.

— O, asta-i interesant ! Şi în ce privinţe vă e mai uşor ?

Ţvetkov rîse. Aparent era imperturbabil, ca de obicei, şi numai Igor îi surprinse intonaţii neobişnuite în glas :

— Noi n-aveam de luptat cu sindicatele. Asta ar fi una. La noi nu există delicvenţă organizată. Asta ar fi două. Pe urmă, pe noi ne ajută foarte mult populaţia.

— Da, da ! judecăţile prieteneşti !

— Tovărăşeşti, îl corectă zîmbind Igor.

— Da, da, tovărăşeşti... Krager se întoarse spre băiat : — Mi-ai spus ceva despre asta. Şi, adresîndu-se celorlalţi, le explică : Alek termină colegiul juridic.

— Zău dacă pricep ceva ! pronunţă aprins Alek. Afirmaţi mereu că la dumneavoastră infracţionismul e în scădere, şi deodată... hop cu măsura asta excepţională, formarea drujinelor. Aşadar, poliţia nu mai poate face faţă ? Zău dacă înţeleg !

— Alek, îl întrerupse Krager, oaspeţii noştri n-au venit să susţină discuţii teoretice. Apoi i se adresă lui Ţvetkov : Scuzaţi-l, aşa-i tinereţea. Cum se spune la dumneavoastră, focoasă ? Da, aşa.

Ţvetkov zîmbi, iar Piatnov se grăbi să intervină :

— Într-adevăr, vă răpim timpul. Însoţitorii mei vă vor pune numai cîteva întrebări oficiale, iar pe fiul dumneavoastră îl invităm cu plăcere la o întîlnire cu juriştii noştri. După asta se întoarse către Ţvetkov : Ce întrebări aveţi să-i puneţi domnului Krager ?

Igor îl privi nemulţumit pe Piatnov. „Alek ăsta merita un răspuns !" Pesemne că şi Ţvetkov avusese acelaşi gînd, pentru că rosti calm, clătinînd din cap :

— Mai întîi, să explicăm totuşi ce-i cu drujinele — şi-l privi pe Alek. Apropo de asta, să vă spun şi de ce ne e nouă mai greu decît poliţiei dumneavoastră. Dacă-mi permiteţi... Acum se uită la Krager.

— E foarte interesant, foarte interesant ! exclamă acesta, devenind atent.

Piatnov tăcea.

— Drujinele nu fac cercetări, continuă Ţvetkov. De asta ne ocupăm noi, dar noi ţinem seama nu numai de infracţiunile propriu-zise, ci ne preocupă foarte mult şi greşelile mărunte ale oamenilor.

— Şi la noi poliţiştii intervin în scandaluri, rîse ironic Alek.

— Dar mai departe ?

Alek se uită la Țvetkov și adăugă pe același ton:

— Mai departe, fiecare își primește porția de ciomag.

— Și gata?

— Păi, ce mai vreți?

— Membrii drujinelor noastre se duc la familiile huliganilor, la locul de muncă sau la școală. Pe noi ne interesează foarte mult problemele tineretului.

Krager se amestecă în discuție:

— În țara noastră criminalitatea nu scade, ba dimpotrivă. Nu ne dăm după deget, ci încercăm să găsim explicațiile: degenerarea moravurilor, agitația în jurul bombei atomice, care naște disperarea în sufletul tineretului. „Oricum, lumea tot o să piară curînd, cam așa raționează ei. Totul se duce pe apa sîmbetei, grăbiți-vă să profitați de viață!" Oamenii se sălbăticesc presimțind sfîrșitul, spuse Krager cu ochii la Igor. Dar tineretul dumneavoastră ce gîndește?

— Noi nu credem în sfîrșit, răspunse Igor. Noi credem în pace.

Krager oftă:

— La noi credința asta nu există. Poate pentru că avem posibilități mai bune de informare.

— Informarea e un instrument politic, îl contrazise aprins Igor.

— O, domnule Piatnov, pe cuvînt că ofițerii de la poliția dumneavoastră sînt politicieni iscusiți!

— Și agitatori, adăugă reținut Alek.

Doamna Krager nu pronunțase pînă atunci nici un cuvînt. Ședea foarte dreaptă, zîmbind fermecător și urmărind distrată conversația bărbaților. Numai ochii ascunși în dosul lentilelor îi trădau atenția încordată.

— Bine, bine, spuse Krager. În sfîrșit, să lăsăm politica și sociologia. Vă stăm la dispoziție, domnule maior. Vă spun drept că ardem de curiozitate.

La aceste cuvinte, Piatnov își stăpîni cu greu un oftat de ușurare.

— E vorba de faptul că acum o săptămînă ați vizitat muzeul Dostoievski, spuse Țvetkov.

— Da. S-a săvîrșit acolo vreo crimă?

— Nu, vai de mine!

— Vreun jaf? Au manuscrise prețioase...

— Da de unde! Țvetkov surîse. Spuneți-mi, vă rog, ați văzut cumva — se întoarse el spre Krager — pe birou, sub un clopot de sticlă, tabachera scriitorului, una de piele?

— Da, da... răspunse gînditor Krager și adăugă cu siguranță: Da, îmi amintesc. Am văzut-o, firește.

— Dar dumneavoastră? se adresă Țvetkov lui Alek.

— Am văzut-o, mormăi acesta.

Țvetkov se întoarse spre doamna Krager.

— Nu va supărați, dar dumneavoastră?

— Eu?... Eu... n-am văzut-o, răspunse ea încurcată.

Krager își privi neliniștit soția.

— Cum se poate, Eva? Gîndește-te bine.

— Dar... n-am văzut-o. Îmi amnitesc de toc, de ochelari... și mai enumeră rar alte cîteva lucruri. Dar tabachera...

Igor nu se putu reține și întrebă:

— Ați vizitat muzeul tot timpul împreună?

— Bineînțeles, răspunse Krager.

— În prima încăpere, continuă Igor, sînt toate edițiile operelor lui Dostoievski. Pe o masă rotundă, sub geam, se află cărțile consacrate creației sale. Lîngă fereastră e o sculptură frumoasă din lemn, lucrată de

Konenkov, iar pe pereți sînt materiale despre copilăria scriitorului. Vă amintiți ?

— Da, da, încuviință din cap Krager.

— Apoi, în camera următoare, despărțită printr-un paravan albastru, nu prea înalt... Igor vorbea rar, lăsîndu-l pe Krager să-și amintească drumul prin muzeu. Toți ascultau atenți. În camera cea mai mare, din colțul clădirii, se află biroul scriitorului, așezat în fund, lîngă fereastră.

— Da, da, confirmă din nou Krager. Un birou foarte interesant, cu atît mai mult cu cît pe el...

— Acolo a văzut-o mama pe fetiță, îl întrerupse pe neașteptate Alek.

Igor întrebă repede :

— Ce fetiță ?

— Eva, despre ce fetiță e vorba ? întrebă Krager, de parcă i-ar fi tradus întrebarea.

— O fetiță încîntătoare, de vreo cinci anișori, pronunță visătoare doamna Krager. Alerga prin cameră și i se desfăcuse panglica din păr. O păpușă, nu altceva, cu trăsături tipic rusești. S-a apropiat așa prietenoasă de mine...

Țvetkov și Otkalenko schimbară o privire pe tăcute. Amîndoi se gîndeau la același lucru : nici unul dintre vizitatorii care se găseau acolo nu avusese vreo fetiță. De unde apăruse ? Cu cine venise ? Prin urmare, acest „cineva" nu semnase în registrul de la intrare ! De ce ? Pe lîngă asta, momentul dispariției tabacherei era acum stabilit foarte precis, și tocmai în acest moment Vasea Crestatu se afla în muzeu.

Și amîndoi, fără să-și vorbească, se gîndiră la Vitali Losev. Ce-o fi discutînd el acum cu acest Vaska ?

— Cu cine era fetița ? întrebă Țvetkov.

— Cred că... mi s-a părut că era cu mama ei, răspunse nesigură doamna Krager. Dar pe aceasta nu mi-o amintesc de loc, chiar de loc, adăugă ea în grabă.

— Fetița cum arăta ?

— O, asta îmi aduc aminte...

Doamna Krager începu să descrie amănunțit înfățișarea copilei, cum era îmbrăcată. Țvetkov și Otkalenko ascultau cu atenția încordată.

— Poate ar fi bine să luați notițe, pentru orice eventualitate, îi sfătui Piatnov.

— Memorie de profesioniști, observă amabil Krager.

Alek zîmbi ironic.

— Nu-i destul să ai memorie.

Înainte de a-și lua rămas bun, după ce constataseră că nu mai au nimic interesant de aflat, Krager își repetă complimentele, aparent perfect sincere, la care se asocie și soția lui, zîmbind parcă și mai seducător. Numai Alek continua să surîdă sceptic.

Pe stradă, Țvetkov îi spuse lui Igor :

— Acum trebuie să identificăm fetița. Așa, pentru mai multă siguranță.

Igor nu era însă dispus să uite atît de repede vizita interesantă pe care o făcuseră și pronunță încîntat :

— Exact ca la O.N.U., e ? Ați observat înțepăturile ? Dar tipul ăsta, băiatul ? Și doamna ? Are un zîmbet fenomenal.

— Toate-s în perfectă regulă, izbucni în rîs Piatnov. La cel mai înalt nivel.

În mașină, Țvetkov își consultă blocnotesul jerpelit și zise :

— Du-te imediat la aceste trei adrese. Să sperăm că cineva dintre ăştia a văzut fetiţa şi pe mama ei.

Arătă cu degetul o pagină şi întinse lui Igor carnetul.

— Eu plec la direcţie. Mîine dimineaţă vom trage unele concluzii. Drum bun !

Ţvetkov opri maşina şi Igor se pregătea să coboare, dar şeful său îl opri :

— Rămîi tu cu ea, ai mai multă nevoie. Eu pot să merg cu metroul.

La început, lui Igor i-a mers prost. A găsit-o cu mare greutate pe profesoara Smurnova, deşi avea adresa exactă.

Locuia într-un raion construit recent. Blocuri luminoase şi cochete, cu cîte cinci etaje, erau împrăştiate departe de strada îngustă, aparent în cel mai perfect haos. Unele se aflau în curs de finisare. Deasupra lor pluteau braţele excavatoarelor, iar împrejur sforăiau autobasculante. O parcelă era împrejmuită cu gard şi mai mulţi oameni forfoteau în jurul unor maşini, descărcînd copaci : se amenaja un parc. Pe alocuri, spaţiul dintre clădiri era brăzdat de şanţuri adînci în fundul cărora se vedeau conducte uriaşe de beton.

Nu trecu mult şi Igor se rătăci de-a binelea.

— Unde e cvartalul 42 ? întreba el pe trecători, cu deznădejde în glas.

Dar aceştia ridicau compătimitor din umeri. Toţi se mutaseră aici foarte de curînd şi nimereau cu greu chiar propriile lor locuinţe. Fiecare cunoştea doar numărul cvartalului său, iar în cel mai bun caz numărul celui vecin.

— Ăsta ce cvartal e ? întrebă Igor pe cineva.

— 16.

— Aşadar, următorul e 17 ?

— Nu, zîmbi trecătorul. Următorul e 24. Iar în partea cealaltă e 9.

Igor se uită la şofer.

— Pricepi ceva ?

— Să căutăm secţia de miliţie, îl sfătui acesta. Cei de acolo trebuie să ştie.

Secţia de miliţie se găsea însă în cvartalul 72, pe care nu-l cunoştea nimeni. Nicăieri nu se vedea vreun miliţian în post.

Timpul se scurgea. Colindau de un ceas întreg printre blocuri noi, ce semănau ca două picături de apă unul cu altul, cînd, în sfîrşit, văzură în depărtare un miliţian. Igor se repezi după el ca fulgerul, de parcă ar fi urmărit un infractor periculos.

Curios, dar tînărul sergent cunoştea cvartalul 42. Ba cunoştea chiar toate cvartalele ; cînd însă începu să le explice cum să ajungă acolo, Igor îşi dădu seama că era mai uşor de găsit drumul într-un labirint medieval.

— Ştii ce, prietene ? îi spuse el. Urcă-te în maşină şi arată-ne drumul. Planificarea voastră o s-o studiez cînd voi ieşi la pensie.

— Şi cetăţenii se plîng, încuviinţă sergentul. Dar au să se obişnuiască, fireşte.

Raisa Pavlovna Smurnova se arătă neplăcut impresionată de această vizită. O scoase din cameră pe fiica ei, o fetiţă palidă de vreo zece ani, şi închise bine uşa.

Se vedea că familia ocupase de puţină vreme apartamentul. Lîngă divan se găseau cîteva geamantane,

ferestrele nu aveau perdele, mobila veche era așezată la întîmplare, așa cum o puseseră în momentul sosirii.

Raisa Pavlovna purta un halat de casă, dar ținuta și gesturile ei ferme îi dădeau un aer impunător. Se uita la Igor cu răceală.

— N-ați putea să mă lăsați în pace ? întrebă ea iritată. După vizita la dumneavoastră n-am dormit o noapte întreagă.

— O singură întrebare, Raisa Pavlovna, rosti Igor cît mai blînd cu putință.

— Vă rog să aveți în vedere că n-am nici o clipă liberă. Cred că vedeți — arătă ea spre teancul de caiete de pe masă.

— Numai o singură întrebare, repetă Igor răbdător, deși simțea cum i se urcă sîngele la cap.

Raisa Pavlovna se așeză pe divan.

— Vă ascult.

— Cînd ați fost la muzeu, n-ați văzut acolo o fetiță de vreo cinci anișori ?

— N-am văzut nici o fetiță ! Și Raisa Pavlovna își strînse tîmplele în palme.

— O fetiță cu pulover roșu și pantalonași cafenii, cu o fundă albă în păr. Un păr auriu, lung pînă la umeri.

— Cu fundă albă ?... Raisa Pavlovna se uită gînditoare la Igor. Cu fundă albă... parcă... nu, nu-mi amintesc ! încheie ea hotărît.

— E foarte important, Raisa Pavlovna, repetă insistent Igor.

— O, Doamne ! Vă repet că n-am văzut această fetiță în muzeu.

Igor o privi cu atenție.

— Cred... cred că am văzut-o pe stradă, lîngă muzeu. Da, da. Se plimba cu maică-sa și avea palton și beretă. Dar parcă îmi amintesc de pantalonașii cafenii și de fundița albă. Îi ieșea de sub beretă.

— Mama cum arăta ?

— Mama ? O femeie tînără, frumoasă. Înaltă, cu părul roșcat. Chiar îmi spuneam în gînd că fetița nu-i seamănă de loc.

— Cum era îmbrăcată ?

— Palton negru, la modă, pălăriuță albă, fular alb, geantă la fel. La pălărie avea o pană roșie... și adăugă, răzgîndindu-se parcă : Dar toate astea foarte, foarte aproximativ. Nu afirm nimic categoric.

— Pentru noi aproximația asta e suficientă.

Igor o salută rece, asigurînd-o pentru a suta oară că nu-i vor mai solicita ajutorul. Cînd ajunse însă la ușă, nu se putu reține și spuse :

— Probabil că și pe elevii dumneavoastră îi învățați să fie ca struții... Cum se ivește un pericol — capul în nisip !

— Știu eu foarte bine ce și cum să-i învăț ! izbucni Raisa Pavlovna. Nu-i obligatoriu să fie la curent cu toate pungășiile.

După ce ușa se închise cu zgomot în urma lui, Igor coborî în goană treptele.

— Repede, Kolea ! îi spuse el șoferului. Direct la muzeu. Da, muzeul Dostoievski. Îl mai ții minte ?

— Dar celelalte două adrese ?

— Nu ne mai trebuie. Zgripțuroaica asta ne-a dat, fără să vrea, cele mai prețioase informații. Gonește, scumpule ! Acum avem de cercetat acolo, în jurul muzeului.

Mașina se smuci din loc și, legănîndu-se pe pămîntul presărat cu gropi, ieși la drumul îngust, asfaltat.

Cînd au ajuns la muzeu începuse să se întunece, dar luminile pe stradă nu erau încă aprinse.

Igor se plimbă agale de cîteva ori prin fața muzeului. Ferestrele erau luminate și probabil că înăuntru se mai găseau vizitatori, căci pe perdele se proiectau la răstimpuri umbre omenești.

Pe stradă erau puțini trecători. Din cînd în cînd apărea cîte o mașină, luminîndu-și drumul cu farurile.

Igor se uită în jur, chibzuind ce să întreprindă. Observă două figuri peste drum, la poarta unei case. În amurg era greu să-și dea seama cine erau acești oameni. „Pesemne că portarul stă de vorbă cu cineva", se gîndi el cu indiferență, dar în aceeași clipă îi veni o idee. „Portarul! Cine dacă nu portarul stă de obicei în stradă la ușa casei, în prima zi însorită? Dar cum să-i amintească de ziua aceea?" Începu să-și revizuiască în memorie întîmplărie petrecute atunci pe strada asta sau pe cele învecinate și care i-ar fi putut atrage atenția portarului. Scandaluri nu fuseseră; accidente de automobil, incendii, mitinguri, de asemenea. Altceva?

Pe strada întunecată se aprinseră deodată felinarele. Două șiraguri de mărgele scînteietoare prinseră să alerge în depărtare și strada se transformă deodată. Clădirile parcă-și aruncaseră vălurile cenușii, siluetele lor căpătaseră culoare.

Igor își ridică fără voie ochii, se uită la globul strălucitor de deasupra capului, montat pe un stîlp înalt, ușor aplecat, și deodată își aminti... Păi sigur! În ziua aceea un camion fusese cît pe ce să dărîme

stîlpul! Iar șoferul, un puștan, se zăpăcise așa de rău, că nu mai știa cum să dea înapoi. Igor își aminti de bătrînelul vorbăreț care stătuse aici pe bancă, cu pălăria lui boțită și fularul roșu și de Vitali care glumise atunci cu el. Bătrînul trebuie neapărat găsit!

Portarul de peste drum — fiindcă unul dintre cei doi era într-adevăr portar — îi spuse:

— Pensionarul ăsta își încălzește acum ciolanele la soare în fiecare zi lăsată de la Dumnezeu. Îl cheamă Prokofievici. Uite, din casa de colo iese — și arătă spre clădirea din colț, adăugînd plin de curiozitate: Dar ce treabă aveți cu el?

Igor îi explică.

— Întocmai, încuviință portarul. Am văzut și eu întîmplarea cu mașina. Cît despre cetățeana cu fetița... urmă el privindu-l gînditor... parcă îmi amintesc ceva... Tocmai discutasem cu Prokofievici cum au să călătorească femeile prin Cosmos. Chiar atunci am văzut-o pe căprița aceea cu funda albă, și i-am spus lui Prokofievici: „Ia uite la ea, parcă-i scoasă dintr-un jurnal de mode". Iar el mi-a răspuns: „Păi și maică-sa, vezi bine, parcă-i un mărgăritar". Și eu i-am explicat, desigur, că așchia nu sare departe de trunchi. Am mai văzut noi de astea.

— Unde ați văzut? se interesă Igor.

— Eu, drăguță, am făcut slujbă doi ani la garderoba unui restaurant de lux. Cîte nu mi-a fost dat să văd acolo! Tocmai din cauza asta mi s-a părut ceva ciudat.

Portarul tăcu enigmatic, însă Igor îl întrebă nerăbdător:

— Ce anume?

— Păi, că mărgăritarul nu semăna de loc cu aia mică.
— Nu semăna ?
— Nicidecum.
— Mă rog, şi ce făcea mărgăritarul ăsta ?
— Se fîţîia de colo-colo, parcă n-ar fi avut nici un rost.
— Ce înseamnă „parcă" ?
— Înseamnă ce este. Pe urmă, ce-i drept, a trebuit să plec. Aduseseră în curte un copac să-l sădească.
— Nimic de zis, mi-ai dat cîteva enigme să le dezleg, zîmbi Igor. Mulţumesc.
— Şi ce-i cu asta ? Toată viaţa-i făcută din enigme, filozofă portarul. Dar încet-încet, le dezlegăm.
Abia acum îşi aminti Igor că maşina îl aşteaptă după colţ şi trecu strada în fugă.
— Iartă-mă, Kolea, îi spuse el şoferului, cu sufletul la gură. Uite ce, poţi să pleci. Eu mai rămîn puţin.
— Ascultă, îi răspunse şoferul. Ne-am învîrtit ziua-ntreagă pe ici, pe colo, şi n-am apucat nici măcar să prînzim. Cînd nu se gîndeşte omul singur la el, nimeni nu-i poartă de grijă.
— Bine, Kolea, ia-o din loc pînă nu-ţi pierzi şi cina ! izbucni în rîs Igor. Cu şeful aranjez eu — şi se uită la ceas. Acum îl culcă pe Dimka.
Maşina porni sforăind şi, clipind din ochiul roşu al becului de semnalizare, dispăru după cotitură.
Igor îşi aprinse o ţigară, trase cu sete cîteva fumuri şi trecu strada spre casa din colţ.
„Lucrurile iau o întorsătură interesantă, se gîndi el. Cine să fie «mărgăritarul» şi ce făcea aici ?"
Pe bătrînul Prokofievici nu l-a găsit imediat. A fost nevoit să sune la mai multe uşi. A urcat obosit

scara, etaj după etaj, pînă cînd, în sfîrşit, cineva l-a sfătuit să încerce la altă clădire, care se afla în fundul curţii.
— Şi aia e tot la numărul nostru, dar i se spune blocul B. Poate o fi acolo.
În timp ce străbătea curtea întunecoasă, abia luminată de un bec singuratic lîngă terenul de joacă al copiilor, Igor îşi spunea necăjit : „Unde s-o fi băgat blestematul ăsta de moşneag ? Ce-ar fi să-l caut mîine ?" Era frînt de oboseală. Stătuse douăsprezece ore în picioare şi-l chinuia o foame cumplită. I se învîrtea capul de atîtea discuţii şi de puhoiul omenesc văzut peste zi. Vizita la familia Krager i se părea acum atît de îndepărtată, de parcă ar fi făcut-o cu o săptămînă în urmă. Se uită la cadranul fosforescent al ceasului şi-i trecu prin minte că nu prea era timpul potrivit să deranjeze oamenii : se făcuse ora zece.
Se opri nehotărît. În clipa aceea auzi un tropăit, nişte umbre alunecară prin întuneric şi în faţa lui apărură pe neaşteptate doi băieţi.
— Nene, căutaţi un bătrînel ? întrebă unul dintre ei gîfîind.
— Pe Prokofici ? adăugă celălalt.
— Exact, zîmbi Igor. Îl cunoaşteţi ?
— Nu, dar vi-l găsim cît ai clipi din ochi, spuse primul. Aici locuieşte Slavka — arătă el spre casa pe care o căuta Igor. El îi cunoaşte pe toţi. Şi adăugă timid : Ştiţi că v-am mai văzut undeva ?
— Unde ?
— La miliţie. Mă chemase acolo tovarăşul Losev. Mi-a arătat şi pistolul, îi explică bucuros băiatul. Pe mine mă cheamă Kolea, iar pe prietenul ăsta al meu, Volodka.

Peste cîteva minute veni şi Slavka. Ce-i drept, nici el nu-şi amintea de bătrînul Prokofievici, dar făcu apel imediat la atotştiutorul Vitka.

În cele din urmă, în fruntea unei cete zgomotoase de copii, Igor sună la uşa unui apartament unde îi întîmpină o femeie tînără ce părea foarte speriată :

— E tatăl meu. Ce treabă aveţi cu el ?

— Aş vrea să-i pun numai o întrebare. Vă rog să mă iertaţi că am dat năvală peste dumneavoastră.

Femeia zîmbi :

— Mă rog, dar e plecat la cinema.

— La cinema ? întrebă dezamăgit Igor.

Avea o înfăţişare atît de decepţionată şi de obosită, încît femeia îl consolă :

— Nu-i nimic, se întoarce repede. L-a tras soţul meu după dînsul. Ca să nu se piardă biletul, că eu nu m-am putut duce. Aşteptaţi-l. Apoi, aruncînd o privire asupra stolului de puşti ce se legănau de pe un picior pe altul, şuşotind agitaţi, adăugă : Dar ăştia să facă bine s-o şteargă acasă. Cred că mamele lor nici nu ştiu pe unde să-i mai caute.

Din rîndul copiilor se ridică un murmur de protest, dar Igor le porunci sever, zîmbind însă cu ochii :

— Acasă, flăcăi ! În munca noastră disciplina e mai presus de orice. Vă ţin minte pe toţi şi vă mulţumesc tuturor. Restul mai tîrziu. Fuga marş !

Băieţii îşi luară în grabă rămas bun şi se năpustiră zgomotoşi în jos pe scară.

Femeia îl conduse pe Igor în cameră, îl pofti să ia loc la masă sub un abajur mare, portocaliu, apoi spuse :

— Pe mine să mă iertaţi, trebuie să-mi îmbăiez fetiţa.

Igor simţea cum i se lipesc pleoapele, iar pe deasupra îl mai chinuia şi foamea. Îşi aminti de pacheţelul pe care-l avea în buzunar, dar îi fu ruşine să-l scoată şi să-l desfacă : femeia putea intra în orice clipă. Băgă mîna în buzunar, rupse hîrtia şi, pipăind miezul, rupse o bucăţică de pîine şi o vîrî repede în gură.

Mîncă astfel bucată cu bucată, rupînd hîrtia tot mai departe, cu ochii la uşă şi trăgînd atent cu urechea. Curînd dădu peste o felie de salam, apoi urmă o bucată de brînză, pe urmă iarăşi pîine. Acum nu-i era teamă decît că s-o întoarce bătrînul prea repede de la cinema.

Prokofievici apăru chiar mai tîrziu decît era nevoie. Igor mîncase de mult tot ce găsise în buzunar, pînă la ultima fărîmitură, şi făcea eforturi supraomeneşti să nu aţipească. Dar cînd văzu silueta cunoscută, plăpîndă, cu pălăria şifonată şi fularul roşu — bătrînul, aflînd că e aşteptat, nici nu se mai dezbrăcase în antreu — somnolenţa lui dispăru ca prin farmec.

— Mi-amintesc de cuconiţa, rîse Prokofievici. Şi de fetiţă. Se plimbau.

— Apoi au intrat la muzeu?

— Cine ştie... Eu m-am întors curînd acasă.

— Şi asta-i tot? întrebă Igor dezamăgit. Nu le-aţi mai văzut?

— Nu le-am mai văzut.

— Aşa...

Firul se rupsese. O zi întreagă de alergătură, de căutări şi de discuţii fusese pierdută degeaba. Mîine trebuia să ia totul de la capăt.

Igor suspină adînc.

Bătrînul îi aruncă o privire compătimitoare, tăcu o clipă, apoi îl întrebă:

— Cam puțin, nu?
— E chiar cam nimic, rîse Igor.
— Uite, să-ți mai spun ceva. Cînd se plimba, parcă s-a întîlnit cu o cunoștință.
Igor deveni atent.
— Ce cunoștință?
— Am spus „parcă“, ridică degetul Prokofievici. N-au schimbat nici o vorbă. Numai așa, și-au zîmbit una alteia, iar cealaltă a intrat la muzeu.
— Cum arăta cunoștința asta, cum era îmbrăcată?
— Așa, tinerică și sulemenită. Avea un paltonaș verde, subțirel, pe care-l sufla vîntul. Prokofievici se gîndi încordat, încrețindu-și fruntea. Of, Doamne, nu pot de loc să-mi amintesc.
Hotărît că firul nu se înnoda la loc. De altfel, exista oare? Lui Igor i se părea tot mai mult că aleargă după o fantomă.
— Iertați-mă pentru deranj, spuse el întunecat la față și se ridică.
Afară din beznă se cernea o ploaie rece și sîcîitoare.
„Ar trebui să renunțăm la căutările astea fără nici un rost, se gîndi supărat Igor. Știu că ne-a dat de furcă femeia asta cu copilul! Și ce amestec ar putea să aibă, dacă în momentul acela se găsea acolo Vaska Crestatu? La urma urmei, ce ne interesează pe noi dacă e mama fetiței sau nu?“ Își aminti însă un detaliu suspect: femeia nu semnase în registrul de vizitatori. Să fi uitat oare? Se mai întîmplă. Și totuși trebuiau să verifice, asta era legea muncii lor.
Iar de verificat nu se putea altfel, decît găsind-o pe femeie.

Otkalenko nici nu bănuia măcar ce verigă încearcă acum să apuce, dintr-un lanț ciudat și plin de primejdii.

Capitolul 4

A TREIA COCIOABĂ PESTE RÎPĂ.

Dimineața, Vitali Losev strigă agitat, chiar din prag:
— Feodor Kuzmici, vă mai amintiți furtul de la atelier? Puteți considera cercetările aproape încheiate.
Țvetkov îl privi interogativ, iar Igor Otkalenko zîmbi condescendent, spunînd:
— Of, tineretul ăsta! Mai degrabă ține-te după dictonul latin „festina lente“. Și Kuzma Prutkov a spus ceva în privința asta.
— Cum vine asta „aproape“? întrebă Țvetkov. În general, n-ar strica să raportezi limpede.
— Așa-s cîte unii, fac paradă de erudiție, răspunse ironic Vitali. Ia mai spune ceva din Socrate, sau Voltaire, pe urmă din proverbele popoarelor lumii...
Țvetkov i-o reteză glacial:
— Ajunge. Amîndoi sînteți o apă și-un pămînt. Ia zi mai bine, ce vești ai adus?
— Furtul a fost săvîrșit de Șuiu, declară Vitali cu o notă de triumf în glas. Dar a șters-o îndată din Moscova, și am o idee, Feodor Kuzmici.
— Mai întîi raportează ce-i cu furtul, și pe urmă ideile.

— Poftiți. Despre furt am aflat de la Vaska.

— Ți-a spus-o așa, pe șleau? îl impunse Otkalenko.

— Nu, nu prea, izbucni Vitali. Chiar de loc. Aici e un nod complicat. Mai întîi, Vaska a recunoscut că i-a dat Șuiului un obiect. Ce anume, e limpede. Cu obiectul ăsta a și șters-o Șuiul din oraș. Și nu oriunde, ci la Snejinsk.

— Pesemne că vrea să se aclimatizeze [1] din vreme, glumi Igor.

Vitali nu-l luă în seamă și continuă:

— I-a lăsat lui Vaska misiunea să-i trimită cîteva lucruri care i-au mai rămas aici. Vaska nu știe ce proveniență au, sau cel puțin așa declară.

— Ce fel de lucruri? întrebă Țvetkov, aprinzîndu-și fără grabă o țigară. Și cum să i le trimită?

— În podul unei case se află două geamantane, Vaska a cotrobăit prin ele: costume, rochii, stofă. Mi-a descris o rochie și un costum. Sînt de la atelier! Iar de trimis...

Vitali vorbea repede, emoționat și aprinzîndu-și mereu bricheta: țigara din gură i se stingea tot timpul.

— Șuiu i-a spus lui Vaska să aducă el geamantanele, dar acesta a refuzat. Avea motive serioase, și atunci Șuiu... Vitali făcu o mică pauză — a zis să le aducă Oleg. Iar Oleg nu l-a văzut niciodată la față. Înțelegeți?

— I-a fixat un loc de întîlnire? se interesă Igor.

[1] Numele orașului vine de la cuvîntul *sneg* — zăpadă. Aluzie la faptul că multe colonii pentru delicvenți cu pedepse aspre se află în Siberia.

Pe fața lui nu mai rămăsese nici urmă de ironie, iar pupilele ochilor albaștri i se îngustaseră. Își trecu agitat degetele prin peria neagră a părului și întinse mîna după o țigară.

— A fixat un loc de întîlnire, confirmă Vitali, apoi adăugă cu subînțeles:

— Dar Vaska mi-a spus că are încredere numai în mine.

— Așa-a... Se anunță o combinație interesantă, pronunță rar Otkalenko.

Amîndoi se uitară la Țvetkov, care fuma în tăcere.

— Și ce-o să facem cu Oleg? întrebă Otkalenko.

— De asta să n-ai grijă, răspunse gînditor Țvetkov.

— Poate că, la ananghie, Vaska ar avea încredere și în mine, observă Igor.

Vitali îl contrazise aprins:

— Mă îndoiesc. De altfel, nu face să riscăm.

— Ia terminați odată! se răsti Țvetkov. Cît despre risc, poate că merită să încercăm. Totul trebuie chibzuit temeinic. Pe urmă raportăm șefilor. Să luăm legătura cu tovarășii noștri de la Snejinsk.

— Ăștia n-au cum să ne ajute! exclamă Vitali. Toată lumea din oraș îi cunoaște.

— Și vrei să faci singur pe eroul? rîse Igor nervos. Of, cărțile astea de aventuri! Ce mai, Smurnova are dreptate.

— Vă repet că trebuie să chibzuim bine, încheie apăsat Țvetkov.

Pînă la plecarea trenului mai rămăsese o jumătate de oră cînd Otkalenko și Losev ajunseră cu mașina la gară. Șoferul se oferi să ducă geamantanele.

— Du-le, încuviinţă Igor. Eu am terminat cu voi, de aci încolo nu vă mai cunosc.

Prietenii îşi dădură mîna înainte de a coborî din maşină şi Igor, ascunzîndu-şi printr-o glumă neliniştea, spuse rîzînd:

— Iartă-mă dacă te-am necăjit vreodată. Să nu mă pomeneşti de rău.

„Eu te-am iubit şi poate că iubirea
În suflet încă nu s-a stins de tot;“ [1]

declamă el. Apoi întrebă îngrijorat: Ai învăţat să umbli cu revolverul?

Vitali îşi pipăi în buzunar vechiul nagan, pe care-l luase în locul pistolului său de calibru mare. La nevoie, pentru acesta putea găsi explicaţie, de altfel o şi pregătise din vreme. Pe lîngă asta, naganul funcţiona perfect. Îl verificase pînă la ultima piesă un expert de la secţia tehnico-ştiinţifică, iar în seara precedentă Vitali îi încercase bătaia cu cel mai deplin succes.

Igor îl sili să-şi mai controleze o dată buzunarele. Aşa cum fusese stabilit, nu avea asupra lui nimic de prisos.

— Nici mama nu m-a controlat aşa cînd m-a dus prima oară la şcoală, glumi Vitali.

— Alte vremuri, altă piesă, mormăi Igor. Să fii cu ochii în patru, că nu te duci la plimbare. Aş vrea totuşi să te mai văd.

Coborî primul din maşină şi dispăru pe dată în mulţimea pestriţă şi agitată din faţa gării.

[1] Din poezia *Eu te-am iubit şi poate că iubirea...*; de A. S. Puşkin ; în româneşte de Maria Banuş.

Geamantanele erau grele. Pînă să ajungă la vagon, Igor şi şoferul nu-şi mai simţeau braţele de oboseală.

— Ce ai acolo, pietre? întrebă şoferul gîfîind şi lăsă, în sfîrşit, geamantanele pe peron.

— Ce vrei, pasager serios... zîmbi Vitali.

— Mai serios nici că se poate, îngînă şoferul aruncînd o privire critică asupra îmbrăcămintei lui Vitali: un palton prăpădit, o şapcă pleoştită şi în picioare nişte ghete scîlciate, de culoare nedefinită. Hainele astea contrastau atît de mult cu felul cum se îmbrăca de obicei Vitali, încît şoferul nu mai găsea ce să spună, dar simţind că pe tînăr îl aşteaptă întîmplări neobişnuite, încheie grăbit şi cu simpatie: Ei, şi acum îţi urez să te întorci sănătos.

— Bine-ai zis, încuviinţă serios Vitali. Ajută-mă, te rog, să le car în vagon.

Au îngrămădit cu greu geamantanele în plasa de sus, după care şoferul i-a strîns mîna şi a plecat.

Vitali şi-a aprins o ţigară şi s-a apropiat de geam.

Pe peron era un du-te-vino necontenit, se cărau bagaje, răsunau strigăte agitate, unii îşi luau rămas bun, alţii rîdeau sau plîngeau, aruncîndu-şi în grabă ultimele cuvinte înaintea despărţirii. Hamali în uniformă împingeau cărucioare încărcate cu vîrf, făcîndu-şi zgomotos drum prin mulţime.

Pînă la plecare mai erau cinci minute.

Vitali încercă să-l descopere pe Igor, dar nu-l zări nicăieri. Fireşte că era undeva prin apropiere şi nu avea să plece înainte de pornirea trenului. Era convins de asta, ca şi de faptul că, în fond, nu-i decît o pierdere inutilă de timp. Într-adevăr, cine era să-l urmărească?

În aceeaşi clipă o văzu pe Liuda, Liuda Danilova, prietena necredincioasă a lui Vaska. Lui Vitali nu-i venea să-şi creadă ochilor. Cum ajunsese fata aici şi de ce? În suflet i se strecură o îndoială. S-o fi întîmplat ceva? Poate că lui Vaska i s-a făcut frică? Sau poate vrea să-i transmită ceva, să-l prevină? Atunci ar trebui s-o strige pe Liuda. Nu, cu Liuda nu putea vorbi aici. O s-o observe Igor şi poate că o să afle el despre ce-i vorba. Vitali îşi aminti însă că Igor n-o cunoştea pe Liuda Danilova. Ce să facă?

Între timp, fata măsura peronul cu vădită nerăbdare, ba depărtîndu-se, ba apropiindu-se de vagonul lui Vitali. Făcea însă impresia că nu caută şi nu aşteaptă pe nimeni. Asta era de-a dreptul ciudat.

O clipă, lui Vitali îi trecu prin cap să coboare şi s-o oprească. Aşa, ca şi cum ar fi văzut-o din întîmplare. Doar trebuia să afle cum stau lucrurile! Poate se întîmplase între timp ceva la Snejinsk. Poate că Şuiu se întorsese la Moscova, sau Oleg făcuse o boroboaţă. Or, şi mai rău, la Snejinsk se aflase cine-i el, în realitate, şi atunci...

Stătea la fereastră cu inima îndoită, neştiind ce să facă.

Nu, de coborît nici vorbă nu putea fi, orice s-ar fi întîmplat. Era pregătit pentru toate, chiar şi pentru ce-i mai rău. N-o să piară el, ce naiba! Îşi pipăi revolverul din buzunar şi atingerea metalului rece îl făcu să se mai calmeze.

Trenul se urni încet. Peronul luminat prinse a defila încet prin faţa ferestrei. Vitali nu-şi lua ochii de la Liuda, care se oprise în mijlocul mulţimii şi făcea alene semne cu mîna trenului ce se depărta.

Vitali intră în compartiment şi îşi examină tovarăşii de călătorie.

Un om gras, în vîrstă, cu ochelari, însemna ceva stăruitor într-un carneţel. În faţa lui, o pereche de tineri îşi şuşoteau la ureche. Alături plîngea un copil şi se auzea vocea caldă a mamei care-l legăna să adoarmă. Mai era un grup zgomotos de studenţi, care discutau veseli, izbucnind la răstimpuri în rîs. Lîngă fereastră stăteau de vorbă doi ofiţeri.

„Fiecare cu treburile lui, se gîndi Vitali. Dar una ca a mea cred că n-are nimeni." Îşi aminti de cei lăsaţi acasă. La ora asta, tatăl său desigur că citea „Izvestia", iar mama nu reuşea să-l aducă la masă. Fireşte că îi spunea, ca totdeauna: „«Acuşica» ăsta al tău o să mă ducă într-o bună zi la balamuc".

Aflînd de plecarea lui Vitali, maică-sa se arătase foarte neliniştită. Ce nu-i băgase în sacul de sport, pe care Vitali şi-l aruncase peste umăr! Ehei, măicuţo! Dacă ai şti tu încotro şi pentru ce ţi-a plecat feciorul, ai îngheţa de spaimă!

Lui Vitali nu-i era frică, dar avea tot timpul un tremur nervos şi simţea nevoia să-şi aprindă ţigară după ţigară. La drept vorbind, de ce atîta agitaţie? Toate erau plănuite pînă la ultimul amănunt, totul o să fie în regulă! Avea norocul nemaipomenit să intre chiar în bîrlog, şi nu numai să-l găsească pe Şuiu, ci să mai şi afle Dumnezeu ştie cîte alte lucruri interesante! Nu degeaba fuseseră tovarăşii din Snejinsk aşa bucuroşi de combinaţia asta. Ce-i drept, adresa îi cam încurcase şi nu posedau nici o informaţie despre oamenii aceia. Ce legături există între ei şi Şuiu? Da, foarte interesant! De-ar ajunge mai repede!

O însoţitoare tinerică şi vioaie le împărţi săculeţele cu lenjerie de pat şi se oferi să le aducă ceai, glumind la tot pasul cu călătorii.

Într-un tîrziu, zgomotele din vagon se potoliră treptat. Se stinseră luminile şi se aprinseră beculeţele slabe de noapte. În semiîntuneric perechea de tineri îşi continuau şoapta, iar pe o banchetă sforăia pasagerul în vîrstă, ţinîndu-şi strîns servieta sub pernă.

Vagonul se legănă în ţăcănitul ritmic al roţilor. Din cînd în cînd răsunau sirenele locomotivelor, iar vîntul şuiera ascuţit.

Vitali şedea pe bancheta lui şi nu izbutea să aţipească. „Trebuie să dorm, îşi zise el. Neapărat. Nu se ştie unde şi cum am să dorm mîine, de-o fi să dorm. Acum însă trebuie să aţipesc numaidecît." Dar oricît se răsucea ca să se aşeze mai bine pe salteaua tare, somnul nu se lipea de el. Îşi aminti de cărţile în care detectivul adoarme la moment, oricînd are nevoie, îşi aminti cum adorm cosmonauţii în ajunul zborului, liniştiţi, la comanda medicului. Iar el:.. nimic nu se întîmplase încă şi totuşi iată-l că începe să dea semne de nervozitate, nu-i în stare să adoarmă. Halal miliţian, nimic de zis! De ce s-a mai băgat la operaţia asta, dacă are nervi de domnişoară? Mai bine pleca Igor. El, cel puţin, ar fi dormit acum ca un leu, iar mîine s-ar fi trezit ca un prunc nou-născut.

Vitali îşi mai făcu multă vreme sînge rău, apoi gîndurile i se mutară pe neobservate în altă parte. Interesant, cum o fi Şuiu ăsta? Desigur că trebuie să fie un vlăjgan viclean, cu multă voinţă, dacă a reuşit să şi-l supună în asemenea măsură pe Vaska, şi nu numai pe el. O avea, desigur, legături numeroase acolo, la Snejinsk, iar ceilalţi cu siguranţă că sînt la fel de vicleni şi de periculoşi. Şi diferiţi unul de altul. Trebuie să-i înţeleagă repede, să le găsească „cheia". Pe lîngă asta, mai trebuie găsite multe alte lucruri. Cele două geamantane pe care le ducea Vitali erau numai o cursă. Da, la institut nu învăţase toate acestea. Cît i se păreau acum de îndepărtate vremurile acelea academice, cînd toată munca lui viitoare i se contura simplă şi clară ca paragrafele din manuale, cînd fiecare notă de zece obţinută la examen îl convingea că nu mai are de ce se teme, că ştie perfect ce anume şi cum să facă în toate cazurile. Să fi rămas la catedră, cum i se propusese, şi-ar fi păstrat convingerea aceasta, ba poate şi-ar fi dat chiar doctoratul. Feodor Kuzmici ar fi citit disertaţia, impasibil ca totdeauna, şi ar fi pus-o neglijent la o parte, iar Igor ar fi remarcat ironic: „Cam greu de cap candidatul ăsta!"

Somnul îl cuprinse fără veste..

Trenul a sosit la Snejinsk dimineaţa.

Vitali examina cu încordare casele ce se perindau prin faţa geamului, majoritatea clădite din lemn, cu verande, încercînd să-şi fixeze în minte străzile. Cine ştie ce se mai putea întîmpla...

În sfîrşit, trenul se opri în dreptul unei platforme scunde. Pînă la gară trebuia să treacă peste linii.

Aşa cum fuseseră înţeleşi, pe Vitali nu-l întîmpină nimeni, dar era, desigur supravegheat. Se străduia să-i ghicească în mulţime pe oamenii care-l urmăreau cu privirea, dar nimeni nu-i atrase atenţia în mod deosebit. „Deştepţi băieţi", se gîndi Vitali, puţin înciu-

dat pe sine. Pesemne că încă nu avea spiritul de observaţie suficient dezvoltat.

Îşi cără cu greu geamantanele, lăsîndu-le mereu jos, le dădu la biroul de bagaje, apoi, răsuflînd uşurat, ieşi în piaţa din spatele gării şi aruncă o privire în jur.

Piaţa nu era prea mare şi avea la mijloc un părculeţ ocolit de autobuzele care veneau în şir nesfîrşit spre gară. O coadă lungă de pasageri sosiţi cu trenul de Moscova se adunaseră în staţii. Mai încolo, cîţiva oameni cu bagaje aşteptau taxiuri. Pe băncile din scuar şedeau alţi oameni cu bagaje. Piaţa îşi trăia viaţa obişnuită de agitaţie specifică locurilor din apropierea gărilor. De la ea porneau spre oraş trei străzi cu trotuare de scîndură.

Vitali observă că un miliţian, care îşi făcea rondul lîngă intrarea gării, îl urmărea cu atenţie. Îşi aminti însă de noul său aspect vestimentar şi izbucni în rîs.

Luîndu-şi un aer degajat, îşi vîrî mîinile în buzunarele paltonului ponosit şi o porni la nimereală pe una din străzi, cu gîndul să se orienteze întrebîndu-i pe trecătorii întîlniţi în cale.

Abia după ce dăduse două-trei colţuri, întrebă pe un ton cam grosolan o fată cum să ajungă în strada Nekrasov. Fata se uită cu bănuială şi teamă la tînărul înalt şi zburlit, cu şapcă mototolită, şi se grăbi să plece mai departe după ce îi explică drumul. Vitali se uită zîmbind în urma ei: începea să intre în rol.

Casa căutată era într-adevăr a treia după o viroagă adîncă, ce întretăia o uliţă murdară şi întortocheată, chiar la marginea oraşului. „A treia cocioabă peste rîpă“, cum îi spusese Vaska.

Casa era micuţă, de lemn, cu un gărduleţ destul de scund, la fel cu majoritatea clădirilor din oraş. În faţa ei creşteau cîţiva copaci pirpirii, cu crengile golaşe, pe care abia începeau să plesnească mugurii. După gărduleţ, aproape la acelaşi nivel cu el, se zăreau nişte tufe.

Vitali împinse portiţa căzută într-o rînă, care se deschise scîrţîind, lăsînd o dîră pe iarba veştedă şi bătătorită, de anul trecut. Urcă în cerdac şi sună. Multă vreme nu auzi nici un răspuns şi atunci începu să bată cu putere. Avea impresia că în spatele uşii se află cineva, dar nu se grăbeşte să-i deschidă. În sfîrşit, o voce iritată de femeie întrebă:

— Care eşti acolo?

— Îl caut pe Piotr. Sînt venit de la Moscova.

Femeia tăcu o vreme, apoi răspunse pe acelaşi ton:

— Nu-i.

— Şi cînd o să fie?

— Păi, cine-l ştie? N-are obiceiul să spună.

— Bine, cel puţin să-l aştept. Lui Vitali i se păru nepotrivit tonul rugător de pînă atunci şi de aceea adăugă grosolan: Haide, dă-mi drumul mai repede. N-am venit cu mîna goală.

Femeia îl întrebă bănuitoare:

— Şi unde ţi-s comorile?

Vitali îşi dădu seama că avusese timp să-l vadă pe fereastră cînd străbătea curtea.

— Mult o să-ţi mai ling uşa pe dinafară? ţipă el furios. Naiba m-a pus să viu la voi!

În sfîrşit, femeia se hotărî. Vitali auzi zgomot de zăvoare trase, apoi uşa se crăpă cu fereală şi din întuneric răsună o voce:

— Intră.

Izbuti s-o vadă pe gazdă abia în odaia curăţică, cu preşuri pe jos şi flori la ferestre. Era o femeie vînjoasă, între două vîrste, cu trăsături aspre. Purta ochelari şi era legată cu un şorţ colorat.

— Cum te cheamă? întrebă ea fără să-l poftească să şadă.

Vitali se aşeză singur, îşi aprinse o ţigară şi răspunse nepăsător, după ce azvîrli un colac de fum:

— Oleg mă cheamă. Dar pe dumneata?

— Aha, dădu ea din cap în loc de răspuns şi Vitali înţelese că-i ştia numele.

— Dumneata cum te numeşti? repetă el întrebarea, deşi cunoştea dinainte răspunsul.

— Anisia.

„Aşadar, se gîndi Vitali, acum începe." Numele îi era necunoscut. Însemna că femeia îşi ascunde numele adevărat, sau că nu e dînsa gazda.

În cele din urmă Anisia se îmbună, aduse pe masă nişte cartofi fierţi, o strachină de castraveţi muraţi şi începu să taie dintr-o pîine cenuşie.

— Na, îmbucă ceva. Am pus şi ceainicul la foc. De băutură mai ai vreme — şi zîmbi pentru prima oară.

Vitali nu se lăsă rugat.

Anisia se aşeză în faţa lui, îşi sprijini bărbia în pumnii ei bolovănoşi şi începu să-l întrebe cum e viaţa pe la Moscova, ce se vinde la piaţă şi la ce preţ, ce filme mai rulează şi cum merge manufactura.

Vitali înfuleca de zor şi întrebă la rîndul său, clefăind:

— Dar pe la voi ce mai e nou? Ce mai învîrtiţi pe-aici?

— Vai de viaţa noastră! scutură Anisia din umeri. Numai amenzi. Dăunăzi m-am dus cu nişte seminţe la piaţă şi mi-au ieşit pe nas.

— Dar omul unde ţi-e? întrebă Vitali.

— A! dădu din mînă Anisia şi, ridicîndu-se greoi, ieşi din cameră.

Se întoarse cu o cană de ceai apos.

— Na, clăteşte-ţi gura.

Soneria ţîrîi scurt de două ori. Anisia se duse să deschidă.

O auzi şuşotind cu cineva pe săliţa întunecoasă, apoi intră în odaie însoţită de un flăcău uriaş, cu faţă butucănoasă şi inexpresivă, îmbrăcat într-o haină mult prea strîmtă pentru el.

— Motănele, ăsta-i musafirul, spuse Anisia cu o voce caldă, de nerecunoscut, ţinîndu-şi mîinile ascunse sub şorţul care părea umflat la pîntece: noul venit îi dăduse un lucru pe care Vitali nu trebuia să-l vadă.

Anisia trecu imediat în încăperea vecină, iar flăcăul, privindu-l bănuitor pe Vitali cu ochii săi mici şi înecaţi în grăsime, întrebă răguşit:

— Îl aştepţi pe ăla, pe Şuiu? şi deodată rînji.

— Îhî. Se întoarce repede?

— Vine el, răspunse ceţos flăcăul, se aşeză pe un scaun şi întinse leneş mîna spre strachina cu castraveţi.

Ronţăind cu zgomot, vlăjganul întrebă:

— Nu-ţi mai prieşte aerul de Moscova?

— Nu de asta, am adus cîte ceva.

Discuţia continuă întortocheată, purtată mai mult în aluzii, parcă s-ar fi tatonat unul pe altul. Flăcăul făcea impresia unui individ cam prostănac şi lacom.

În casă era liniște, numai Anisia își făcea de lucru în camera vecină.

Trecuseră cam două ceasuri cînd la ușă sună din nou cineva, — scurt, de două ori.

— A sosit, rîse Motanul. Cu gagica lui.

Le deschise Anisia, trecînd probabil pe altă ușă în sală. De acolo se auziră din nou șoapte și un rîs ascuțit de femeie.

În cameră intrară doi: o fată palidă, slăbuță, cu ochii surîzători și obrajii fardați, însoțită de un tînăr tuciuriu, bine legat, zdravăn, cu gesturi sprintene și cu un aer impertinent. De sub haina cafenie i se vedea gulerul descheiat al unei cămăși în carouri. Cu un ochi se uita strîmb.

Tînărul se apropie cu pași siguri de Vitali, îl măsură lung și-i întinse mîna voios:

— Hai noroc, Olejka! Să facem cunoștință.

— Ninocika, se prezentă fata privindu-l pe Vitali cu cochetărie și interes.

Șuiu declară pe ton de stăpîn al casei:

— Azi îi ardem un chef în cinstea musafirului de la Moscova.

— Aici nu prea-i cu cale, răspunse încruntată Anisia. Mai bine v-ați duce tot la...

— Zît! strigă Șuiu. Tacă-ți fleanca! Astăzi petrecem aici. Mai aștept pe cineva.

— Iar pe oaspete îl tragem la sorți, izbucni în rîs Ninocika. Să vedem cine-l cîștigă.

Șuiu o fulgeră cu privirea.

— Nu te băga!

— Ia te uită! se fandosi Ninocika. Sînt liberă, încă nu m-am măritat cu nimeni.

Dar Șuiu n-o mai asculta. Se întoarse spre Anisia și îi porunci:

— Pe diseară să pregătești vodcă. Și cară-te la piață. Să fie totul așa cum se cuvine. Apoi se uită la Vitali și-l întrebă indiferent: Mai ai cumva și alte treburi pe aici?

— Ce alte treburi? Doar să văd orașul, dacă tot am aterizat în el, îi răspunse Vitali.

— Du-te, încuviință Șuiu, apoi se întoarse spre Motan: E timpul s-o luăm și noi din loc. Va să zică ne vedem diseară.

Motanu se ridică de pe scaun hlizindu-se și potrivindu-și un obiect greu în buzunarul pantalonilor. „Să aibă oare pistol? Se gîndi neliniștit Vitali. Asta ar mai lipsi, să facă vreo boroboață cît sînt și eu împreună cu ei."

Ajuns în prag, Șuiu îi aruncă neglijent Ninocikăi, făcînd semn spre Anisia:

— Ai s-o ajuți.

— Știu eu și singură ce să fac, îi răspunse provocatoare fata.

Dar Șuiu n-o luă în seamă nici de data asta.

După plecarea celor doi, Vitali spuse:

— Ei, mă duc și eu să văd cum e prin tîrgul vostru. Dar în sinea lui se gîndi: „Șuiu nici n-a adus măcar vorba despre geamantane."

Nina îi aruncă o privire șireată și-i făcu Anisiei cu ochiul:

— Mișto băiat, dar ar trebui țesălat nițel și spălat pe față.

Se apropie de Vitali și-l mîngîie pe cap. Ochii îi străluceau și buzele întredeschise aveau un tremur ușor.

— Să mergem împreună, îi spuse ea cu glasul scăzut. Îţi arăt tot ce pofteşti.
— O să-ţi arate el ţie, mîrîi Anisia.
— Nu, mă duc singur, clătină din cap Vitali.
N-avea de gînd să se certe cu Şuiu înainte de timpul potrivit. Pe lîngă asta, mai exista şi-o adresă unde era aşteptat.
— Eu vreau cu tine, bătu din picior Ninocika, începînd să se supere. Of, că necioplit mai eşti !
Vitali ridică din umeri.
— Păi tu eşti încurcată cu Şuiu.
— Ce înseamnă „încurcată"? Fac ce-mi place!
Vitali pricepu că nu poate scăpa de ea.
— Nu ne vin în fiecare zi de la Moscova băieţi ca tine, adăugă Ninocika.
— Şi Şuiu e tot din Moscova.
— O fi el, dar se duce acolo numai în vizită. Mi se pare că are o rudă, sau aşa ceva.
„Iată de ce nu-i cunoşteam poreclа, se gîndi Vitali. Curios însă că nici aici nu e cunoscută." În general, aflase multe lucruri noi şi ciudate. Fir-ar să fie de fetişcană! El ardea de nerăbdare să ajungă la cealaltă adresă, să povestească totul, să se sfătuiască şi să obţină informaţii noi.
„Cine ştie ce trăsnaie poate să mai iasă şi aici", se gîndi el înciudat, amintindu-şi cu scîrbă de beţia care avea să urmeze.
— Haide, hai odată, îl zori Ninocika.
Vitali se ridică în silă. De data asta însă mai mult se prefăcea că n-are chef să meargă cu fata. Îi trecuse prin minte gîndul că ar putea să afle de la ea multe lucruri.

Cînd ajunseră în stradă, Nina i se agăţă fără fasoane de braţ şi se porni să trăncănească verzi şi uscate.
Se plimbară prin parcul oraşului, unde pe băncile încălzite de soare moţăiau bătrînii, iar mame, cu cîte o carte în mînă, îşi păzeau copilaşii din cărucioare; pe urmă coborîră spre rîu, pe nişte poteci acoperite cu iarbă veştedă.
— Şi totuşi nu-i bine să petrecem la Anisia, observă îngrijorat Vitali. Casa trebuie să fie deocheată.
— Iaca na! Păi de ce să ne temem? scutură din umeri Ninocika.
„S-o fi prefăcînd, sau chiar nu ştie nimic?" se miră Vitali.
— N-o face pe proasta, o înfruntă el răstit.
Ninocika tăcu o vreme, apoi schimbă vorba.
Ieşiră din parc şi o porniră pe o stradă aglomerată. Aici clădirile erau înalte, de cărămidă. La parter se găsea o alimentară, un magazin de textile, un magazin universal pentru copii şi altele. Strada era asfaltată, iar pe marginea trotuarelor, asfaltate şi ele, erau plantaţi pomi. Troleibuze şi maşini circulau cu zgomot în ambele sensuri. Trecători se încrucişau la tot pasul, iar în faţa unui magazin se făcuse coadă. Parcă nimeriseră într-un alt oraş, în care era greu să-ţi imaginezi uliţa strîmbă de peste rîpă.
Ninocika flecărea tot timpul cu voce tare.
Şi deodată Vitali o zări pe Svetlana. Venea în întîmpinarea lui, însoţită de o femeie, căreia îi vorbea ceva cu însufleţire, agitîndu-şi servieta. Era îmbrăcată cu acelaşi taior negru pe care el îl cunoştea atît de bine şi purta un pardesiu gri pe braţ. Părul

auriu și cîrlionțat al fetei era strîns într-un coc prin care flutura ușor vîntul.

Primul gînd care-i trecu lui Vitali prin cap fu ce o să creadă Svetlana despre el cînd l-o vedea în halul ăsta. Își spuse însă imediat că, oricum ar fi îmbrăcat, tot nu se poate apropia acum de Svetlana și nici măcar să-i arate că o cunoaște. Dar ea? Ea, probabil, nici n-o să aibă nevoie să se prefacă. Desigur că nu-l mai ține minte sau, în orice caz, nu-l mai poate recunoaște. Ei, drăcie! Și o mai are alături pe pupăza asta vopsită, prietenă de hoți. Păi, e de-ajuns s-o privești pe Ninocika! Și Svetlana are s-o vadă negreșit! Ce-o să creadă dacă... dacă îl va recunoaște?

Vitali încetini pasul, pe urmă se întoarse brusc spre vitrina unui magazin.

— Ce-i cu tine? se miră Nina.

— Nimic. Ce-s astea de aici?

Ninocika izbucni în rîs.

— Conserve. Ficat de morun, calcan.

Între timp, Svetlana și însoțitoarea ei ajunseră în dreptul lor. Vitali auzi în spate vocea cunoscută:

— După-masă o să viu din nou la dumneavoastră. Aveți un muzeu foarte, foarte interesant...

Muzeu! Așadar, Svetlana venise aici în delegație și cu siguranță că locuia la vreun hotel.

— Dar ce ai? îl întrebă din nou Ninocika. Ai văzut pe cineva?

— Îhî! aprobă el din cap. Una care stă în blocul nostru. Și m-a recunoscut totuși, lua-o-ar...

— Care, blondina aia? Ninocika se uită peste umăr.

— Întocmai. Ei, acum să te ții! se scărpină el înciudat la ceafă, îndesîndu-și șapca pe frunte. Am spus

acasă că plec la o mătușă din Riazan. Să vezi c-o să mă toarne.

— Ticluiește și tu vreo minciună.

— Da-a... și cam ce, mă rog?

— Fraier mai ești! izbucni în rîs Ninocika. Eu ți-o duc pe maică-mea cum vreau.

— Am dus-o și eu o dată... De cîte ori s-o mai fac? De altfel... Vitali se prefăcu nehotărît. Să încerc, dar tu pleacă.

— Bine, încuviință Ninocika.

Vitali o ajunse repede pe Svetlana, dar trebui să aștepte pînă cînd aceasta se despărți de însoțitoarea ei la o stație de autobuz. Abia atunci îi spuse:

— Bună ziua, Svetlana.

Fata se uită în jur, zăbovi cu privirea pe figura lui încurcată, apoi îl întrebă uimită:

— Dumneata? Dumneata, de la...

— Da, eu sînt, răspunse în grabă Vitali. Dar pentru Dumnezeu, nu te mai mira atîta. Locuiești la hotel?

— Da.

— Aș putea să te conduc?

— Poftim, dar...

— Trebuie să mă ajuți. Nu da nici o atenție hainelor mele. Așa-i jocul.

Svetlana zîmbi.

— Ca într-un roman polițist, ba și cu deghizări.

— O să-ți explic. Află că acum mă cheamă Oleg. Să mergem.

— „Acum?“ Svetlana izbucni în rîs. Atunci nu-mi păreai atît de... agresiv, ca să zic așa.

— Să mergem, o rugă Vitali. Nu putem sta mult locului, mai ales cu mutrele astea mirate. E primejdios. Înțelegi, sînt în misiune.

Fata deveni serioasă şi în ochii ei mari se citea îngrijorare.

— Bine, să mergem.

Vitali se aplecă, prefăcîndu-se că îşi leagă şiretul, şi privi fulgerător înapoi. Ninocika se oprise la vitrina unui magazin şi se uita în urma lor. Lui Vitali nu-i plăcu privirea ei bănuitoare şi geloasă. „Ceva n-a ieşit cum trebuie", se gîndi el.

— Ai o muncă ciudată, observă Svetlana.

— Nu-i ăsta cuvîntul. Munca e cam dificilă.

— A, încep să înţeleg. Parcă erai cu o fată, nu?

— Da, dar... nu pot să-ţi explic totul, îi spuse el privind-o cu căldură. N-o să te superi dacă intru şi eu în camera dumitale? Îmi poţi fi de mare ajutor.

— Fireşte că nu mă supăr, zîmbi Svetlana. Sînt bucuroasă că pot să te ajut.

— Ai telefon?

— Am.

Portarul hotelului îl privi bănuitor.

— Tovarăşul e cu mine, îi spuse Svetlana serioasă, fără nici o umbră de timiditate.

Intrară într-o cameră simplă, cu tapetul vechi. Fereastra era acoperită cu o perdea de tul, iar pe pervaz se afla un ghiveci de flori. Pe un perete atîrna un tablou pictat în culori stridente şi cu rama crăpată.

Vitali ştia pe de rost numărul de telefon. Îi răspunse o voce de bărbat.

— Losev? îl întrebă bucuros acesta. Aşteaptă-mă, vin îndată.

Apoi Sevtlana îi povesti despre muzeul din localitate, despre familia unui medic care păstra de la

bunici o scrisoare în care era relatată o întîlnire cu Dostoievski.

— A dăruit-o muzeului nostru. Vrei s-o vezi?

Svetlana îşi trase valiza de sub pat. Vitali se repezi s-o ajute.

— E uşoară, izbucni în rîs fata.

Vitali era într-o dispoziţie excelentă, glumea atît de vesel şi lipsit de griji, de parcă nu l-ar fi aşteptat în seara asta o încercare grea şi periculoasă, de parcă n-ar fi fost apariţia misterioasă a Liudei Danilova în gară, nici privirea bănuitoare a Ninocikăi şi pistolul din buzunarul Motanului. Uitase pur şi simplu de toate acestea.

Numai sosirea tînărului de la miliţia judiciară îl readuse pe pămînt. Îl chema Kostea Fedorov, şi părea energic, vioi, pus pe glume, astfel că îşi cîştigă îndată simpatia amîndurora.

— Luaţi loc, îl îmbie fata prietenoasă. Eu mă duc în restaurant să iau masa.

Kostea aprobă din cap.

— Foarte bine. Şi, în general, nu-i cazul să vă mai întîlniţi.

Vitali surprinse privirea alarmată a fetei.

O conduse pînă la uşă, îi strînse uşor mîna şi-i spuse:

— Acum ne vedem la Moscova. Ne-am înţeles?

— Neapărat, zîmbi Svetlana, dar în ochi îi stăruia îngrijorarea. Să te întorci cu bine.

— Şi îţi telefonez imediat, da?

Vitali nu se mai recunoştea. Cu o zi înainte, nu s-ar fi hotărît pentru nimic în lume să vorbească

astfel cu ea. Şi deodată i se făcu teamă de îndrăzneala lui: ce-o să-şi închipuie despre dînsul?

Dar Svetlana îi răspunse zîmbind:

— Desigur.

Cu Kostea s-a înţeles la iuţeală.

— Banda asta n-o cunoaştem, îi spuse el cu părere de rău. Ca să vezi! Sau nu mai ştim noi să lucrăm, sau... nu mai pricep nimic!

— Lasă, zîmbi Vitali. Mă voi strădui eu să pricep, că de asta am venit.

— Ce-i drept, e drept. Ne găsim în faţa unui caz excepţional.

Au întocmit împreună planul, au precizat detaliile. La sfîrşit, Kostea îi spuse zîmbind:

— Fii cu ochii în patru. Pe cît se vede, şleahta e periculoasă.

Vitali mergea fără grabă pe străzi necunoscute şi intenţionat nu întreba drumul, ca să-şi antreneze memoria vizuală.

Mîine, cel mai tîrziu poimîine, va pleca de aici. Dar pînă atunci trebuie să afle multe. Cine e Şuiu? Unde e vizuina în care se adună ei de obicei? Pe unde se scurg lucrurile furate şi unde sînt toate obiectele jefuite de bandă din atelier? Aici nu apăruseră nici pe piaţă, nici la magazinele de consignaţie. De ce? Cine le tăinuieşte? E limpede că nu se găsesc acasă la Anisia. Toate astea trebuie lămurite încă astăzi...

Şuiu e prudent. Cum îi mai luase piuitul Anisiei cînd amintise de celălalt loc, unde se întîlnesc de obicei! Şi Ninocika se închisese în tăcere cînd el adusese vorba despre asta. Se teme de Şuiu? Nu, se teme de el. Şi ea e duşmancă.

Vitali surîse. Ce mai inamic! Îşi aminti silueta firavă, de băieţandru, umerii înguşti cu claviculele proeminente, privirea vicleană şi atît de provocatoare... Cine o fi şi cum a ajuns aici? Lucrează undeva sau învaţă? Unde? Cine or fi părinţii ei?

Mii de întrebări îi roiau prin minte, fără să le poată da nici un răspuns. Trebuia să le caute dezlegarea, dar simţea că nu-i în stare să se concentreze. Trupul îi tremura ca scuturat de friguri. Nu-i ieşea din cap întîlnirea neaşteptată cu Svetlana. Gîndurile îi zburau spre Moscova, spre viitoarea lor întîlnire şi rări fără voie pasul, făcîndu-şi reproşuri, străduindu-se să se gîndească la ceea ce era important în momentul de faţă, la treaba pentru care venise aici, pentru care se ducea acest joc greu şi periculos.

Începea să se întunece. Vitali se uită la ceas. Era abia cinci, încă destul de devreme.

În clipa aceea observă că soarele dispăruse. Cerul se acoperise cu nori grei negri şi ameninţători, cu scame roşietice la margini. În depărtare începură să se rostogolească tunete. Pe vatra cerului se încrucişau fulgere incandescente. Respiraţia devenea tot mai grea, iar cămaşa i se lipea de spate.

În lumina violetă fantomatică, aspectul străzii se schimbase total. Casele se chirciseră la pămînt, parcă în aşteptarea unei lovituri, ascunzîndu-se după ramurile golaşe ale copacilor. Trecătorii se răreau şi păşeau grăbiţi.

Vitali se opri, îşi şterse sudoarea de pe frunte şi aruncă o privire în jur. Nu s-a rătăcit? Parcă nu-şi amintea de strada asta.

Şi deodată apăru la un colţ Şuiu, sprinten şi vînjos ca de obicei. Prin gulerul deschis al cămăşii i se

vedea gîtul bronzat cu mărul lui Adam proeminent. Ochii săi de țigan, cel stîng cu pleoapele lipite, îl priveau pe Vitali aproape prietenește. Venea spre el repede și sigur, de parcă ar fi știut că îl va întîlni aici.

— Unde-i Ninka? întrebă Șuiu.

— A plecat. Am întîlnit-o aici pe una de la Moscova și am făcut cu ea puțină gargară.

— Pe cine?

— O cunoscută, stă cu mine în bloc.

— Nu mă duci? Uită-te în ochii mei!

Vitali începu să fiarbă de furie. Îl scotea din sărite această impertinență și siguranță de sine, această forță întunecată, plină de cruzime, pe care o emana Șuiu.

— Unde ți-s boarfele? întrebă acesta.

— Unde să fie decît la gară?

— Haidem.

— Nu, clătină din cap Vitali. Mai întîi scoate ce ai promis.

— Ai să primești la Anisia.

— Nu, repetă încăpățînat Vitali. Pe loc.

— Acum n-am, înțelegi?

— Nu mă privește.

— Se vede că te pricepi la afaceri, îl privi Șuiu printre gene. Bine, să ducem boarfele într-un loc și primești acolo.

Ultimele vorbe sunau ca o amenințare.

— Cu mine să nu te joci, îl sfătui Vitali. Întîi plătește tot și pe urmă îți primești lucrurile.

— Nu ești de loc așa cum te-a descris Vaska.

— Multe mai știe mucosul ăla de Vaska!

Pesemne că Șuiu se așteptase la altceva, iar acum chibzuia ce hotărîre să ia.

— Bine, scutură el din coama neagră, nepieptănată. Vino cu mine.

O porniră în tăcere și cu pași repezi.

Șuiu îl conducea cu siguranță pe Vitali printr-un labirint de ulicioare, pe lîngă garduri aplecate într-o rînă, sărind peste șanțuri. Pe urmă au coborît într-o vîlcea adîncă și au urcat de partea cealaltă, pe o cărare pieptișă, ținîndu-se de tufișuri. „E aceeași rîpă“, își spuse Vitali în gînd.

În sfîrșit, au ajuns în spatele unei căsuțe singuratice, ascunsă după un pîlc de copaci. În jur se ghiceau urmele grădinilor de zarzavat de anul trecut.

Șuiu se apropie de casă și bătu la o fereastră. Perdeaua se mișcă fără să se dea la o parte.

— Eu sînt, nea Osip, rosti surd Șuiu, lipindu-se de fereastră.

Fără să mai aștepte răspunsul, dădu ocol casei, aruncîndu-i din mers lui Vitali:

— Așteaptă aici.

Și dispăru după colț.

„Iată și bîrlogul hoților, se gîndi bucuros Vitali. Am știut cum să mă port cu vipera asta, dar rămîne de văzut dacă mi-oi aminti drumul.“

Se uită în jur. Undeva mai încolo se vedea un rînd de căsuțe. În spatele lor probabil că se afla ulița. De cealaltă parte a casei, grădinile coborau lin către o vîlcea și se pierdeau în zare, spre linia neagră a unei păduri îndepărtate. Pe cîmp, dincolo de vîlcea, duduia un tractor singuratic. Vitali se uită mai atent și-l zări. Tractorul cobora panta ca un gîndac negru. Pe urmă Vitali văzu departe un turn nu prea înalt, care

se afla în spatele unui mal. „Un rezervor de apă", ghici el. Pe drumul ce ducea la turn trecea o mașină.

Șuiu apăru de după colțul casei, iar perdeaua de la fereastră se mișcă din nou. Cineva îl cerceta pe Vitali, în timp ce Șuiu, ca din întîmplare, îl trase înspre fereastră și îi întinse un teanc de bancnote mototolite.

— Ține.

Vitali numără banii și îi ascunse cu grijă în buzunarul de la piept.

— Acum, să mergem, zise el.

Pe drum, Șuiu căpătă chef de vorbă. Pesemne că Vitali îi inspirase încredere prin îndrăzneala și încăpățînarea lui.

— Iar Vaska e chiar un mucos, spuse el. L-am cunoscut într-o colonie de muncă. Mă băgaseră întîi acolo. Din greșeală, rîse ironic Șuiu. Nopți la șir mi-a trăncănit despre viața lui. Taică-său a fost nu știu ce fel de dușman al poporului. L-au înhățat în cincizeci și doi.

— Acu parcă e reabilitat, nu se putu reține Vitali. Îl îneca ura: ticălosul ăsta mai are nas să vorbească de dușmanii poporului! Vitali nu-și închipuise niciodată că poate urî pe cineva cu atîta putere. „Ar trebui reeducați", își repetă el fraza clasică, ca să se mai calmeze cît de cît, dar imediat se gîndi furios: „Depinde care și cum. Pe ăsta, de pildă, numai glonțul îl mai educă." Își dădea seama că exagerează, dar în clipa aceea nu se putea stăpîni.

— E posibil să-l fi reabilitat, încuviință ironic Șuiu. L-au trecut, pe lumea cealaltă, din iad în rai. Cică îi spusese neveste-si că dacă vin să-l ridice, se împușcă. Își păstrase o mașinuță, amintire de pe front.

Dar cînd au venit, s-a făcut ca un mielușel. Halal dușman al poporului. Știi ce făceau hoții în lagăre cu de-alde ăștia? Îi puneau să le lingă tălpile...

— Minți! strigă Vitali, fără să-și mai dea seama ce se întîmplă cu el. Minți, ticălosule!

— Spre norocul său, Șuiu nu dădu nici o importanță acestei ieșiri și răspunse calm.

— Bine, mint. Dar să știi că au fost și din ăștia. Poftim, să-l luăm pe Vaska. Era o mămăligă, însă i-am băgat eu mințile în cap. L-am învățat legea hoților. Se ținea după mine ca un cățel și a început să mîrîie la toți.

Vitali observă, stăpînindu-se cu greu:

— S-ar părea că și acum mîrîie.

— Ptiu! Tot cîrpă a rămas; scuipă cu dispreț Șuiu. N-o să fie niciodată la înălțime.

— Parcă ți-a dat un lucru...

— Și ce-i cu asta? deveni bănuitor Șuiu.

— Vezi să nu te ducă cu preșu.

— Drept cine mă iei, caraghiosule? Mă pricep și eu la cîte ceva. Și adăugă lăudăros: Am stors eu multe din Vaska.

— L-ai pus și la treabă? întrebă Vitali, ascunzîndu-și îngrijorarea.

— Pune-l tu, dacă ți s-a urît cu libertatea.

Vitali simți că i s-a luat o piatră de pe inimă. Vaska îi era simpatic și se simțea oarecum răspunzător pentru soarta lui, începuse să se teamă pentru el. Vaska trebuie să devină prieten cu dînsul, nu cu Șuiu, și va deveni!

— Atunci ce-ai stors de la el?

— Se teme de cuțit, mucosul, izbucni Șuiu în rîs. Se teme de sînge. A dat tot ce avea, iar maică-si i-a

spus că şi-a băut lucrurile. Şi mai face pe zmeul! Uite, aşa şi cu obiectul ăsta. Dacă vrei, ţi-l arăt cînd om ajunge la Anisia.

— Bine, arată-l, răspunse Vitali, biruindu-şi emoţia, apoi întrebă indiferent: La ea dosim boarfele?

— Nu, acolo e loc curat.

Ajunseseră acum pe străzi cunoscute, cînd din cerul întunecat se porniră să cadă primele picături grele de ploaie. În apropierea gării cerul se sfîşie pîrîind ca o pînză groasă şi asupra oraşului se abătu o ploaie torenţială.

Au luat-o la goană şi au intrat în gară, uzi pînă la piele.

Vitali şi-a ridicat geamantanele de la magazia de bagaje, apoi au stat amîndoi pe ele mai mult de un ceas, fumînd şi aşteptînd să treacă furtuna.

În sfîrşit, cerul s-a mai luminat, iar ploaia a început să se rărească. Au hotărît să plece.

Pe drum, Vitali întrebă, căutînd un ton cît mai respectuos, aproape admirativ.

— Şi de la ce treabă ai scos atîtea boarfe?

— Am curăţat un atelier de mode. Eram cu Motanu, am mai agăţat şi un tîmpit de şofer. Ăsta, cînd a văzut cît cărăm, a făcut în pantaloni.

— V-aţi descurcat fără să daţi nimănui la cap? Şuiu îl privi ţintă peste umăr.

— Lucrăm curat. Dar ce, s-a zvonit ceva?

— Chiar zvonuri nu, dar parcă am auzit nu ştiu ce despre un paznic.

— L-a atins Motanu, nu s-a putut stăpîni, spuse enervat Şuiu.

Vitali îşi aminti trupul firav al bătrînului întins în pragul atelierului, părul său cărunt mînjit de sînge.

Îi venea să-l înhaţe pe Şuiu şi să dea în el pînă l-o umple şi pe dînsul de sînge. Furia îi întunecă pentru o clipă raţiunea. Dacă Şuiu i-ar fi surprins atunci privirea, totul s-ar fi terminat.

Au mers multă vreme tăcuţi. Vitali se temea să nu-l trădeze vocea. Şuiu era cufundat în gînduri şi părea îngrijorat. La un moment dat, şuieră printre dinţi.

— Hoaşcă bătrînă. Vrea să scoată castanele din foc cu mîna altuia.

— Cine?

— Ia, unul.

„Probabil că nea Osip, ghici Vitali. Tare aş vrea să-i văd mutra."

La căsuţa din grădină ajunseră pe întuneric. În dosul perdelei se ghicea luminiţa palidă a lămpii.

— Aşteptă aici, îi ordonă din nou Şuiu şi luă singur geamantanele.

Peste un minut se ivi însă de după colţ şi-l chemă:

— Fă-te încoa, Olejka, să dăm ceva pe gît.

Străbătură un coridor întunecat şi intrară într-o încăpere îngrămădită cu tot felul de lucruri. Lîngă o masă lungă, plină cu baloturi, se afla o maşină de cusut, iar pe jos zăceau cupoane de stofă. „Un croitor, se gîndi Vitali. Va să zică, aşa stă treaba!"

În odaie nu era nimeni. Peste cîteva clipe în uşă se arătă un bătrînel rotofei şi rumen, cu o cămaşă lungă, peticită la coate şi cu un brîu încins de două ori peste pîntecele rotund.

— Haideţi, porumbeilor, să bem pentru izbînda noastră, rosti el cu voce subţirică şi veselă, scoţînd dintr-un bufet vechi o sticlă neîncepută de votcă.

Umplură paharele și gazda puse pe masă o strachină de roșii murate, împingînd cu cotul baloturile. Ciocniră în tăcere și băură.

Bătrînul tuși satisfăcut, mușcă cu zgomot dintr-o roșie, apoi îl întrebă șiret pe Vitali:

— Și tu, porumbelule, cum te numești după legea noastră?

— Tunsu, spuse Vitali, prima poreclă care-i trecu prin minte.

— Așa, așa. Dar parcă nu prea semeni cu ai noștri. Bătrînul se uită la el fără să clipească, pe urmă îi porunci răstit: Arată buzunarele!

Vitali făcu fără să vrea un pas înapoi și spuse întunecat la față:

— Nu ești stăpîn pe buzunarele mele.

Bătrînul se întoarse spre Șuiu.

— Ei, ce mai aștepți? Pe cine mi-ai adus, mă nătărăule?

— Ai început să ai vedenii? rînji Șuiu.

Bătrînul îl privi țintă.

— Aha, am priceput. Apoi îi porunci sec: Vezi ce are acolo, și făcu semn spre Vitali.

Evenimentele se precipitau vertiginos. Vitali nu avea nimic suspect prin buzunare, dar dacă-i lăsa să-l percheziționeze și-ar fi pierdut imediat prestigiul.

— Să nu te apropii, rosti el amenințător, că te ating!

Statura lui înaltă și bine clădită nu promitea o victorie rapidă și Șuiu spuse împăciuitor:

— Astîmpără-te, nea Osip. Ce, îți închipui cumva că ascunde vreo comoară?

— Și așa-i bine, consimți bătrînul pe neașteptate. Are ștofă băiatul, nimic de zis. Și zîmbi.

Tot astfel, zîmbind mereu, îi conduse la ușă. În prag îl opri pe Șuiu și-i șopti ceva. Acesta dădu din cap.

— Îhî. Ei, cu bine!

Au străbătut grădinile în tăcere, împiedicîndu-se mereu pe întuneric și pipăind iarba cu piciorul.

Șuiu părea preocupat de ceva, iar asta îl neliniștea pe Vitali. Simțea că incidentul cu percheziția nereușită lăsase urme. Ce-i șoptise oare bătrînul? Vitali știa acum multe, foarte multe, dar tabachera... Șuiu făgăduise să i-o arate. Prin urmare, Vaska o furase? Atunci de ce l-a pus pe urma Șuiului? Ciudat. Și de ce n-a recunoscut? Așadar, nu fusese sincer pînă la capăt? Înseamnă că el, Vitali, se putea aștepta la o lovitură pe la spate? Și, colac peste pupăză, a mai venit și Liuda Danilova la gară...

Vitali simțea că se încurcă la nesfîrșit în întrebări. Bine, toate astea pe urmă! Acum avea la ce se gîndi. Ce ar fi putut să trezească bănuiala moșneagului? S-ar parea că nimic, s-a purtat acolo destul de corect.

Și, confirmînd parcă această concluzie, Șuiu spuse îngrijorat:

— Ar trebui să plecăm de la Anisia, n-avem de ce căsca gura acolo.

— Unde?

— Unde, unde! Unde trebuie! Prea multe vrei să știi deodată.

— Ce tot îndrugi acolo?

— Tu să taci. Țin la lumea noastră de pungași și vreau s-o știu la adăpost. E limpede?

— Limpede.

Mergeau alături, bocănind cu tocurile pe trotuarul de lemn. Felinare rare aruncau pete gălbui pe scîndurile murdare. Era pustiu și liniște.

„Ce-ar fi să-l înhaț acum, se gîndi Vitali. Să-i pun mîna în gît și s-a sfîrșit cu matrapazlîcurile lui." Dar își dădea seama că n-o putea face, că e prea devreme. Și înțelegea totodată că planul va da greș dacă toată banda asta nu va chefui la Anisia. Cum să se descurce? „Las'că văd acolo", se hotărî el în sfîrșit și băgă mîna în buzunar. Oțelul rece îl calmă din nou. „Văzînd și făcînd..."

Dar întîmplările aveau să se desfășoare fulgerător și cu totul altfel decît își închipuia Vitali.

Aproape de casa Anisiei, Șuiu se opri, se lipi de gard și-l trase lîngă el pe Vitali. Ascultă un timp cu urechile ciulite. De undeva se auzea o muzică, apoi acoperind zgomotul autobuzelor în trecere, răsună șuieratul îndepărtat al unei locomotive. Într-o casă cînta radioul, din capătul străzii răsunau acorduri de armonică și glasuri. Noaptea orașului era plină de sunete — pașnice, vesele, de muncă. Numai aici, lîngă casa asta blestemată, se încuibase primejdia. Lui Vitali i se părea că ține în mînă acest nerv putred al mahalalei și că are puterea să-l rupă. Iar undeva, la hotel, în camera ei confortabilă, Svetlana scrie sau poate se gîndește la el, la întîlnirea lor. Într-un colț al memoriei se deșteptară strofele unui cîntec de front, pe care Vitali îl știa de la radio: „Pîn-la tine-i drumul lung, pîn-la moarte doar doi pași..."

Șuiu se dezlipi de gard și mîrîi:

— Parc-ar fi liniște. Putem să-i dăm drumul.

Au intrat în casă.

Vitali a văzut-o mai întîi pe Ninocika. I-a întîlnit privirea febrilă, pătrunsă de ură, și a înțeles că se întîmplase ceva neprevăzut și cumplit.

Iar în spatele ei se ivi Motanu, mătăhălos cît un munte, schimonosit de un rînjet care nu prevestea nimic bun.

— Ia să-ntoarcem foaia, auzi deodată Vitali și sări instinctiv spre fereastră.

Șuiu avea o figură nedumerită și îngrijorată.

— Ce ați pus la cale? întrebă el grav.

În odaie mai erau doi tineri. Anisia părea că dormitează în colțul ei.

— Asta, arăta Motanu spre Vitali, s-a întîlnit la hotel cu unul de la judiciară. L-a văzut chiar ea, făcu el cu capul spre Ninocika.

Șuiu se încordă gata să sară asupra lui Vitali și-l întrebă privindu-l cu ochi de fiară:

— Așa e?

Vitali clătină încet din cap, încercînd să-și stăpînească tremurul nervos.

— Mănîncă ciuperci.

— Am văzut chiar eu, cu ochii mei! interveni Ninocika. M-am ținut anume după ei, să văd unde o conduce, iar pe urmă a venit la hotel și ăla de la miliție. Am văzut cu ochii mei! Și ăsta trebuie să fie tot de-al lor.

Șuiu se destinse ca un arc și se aruncă asupra lui Vitali. În mînă îi lucea un cuțit.

Vitali nu mai avea timp să se orienteze. Supunîndu-se mai mult unui vechi reflex decît rațiunii, se trînti la picioarele banditului. Iar cînd acesta se împiedică și căzu deasupra, Vitali îl izbi cu capul de

colţul mesei, folosind o mişcare bine învăţată. Mai tîrziu avea să se mire el însuşi cît de exact o calculase.

Ridicîndu-se fulgerător în picioare, sări din nou la fereastră, apucînd să înhaţe şi cuţitul scăpat de Şuiu. Îl ridică deasupra capului şi se pregătea să împingă rama ferestrei, dar în aceeaşi clipă îşi aminti de Vaska.

— Nu vă apropiaţi, că vă ucid! strigă el.

Nici Motanu, nici ceilalţi doi tineri nu apucaseră să-şi dea seama de cele petrecute, cînd răsună ţipătul isteric al fetei:

— Motane, vezi că sare pe fereastră!

Şuiu gemea pe jos încercînd să se ridice. Obrajii săi tuciurii erau mînjiţi de sînge, iar ochii negri îi scînteiau turbaţi.

— Arde-l, Motane, horcăi el.

Şi Motanu se repezi ca un urs asupra cuţitului. Ceilalţi doi se apropiară din lături.

— Stop, băieţi! îi preveni ameninţător Vitali. Eu n-am de ce fugi, iar ea... ea nu-i decît o tîrfă! se uită el cu dispreţ la Ninocika. Tot drumul s-a agăţat de mine, iar de tine prea puţin îi pasă, Şuiule! Era gata să intre cu mine în primul tufiş, ticăloasa! Eu însă nu m-ating de muierea altuia. Acum pricepi?

Vorbise cu atîta convingere şi furie, încît ochii tuturor se îndreptară spre fată, care tremura roşie ca racul şi se ghemuise sub privirea mînioasă a Şuiului, de parcă ar fi lovit-o. Acum era limpede pentru toţi că Vitali nu minţise.

— Viperă... şuieră Şuiu, ridicîndu-se cu greu de jos şi ştergîndu-şi cu palma sîngele de pe obraji. Las'că te-nvăţ eu minte... şi înjură de mama focului.

Pesemne că năravurile Ninocikăi erau cunoscute.

Motanu se îndepărtă de geam, iar ceilalţi doi înlemniră. Toţi aşteptau s-audă ce va spune Şuiu. Acesta îi aruncă lui Vitali o privire tulbure, apoi se întoarse spre Anisia care se ascunsese înspăimîntată în colţul ei şi porunci încruntat:

— Adu votcă, ciumo! şi abia într-un tîrziu îi spuse lui Vitali: Lasă cuţitul.

S-au aşezat cu toţii la masă.

După ce băură un pahar, Şuiu pronunţă deodată gînditor, uitîndu-se pe lîngă Vitali:

— Văd că ştii să-ţi aperi pielea, Olejka! Şi totuşi de unde a scos asta... şi înjură din nou, făcînd semn spre Ninocika, de unde a scos asta chestia cu hotelul?

Vitali simţi că tinerii ciuliseră din nou urechile. Şuiu se uita absent undeva în gol.

— Am condus-o pe fetişcana aia la hotel, răspunse Vitali cît putu mai degajat. De unde vrei să ştiu cine a mai intrat acolo?

„Oare nu s-a terminat? se gîndea el cu nelinişte. Oare mai urmează ceva?“ Capul îi ardea, iar din cînd în cînd se simţea cuprins de o slăbiciune ciudată. „Ce-o fi cu mine, începe să-mi fie frică?“

— De unde să ştii? îi întoarse Şuiu întrebarea, tot fără să-l privească. Dar noi de unde vrei să ştim dacă Ninocika mănîncă ciuperci au ba?

— Vă face prima oară figura asta?

— Nu, şi totuşi...

Şuiu îşi privi pe sub gene prietenii şi făcu semn unuia mai înalt, roşcovan, îmbrăcat cu cămaşă albastră boţită, cu mînecile suflecate:

— Ascultă, Nasule. Pe cine ai tu la hotelul ăla?

— Pe unchiul meu, răspunse morocănos roșcovanul.

— Ce face acolo?

— Deschide ușile.

La aceste cuvinte, Vitali tresări: roșcovanul vorbea de portar, care îl văzuse cu Svetlana și, firește, l-a văzut și pe Kostea, știa cine este și poate chiar se interesase la cine a urcat. De altfel, și ieșise împreună cu Kostea... nu, au ieșit pe rînd, întîi Kostea... Ba nu, întîi ieșise el, Vitali... Ba nici așa... Gîndurile i se încîlceau și simțea cum i se taie răsuflarea. Ce-o mai fi punînd la cale Șuiu?

Iar acesta rosti cu aceeași prefăcută lene:

— Zici că deschide ușile? Merge. Hai, întinde-o la el și întreabă-l pe cine și ce a văzut. Și, fulgerîndu-l din ochi, îi aruncă răstit: Mișcă! Să-mi zbori ca vîntul! Iar pînă te întorci, noi o să-l păzim pe musafir. Mișcă, ți-am spus!

Roșcovanul se ridică fără nici un chef de la masă.

— Aha, rîse cu răutate Vitali. Va să zică am intrat sub control?

— Ca să fie ordine în toate, răspunse Șuiu, fără să-și întoarcă nici acum fața spre el, și adăugă amenințător: Stai cuminte. A doua oară să nu crezi că-ți mai merge. Și făcu semn Motanului: Treci la fereastră. Iar tu, îi porunci el unuia dintre tineri, stai la ușă. Ca la case mari, poți fi fără grijă, spuse el cu înțeles lui Vitali. Poate că nea Osip nu te-a ochit degeaba.

Roșcovanul plecă. Motanu se urni greoi spre fereastră, iar al treilea vlăjgan se postă lîngă ușă. La masă rămăseseră Șuiu, Vitali și cele două femei. Ninocika plîngea cu sughițuri, iar Anisia mormăia înspăimîntată:

— Doamne, ce mai înseamnă și asta?

Nu-i răspunse nimeni. Apoi Șuiu zise, fulgerîndu-l pe Vitali cu o căutătură scurtă:

— De-o fi ceva, viu nu mai ieși de aici. Bagă-ți bine în cap.

Vitali îi răspunse întunecat, încercînd să-și stăpînească tremurul nervos al mîinilor:

— Da nici tu să nu te mai arăți prin Moscova...

— Mă și amenințí... Șuiu era gata să se repeadă spre Vitali, dar se opri. Bine, să mai așteptăm.

Tăcură iarăși cu toții. Timpul se scurgea chinuitor de încet.

„De ce m-o fi durînd așa capul? se gîndi Vitali. De ce îmi tremură mîinile? Svetlana e acum la hotel... Mama s-a întors de la lucru, iar tata..." Pe urmă își zise că era o prostie să se gîndească la altceva decît ceea ce-l interesa în momentul de față. „Ce va afla roșcovanul la hotel? Ce se va întîmpla dacă... dacă portarul a văzut totul? O încăierare? Va fi oare nevoit să tragă? Dar Vaska? Șuiu, desigur, se va răzbuna pe Vaska." Nu, trebuia să găsească o ieșire. Poate să nege tot ce va spune roșcovanul? Dar ăsta nu-i Ninka, pe el îl vor crede. Ar fi o tîmpenie să piară de cuțitele unor bandiți, dar cum să scape de aici? Kostea cu grupa de milițieni avea să sosească abia peste două ore. Fără îndoială că roșcovanul va veni mai repede. Așadar, nu se putea bizui decît pe sine. Totuși, ce să facă, să tragă? Asta n-ar fi o soluție. I-ar face să turbeze și l-ar ucide. Trebuia să-și croiască drum spre fereastră, dar acolo

era Motanu, pe care nu putea spera să-l îmbrîncească. Să încerce oare o figură de sambo?
Şi Vitali simţi din nou o slăbiciune trădătoare în tot corpul. „Ce-o fi cu mine?“
Trase cu ochiul la deşteptătorul atîrnat deasupra patului. Trecuse un ceas de la plecarea roşcovanului. Dacă ar mai putea să obţină încă o oră de răgaz, atunci...
Soneria de la uşă îi întrerupse gîndurile. După primul ţîrîit urmară alte două scurte, convenţionale.
— S-a înfiinţat Nasu, spuse mulţumit Şuiu, şi îi porunci Anisiei: Hai, deschide!
Cînd se ivi roşcovanul pe uşă, suflînd greu ca o locomotivă, toţi întoarseră capul spre el şi Vitali îşi dădu seama că era momentul să se repeadă la fereastră. Chiar acum, altfel va fi prea tîrziu!
Se încordă, gata să facă un salt, şi pe neobservate dădu la o parte un scaun din drum, cînd surprinse privirea atentă şi plină de răutate a Ninocikăi. „Nu mă prinzi tu“, strînse din dinţi Vitali pregătindu-se să ţîşnească din loc, dar auzi glasul agitat al roşcovanului:
— E-n regulă! Cu fata a venit acolo, cu ea a şi plecat.
Vitali înlemni. Nu-i venea să-şi creadă urechilor. „Cu ea a şi plecat!“ De unde a scos-o? Ce s-a întîmplat? Poate că n-a auzit bine? Fruntea i se acoperi cu broboane reci de sudoare. Oare portarul...
Nu apucă să-şi termine gîndurile, cînd Şuiu se trase înspre el, îl apucă de umeri şi spuse, fără să-şi ascundă încîntarea.
— Bravo, mă! Cînd ai un om ca ăsta la Moscova, nu-ţi mai trebuie altceva!

Apoi se uită la Ninocika şi, cuprins iarăşi de furie, zbieră:
— Piei, tîrîtură ! Să nu te mai văd în ochi ! Las'că ne răfuim noi mai tîrziu !
Înjurînd birjăreşte, înhăţă un pahar de pe masă şi-l zvîrli în ea.
Ţăndările zburară în toate părţile, Ninocika scoase un ţipăt disperat şi o zbughi pe uşă, răsturnînd un scaun.
— Femei ! răcni scos din fire Şuiu. Nu femei, căţele ! O să le sucesc gîtul la toate !
Îşi luă capul în mîini şi începu să ofteze.
— Ascultă, Şuiule, începu roşcovanul. A venit un răvaş de la Popă.
— Arată-l, se învioră Şuiu.
Tînărul îi întinse o hîrtie murdară, împăturită în patru. Şuiu o desfăcu, dar literele îi jucau în faţa ochilor.
— Citeşte tu, zise el înapoindu-i scrisoarea.
Acesta începu să citească cu satisfacţie :
„Salut preacinstitei cimotii, din îndepărtata Siberie. Mi-am aranjat o amnistie...“
— A şters-o, blestematul ! exclamă admirativ Motanu.
— Ăsta o şterge de unde nu ţi-e gîndul, confirmă Şuiu. Pentru el nu s-au găsit încă gratii.
Vitali ascultă încordat.
„Mi-am făcut rost de ţoale pe cinste, şi de hîrţoage la fel, continuă roşcovanul să citească. Acum sînt inginer, plecat în delegaţie din Nord. Direcţia — capitala. Am o trebuşoară pe acolo. Taxiurile şi restaurantele ne aşteaptă. Şuiule, ne întîlnim în vechiul loc. Pe veci al vostru, Popa.“

— Grozav ! Artist, nu alta ! spuse din nou Motanu cu admirație.

Vitali chibzuia cu înfrigurare, dar gîndurile lui își pierduseră din claritate. Tremura tot. „Nervii", își spuse el. Printr-un efort de voință căuta să se orienteze în situația nou creată. Trebuia să-i comunice cumva lui Kostea că nu era momentul să aresteze banda. Era cazul să-l însoțească neapărat pe Șuiu pînă la Moscova, unde avea loc întîlnirea. După cît se vede, un criminal periculos evadase din închisoare.

Se sculă de la masă. Capul i se învîrtea. Apropiindu-se de geam, se ridică în vîrful picioarelor spre oberliht, să-și răcorească fața înfierbîntată și, ca din întîmplare, mută din loc ghiveciul cu floarea.

Acum nimeni nu-i mai dădea atenție.

„Parcă ar mai trebui să fac ceva, parcă voiam să mai văd, să mai aflu ceva", se gîndi Vitali întorcîndu-se la masă, dar nu era în stare să-și amintească ce anume.

Au dormit de-a valma cu toții. Vitali a nimerit într-un colț al divanului și parcă s-a prăvălit într-o beznă sufocantă.

Întunericul din odaie era străbătut de sforăituri și de bolboroseala celor adormiți. În camera cealaltă, Anisia suspina adînc prin somn.

Dimineața Vitali se trezi bolnav de-a binelea. Îi crăpa capul de durere și avea buzele arse de febră.

În odaie nu mai era decît Șuiu. Ședea într-un fotoliu hodorogit, ținîndu-se de cap și înjura printre dinți de mama focului.

Intră Anisia și-i puse o cîrpă udă pe frunte.

Vitali se ridică și spuse cu greu, surprinzînd privirea Șuiului.

— Mi se pare că m-am betegit.

— S-o ștergi de-aici mai repede, îi porunci acesta răgușit. Aici poți să dai de bucluc.

— Ce-ar fi s-o-ntindem împreună la Moscova ?

— De ce nu ? Chiar azi, cu trenul de seară. Dar m-ai caftit serios, n-am ce zice !

— Las-o moartă.

— Îți dau eu ție „las-o moartă", se zbîrli Șuiu.

Vitali se ridică de pe divan, pipăindu-și mașinal buzunarele. Toate erau la locul lor. Apoi rosti nehotărît :

— Eu am plecat. Va să zică, cu trenul de seară. Iei bilet ?

— Om vedea noi. Dacă se întîmplă ceva, o să-ți trimit salutări prin Vaska.

Vitali ieși din casă clătinîndu-se. Anisia îl urmărea cu privirea pe geam. „Și totuși, ea e stăpînă aici", se gîndi Vitali.

În stradă se opri, chibzuind încotro s-o apuce. Putea să fie urmărit, așa că la miliție nu avea ce căuta. La hotel ? Nu, nici acolo nu se poate, mai ales în halul ăsta.

— Unde-i spitalul ? întrebă el o femeie.

Aceasta îl privi intrigată și începu să-i explice, apoi făcu un gest cu mîna și-i zise :

— Vino să te conduc.

— Nu, merg și singur...

— N-o să ajungi.

— Ajung, spuse cu încăpățînare Vitali, strîngînd din dinți.

Capul îi vîjîia, iar strada i se legăna în fața ochilor.

A mers mult, o veşnicie întreagă, şi deodată a simţit că ajunsese.

Se uită la clădirea din faţa lui şi citi rar : Hotel Nord. Adunîndu-şi ultimele puteri, împinse uşa masivă. Un portar bătrîn îi ieşi în întîmpinare.

— Aici... s-a oprit... o... Vitali abia îşi putea mişca buzele uscate de arşiţă.

— Ştiu, îi spuse portarul cu ostilitate şi se apropie de el parcă cu gîndul să-l miroasă, apoi îl luă de braţ şi adăugă cu totul pe alt ton, acum prietenos şi îngrijorat : Hai, drăguţule. Oho, că bine te-ai mai aranjat !

„De nu mi-aş pierde cunoştinţa", se gîndi Vitali, „Măcar de-aş apuca să spun tot ce ştiu."

— Dînsa tocmai a plecat, răzbătu ca din depărtări pînă la el vocea portarului.

— Telefonează... la miliţie... lui Fedorov... să vină urgent...

Kostea sosi peste jumătate de oră. Vitali era aproape inconştient. Ba striga, ba mormăia ceva, ba scrîşnea din dinţi şi suspina. Pe urmă se mai linişti şi începu să respire mai regulat. Kostea nu se hotăra să-l trezească. Stătea tăcut, cu ochii aţintiţi la faţa slăbită şi înfierbîntată a lui Vitali. Se temea să facă cea mai mică mişcare şi se gîndea cît de îndrăcită e munca lor. Dar nu s-ar fi despărţit de ea nici mort.

Curînd sosi şi un medic bătrîn, pe care Kostea îl cunoştea. Examinînd bolnavul, clătină supărat din cap, apoi îi făcu o injecţie şi îl sili să înghită nişte tablete.

— Ce-i cu el, Semion Ilici ? întrebă Kostea.

— O simplă răceală, dar... Bătrînul îşi împinse ochelarii pe frunte şi se uită încă o dată atent la

bolnav dar i s-a mai adăugat o reacţie nervoasă foarte puternică. De unde-i tînărul ?

— De la Moscova. Un om de-al nostru, cu o misiune foarte grea.

— Atunci nu-i de mirare. Şi adăugă sever, ridicînd arătătorul în sus : Acum are nevoie de cea mai mare linişte. Pricepi ? Linişte absolută.

— Trebuie să vorbesc neapărat cu el.

— O să vorbeşti mîine.

— Semion Ilici, trebuie chiar acum, se rugă Kostea. Măcar două vorbe să-mi spună.

— Ce, nu înţelegi ruseşte ? se înfurie doctorul. Nu care cumva să te atingi de el ! Peste un ceas vine maşina să-l ia la spital.

Între timp Svetlana intrase neobservată în cameră. Probabil că portarul o şi prevenise.

Bătrînul se uită mirat la fată, pe deasupra ochelarilor.

— Dumneata, dacă nu te superi, cine eşti ?

— Eu, se fîstîci Svetlana. Eu...

— E prietena lui, spuse repede Kostea. Tot de la Moscova.

— Aha, dădu din cap mulţumit bătrînul. Bine, deocamdată la dumneata mi-e nădejdea. Numai la dumneata. Băieţii ăştia, cu munca lor zăpăcită, uită tot ce-i pe lume.

În noaptea aceea Şuiu a plecat singur la Moscova. Nu l-a condus nimeni.

Vitali s-a trezit abia spre dimineaţă, la spital. A început imediat să se gîndească la tot ce i se întîmplase şi deodată şi-a amintit ceea ce se chinuise atîta vreme să-şi aducă aminte în noaptea aceea de pomină

din casa Anisiei, şi-a amintit şi a închis disperat ochii.

Şuiu se dădu la fund, ducînd cu el şi tabachera lui Dostoievski.

Capitolul 5

UN PERSONAJ ÎNTÎMPLĂTOR, CARE DEVINE FIGURA PRINCIPALĂ

După plecarea trenului, Otkalenko îşi croi drum fără grabă prin mulţime îndreptîndu-se spre ieşire.

Era îngrijorat şi cam nervos. În primul rînd, îl neliniştea Losev : bun băiat, dar încă un pui cu caş la gură. Dacă l-ar fi trimis pe el... Pe urmă se gîndi la Dimka. Îi ieşise azi-dimineaţă o erupţie pe corp şi soţia lui avea ochii gata înroşiţi, se temea de rujeolă sau de scarlatină. Şi tot mîine urma să aibă o discuţie neplăcută cu Feodor Kuzmici. În febra plecării lui Losev nu apucase să stea astăzi de vorbă cu el. O să-i spună chiar aşa : N-avem de ce să ne batem capul cu o treabă inutilă, să căutăm „mărgăritarul" cu fetiţa. Acum e limpede că tabachera se află la Şuiu şi Vitali, dacă toate or ieşi cu bine — Igor bătu în lemn — o va aduce peste două zile. Unde mai pui că i-au oferit un fapt nou lui Sviridov, lua-l-ar ciorile !

Puhoiul de oameni se scurgea de pe peron spre uşa larg deschisă a gării. Începu îngrămădeala. Cineva îl împinse pe Igor din spate şi îşi ceru scuze.

Igor îşi întoarse privirile şi deodată observă o fată zveltă, cu un palton verde, coafură înaltă după ultima modă şi cu ochii rimelaţi. „Parcă am mai văzut-o undeva", îşi spuse el şi, din obişnuinţă, încercă să-şi amintească, urmărind-o din ochi. Pesemne că fata era grăbită, fiindcă se străduia s-o ia înaintea celor din faţă. Igor iuţi şi el pasul.

Fata străbătu sala aproape în goană. În piaţa din faţa gării se opri, căutînd cu ochii pe cineva, apoi făcu veselă semn cu mîna şi se repezi spre mulţimea maşinilor care staţionau acolo. Igor o văzu apropiindu-se de un Moskvici roşu. În aceeaşi clipă, maşina parcă se trezi din somn, beculeţele albe şi roşii se aprinseră, în spate începu să clipească semnalul de viraj şi Moskviciul se strecură încet spre partea carosabilă a pieţei.

Otkalenko observă pe plăcuţa numărului iniţialele MEA şi izbucni în rîs. Combinaţia asta de litere la maşinile particulare îl înveselea totdeauna : într-adevăr „ a mea" şi nu „a altuia" !

Se întoarse şi porni spre metro. Nu-şi amintea unde mai văzuse fata şi peste cîteva minute uită de această întîlnire. Mai avea de trecut pe la o farmacie din centru. Alka îi dăduse iarăşi o groază de reţete.

...Dimineaţa, Ţvetkov ascultă calm tiradele aprinse ale lui Igor, apoi spuse :

— Se vede că ai obosit şi nici nervii nu te mai ţin. Dar de lucrat, trebuie să lucrezi. Cred că lui Losev îi e acum ceva mai greu.

— Păcat de-atîta trudă zadarnică ! Zău aşa !

— Asta încă nu mi-ai dovedit-o. E limpede ?

„Uneori e uimitor de formalist, se gîndi iritat Igor. Şi încuiat, pe deasupra."

— Feodor Kuzmici, ne-am agăţat de versiunea asta din simplu orgoliu. E ridicol !

Igor spusese înadins „ne-am", deşi îl avea în vedere numai pe Ţvetkov şi discuţia lui cu Sviridov.

— Mai slăbeşte-mă cu orgoliul, replică încruntat Ţvetkov. Poftim, fă-mi în ciudă şi găseşte „mărgăritarul". Cît timp nu l-ai găsit, părerile tale şi toate celelalte nu fac doi bani.

Igor fu cuprins de o furie neputincioasă.

— Bine, o să vi-l găsesc !

— Aşa da. Dă-i drumul.

Igor se întoarse brusc şi părăsi cabinetul fără să-şi mai salute şeful. „Capsoman nenorocit ! se gîndi el cu răutate. M-a pricopsit Dumnezeu cu un şef ca ăsta ! Pînă şi Sviridov e mai bun, lui cel puţin poţi să-i demonstrezi ceva." Scos din fire, Igor se hotărî să povestească imediat totul lui Sviridov. N-are decît să triumfe, lua-l-ar naiba, dar cel puţin poate că nu vom mai bate apa în piuă. Numai gîndul că trebuia s-o caute din nou pe blestemata de femeie cu fetiţa îl făcea să turbeze.

Dar chiar în faţa cabinetului lui Sviridov se opri brusc. „Mă port ca un nemernic", îşi zise el în gînd. Şi, enervat la culme, o luă la goană pe scări şi coborî în stradă.

Soarele îl orbi cu razele lui fierbinţi. „Ce fel de aprilie o mai fi şi ăsta ? se gîndi supărat Igor şi-şi descheie la gît cămaşa cenuşie din ţesătură de lînă. Trebuia să-mi iau un costum de vară, de culoare deschisă. În negru o să mă coc. „Trecu pe partea umbrită a străzii şi iuţi pasul. Silueta lui scundă şi vînjoasă se pierdu curînd în mulţimea trecătorilor.

Cînd se apropie de muzeu, soarele se ridicase la zenit şi ardea nemilos. Îşi şterse sudoarea de pe frunte şi văzu deodată în colţ o femeie cu halat alb, în faţa unui cărucior cu răcoritoare.

Se apropie şi bău cu sete două pahare de sirop. În timp ce bea, cu înghiţituri mari, întoarse capul şi văzu parcă altfel, din alt unghi, peretele galben cu tăbliţa neagră, gardul de fier, banca de la poartă şi, în faţa ei, binecunoscutul felinar strîmb. Igor îşi imagină cum stă pe bancă Prokofievici, cum aleargă prin faţa lui pe trotuar fetiţa cu funda în păr şi cum se plimbă femeia aceea, „mărgăritarul". Pe urmă trece cunoscuta ei cu care schimbă un zîmbet. Cunoscuta... Iar fetiţa alerga mereu... De ce alerga ? Se juca de-a ceva ? Ce bine se văd toate de aici !

Igor o privi pe vînzătorea de sirop. O femeie vîrstnică, topită de căldură, cu faţa transpirată şi ochi blînzi.

— De cîtă vreme staţi în locul ăsta ?

— De cinci zile, răspunse ea indiferentă.

— Nu demult un camion s-a ciocnit de stîlpul acela. Vă mai amintiţi ?

— Cum de nu !

— Iar pe urmă s-a jucat pe acolo o fetiţă, cu o funduliţă albă în păr, cu pantalonaşi şi palton...

— Aia care era cît pe aci să nimerească sub maşină ?

— Cum sub maşină ? se miră Igor. Sub care ?

— Una care s-a oprit chiar aici, în dreptul meu. Fetiţa avea o minge care s-a rostogolit încoace, după colţ. Şi ea după dînsa. Mi-a stat inima în loc.

— Şi maică-sa n-a văzut-o ?

— Păi de unde s-o vadă ? Mașina era după colț, uite aici, iar mingea se rostogolise tocmai în fața ei. Slavă Domnului că șoferul a frînat la timp. Abia mi-am venit în fire.

Femeia ieșise din amorțeală. Pesemne că retrăia întîmplarea și ardea de nerăbdare s-o povestească unui ascultător atent.

— Șoferul a sărit din mașină ca mușcat de șarpe, dar domnișoara lui murea de rîs. Ce-i păsa ei !

— Domnișoara ?

— Da, una așa, modernă. Știți cum sînt astea acu. Ochii fardați, părul cocoțat în vîrful capului. Avea un palton verde, descheiat.

— Verde ? întrebă Igor, căruia nu-i venea să-și creadă urechilor.

— Da, verde.

Femeia se uita mirată la el.

— Și ce a mai făcut fata ?

— A dat colțul și a intrat la muzeu.

Igor simți că-l trec fiorii. Să fie, în sfîrșit, și un succes ? Se temea să creadă, dar un firicel subțire, subțirel de tot, se întindea spre „mărgăritar". Dacă... O mie de „dacă" !... Dacă Prokofievici nu s-a înșelat și fata a schimbat un zîmbet cu femeia aceea, dacă iar nu s-a înșelat și fata purta într-adevăr un palton verde... O fată cu palton verde... Lui Igor i se păru deodată ceva cunoscut, dar nu putea de loc să-și dea seama ce este acest „ceva" și deocamdată renunță să se mai gîndească.

— Mașina a rămas s-o aștepte ?

— Nu, și-au luat rămas bun. El se grăbea.

— Cine ?

— Păi șoferul. Unul vesel, roșcovan, voinic. I-a făcut cu mîna, i-a spus nu știu ce și a plecat.

— Nu cumva ați auzit ce i-a spus ?

— Nu prea bine, dar parcă „după repetiție", sau cam așa ceva.

— Vreun artist ? încercă Igor o presupunere.

— Poate să fi fost și artist, ridică femeia din umeri.

— Dar mașina cum arăta ?

— Un Moskvici de culoare vișinie, răspunse femeia cu siguranță. Exact ca asta — și arătă cu capul spre o sticlă de sirop. Nou-nouț.

Și deodată Igor își aminti ! Un Moskvici vișiniu, nou, fusese aseară în fața gării, iar spre el alergase o fată cu palton verde. „Stop, stop, fii calm !" își comandă el și, printr-o asociație de imagini, își aminti că fata i se păruse cunoscută. De altfel, nu asta îl preocupa acum, doar tot nu-și putuse aminti cine este. Principalul era altceva : Moskviciul vișiniu și stăpînul lui, actorul. Asta însemna ceva și putea constitui un punct de plecare !

Peste jumătate de oră, Igor era la serviciul circulației.

— Îți dai seama ce muncă uriașă e asta ? îl întrebă un ofițer pe care-l cunoștea. Cred că am avea de verificat o sută de mii de fișe. Dă-mi măcar o cifră, prima, ultima, sau oricare alta !

Igor se lovi cu palma peste frunte și zîmbi fericit.

— Seria te mulțumește ? E MEA.

— Cum „ta" ? nu pricepu în prima clipă ofițerul, dar imediat izbucni în rîs. Ei, așa mai vii de-acasă !

Patru oameni se apucară să cerceteze sumedenia de fișe din cartotecă.

Se scurgea ceas după ceas, iar munții de fișe nu mai scădeau. Două puncte din ele îl interesau pe Igor : culoarea mașinii și ocupația proprietarului, locul său de muncă.

Începuseră să-i obosească ochii de atîta „verde", „bej", „gri", „gri cu roșu", „roșu cu alb" sau „alb simplu", „roșu simplu" și „inginer", „militar", „șofer", „doctor", doctor în științe" și iar „doctor", iar „inginer apoi „student" (ia te uită, se gîndi el, l-ai cumpărat cu banii lui taică-tău, frumușelule, și plimbi fetele !), „scriitor" și iar „inginer", apoi „oțelar", „laborant", „șofer"...

Își ridică o clipă ochii și se uită pe geam. Printre scamele lăptoase ale norilor răzbăteau razele purpurii ale amurgului, dar soarele nu se mai vedea, ascuns de acoperișurile negre ale caselor.

Oftă și se apucă de fișe cu și mai multă înverșunare. Una, două, trei, zece... Aha ! Culoarea vișinie, proprietarul, actor. Of ! Asta e a paisprezecea. Și din nou începură să-i defileze prin fața ochilor culorile „gri", „maro", „cărămiziu"... și iarăși „inginer", „director de magazin" („ei, și de ce nu ?" își spuse în gînd, fără să știe nici el singur de ce), „strungar", „candidat în științe", „vînzător". Se uită mașinal la numărul magazinului. Parcă era același ca și la directorul peste care tocmai trecuse ! Căută din nou fișa. Chiar așa era ! Puse amîndouă fișele la o parte și din nou îi licăriră în fața privirilor „verde", „maro cu bej", „gri"... „inginer", „medic"...

Afară începuse să se întunece, pe stradă se aprindeau luminile, oamenii terminaseră lucrul și acum își îmbrăcau tunicile, își puneau șepcile, salutau și dispăreau pe ușă.

Numai cei patru continuau munca. Au terminat-o noaptea tîrziu.

Selecționaseră optzeci și patru de fișe. Igor nici nu se aștepta să fie în capitală atîtea teatre.

— Ascultă, îi spuse unul dintre ei, dar dacă e artist amator ? Doar și ăștia se duc la repetiție.

— N-aș crede, izbucni Igor în rîs. Proprietarii de mașini nu se încurcă prin formații de amatori. Au destule griji cu mașinile.

Altul făcu o propunere :

— Hai să-i alegem acum pe cei mai tineri.

— Și, dacă se poate, roșcovani și voinici, zîmbi Igor.

Îi lăsară la o parte pe toți proprietarii vîrstnici, pe artiștii poporului și emeriți. Astfel le-au rămas numai șapte fișe. De pe fotografii îi priveau șapte chipuri tinere și surîzătoare, în cele mai avantajoase poze.

— Poftim de vezi, constată necăjit unul dintre milițieni. Fotografiile ar trebui făcute numai strict din față.

— Ce să-i faci, artiști ! glumi Igor, apoi adăugă serios : — Gata, tovarăși, vă mulțumesc. Mîine o să-i prezint mătușicăi cu siropul.

— Unde te grăbești ? îl opri altul. Metroul s-a închis. Așteaptă, că avem o mașină de serviciu și te ducem noi acasă.

— Și așa-i bine, încuviință Igor gîndindu-se încîudat : „Ai mei desigur că iar s-au culcat de mult și, firește, mi-au lăsat un bilețel cu reproșuri".

Dimineața, la întrebarea lui Țvetkov, răspunse reținut :

— Deocamdată nimic sigur. Poate diseară.

— Să nu mi-o faci pe ofensatul, îi spuse Ţvetkov. Eşti în serviciu. Şi adăugă după o clipă de tăcere: Aseară ne-a venit o comunicare de la Snejinsk.

— Şi cum e?

— Deocamdată numai o întrevedere cu miliţia locală. La un hotel, unde Losev a întîlnit o cunoştinţă.

— Ce cunoştinţă?

Ţvetkov zîmbi amuzat.

— Obişnuită. O fată din Moscova, lucrează la muzeul Dostoievski. Una Gorina.

— Oho! Igor zîmbi cu gura pînă la urechi. Ştiu că are noroc!

— Asta mai rămîne de văzut, observă încruntat Ţvetkov.

Peste cîtva timp, cineva bătu la uşa biroului lui Otkalenko.

— Intră, strigă Igor.

Uşa se deschise şi Igor o recunoscu pe vînzătoarea de sirop. Femeia se apropie cu paşi greoi de birou, Igor se ridică şi-i oferi un scaun.

— Luaţi loc. E cald?

— Nu mai am nici pic de putere.

— În schimb, faceţi desigur cîte trei planuri pe zi. Soarele e cel mai bun ajutor.

— Parcă mă lăsaţi dumneavoastră să le fac? bombăni femeia, dar fără răutate. De ce m-aţi chemat?

Se vedea că arde de curiozitate.

— V-aş ruga să recunoaşteţi un prieten.

Îi înşiră pe birou cele şapte fişe cu fotografii.

Femeia deveni pe dată serioasă. Din cauza încordării, pe faţa ei lată, sub ochi şi în colţurile gurii apărură o mulţime de riduri. Îşi scoase ochelarii din

buzunar şi-i potrivi pe nas şi se apucă să examineze cu atenţie fotografiile, luînd fiecare fişă în mînă, apropiind-o şi depărtînd-o de ochi.

Igor fuma cu un aer impasibil. Şi totuşi calmul acesta îl costa destul.

În sfîrşit, femeia puse pe birou fişele, oftă, îşi scoase ochelarii şi spuse pe un ton vinovat:

— Nu cunosc pe nimeni.

— Vă rog să vă uitaţi bine, o preveni alarmat Igor. E o treabă foarte serioasă.

Femeia i-o întoarse jignită:

— Dar ce-ţi închipui dumneata, că nu-mi dau seama? Nu cunosc pe nici unul, şi gata. N-am poftă să intru în păcat.

Ce era de făcut? Igor începu să se plimbe gînditor prin birou. Oare tînărul era chiar artist amator? Atunci nu mai are nici un rost să-l caute. Sau, poate, să ia de la circulaţie fişele tuturor Moskvicilor vişinii din capitală, şi să aleagă pe proprietarii tineri? Dar trebuie să fie, în cel mai bun caz, cu sutele, ceea ce înseamnă pe puţin o săptămînă de lucru. Iar să-i arate vînzătoarei n-ar avea nici un rost, fiindcă, oricum, femeia s-ar încurca în noianul acesta de fotografii. Ce-i de făcut? Poate că a mai văzut şi altcineva Moskviciul şi i-a memorat numărul ori măcar o parte din el? Sau, poate, vreun amănunt nou din comportarea tînărului sau a fetei cu palton verde? Ori, în sfîrşit, a mamei cu fetiţa?

Igor oftă, îşi strînse hîrtiile într-o casă de fier veche şi ieşi în stradă. Era într-o dispoziţie infectă. A naibii corvoadă! Măcar dacă ai şti că nu te osteneşti degeaba. Dar toată alergătura şi toţi nervii ăştia tociţi de pomană... Numai ca să-i facă în ciudă

căpăţînosului de Ţvetkov, să-i dovedească un lucru cît se poate de evident, că femeia cu copilul nu are nici o contingenţă cu dispariţia tabacherei.

În drum spre muzeu, Igor îşi aminti de fata cu palton verde. Unde o văzuse totuşi ? Avea o memorie vizuală excelentă. Memora figura oamenilor într-o clipă, chiar la o întîlnire întîmplătoare. Partea cea mai interesantă era că înainte nu avusese memoria asta. O căpătase crezînd cu tărie în cuvintele profesorului de psihologie : „Aproape oricine poate să-şi dezvolte orice tip de memorie. Pentru asta e nevoie de o singură calitate: perseverenţa". Şi Igor dovedise că o are. Da, o văzuse undeva pe fata în verde, dar unde ? În metro, la cinema, pe stradă, la miliţie, în vreo familie ? Se chinuia cu tot felul de întrebări, dar îi era imposibil să-şi amintească.

Nici nu observă cînd ajunse la muzeu. Acum ura locul acesta, peretele cu tăbliţa, gardul, felinarul strîmb. Coti după colţ şi se apropie de locul unde, după spusele vînzătoarei de sirop, se oprise Moskviciul blestemat. „Ei, cu ce să începem ?" se întrebă el.

Mai întîi hotărî să verifice dacă maşina nu fusese văzută de vreunul dintre locatarii din jur.

Trecu de la un apartament la altul, discută cu zeci de oameni, străduindu-se să le amintească de ziua cu pricina. Avea de-a face cu persoane foarte diferite şi nu toţi îi răspundeau cu bunăvoinţă, de aceea trebuia să vorbească fiecăruia altfel : cînd vesel, glumind cu voie bună, cînd serios şi grav, cînd sever şi insistent. A fost o muncă istovitoare, ucigătoare, şi mai ales inutilă : nimeni nu văzuse în ziua aceea un Moskvici vişiniu oprit în stradă.

Se întoarse la birou spre seară. Nu-şi mai simţea picioarele de oboseală, i se împleticea limba, devenise nervos şi agresiv. Se duse direct la el, se aşeză la birou şi aprinse o ţigară, lăsîndu-se ostenit pe speteaza scaunului. Apoi scoase dintr-un sertar pachetul cu sandvişuri aduse dimineaţa de acasă şi începu să mestece maşinal, cu ochii aţintiţi în gol. N-avea chef să vadă pe nimeni şi nici să se gîndească la ceva.

Ţvetkov îl găsi în starea aceasta.

— Ţi-ai rupt picioarele ? întrebă el, aşezîndu-se la biroul lui Losev.

— Am alergat ca un cal de poştă.

— Şi ce-ai adus ?

— Am venit cu mîna goală.

Şeful îl privi cu atenţie şi îi ordonă scurt :

— Povesteşte-mi totul pe rînd.

Igor îi relată cu prefăcută indiferenţă insuccesele sale din ultimele două zile. „Poate s-o sătura, în sfîrşit, de coniţa asta, şi m-o lăsa în pace", se gîndi el plictisit.

— Aşadar, n-a recunoscut pe nici unul dintre ei ? întrebă gînditor Ţvetkov după un moment de tăcere.

— Pe nici unul.

— Ia arătă-mi-i şi mie.

Igor scoase din sertar fişele cu fotografii. Ţvetkov le examină cu atenţie, răsfirîndu-le în formă de evantai ca pe cărţile de joc. Şi deodată, pe faţa lui rotundă, colţuroasă, de obicei impasibilă, înflori vag un zîmbet, care îl schimba uimitor de mult, parcă ar fi dat la iveală cu totul alt om, pe care în nici un caz nu-l puteai numi capsoman. Pe lîngă aceasta, zîmbetul însemna indiscutabil că lui Ţvetkov îi venise o idee interesantă. Igor deveni atent.

— Artiști, hai ? Se pricep să pozeze, spuse Țvetkov. Bărbați bine, unul și unul !

— Tare-mi mai pasă mie cum arată !

— Ba poate că ar trebui să-ți pese — și zîmbetul dispăru de pe fața lui Țvetkov. Nu ți-am spus asta așa, într-o doară.

— Ei, și ce-i dacă-s frumoși ?

— Păi tocmai asta-i. Așa cum se prezintă, poftim de-i recunoaște. Femeii trebuie să-i arătăm așa cum sînt în natură.

Igor ridică din umeri și zîmbi amar, mai mult de gîndurile lui decît de vorbele lui Țvetkov : era ridicol să-ți închipui că un om ca Feodor Kuzmici ar fi gata să renunțe atît de ușor la conița aceea.

— Mă rog, pot să i-i prezint personal, răspunse el posac.

— Mai lasă aerul ăsta concesiv, se încruntă Țvetkov. Mîine să iei mașina chiar de dimineață.

În seara aceea, Igor s-a întors acasă ceva mai devreme.

— E pur și simplu îngrozitor, spuse Alla, în timp ce punea masa. Ba vii în miez de noapte, ba cînd ajungem să ne întîlnim, nu pot scoate un cuvințel de la tine. La farmacie ai fost ?

— N-am reușit.

— Știam eu ! Toate treburile tale sînt mai importante decît sănătatea copilului.

— Las' că nu-i chiar așa de bolnav. Erupția a fost pînă la urmă o simplă iritație.

— Cu tine n-are rost să discute omul. Vocea Allei tremura de plîns. În primul rînd, dacă Dimka are iritație, trebuie uns cu pomadă Lassar. Și mai trebuie să ia pepsină, pentru indigestie. Afară de asta, mai și tușește. Nu-l auzi ? Păi tu, de unde să auzi !

— Dar nu tușește de loc !

— Tușește ! Îi trebuie ulei mentolat, să facă inhalații, și ulei de parafină, pentru constipație.

— N-are nici un fel de constipație !

— Are ! În orice caz, s-ar putea să aibă. Afară de asta, uită-te la ochișorii lui.

Alla îl trase de mînă pe Dimka, de la cuburile cu care se juca pe jos.

— Ochi ca toți ochii, spuse Igor supărat. Vezi mai bine că e gata să urle.

Îl luă pe genunchi.

— Uită-te la ochișorul stîng cît e de roșu. Și pleoapa. Te pomenești că are un ulcior. Trebuie uns cu hidrocortizon, iar eu nu mai prididesc să le fac pe toate. Buzele Allei tremurau. Unde mai pui gătitul, și spălatul... iar pe deasupra serviciul...

Nu se liniști decît după ce Igor îi jură solemn că în ziua următoare se va duce la farmacie.

Dar a doua zi la amiază se întîmplă un lucru pe care Igor n-avea cum să-l prevadă.

În coridorul strîmt, plin de freamăt și înțesat cu afișe al unei agenții de turnee artistice, unde Igor o adusese pe Feodosia Stepanovna — așa se numea vînzătoarea de răcoritoare — aceasta îl recunoscu deodată pe proprietarul Moskviciului vișiniu.

Înainte de asta, mai cercetaseră trei teatre și Feodosiei Stepanovna i se învîrtea capul de atîtea impresii noi, așa încît Igor își pierduse orice nădejde că în învălmășeala aceasta, printre culisele fantastice, printre munții de decoruri, în mulțimea pestriță a

actorilor, Feodosia Stepanovna ar mai fi în stare să recunoască pe cineva, cu atît mai puţin un om văzut în fugă o singură dată.

O adusese la agenţia teatrală numai ca să aibă conştiinţa împăcată. Şi iată că pe neaşteptate, tocmai în gangul acela strîmt, Feodosia Stepanovna înlemni şi, arătînd cu degetul spre o uşă pe care intrase cineva, rosti cu vocea sugrumată de emoţie :

— Ei, Doamne, ăsta-i. Să nu mă mai mişc de-aici dacă nu-i el.

Peste un ceas Igor făcea cunoştinţă cu Vladislav Pocinski, un tînăr rotofei şi isteţ, cu haină de culoare deschisă, croită modern, cu papion sub bărbia dublă. Era actor la un teatru unde Igor şi însoţitoarea lui nu apucaseră să ajungă şi se afla cu totul întîmplător la agenţia aceasta.

Pocinski nu se miră şi mai ales nu se arătă alarmat cînd Igor îi prezentă legitimaţia. Îi spuse doar, ducîndu-şi la piept mîinile mari, cu pielea trandafirie :

— Un singur lucru, vă rog, stimate tovarăşe, adică vă implor ; să terminăm mai repede. Azi avem un zor nebun. Jucăm în faţa unor delegaţi de la direcţia culturală şi am de făcut o grimă complicată.

— Totul depinde de dumneata, zîmbi Igor.

— Şi ce mi se cere ?

— O mînă de ajutor. Atîta tot.

— Cu cea mai mare plăcere. Am toată consideraţia pentru miliţie. Apropo, într-o piesă joc rolul unui sectorist. Rol umoristic, se tăvăleşte sala de rîs.

— Umorul e un lucru bun, observă Igor, deşi nu prea se potriveşte cu munca sectoristului.

— Dragul meu, dumneata vezi lucrurile numai ca miliţian. Pe cînd arta tinde spre îngroşare, spre

hiperbolă. Ştii prea bine că vremea realismului sec a trecut.

— Nu te contrazic. Să-i dăm Cezarului ce-i al Cezarului, dar să lăsăm asta. Spune-mi, te rog, îţi aminteşti cum ai trecut mai dăunăzi cu maşina pe la muzeul Dostoievski ? O fetiţă se juca cu mingea şi era cît pe ce să nimerească sub roţi...

Ochii lui Pocinski alunecară într-o parte, dar actorul se reculese îndată şi răspunse mirat :

— La muzeul Dostoievski ? N-am fost niciodată, Dumnezeu mi-e martor.

„Asta ce-o mai fi însemnînd ? deveni bănuitor Igor. Evident că minte." Îşi închipui că Pocinski se teme de întîmplarea cu fetiţa şi se grăbi să adauge :

— Nu te nelinişti, fetiţa n-a păţit nimic. De altfel, chestia asta nu mă interesează.

— Dar nu m-am neliniştit, că nici n-am de ce. Dumneata mă confunzi cu cineva, dragă tovarăşe ! exclamă Pocinski cu atîta sinceritate, încît Igor se îndoi o clipă de memoria Feodosiei Stepanovna. Numai spaima care i se aprinse pentru o clipă în ochi îl făcu să nu-l creadă. „Ciudat, îşi spuse Igor în sinea lui, foarte ciudat".

— Te-aş sfătui totuşi să-ţi aminteşti întîmplarea asta, tovarăşe Pocinski, insistă el.

— Ştii ce ? rînji acesta. Şi eu te sfătuiesc să nu mă iei la sigur. Te rog, adică te implor. Se linişti se de tot, ba chiar îşi permise să glumească : Eu, unul, cînd sînt sectorist, nu folosesc asemenea metode.

Dar Igor n-avea chef de glumă. Tînărul îi devenea tot mai antipatic. Ochii albaştri şi reci ai miliţianului îl priveau cu fermitate, bărbia masivă împinsă înainte

denota o hotărîre încăpăţînată. „Ăsta te înhaţă ca un buldog", se gîndi Pocinski.

— Bine, atunci o să-ţi organizăm o confruntare cu oamenii care te-au văzut, spuse Igor. Împiedici mersul anchetei.

— La urma urmei, ce doreşti de la mine ? izbucni Pocinski. Ei, drăcie !

— Cine mai era cu dumneata în maşină ? Ce fată ?

— Nu sînt obligat să răspund la această întrebare !

— Eşti obligat să răspunzi la orice întrebare, i-o tăie rece Igor.

— Atunci, nu vreau să răspund.

— Pot să ştiu de ce ?

— Pentru că e... o chestiune intimă.

— Uite, vezi ? izbucni Igor în rîs. În felul acesta am şi lămurit două lucruri. Primul — că ai fost la muzeul Dostoievski, al doilea — că erai însoţit de o fată. Aşa e ?

— Să admitem, asta însă nu înseamnă nimic. Şi o să...

— Te rog să răspunzi la a treia întrebare, îl întrerupse Igor. Cine-i fata ? Trebuie să aflăm.

— Şi eu trebuie să tac.

— Ce înseamnă asta ?

— Asta înseamnă... ochii lui Pocinski lunecau de colo-colo, iar obrajii puhavi îi ardeau. Înseamnă că... adică... nu vreau să o compromit. Nu-i cavalereşte, dacă vrei să ştii. Dumneata, ca bărbat, trebuie să mă înţelegi !

— Cum adică, prietenia dumitale e compromiţătoare pentru o fată ? surîse ironic Igor.

— M-ai înţeles greşit. Dar oricum, eu...

— Termină cu ocolişurile ! îl întrerupse cu asprime

Igor. Sau îmi răspunzi imediat, sau te chemăm cu invitaţie şi te interogăm în mod oficial.

— Bine, vă spun. Lui Pocinski îi tremurau buzele. Mă rog. O cheamă Liuda.

— Şi mai cum ?

— Nu ştiu.

— Unde locuieşte ?

— Nici asta n-o ştiu. Abia am cunoscut-o.

— Nu-i adevărat !

— Mă jur...

— N-avem nevoie de jurăminte. Mîine, la interogatoriu, o să dai declaraţie pentru mărturii false şi-atunci om vedea noi. Am terminat.

Încolţit, Pocinski îşi rotea privirile în jur, dar nu pleca. Pe urmă rosti cu vocea întretăiată :

— La urma urmei... mă rog... mi-am amintit. Se numeşte Danilova şi locuieşte... Dădu adresa fetei.

Acum îşi aminti şi Igor de ea. Fireşte, e aceeaşi Liuda Danilova, prietena lui Vaska Crestatu ! O zărise pentru o clipă pe sală, cînd o chemase Losev. Şi în minte îi răsună un semnal de alarmă : ce căutase la gară atunci cînd a plecat Vitali ? Nu se putu reţine şi-l întrebă pe Pocinski :

— De ce ai dus-o la gară acum două zile ?

— Conducea pe cineva — nu ştiu pe cine anume, răspunse acesta răstit.

— Sigur ?

— Acum nu vă mai ascund nimic !

— Bine, cetăţene Pocinski. Asta-i tot, deocamdată.

Igor ieşi grăbit în stradă. N-avea nici o clipă de pierdut. Individul ăsta putea s-o prevină pe Danilova la telefon.

Maşina aştepta lîngă trotuar.

— Dă-i drumul, Kolea ! şi-i întinse şoferului adresa.

Maşina ţîşni din loc şi porni în goană spre prospectul Marx, trecînd pe sub arcada unor porţi străvechi.

„La drept vorbind, ce-ar putea să-i spună ? se gîndi Igor după ce se mai linişti puţin. Mai ales că nu ştie ce anume vreau s-o întreb. Un lucru e însă curios. Salariaţii muzeului au declarat că Liuda era cu Vaska Crestatu. Aşadar, s-au întîlnit chiar la muzeu... of, ce mai pui de lele e şi fetişcana asta ! Umblă cu trei deodată : cu Vaska, cu Oleg şi cu artistul. Nu, zău..."

Liuda nu era acasă.

— Da ce ai cu ea ? îl interogă agresivă o bătrînică din vecini.

— Vreau s-o văd. Cu treabă.

— Ştiu eu treburile voastre. Unii de-alde dumneata îi sucesc capul, iar maică-sa, sărmana, s-a umflat de atîta plîns.

— Eu, mătuşă, n-am de gînd să-i sucesc capul.

Pesemne că ceva din tonul şi înfăţişarea lui Igor îl deosebea de cunoscuţii obişnuiţi ai Liudei, pentru că bătrînica încetă să mai bombăne :

— E la lucru, pînă la ora cinci.

— Şi unde lucrează ?

— Păi, nu ştii ? Vînzătoare la „Lumea copiilor". Şi adăugă, zîmbind : Halal cunoscut !

Maşina o porni din nou prin valurile de automobile, de-a lungul străzilor scăldate în soarele strălucitor de primăvară, traversă în goană bulevardul de centură Sadovoie, trecu pe lîngă noul edificiu de sticlă şi beton al Halelor Centrale, prin faţa afişelor uriaşe de pe zidurile circului. Semnalizînd uşor, străbătu pe

galben piaţa Trubnaia — avea dreptul : miliţia judiciară ! — şi, încetinindu-şi mersul, începu să şerpuiască printre străzile înguste din centru, pînă cînd ajunse la o clădire zveltă, luminoasă, cu vitrine gigantice.

Igor urcă pe escalatoarele strîmte, în mijlocul mulţimii de copii agitaţi şi de mame iritate, apoi trecu repede pe lîngă şirul nesfîrşit de tejghele în spatele cărora roboteau numeroase fete în halate albastre. O întrebă pe una :

— Unde lucrează Liuda Danilova ?

Fata îi aruncă o privire şireată pe sub genele rimelate şi-i răspunse :

— În raionul următor, la ghete.

Igor o recunoscu imediat. Aplecată, fata îl ajuta pe un băieţaş să încalţe o pereche de ghete, în timp ce mama, o femeie grasă şi transpirată, îşi făcea vînt cu batista mormăind nemulţumită :

— Asta nu-i încălţăminte de copii, parcă-s nişte butuci.

— Ba-i foarte bună, îi replică o femeie măruntică.

— Nu te-amesteca dumneata, că nu te-a-ntrebat nimeni !

— Te-aude copilul, tovarăşă ! Mai mare ruşinea !

— Las's-audă !

Igor trecu după tejghea, la şeful raionului.

Peste un minut intră şi Liuda în cămăruţă.

— Dumneavoastră mă căutaţi ?

— Eu. Intră, te rog.

— Despre ce-i vorba ? Liuda îl cercetă cu o privire iscoditoare : prietenii sau cei care doreau s-o cunoască n-o căutau prin şeful de raion.

— În interes de serviciu vreau să-ţi pun cîteva întrebări, îi răspunse Igor.
— Aşa ? Foarte interesant.
Liuda zîmbi cochet şi-şi potrivi cu amîndouă mîinile coafura înaltă, perfect aranjată. Halatul albastru îi scotea în evidenţă bustul, apoi cădea în cute elegante, apretate cu grijă, pînă la cordonul strîns pe talie, terminîndu-se deasupra genunchilor, şi oferind privirilor picioarele zvelte ale fetei. În ochii ei mari, alungiţi cu trăsături groase de creion înspre tîmple — probabil ca să pară şi mai mari — se putea citi numai o curiozitate amuzată. Dar în colţurile buzelor, rujate strident, se săpaseră cîteva cute subţiri, care-o făceau să arate mult mai matură şi-i dădeau un aer ipocrit.
— Foarte interesant, repetă Liuda ironic.
Cu un gest degajat se aşeză în faţa lui Igor, picior peste picior, fără să-şi tragă halatul, lăsînd să i se vadă genunchii rotunzi.
„Cam scumpi ciorapi şi pantofi pentru purtat la lucru“, se gîndi Igor, amintindu-şi cu cîtă grijă îşi păstrează Alla pantofii şi ciorapii de calitate mai bună.
— Ai fost acum cîteva zile la muzeul Dostoievski, nu-i aşa ?
— Mă duc mereu. Mama lucrează acolo.
— Mă refer la ziua cînd ai venit cu un Moskvici.
— Mulţi cunoscuţi de-ai mei au maşină. La care dintre ei vă referiţi ?
— La Vladislav.
— A... mă plimbă deseori.
— Dar nu se întîmplă prea des să vă sară în faţă o fetiţă. Îţi aminteşti de ea ?

O scînteie de nelinişte se ivi în ochii fetei, sau poate că fusese numai o părere.
— Parcă-mi amintesc. Şi ce-i cu asta ?
— Te-ai dat jos din maşină şi ai intrat în muzeu, nu ?
— Da, şi am intrat în muzeu, repetă Liuda în zeflemea. Mai departe.
— Singură ?
— Da. Vladik era grăbit, avea repetiţie.
— Dar se pare că la muzeu erai cu Vasea Krotov.
— Liuda dădu din umeri a dispreţ.
— Se ţine scai de mine, nu mai ştiu cum să scap de el. Un fel de Othello. M-a pîndit la muzeu.
— De ce ?
— Întrebaţi-l pe el. A început să-mi facă declaraţii.
— Am înţeles. Şi acum, altceva — Igor făcu o pauză ca să-şi stăpînească nervii. Lîngă muzeu te-ai întîlnit cu o cunoscută.
— Eu ? Ce cunoscută ?
— Asta te-ntreb şi eu.
— N-am întîlnit nici o cunoscută. Liuda îşi fixă privirea drept în ochii lui, iar cutele din colţul gurii se adînciră şi mai mult.
— Gîndeşte-te mai bine. Fata ei se juca cu mingea şi era să nimerească sub roţi.
Igor se străduia să-şi păstreze calmul, deşi tînăra din faţa lui îi provoca o repulsie tot mai puternică. Era acum aproape convins că minte, cu toate că n-ar fi putut spune de ce. La urma urmei, ce importanţă are dacă a întîlnit o cunoştinţă ? Oare să aibă dreptate Ţvetkov, şi femeia aceea... Însă ce legătură are toată treaba asta cu Liuda ?
— Îţi aduci aminte ? întrebă el.

— Nu! Şi, în general... buzele îi tremurau, iar ochii i se umplură de lacrimi. Scoase din buzunar o batistă mică şi îi tamponă cu grijă. Ce mă tot asaltaţi cu întrebările astea ridicole? Cu cine-am fost, pe cine-am văzut! Nu-mi amintesc, şi pace bună!

— Aşadar, nu ne putem înţelege. Păcat. Dar să ştii că tot va trebui să-ţi aduci aminte, spuse cu răceală Igor.

— Nu-mi amintesc! Nu şi nu! ţipă Liuda, şi deodată izbucni în plîns, lăsîndu-şi fruntea pe marginea biroului.

În uşă se arătă o figură speriată şi dispăru imediat. Liuda hohotea tot mai tare, într-un plîns isteric.

— Ce vreţi de la mine? striga ea printre lacrimi. Nu... nu ştiu nimic.

Cu un aer dezgustat, Igor îi turnă apă într-un pahar.

— Bea şi linişteşte-te.

Îi întinse paharul, dar Liuda îi dădu cu violenţă mîna la o parte şi apa se vărsă pe halat, pe birou şi pe parchet.

În faţa uşii se auzi vocea unei fete:

— Iar au apucat-o pandaliile. La asta se pricepe.

Igor aşteptă în tăcere, aprinzîndu-şi o ţigară. Mîinile îi tremurau uşor: nu suporta asemenea scene, nu se putuse niciodată obişnui cu ele.

Liuda sări pe neaşteptate în picioare şi alergă spre uşă, plîngînd zgomotos, dar Igor i-o luă înainte.

— Nu, mai întîi calmează-te.

Liuda hohoti iar, isteric, şi aproape se prăbuşi pe scaun.

„Mai bine zece ca Pocinski, decît otreapa asta", se gîndi Igor furios.

— Să te vadă oamenii în halul ăsta? Mai mare ruşinea! spuse el şi adăugă batjocoritor: Unde mai pui că se ia şi toată vopseaua.

Liuda încetă brusc să mai plîngă şi rosti cu o voce de copil bosumflat:

— Bine... dar nu vă mai legaţi de mine?

— Nici nu-mi trece prin cap. Ţi-ai amintit?

— Da.

— Ei, cine era?

— Bella.

— Care Bella?

— Bella Slavina. Sora lui Vladik, o ştie toată lumea.

— De ce poartă alt nume, e măritată?

— A divorţat de curînd.

— Fetiţa e a ei?

— Nu, a unei vecine.

— Şi pentru ce a luat-o?

— De unde să ştiu eu?

Cu cît se prelungea discuţia asta ciudată, cu atît situaţia i se părea lui Igor mai suspectă, deşi parcă n-avea nici o legătură cu dispariţia tabacherei.

— Unde locuieşte şi unde lucrează Bella?

— Locuieşte pe strada Kropotkinskaia. O casă cenuşie, pe colţ. Numărul nu mi-l amintesc.

Liuda se liniştise de tot şi acum se studia într-o oglinjoară pe care o scosese din buzunarul halatului.

— Şi unde lucrează?

— Nicăieri.

— Atunci din ce trăieşte?

— Îi dă fostul ei soţ.

— Dar n-au copii!

— Şi ce dacă? Îi dă, altfel nu consimţea la divorţ.

Are el destule parale.
În sfîrşit, Liuda îşi termină toaleta şi zîmbi.
— Nu-i destul să te pricepi la măritiş, trebuie să ştii şi cum să divorţezi.
„Ce-i de făcut ? chibzuia Igor. Cum plec eu de-aici, Liuda o şi pune-n gardă. Iar o păsărea ca Bella asta poate să-şi ia zborul încotro vrei."
— Uite ce-i, spuse el hotărît. Pregăteşte-te să mergi cu mine să-mi arăţi casa.
— Cum aşa, doar mă aşteaptă clienţii !
— Nu-i nimic, o să fii învoită pentru un ceas. Şi încă ceva — se interesă Igor — pe cine ai condus acum cîteva zile la gara Iaroslav ?
— Eu ? Pe nimeni. O salariată a muzeului pleca la Snejinsk şi uitase un material. M-a trimis mama la gară să i-l dau. Pe dînsa o doare spatele şi-i venea greu să se ducă.
Fata ridică din umeri şi scoase din nou oglinjoara.
În timp ce mergeau cu maşina, Liuda îl întrebă :
— Ce treabă aveţi cu Bella ? şi-l privi ţintă în ochi, fără nici o urmă de cochetărie. Vă previn că e o proastă fără pereche.
— Dar să se mărite ştie ? Şi să divorţeze ?
Liuda făcu o strîmbătură de dispreţ.
— Ăsta-i un instinct primitiv.
„În schimb, tu nu eşti de loc proastă", se gîndi Igor şi-i spuse rîzînd :
— Trebuie să facem totuşi cunoştinţă.
— Credeţi că ea a luat nenorocita aia de tabacheră ? întrebă Liuda ironică. Igor avu impresia că surprinde în vocea ei o notă stranie.
— Nu cred, răspunse el supărat.

— L-aţi prins de hoţ ? întrebă din nou Liuda, de data asta curioasă.
— Încă nu.
— Şi mult o să-l mai căutaţi ?
— Pînă l-om găsi. De ce ?
— Aşa...
Lui Igor i se păru că fata ascunde ceva.
— Dumneata n-ai observat nimic la muzeu ?
— Nimic, răspunse Liuda gînditoare. Ce-i drept... dar poate că mi s-a părut...
— Ce anume ?
— Ei, dacă vă spun mi-e c-o să mă căiesc.
— De ce ?
— N-aş vrea să arunc vina pe un om care n-a făcut nimic. Cum e Belka, de pildă.
„Tii, că cinstită mai eşti !" rîse Igor în sinea lui. Şi totuşi trebuia să afle bănuielile fetei, aşa că-i spuse împăciuitor :
— Ei, ce ţi s-a părut ?
— Să vedeţi... Nu, mi-e teamă...
Igor îşi dădea seama că în sufletul ei se duce o luptă, că într-adevăr nu se poate hotărî. Episodul începea să fie interesant, ba chiar important : fata fusese la muzeu în ziua aceea.
— Lasă, n-are de ce să-ţi fie teamă !
— Mi s-a părut... că Vasea... nu venise acolo doar pentru mine. Şi încheie convinsă, cu o expresie copilăroasă : E un băiat rău.
— Da de unde ţi s-a părut că-l mai preocupa şi altceva ?
— Nu ştiu cum să vă explic. Mie-mi spunea una, iar el..
— El ce ?

— Se uita tot timpul la biroul ăla...
Liuda tăcu.
Întîlnirea cu Bella își pierduse tot interesul. Cine mai avea acum nevoie de toanta aceea cu fetița? Și cum de putuseră s-o scape pe Liuda, să nu discute cu ea chiar din prima zi? Da, halal prieten își mai făcuse Losev!
— Mulțumesc, rosti el cît putu de calm. Mulțumesc foarte mult.
Mașina gonea pe strada Kropotkinskaia.
— Iată casa ei, spuse Liuda aplecîndu-se spre geam. Apartamentul 63.
Șoferul opri peste drum, lîngă o florărie, iar Igor își luă rămas bun de la fată.
— Te duce imediat înapoi.
Coborî și-i făcu semn șoferului să se apropie.
— Ai auzit tot, Kolea?
— Da, tot.
— Du-o înapoi și, direct la Țvetkov. Raportează-i ce-ai auzit. Iar eu, dac-așa a fost să fie, o să fac conversație cu păpușa asta. Mda! Spune-i că Liuda mi-a făcut un circ întreg, înainte de a da numele Bellei. E clar? Gata, fuga marș!
Igor traversă agale strada și intră într-un gang răcoros.
Apartamentul 63 era la etajul IV.
O femeie tînără deschise ușa. Igor o recunoscu imediat. Plinuță, roșcovană, semăna bine cu fratele ei. Ca și acesta, avea mîinile mari, cu unghiile lungi, lăcuite. O privire leneșă, puțin voalată, o țigară între buzele capricioase.
— Dumneavoastră sînteți Bella Slavina?
— Da. Dar dumneavoastră?

Ochii ei mari exprimau o curiozitate calmă.
Igor îi arătă legitimația.
— Bine, dar eu mi-am luat serviciu! Pot să aduc adeverință.
— Cu atît mai bine. Aș putea totuși să stau de vorbă cu dumneavoastră?
— Mă rog.
Îl conduse într-o cameră supraîncărcată cu lucruri de prost-gust.
Bella se așeză într-o poziție cochetă pe un taburet și scutură țigara într-o scrumieră mică.
— Și care-i subiectul discuției noastre?
Igor o întrebă cum o duce, unde și-a găsit serviciu și dacă-i place munca.
Bella răspundea cu ironia molatecă a femeii frumoase, care-și cunoaște prețul și e obișnuită cu flirtul. Încerca să flirteze și cu Igor, dar într-o manieră atît de deocheată, încît acestuia i se făcu silă. „Proastă, se gîndi el. Într-adevăr e o toantă fără pereche, însă total inofensivă. Asta desigur că n-o să fure nimic."
Pe Igor îl cuprinse o plictiseală nesfîrșită.
— Ați fost zilele trecute la muzeul Dostoievski? întrebă el, mai mult ca să-și împace conștiința.
— Dostoievski? se miră ea. Așa se numește muzeul? Da, da, parcă îmi amintesc ceva.
În clipa aceea sună telefonul, care se afla pe o măsuță lăcuită, lîngă taburet. Bella ridică alene receptorul.
— Alo, da. A, salut, scumpo! Ce? Da, da — și trase cu coada ochiului spre Igor. Desigur, înțeleg...
„Liuda" ghici el.
Bella așeză receptorul în furcă.

— O prietenă, zîmbi ea. Ne-am înțeles să mergem la cinema. Parcă spuneați ceva despre un muzeu.

Cineva sună la ușă.

— Iertați-mă. Probabil că tot pe mine mă caută.

Se ridică de pe taburet, fără prea multă grație.

„Asta ar mai lipsi, să-i vină niscaiva cunoscuți", se gîndi enervat Igor.

În hol se auzi o scurtă discuție și, pe neașteptate, își făcu apariția Țvetkov, umplînd camera cu silueta lui masivă. Îl saluta din cap pe Igor, apoi o cercetă pe Bella cu o privire rapidă, dar atentă, și întrebă cu asprime:

— De ce v-ați dus atunci la muzeul Dostoievski? Cine v-a chemat?

— Liudocika, răspunse ea cu glas șovăielnic.

— Dar ați intrat înaintea ei. De ce?

— Nu-mi dau seama, zău. Așa m-a rugat.

Pesemne că nu era obișnuită să i se vorbească pe un ton atît de categoric și se pierduse cu firea.

— Și tot Liuda v-a rugat s-o luați pe fetiță?

— Pe Tanecika? Da. E atît de drăgălașă!

— De ce v-a spus s-o luați?

— O, Doamne! Așa, pur și simplu. „Să vină și Tanecika — mi-a spus — să alerge prin muzeu. Toți au s-o admire, au să fie cu ochii pe ea."

— Am înțeles. Mai mult pe ea și mai puțin pe alții. Și de ce nu v-ați înscris în registrul de vizitatori?

— Ce registru? Nu știu nici un fel de registru. Vai, acela de la intrare?

— Da, de la intrare. De ce nu v-ați înscris?

— Pentru că a zis... Liudocika.

— Am înțeles. Și Liuda ce-a făcut la muzeu?

Țvetkov n-o lăsa să-și vină în fire, să-și adune gîndurile. Își calculase bine acest atac psihologic după discuția anemică — așa era de presupus — cu Igor. Acesta urmărea cu o atenție sporită răspunsurile din ce în ce mai ciudate ale Bellei.

— Așadar, ce-a făcut?

— N... n-am văzut...

— Nu-i adevărat. Cu cine s-a întîlnit?

— O, Doamne, cu un tînăr.

— Tînărul a venit imediat?

— Nu. Liudocika a fost un timp singură.

— Unde se afla?

— Cum unde? Camera-i mare. Parcă lîngă fereastră. Pe urmă...

— Pe urmă ce?

— Pe urmă... s-a zgîriat la un deget.

— Cum așa? S-a zgîriat la deget?

Igor își dădu seama că amănuntul acesta l-a neliniștit pe Țvetkov, deși nu se trădase cu nimic și continua la fel de repede și sever cu întrebările:

— Cum s-a zgîriat?

— De unde să știu, Dumnezeule? Mi se pare că de birou. Acolo era nu știu ce geam.

— Și a pus mîna pe el?

— Asta nu-mi mai amintesc. De altfel, mi se-nvîrte capul de atîtea întrebări.

Bella își cuprinse tîmplele în palme.

— Nu-i nimic, rîse Țvetkov și se întoarse spre Igor. Ad-o repede pe Danilova, iar pe urmă du-te imediat după Krotov.

— După Vaska? întrebă Igor, sărind de pe scaun. Era gata să facă orice, să se ducă oriunde.

— Păi, cine altul? i-o reteză Țvetkov. Haide, repede, fuga!

Igor se repezi glonț la ușă, fără nici măcar să mai salute. „Acum îl confruntăm pe Vaska și-l dăm de gol", își zise el.

Liuda nu era la magazin.

— A plecat chiar acum, îi spuse cu glas domol o fată smeadă, îmbrăcată într-un halat albastru, privindu-l cu atenție. Se plîngea că nu-i e bine. Și, observînd că-i necăjit, adăugă: Aveați mare nevoie de dînsa?

— Mare.

— Nu prea semănați cu vizitatorii ei obișnuiți.

— Asta ar mai lipsi, scăpă Igor fără voie, apoi zîmbi.

Fata zîmbi și ea.

— Să știți că nu-i nici acasă.

— Sînteți sigură?

— Da. Am auzit-o vorbind cu cineva la telefon, să se întîlnească lîngă Teatrul Armatei Sovietice.

— Cînd?

— Peste jumătate de oră.

Igor se uită la ceas.

— Mulțumesc. Am cincisprezece minute. Ajung tocmai bine.

— Mă rog.

Fata zîmbi din nou. Avea un surîs uimitor de simpatic și Igor nu se putu abține să nu-i întindă mîna.

— Mulțumesc mult.

Opri mașina lîngă scuarul din fața teatrului.

— Tu du-te acolo, îi arătă el șoferului spre clădire.

Igor străbătu în grabă scuarul și, fără să-l părăsească, începu să-i examineze atent pe trecători.

Pînă la începerea spectacolului mai era destul timp, dar probabil că se juca o piesă interesantă și multă lume, în special fete, se plimbau prin fața scării largi de piatră, așteptînd un bilet în plus.

Igor o văzu, în sfîrșit, pe Liuda. Era sus, lîngă una din coloanele gigantice de la intrare și desigur că aștepta pe cineva, pentru că se uita nerăbdătoare în jur. „Pesemne că-și așteaptă actorul", se gîndi Igor cu un sentiment de dezgust.

Dar iată că Liuda se îndreptă spre cineva, și Igor îl recunoscu uimit pe Vaska. Fata îl luă grăbită de braț și-l trase după ea. Coborîră treptele și o porniră amîndoi către intrarea în scuar, unde se afla Igor. Lipindu-se de Vaska și privindu-l țintă în ochi, Liuda îi spunea ceva, grăbită și emoționată, pe cînd tînărul făcea impresia unui om uluit și supărat.

Igor se retrase în fundul scuarului, fără să-i piardă din ochi. „Va trebui să merg cu ei înapoi la teatru, își spuse dînsul. Mașina așteaptă acolo."

Cînd perechea intră în scuar, Liuda izbucni deodată în plîns. Vaska tăcea mohorît și nici nu încercă măcar s-o consoleze.

Igor le ieși în întîmpinare.

Vaska îl zări primul și se opri locului. Liuda se-ntoarse la el mirată, apoi îl observă și ea pe Igor și se desprinse îndată de însoțitorul ei. Pe față i se întipărise o spaimă atît de mare, încît lui Igor îi fu un moment milă de ea. „Oare l-o fi iubind cu adevărat?" se întrebă el și, apropiindu-se, le spuse:

— Bine că vă întîlnesc. Trebuie să stăm de vorbă. Uite, ne așteaptă mașina — și arătă cu capul spre clădirea teatrului. Să mergem.

— Nu merg! se smuci Liuda într-o parte. În vocea ei răsunau note isterice. Vă spun că nu merg!

Acum însă Vaska o strînse de braț și i se adresă încruntat:

— Te poftesc să nu faci pe nebuna. Dacă trebuie, mergem.

Tocmai atunci se ivi la intrarea din scuar Pobeda cunoscută, iar șoferul le făcu semn cu mîna.

Pe drum nimeni nu rosti nici un cuvînt.

În sfîrșit, mașina frînă în fața intrării. Aproape toate ferestrele de la primul etaj erau luminate. Uitîndu-se la ele, Igor își dădu imediat seama care dintre ofițeri erau la direcție. Și în biroul lui Țvetkov ardea lumina.

Urcară în tăcere la etaj. Igor deschise o ușă și se adresă cuiva, arătîndu-l pe Vaska:

— Cetățeanul ăsta rămîne la tine.

Și Vaska înțelese că nu mai putea să iasă de acolo fără încuviințarea lor. „Oricum — se gîndi el — tot n-am să spun nimic."

Igor intră cu Liuda la Țvetkov.

Biroul șefului era luminat de un beculeț acoperit cu un abajur gros, iar prin colțurile încăperii domnea întunericul. Țvetkov, cu ochelarii pe nas, citea niște hîrtii. Ochelarii îi îmblînzeau oarecum figura, de obicei severă, și-l făceau să pară foarte bătrîn. Cu hainele lui largi și cravata de modă veche, semăna acum cu un învățător.

— Permiteți? întrebă Igor.

— Poftiți, poftiți.

Țvetkov își scoase ochelarii, întoarse hîrtiile cu fața în jos și se uită la Liuda. Sub privirea lui, fata începu să se smiorcăie.

— Mă înhață... în plină stradă... sughiță ea printre lacrimi. Parcă aș avea vreo vină.

Țvetkov se sculă, se apropie de ea și o întrebă brusc:

— Ți-a trecut degetul ?

La auzul acestei întrebări, aparent nevinovate, Liuda făcu fețe-fețe. Își mușcă buzele, apoi răspunse bîlbîindu-se:

— N-nu știu...

Și căzu pe scaun, izbucnind în plîns.

Igor se strîmbă: iar face scene fetișcana asta!

Iar Liuda îngăima, sughițînd printre lacrimi:

— Tot... n-o... să vă spună... nimic...

— Asta nu-i neapărat necesar în clipa de față, clătină din cap Țvetkov. Important e să spui dumneata totul.

— Eu... nu știu nimic... dar Vasea...

— El a venit după ce te-ai zgîriat la deget, o contrazise calm Țvetkov. După, e clar? Prin urmare, n-are ce ne spune. Și nu încerca să-l amesteci în afacerea asta. Are și-așa destule pe cap.

— Nu-l amestec de fel, de fel! țipă Liuda, ridicîndu-și spre Țvetkov ochii scăldați în lacrimi. El a luat-o! El! N-aveți decît să-l întrebați, dacă nu mă credeți!

Țvetkov o privi lung și spuse:

— E un prost pentru că s-a îndrăgostit de una ca dumneata. Dar dacă o să-i povestesc mai întîi de combinaţia dumitale cu Oleg, iar pe urmă cu...

— A-a!... A-a! începu să urle Liuda, acoperindu-şi faţa cu mîinile. Apoi se lăsă pe speteaza scaunului şi gemu: Apă... Daţi-mi apă...

Igor îi întinse grăbit un pahar şi zîmbi ironic.

— Unde-i tabachera? o întrebă rece Ţvetkov, aprinzîndu-şi o ţigară. Hai, vorbeşte odată.

Pe Igor îl uimea stăpînirea de sine a şefului! I se părea că el însuşi s-a deprins cu istericalele fetei, dar altul nu le-ar putea suporta cu atîta calm. Uita pentru moment, că Feodor Kuzmici se obişnuise cu asemenea scene, ba cu altele şi mai tari, încă de pe vremea cînd Igor Otkalenko umbla cu pantalonaşi scurţi.

— Aşadar, unde-i? întrebă Ţvetkov, cu tonul cel mai obişnuit din lume, ca şi cum ar fi fost vorba de un lucru cît se poate de simplu şi evident.

— Am luat-o... eu am luat-o... îngăimă Liuda, înecîndu-se de plîns, pentru că mi-a spus... a zis... că se sinucide, dacă nu...

— Cine a zis ?

— Îmi spunea... că eu sînt dragostea lui... şi... şi lumina... şi viaţa... şi soarta lui... că am să ajung o actriţă mare... un mare talent... Şi eu doream aşa de mult... toată viaţa am visat să joc într-un film...

— E limpede, pronunţă Ţvetkov şi întoarse privirea spre Igor. Ce zici?

— Pocinski, confirmă acesta.

— Ei, atunci hai, fuguţa.

N-aveau de unde să ştie ce dezamăgire şi cîte griji noi îi aşteptau peste o jumătate de ceas.

Capitolul 6

SE-NCURCĂ IŢELE

Privind-o pe Liuda Danilova, Ţvetkov se gîndea satisfăcut, ba chiar cu mîndrie că povestea cu tabachera de la muzeu poate fi socotită ca încheiată.

De altfel şi cealaltă afacere — spargerea de la atelierul de croitorie de care Sviridov îl acuzase că se dezinteresează, era aproape soluţionată. La Snejinsk fusese arestat unul dintre făptaşi, Motanu. S-au găsit şi lucrurile furate. În sfîrşit, fusese prins în flagrant delict „nea Osip", croitorul. „Nenea" ăsta transforma lucrurile furate, apoi le vindea. Iată de ce nu putuseră fi descoperite la Snejinsk. Da, Losev nu şi-a pierdut degeaba timpul. Ce-i drept, Şuiu era încă liber şi se afla la Moscova. Exista deci un pericol, însă Losev comunicase că Şuiu caută să dea de urma lui Vaska. Înseamnă că au găsit totuşi un firicel. Trebuiau să discute cu tînărul. Cel mai indicat ar fi fost Losev, fireşte, dar era nevoit s-o facă el, Ţvetkov. Şi chiar acum, pînă nu-l aduce Otkalenko pe artistul acela.

Cu gîndul la Pocinski, Feodor Kuzmici se uită fără să vrea spre Liuda. Curios, totuşi, ce nevoie avusese actorul de blestemata asta de tabacheră. Dar să monteze gratuit un asemenea spectacol, nu era de crezut. Auzi vorbă, s-o şantajeze şi cu sinuciderea! I-a promis s-o facă artistă de cinema! Iar toanta l-a crezut! Deşi... nu-i tocmai toantă. Mai degrabă ticăloasă. Cum mai încerca să-l bage pe Vaska la mijloc, ca să-i deruteze! Oho!

Se uită din nou, de data aceasta cu interes, la fata care suspina încetișor. Surprinzîndu-i privirea, aceasta îl întrebă pe un ton plîngăreț:

— Ce-o să fie cu mine? Doar nu singură..

— Asta o va hotărî tribunalul, răspunse tăios Țvetkov. Dar mi-e milă de mama dumitale.

— Și de mine nu? De ce s-o căinați pe ea? izbucni deodată Liuda. Păi ea... ea, dacă vreți să știți, mi-a stricat toată viața! Toate-s din cauza ei!

Își încleștă pumnii cu atîta putere, încît i se înălbiră încheieturile degetelor, lacrimile i se uscară pe obraji, iar ochii îi scăpărau scîntei. Parcă devenise alta, nu codana aceea plîngăreață, zdrobită și răvășită de adineaori. În fața lui Țvetkov se afla acum un pui de fiară plin de cruzime, gata să muște.

I-o tăie aspru:

— Bagă de seamă ce spui! Dacă-i vorba pe-așa, cine și cui i-a stricat viața?

— Habar n-aveți! exclamă Liuda tremurînd toată. E o babornița abrutizată! O viață-ntreagă a muncit pe brînci, și ce-a realizat? Toți trăiesc omenește, numai noi socotim fiecare bănuț. Ba n-ajunge una, ba alta! Nu poți cumpăra nimic mai de Doamne-ajută! Fetele umblă cu niște pantofi... de ți se scurg ochii! Și ce ciorapi! Și ce taioare-și fac! Iar eu... să fiu mai calică decît toate, da? Nu-s bani, vezi bine. Dacă ea nu s-a îmbrăcat o viață-ntreagă, să fiu și eu la fel? Și nu mai scap de gura ei, că m-am lăsat de școala tehnică. Învață, învață! Cum? Trăind pe sfanții cîștigați de dînsa? Să mă hrănesc din ei mai merge, dar să mă-mbrac? Sau mă îmbracă tata Noe?

Îi striga toate astea lui Țvetkov în față, uitînd cine este, neputîndu-și stăpîni furia care-i clocotea în suflet.

El o asculta tăcut, umplîndu-se la rîndul său de mînie și îngrozindu-se totodată de josnicia acestei fetișcane isterice.

— ...O urăsc! zbiera Liuda. Și tata a părăsit-o de ură! Iar din cauza ei m-a lăsat pe mine! Toate-s din cauza ei! Și acum ați vrea s-o...

— Taci, secătură! izbi Feodor Kuzmici cu pumnul în masă.

Liuda se opri speriată, fără să-și mai termine vorba.

Țvetkov se înfrînă cu greu să nu-i tragă un toc de bătaie cum nu le trăsese niciodată copiilor săi, așa cum numai o dată îl bătuse tatăl său pe Venka, fratele lui mai mare, care venise cherchelit de la o petrecere și ridicase mîna asupra maică-si... A doua zi, Venka îi ceruse iertare în genunchi bătrînei. Întîmplarea aceasta îi rămăsese adînc întipărită în minte. Ceea ce auzise Țvetkov acum era de o sută de ori mai rău decît ce făcuse Venka. De unde răsărise pe lume javra asta, mucoasa asta! De unde luase gîndurile și cuvintele acestea atît de înfiorătoare?

Iar Liuda, strînsă ghem, speriată ea însăși de tot ce debitase pînă atunci, îl privea pe sub sprîncene și tăcea.

Țvetkov chemă un ofițer și-i ordonă:

— Du-o la dumneata. Să mai aștepte.

— La mine e tînărul acela.

— Să vină-ncoace.

— Singur?

— Firește, singur.

Ofiţerul îi făcu loc Liudei să iasă, apoi o urmă. Şi imediat, parcă ar fi pîndit momentul, telefonul de pe biroul lui Ţvetkov începu să sune prelung. Îl chema Snejinskul.

— La telefon şeful de grupă operativă Feodorov. Aţi ordonat să vă comunicăm din nou starea lui Losev. Acum e în afară de orice pericol, doar niţel slăbit. Medicul l-a examinat de dimineaţă şi spunea că poate să se deplaseze, să-şi facă convalescenţa la Moscova. A plecat astăzi, cu trenul nr...

Ţvetkov asculta tăcut.

— Bine, încheie dînsul. Îl întîmpinăm la gară. Vă felicit încă o dată pentru succesul obţinut. Poftim? Nu, pe noi e prea devreme.

Puse receptorul în furcă şi rămase pe gînduri.

Uşa se deschise încet şi Vaska aruncă o privire timidă înăuntru.

— Intră, îl îmbie Ţvetkov, care stătea tot cu mîna pe receptor.

După ce tînărul se apropie, îi făcu semn să ia loc.

— Uite cum stau lucrurile, Vasili. Ţvetkov se lăsă pe speteaza scaunului şi-l cercetă cu luare-aminte. Mai întîi, să vorbim despre tabachera de la muzeu. Ai auzit de istoria asta?

— Am auzit.

— Poţi să consideri că am găsit-o.

— Aţi scos-o pe Liuda vinovată? întrebă Vaska duşmănos. Aflaţi că n-a luat-o ea.

— Dar cine, după părerea ta?

— Poate chiar eu!

— Las-o moartă. Liuda a recunoscut, ba chiar a declarat de ce a făcut-o.

Vasea rămase încurcat. Ar fi vrut să ia vina asupra lui: era gata de orice, ca s-o scape pe Liuda. Nu pricepea însă nici în ruptul capului ce nevoie avusese fata de tabacheră. Iar faptul că Ţvetkov ştia îi dovedea mai mult decît orice că Liuda şi-a mărturisit într-adevăr fapta.

— Şi de ce... a luat-o? bîigui el fîstîcit.

— Nu pentru ea, îi explică Ţvetkov calm. A pus-o cineva... De altfel, o să fie adus îndată, aşa că ai să auzi singur. Pînă atunci, să mai vorbim de altele...

În clipa aceea, telefonul ţîrîi din nou. Ţvetkov ridică înciudat receptorul şi auzi vocea tulburată a lui Otkalenko:

— Feodor Kuzmici, Pocinski a plecat!

— Unde?

— Cu teatrul, în turneu prin Austria!

— Ce? Cînd a plecat trenul?

— Acum o oră.

— Du-te imediat la gară şi telefonează pe linie! ordonă sever Ţvetkov. Să-l dea jos la cea mai apropiată staţie.

Lăsă receptorul şi se întoarse spre Vaska.

— Ai văzut? Iaca, asta-i munca noastră. Dar nu-i nimic, departe n-ajunge el.

— Cine-i ăsta?

Ţvetkov văzu că băiatul e alarmat. Înţelegea că lui Vaska nu-i arde acum să ştie dacă omul va fi sau nu prins. El se gîndea la Liuda, se temea, dar refuza să creadă că-l înşelase. Trebuia să-l convingă, ca să nu se mai chinuie, să nu mai ducă dorul acestei fetişcane meschine, să rămînă liber şi cu sufletul deschis pentru alţi oameni, adevăraţi, buni, pe care avea să-i întîlnească în cale. Şi mai trebuia să-l pregătească

pentru noi încercări. Făcuse deja primul pas, foarte important, care-l îndepărta de viața lui anterioară. Acum trebuia determinat să-l facă și pe-al doilea.

— Și cine-i ăsta ? întrebă iar Vasea.

— Un actor, îl cheamă Vladik, răspunse neglijent Țvetkov. N-ai auzit de el?

— Ziceți că-i actor?

După ton, Țvetkov înțelese că în mintea băiatului se trezise o amintire sau o bănuială.

— Ce te miri? Tu, frățioare, erai pentru ea un trenchea-flenchea! N-ai șic, lustru, și nici gologani. Pînă și Oleg i s-a părut mai interesant. Și cu el se întîlnea fără știrea ta.

Țvetkov se aștepta să-l vadă izbucnind, să țipe, să nu-i dea crezare, și-i părea rău că pomenise de Oleg. Dar Vaska tăcea, cu capul plecat, acoperindu-și în grabă obrazul care începuse să-i tremure.

— ...Ei, și pe urmă s-a ivit actorul, continuă Țvetkov. S-a încurcat cu el, și v-a dus de nas pe amîndoi, pe tine și pe prietenul tău.

— Cu prietenul ăsta am încheiat-o, șuieră Vasea printre dinți. O să-și primească el porția, să fiu al naibii de nu!

— Nu face să te mînjești. Țvetkov făcu un gest disprețuitor cu mîna, apoi repetă apăsat: Nu merită, Vasea. Avem acum o treabă deosebit de importantă. Vitali s-a îmbolnăvit la Snejinsk.

— Serios? exclamă alarmat Vaska, și Țvetkov simți că a reușit să-i abată gîndurile de la Liuda.

— S-a îmbolnăvit, repetă el cu mîhnire. Și n-a reușit să-l aresteze pe Șuiu, care acum se află aici, la Moscova. Trebuie să-l priponim noi. Acum o să-ți

pun o întrebare, Vasea, iar pe urmă... Dar mai întîi întrebarea. Cînd și-a venit în fire, Vitali a povestit...

— A fost în nesimțire ! izbucni Vaska și întrebă bănuitor: Nu cumva ați născocit povestea cu boala? Nu l-a rănit Șuiu?

— Nu, clătină din cap Țvetkov. E așa cum ți-am spus, iar Șuiu nu bănuiește nimic. Așadar, Vitali a povestit că Șuiu i s-a lăudat cu o „chestie" pe care i-ai dat-o tu. Ce-i cu „chestia" asta?

— Treabă veche, mormăi în silă Vasea.

— O fi veche, dar poate să iasă iar la suprafață. Totul depinde de ce i-ai dat. Șuiu nu s-o fi lăudat degeaba, ce zici?

Și Vaska răspunse neașteptat de încurcat:

— Da, s-ar putea, dacă e liber...

În seara asta asupra lui se abătuseră atîtea lovituri neașteptate, încît nu mai avea nici puterea și nici dorința să ascundă ceva. Un singur gînd îl făcea să mai stea în cumpănă. Din cauza „chestiei" putea să sufere mama lui, care nu știa nimic și nu era cu nimic vinovată. De aceea nu-i spusese atunci lui Vitali, despre ce-i vorba.

— Ce i-ai dat, Vasea? repetă Țvetkov întrebarea.

— I-am dat eu destule. Credeam că așa voi scăpa de el, îngăimă Vaska.

— Știu, încuviință Țvetkov. Și cu asta s-a lăudat față de Losev.

Primise de curînd o notă urgentă de la Snejinsk, care cuprindea amănunțit tot ce povestise Losev cînd își revenise din leșin.

— I-am dat... spuse în sfîrșit Vaska, învingîndu-și ultimele îndoieli. I-am dat un pistol. Mic, cu plăsele de sidef. Îl adusese tata de pe front. Mama era spe-

riată, mereu îl ruga să-l predea. Iar el... presimțea că va fi arestat... Buzele lui Vaska tremurau. Spunea că o să se împuște. Mama a luat pistolul pe ascuns și l-a dosit așa de bine, încît a uitat ea singură unde l-a pus. Pe urmă, cînd tata... cînd au venit să-l ridice, nu l-au găsit nici la percheziție. Mama, pînă la urmă, a uitat de el, altfel l-ar fi predat. Precis l-ar fi predat — repetă îngrijorat Vaska. O dată am dat eu întîmplător peste armă și nu i-am spus nimic. Vaska tăcu o clipă, apoi continuă cu înverșunare: Și uite că într-o noapte, în colonie, m-a mîncat limba și i-am vorbit de pistol lui Șuiu. De-atunci încolo s-a ținut scai de mine să i-l dau lui. Știți cum mă amenința? Ei, și pînă la urmă... Mare tîmpenie am mai făcut!

— Așadar, pistolul e la el?

— Îhî.

— Cîte cartușe are?

— Avea un încărcător, dar... Vaska chicoti. L-am aruncat. Șuiu n-are cartușe... doar dacă și-a procurat între timp. Și el cam face ce-și pune-n gînd.

Țvetkov își dădea seama că Vaska era speriat de vestea că Șuiu e liber și se află la Moscova. Acesta va căuta să-și exercite puterea pe care o are asupra lui, ceea ce nu trebuia să se întîmple în nici un caz! Era nevoie să-i spună lui Vaska ceva care să-l impresioneze, să-i treacă teama de Șuiu, să-l urască, să devină un ajutor de nădejde al miliției în lupta ce avea să urmeze. Asta nu numai pentru el, Țvetkov, nu atît pentru el, cît pentru Vaska însuși, ca să poată răsufla ușurat și să se simtă om. Dar ce să-i spună oare? Ce l-ar putea mișca mai mult pe Vaska?

Țvetkov își revizui în minte tot ce știa despre el, tot ce povestise Losev la Snejinsk. Șuiu își bătuse joc de Vaska, arătîndu-i fățiș că-l disprețuiește...

Și deodată Țvetkov avu o revelație. Firește! Pentru Vaska, în clipa asta grea, lucrul cel mai de preț era... Iar Șuiu...

— Losev a mai spus, pronunță rar Țvetkov, că Șuiu a încercat să-l ponegrească pe tatăl tău. Zicea că hoții îi sileau pe cei ca dînsul să le lingă tălpile. Din pricina asta Losev era cît pe ce s-o pățească...

— Așa a zis? Vaska își strînse mînios pumnii. În ochii săi se citea atîta ură și atîta hotărîre disperată, încît Țvetkov înțelese că din momentul acela Șuiu va avea în Vaska un dușman cum nu mai avusese încă. Și era drept să fie așa.

Țvetkov reluă, pe un ton neașteptat de blînd:

— Tu, Vaska, să uiți că ai călcat pe de lături. Ce-a fost s-a dus și nu se mai întoarce. Tatăl tău era un om drept, un om adevărat. Așa o să fii și tu, fiul lui. Poți să mă crezi. Eu, dragul meu, am mai văzut dealde astea. Și prima ta încercare serioasă va fi Șuiu. Aici e o treabă delicată. În spatele lui se ascunde altcineva, poate chiar mai periculos decît el. De aceea trebuie să acționăm împreună.

— Numai de-ar fi mai repede, răspunse Vaska cu glas amenințător, apoi întrebă deodată: De ce ați spus că Vitali era cît pe ce s-o pățească?

— Pentru că era să-l plesnească pe Șuiu, iar asta — îți dai și tu seama — nu intra în planul nostru. I-a cam sărit atunci țandăra lui Losev.

Vaska nu răspunse nimic, dar Țvetkov citi în ochii lui cît de drag îi devenise acum Vitali.

Apoi s-au înțeles ce are Vaska de făcut cînd s-o ivi Șuiu. Se părea că au prevăzut totul.

Între timp sunase și Otkalenko de la gară, comunicînd că trenul lui Pocinski avea să sosească peste două ore la stația următoare, iar el va rămîne la postul de miliție al gării pînă va primi vești de acolo. Numai să dea o fugă pînă la cea mai apropiată farmacie, să cumpere medicamente pentru copil. Dar Țvetkov îi ordonă să nu se mai întoarcă. Ofițerul de serviciu să-i telefoneze direct lui, fiindcă tot mai întîrzie la birou. Otkalenko urma să-l aștepte în zorii zilei pe Losev și să-l conducă de la gară acasă. Țvetkov îi dădu numărul trenului și al vagonului.

Vaska își luă rămas bun, apoi Țvetkov dădu dispoziție s-o elibereze și pe Liuda. Oricum, Pocinski n-avea să fie adus decît dimineața.

Se scurseră două ceasuri, apoi trei. Țvetkov se uită la biroul gol, de pe care își strînsese toate hîrtiile, pe urmă își aruncă ochii la ceas. Oho! Și, pierzîndu-și răbdarea, telefonă el la gară.

— Chiar acum ni s-a comunicat, tovarășe maior, raportă ofițerul de serviciu. Cetățeanul Pocinski nu se afla în tren.

A doua zi își făcu apariția Losev. Cam palid și jigărit, cu ochii ce păreau acum și mai mari pe sub genele lungi, dar sprinten și elegant, îmbrăcat ca totdeauna pretențios, intră în cabinetul lui Țvetkov zîmbind încurcat. Otkalenko se afla și el acolo. Igor își privi uimit prietenul, apoi își mută privirea la Țvetkov și exclamă:

— Hristos se arată poporului! Bine, dar ești bolnav, măi omule? Chiar eu te-am băgat dimineață în

pat. Tocmai pregăteam o delegație, să-ți aducem fructe și flori!

— Acțiunea se suspendă, rîse Losev fericit.

— Cum de ți-au dat drumul medicii familiei? insistă Igor. Ieri mai aveai încă febră.

— S-a dus.

— Minți, simulantule. Faci pe grozavul! Cum vă place de el, Feodor Kuzmici?

— Nu-mi place de fel, răspunse mohorît Țvetkov. Du-te acasă, Losev.

Vitali se rugă:

— Feodor Kuzmici, lăsați-mă măcar un ceas! Numai să aflu cum merg treburile. La urma urmei, n-am dreptul să știu?

Țvetkov se muie:

— Bine. Dac-ai venit, află. Uite, îl căutăm pe blestematul de actor. Nici familia lui nu știe ce să creadă. Du-te cu Otkalenko, o să-ți povestească el.

— Dar cu Șuiu ce se mai aude?

— Îl așteaptă Vaska al tău. Și Țvetkov adăugă gînditor: Mă cam tem de întîlnirea asta.

Vitali se întunecă la față:

— Îmi permiteți să trec pe la el?

— Nu-i nevoie. Am aranjat noi totul. De altfel, acum e la lucru.

— Vino, simulantule, se ridică Otkalenko. Să nu ne deranjăm șefii.

Țvetkov surîse binevoitor.

Prietenii trecură în biroul lor, se așezară pe canapea și aprinseră cîte o țigară. Bine dispus, Igor continuă discuția începută pe sală.

— ...A căzut în mania doctorilor. Firește, de asta e soră medicală. Numai în ce mă privește pe mine are

o singură doctorie. Ştie că nu-i suport lacrimile şi mă joacă cum vrea. Dar ajunge cu asta! se întrerupse el singur. Mai bine hai şi-mi povesteşte cum te-ai războit acolo, la Snejinsk.

— Nu, scutură din cap Vitali. Mai întîi povesteşte-mi tu cum l-aţi dibuit pe actor.

— Avem timp şi de asta, bătrîne.

— Nu! La urma urmelor, sînt un om bolnav. Poate că asta-i ultima mea dorinţă.

Nu apucaseră să-şi termine disputa veselă, cînd sună Ţvetkov.

— Repede, la mine!

Rostise cuvintele pe un asemenea ton, încît Igor şi Vitali ţîşniră din birou.

Ţvetkov îi privi ironic, văzîndu-i emoţionaţi şi plini de nerăbdare, apoi îi anunţă:

— Pocinski a fost victima unui furt. Toată noaptea a alergat căutîndu-şi valizele. Acum se află la miliţia gării.

— Furt? întrebă uluit Igor. Înseamnă că...

— Exact, conchise Ţvetkov. E limpede că a zburat şi tabachera.

— Sfinte Sisoe! îşi ridică Igor ochii către cer. Asta-i curată vrăjitorie!

— Şi cum s-a întîmplat? interveni Vitali.

— Nu ştim încă nimic. Otkalenko, ia fuga maşina şi adu-l pe Pocinski, să vedem despre ce e vorba.

Peste jumătate de ceas, Pocinski era în cabinetul lui Ţvetkov. Zăpăcit, enervat la culme, îşi depăna poticnit povestea, socotindu-se deocamdată doar victima unui răufăcător:

— Am ajuns la gară cu mult înainte de plecarea trenului. Ai noştri nu veniseră încă. Am intrat la restaurant, să iau o gustare. Acasă nu apucasem, căci eram grăbit...

„De ce te-oi fi grăbit, pezevenchiule?“ se gîndi amuzat Igor.

— Am comandat o sută de votcă, continuă Pocinski. Nu mai mult, ţin bine minte. Pe urmă s-a aşezat la masa mea un tip foarte distins. Un inginer, venit în delegaţie. Ei, şi-am mai băut... Pocinski ezita. Drept să spun, zdravăn. Mi-a povestit nu ştiu ce, i-am povestit şi eu lui. Ne-am luat cu vorba. Apoi m-a rugat să am grijă de valiza lui pînă se duce la toaletă. După asta m-am dus şi eu. Cînd m-am întors, valizele mele dispăruseră. A lui era tot acolo. M-am învîrtit peste tot, ia-l de unde nu-i!

— De ce n-aţi reclamat imediat la miliţie?

— De ce, de ce! răspunse iritat Pocinski. Pentru că miliţia lucrează bine numai în romane şi pe scenă...

— Cînd joci dumneata, cu umor — observă ironic Igor.

— N-ai haz, i-o tăie Pocinski. Mai bine mi-aţi găsi valizele.

Ţvetkov aprobă imperturbabil:

— Ne vom strădui. Ce lucruri aveaţi în ele?

— Cum, adică, să le înşir pe toate?

— Neapărat.

— Perfect, scrieţi, rînji Pocinski. Un costum bej, o haină gri — în treacăt fie zis, nouă-nouţă... Începu să-şi enumere lucrurile. Igor scria. Cînd termină, în sfîrşit, Ţvetkov întrebă:

— Asta-i tot?

— Da, în afară de mărunţişuri.

— Vă rog să declaraţi şi mărunţişurile.

— Acele, agrafele, peria de dinţi?

— Da, şi astea.

— Vă bateţi joc de mine? sări Pocinski. Am fost jefuit, cineva a săvîrşit o hoţie, iar dumneavoastră...

— Mai uşurel. Trecem imediat şi la propria dumitale hoţie.

— Cum? Ce-aţi spus?

— Ce-ai auzit. Unde e tabachera de la muzeu?

— Care tabacheră? N-am văzut nici o tabacheră. Obrajii dolofani îi deveniră stacojii, iar ochii îi alergau în toate părţile. Striga tot mai tare, tot mai înverşunat. Ce metodă-i asta? Am să mă plîng! Şi ministrul de interne a fost la un spectacol de-al nostru. Am să-i telefonez imediat, să vedeţi! Am să telefonez şi la C.C., nu mă cunoaşteţi încă!

Ţvetkov îl întrerupse cu calmul său obişnuit:

— Înainte de a telefona şi de a te plînge, poate că ar fi bine s-o chemăm pe Danilova. Are cîte ceva să-ţi amintească.

— Nu cunosc nici o Danilovă!

— Cum asta? interveni Igor. Începi să retractezi?

Pocinski îi aruncă o privire turbată, apoi spuse nervos:

— Da, adevărat. Dar ce amestec are ea aici?

— Ce-ar fi să nu mai faci pe naivul? îi replică rece Ţvetkov. Să spui cinstit totul?

Şi deodată Pocinski începu să plîngă. Pesemne că nu-l mai ţineau nervii. Ofta amar, iar pe obraji i se scurgeau şiroaie de lacrimi.

— Nu mai pot... Toate s-au năpustit aşa, dintr-o dată, asupra mea... Eu sînt un om sensibil... Să fiu tratat atît de brutal...

Lui Igor i se făcu silă şi observă necruţător:

— Pe noi e inutil să ne sperii cu sinuciderea. Şi nici nu ţinem neapărat să facem cinema.

— Vă bateţi joc! ţipă isteric Pocinski printre lacrimi. Vă mai bateţi şi joc!

Vitali asculta, simţind că-l apucă o durere de cap îngrozitoare. „Totuşi am febră“, se gîndi el.

— Ai de gînd să vorbeşti sau nu? îl întrebă sec Ţvetkov pe Pocinski.

— Oricui, dar nu vouă!

— N-ai încotro, cetăţene. Trebuie.

— Nu pot... nu pot să discut cu voi! Nu mai am putere să suport batjocura voastră... Pocinski abia îşi reţinea hohotele de plîns, mîinile mari îi tremurau cînd îşi scoase batista să-şi şteargă lacrimile.

— Haide, Pocinski. Să nu mai pierdem timpul... i se adresă cu dezgust Ţvetkov.

— Şi nu ne mai da spectacole gratuite, se amestecă Igor.

— Luaţi-l de aici! şuieră Pocinski. Altfel nu mai răspund de mine!

Ţvetkov îl privi sever pe Igor, dar acesta mormăi chicotind:

— Acum răspundem noi de dumneata.

Tăcu, trăgînd cu ochiul la Vitali şi luîndu-l parcă de martor la această scenă. Deodată însă privirea îi deveni îngrijorată. Se ridică brusc şi i se adresă lui Ţvetkov:

— Feodor Kuzmici, permiteţi-ne să plecăm. Vreau să-l duc pe Losev acasă.

Ţvetkov se uită la Vitali şi încuviinţă din cap.

— Nu merg, se opuse cu hotărîre Vitali şi adăugă cu înţeles, parcă i-ar fi venit o inspiraţie: Aş vrea să aflu cîte ceva despre inginerul acela.

Otkalenko şi Ţvetkov schimbară o privire, iar acesta din urmă ridică din umeri:

— Fie, ascultă.

Igor se aşeză nemulţumit la loc.

— Ei, şi acum s-o luăm metodic, se întoarse Ţvetkov spre Pocinski. În primul rînd ce nevoie ai avut de tabacheră?

Pe figura rotundă a lui Pocinski apăru o expresie aproape tragică şi răspunse, oftînd teatral:

— Bine, ascultaţi. Nu ştiu nici eu ce s-a petrecut cu mine. Dacă vreţi, tot ca în Dostoievski. Am să vă fac un fel de spovedanie. Oftă din nou, făcu o pauză de efect, apoi se porni să povestească: Totul a început de la piesa unui clasic austriac, montată de teatrul nostru. La premieră, care s-a bucurat de un succes grandios şi unde eu jucam unul din rolurile principale, au venit şi membrii ambasadei. Pe urmă, ambasadorul a dat o recepţie în cinstea actorilor, şi acolo am făcut cunoştinţă cu un critic de artă. Un om încîntător! Era cucerit de Moscova şi de muzeele sale. Printre altele a venit vorba de muzeul Dostoievski, de popularitatea scriitorului în Occident. Şi mi-a spus, în treacăt, că acolo se plătesc sume colosale pentru orice relicvă ce i-a aparţinut lui Dostoievski, pentru orice lucruşor, oricît de mărunt. „Chiar eu — mi-a zis el rîzînd — aş da fără să stau pe gînduri..." şi a numit o sumă fabuloasă. Am rîs amîndoi, pe urmă am trecut la altceva. Ne-am dat unul altuia adresele. În clipa aceea nu-mi dădeam seama ce consecinţe tragice va avea pentru mine cunoştinţa cu el...

Pocinski vorbea cu sentiment şi glasul lui răsuna cînd tragic, cînd cu inflexiuni patetice sau ironice.

Îşi ducea pătimaş la piept mîinile mari, trandafirii, sau recurgea la gesturi pline de efect. Evident, se străduia să-şi cucerească auditoriul, fără să-şi dea seama că jocul acesta era total absurd şi nelalocul său.

— Curînd, pot să jur, am uitat de el, continuă actorul cu patos. Şi deodată aflu că teatrul pleacă în turneu în Austria. Parcă m-a lovit trăsnetul: ce-ar fi să iau cu mine vreun obiect de-al lui Dostoievski? M-am dus la muzeu, am văzut tabachera şi mi-am pierdut liniştea. A fost ca o halucinaţie, ca o fatalitate! O vedeam şi în somn. Îmi imaginam, ca aievea, cum ajung la Viena şi-i telefonez criticului, cum ne întîlnim şi-i dau tabachera. Îmi şi făcusem socoteli cu banii, mă simţeam stăpîn pe ei, îi cheltuiam în fel şi chip. Pe urmă am început să-mi fac planuri cum să... cum să pun mîna pe tabachera asta... Pocinski oftă adînc, îşi şterse cu un gest larg fruntea îmbrobonată de sudoare şi zîmbi, slugarnic, cu o nuanţă de amărăciune în glas. Sfîrşitul tragediei îl cunoaşteţi. Dar vă jur că a fost un fel de obsesie, ca o boală. În principiu sînt un om cinstit şi pînă acum...

— Nici pînă acum n-ai fost chiar curat ca lacrima, observă rece Ţvetkov. Mai cunoaştem şi noi cîte ceva despre dumneata.

— Calomnii! exclamă Pocinski. Sînt unii care mă pizmuiesc, îi ştiu eu!

— Asta pe urmă, îl opri Ţvetkov. Acum — şi se uită la Vitali — vorbeşte-ne de inginer. Cum arăta şi ce ţi-a spus?

Pocinski începu să se bîlbîie.

— Să fiu sincer... nu eram tocmai treaz... şi mă tem că nu am reţinut totul.

— Totuşi, străduieşte-te să-ţi aminteşti.

— Păi, ce spunea?... zicea că-i inginer, în delegaţie... a, da! Venit din Nord...

— Din Nord? scăpă fără voie Vitali. Aşa a spus?

— Întocmai, confirmă încurcat Pocinski. Dar ce este?

Vitali clătină din cap.

— Nimic, nimic. Nu ţi-a mai spus cumva că are mulţi bani, că vrea să trăiască la Moscova pe picior mare? Taxiuri, restaurante...

— Da, închipuiţi-vă că-i chiar aşa! se dezmetici Pocinski. Ba, mi se pare... că el a achitat şi nota. Zicea că-i plac restaurantele din Moscova.

— A numit vreunul?

— Nu-mi amintesc, se încruntă Pocinski. Zău că nu. A, da. Zicea că-i plac localurile liniştite, nu cele din centru. „Ador serile paşnice". Da, da, asta mi s-a întipărit în memorie.

— De ce oare? întrebă repede Vitali.

— Nu-mi dau nici eu seama.

— Cum arăta? îl chestionă Ţvetkov. Cum era îmbrăcat?

— Ce să vă spun? înalt, corpolent, cu faţa prelungă şi chelie, dar nu tocmai bătrîn. Şi ce mai papagal avea! Jovial, curtenitor, aş spune chiar inteligent, mizerabilul!

Pocinski se fîstîci şi se făcu roşu ca racul.

Îşi amintise, pesemne, că nici el nu se afla aici doar în calitate de victimă.

— Şi cum era îmbrăcat? întrebă din nou Ţvetkov.

— Îmbrăcat? Numai cu lucruri noi. Chiar am remarcat asta. Un costum gri, ghete gri, cămaşă bleumarin.

— Aşa, pronunţă gînditor Ţvetkov. Şi i-ai vorbit cumva de tabacheră?

Pocinski surîse încurcat .

— Naiba ştie! Am impresia că am făcut-o pe grozavul. Uite, i-am spus, ce cadou îi duc unui prieten din Austria.

— E limpede, spuse hotărît Ţvetkov. Acum aşază-te la birou şi scrie tot ce ne-ai povestit. E în interesul dumitale.

Pocinski deveni bănuitor.

— Dar să aveţi în vedere, zise el linguşitor, că totuşi n-am furat eu tabachera.

Otkalenko, de pe canapea, îl întrebă ironic:

— Ai ţinut seama şi de asta, cînd ţi-ai făcut planul?

— Nu vreau să am de-a face cu dumneata! izbucni Pocinski.

A stat mult timp aplecat deasupra hîrtiei, chibzuind încordat fiecare frază şi ştergîndu-şi mereu sudoarea de pe frunte.

Cu ochelarii pe nas, Ţvetkov studia în acest timp nişte dosare, iar Otkalenko şi Losev fumau şi discutau cu glas scăzut despre lucruri personale. Nu era momentul să vorbească despre chestiuni de serviciu şi amîndoi făceau haz de eforturile cu care căutau să ocolească subiectul ce-i preocupa în realitate.

Se întunecase şi Ţvetkov aprinse veioza de pe birou şi plafoniera.

În sfîrşit, Pocinski termină şi-i întinse foile scrise. Se mai liniştise întrucîtva, ba pesemne că-şi făcuse bine socotelile, pentru că la plecare (Ţvetkov îl lăsase liber, luîndu-i angajamentul că nu părăseşte Moscova) declară sentenţios:

— Repet că n-am furat tabachera şi nici n-am silit-o pe fata aia s-o ia. În privinţa asta v-am minţit. S-a oferit singură.

Nu primi nici un răspuns şi plecă rînjind.

— Cum e sacul şi peticul, clătină din cap Otkalenko.

Iar Vitali adăugă:

— Se pare că totuşi o s-o bage la apă. Ce ziceţi, Feodor Kuzmici?

— N-aş crede, dădu Ţvetkov din cap. Nu-i greu de ghicit ce-o să iasă. Se lăsă pe speteaza fotoliului şi-i privi pe amîndoi. Ei, fraţilor, ce facem mai departe? Apoi îl pironi cu privirea pe Vitali. Ce părere ai despre inginerul ăsta?

— Şedinţa continuă, interveni vesel Igor. Toată Europa e cu ochii pe dumneavoastră, tovarăşe Losev. Expuneţi-vă părerea.

— Mi-o expun îndată, zîmbi Vitali. Apoi, serios: Mă tem, Feodor Kuzmici, că e chiar Popa ăla. Ştim doar că are actele unui inginer din Nord. Mai coincid şi multe altele. Îmi amintesc foarte bine conţinutul scrisorii.

— Dar cum a nimerit la gara Kiev? întrebă Igor. Ştiu că nu-i plac localurile zgomotoase.

— Mda, aprobă gînditor Ţvetkov. Hai să stabilim după timp. Dacă a trimis scrisoarea din drum, atunci e la Moscova de două zile. Nu-i aşa? Şi dacă a venit din Nord, ca inginerul cu pricina, înseamnă că a coborît la gara Iaroslav.

— Salutările le-a trimis încă din „Siberia îndepărtată", observă Vitali.

— Atunci, probabil că a sosit prin gara Kazan. Cum de-a ajuns la gara Kiev? Ia să medităm puţin, băieţi, propuse Ţvetkov.

— Simplu. E un tip activ şi se afla în căutarea unei victime, îşi dădu cu părerea Losev.

Otkalenko scutură din cap.

— Nu mai spune! O fi el activ, dar e şi prudent. Ştie că gările sînt primejdioase pentru evadaţi. Pe urmă, deocamdată e burduşit cu bani. De ce să rişte?

— Aici, fraţilor, se impun două măsuri. Prima — să aflăm care dintre pasagerii veniţi din Siberia la Moscova în zilele respective a reclamat pierderea actelor. În felul acesta o să stabilim numele sub care se ascunde Popa. A doua — să verificăm anunţurile de evadare. Poate-i aflăm numele adevărat şi alte date despre el. Şi încă ceva: aţi remarcat că e foarte curat îmbrăcat? Iar cum a petrecut la Moscova cel puţin două nopţi, înseamnă că nu doarme pe unde apucă, ci într-un loc civilizat.

— La hoteluri precis că nu trage, observă convins Igor. Acolo trebuie să dai buletinul la viză.

Ţvetkov încuviinţă din cap.

— E clar că n-a tras la un hotel. Iar o fiară ca asta fireşte că n-are cunoştinţe civilizate la Moscova. Atunci unde înnoptează?

— Parcă n-are unde! răspunse Vitali. O fi închiriat o cameră.

— Ba nu, rîse Ţvetkov. Oamenii sînt prudenţi, nu-şi închiriază camerele primului venit.

Dar Vitali nu cedă.

— Poate a cunoscut pe cineva în drum, sau a ţesut o intrigă amoroasă. Aţi văzut cît e de sociabil!

— Nu cred, se opuse iar Țvetkov. Vecinii de apartament sînt curioși, numai ochi și urechi, iar el a evadat. Mai degrabă, altceva, frățioare. Țvetkov ezită o clipă, apoi continuă gînditor, parcă s-ar fi sfătuit cu el însuși: Poate, de pildă, să născocească o poveste, să-i dea cuiva cîteva ruble și să doarmă la gară, în căminul de tranzit. Acolo nu se cere buletinul, iar condițiile sînt mai mult decît acceptabile.

— Într-o gară atît de aglomerată? întrebă Vitali cu îndoială.

Igor se bătu deodată cu palma peste frunte.

— Fraților! Tocmai într-una aglomerată! E viclean ca o vulpe! Și-a ales gara Kiev pentru că e cea mai depărtată de gara Kazan, unde a coborît. Psihologic, se explică.

— Vezi să nu te-aștepte vulpea în gară, îl contrazise cu încăpățînare Vitali. Tu singur ai spus că e primejdios să se arate tocmai într-o gară.

— Să se arate ca să mai facă vreun matrapazlîc, e periculos. Dar ca să se ascundă printre sute de oameni feluriți, asta-i altă gîscă, bătrîne. Tocmai așa procedează vulpea.

— Știți ce? îi întrerupse Țvetkov. Am o propunere. Acum... și se uită la ceas... e ora unsprezese. Timpul cel mai potrivit să facem o vizită. Ce ziceți?

— Perfect! aprobă zgomotos Otkalenko.

După întîmplările din ultimele zile începea să se convingă că Țvetkov are întotdeauna dreptate, și chiar se jena oarecum de încrederea asta nețărmurită în șeful său.

— Bine, să mergem, încuviință Losev fără entuziasm. Cîte nu se-ntîmplă pe lume...

Pe cînd traversau piața din fața gării, lui Vitali îi fulgeră prin minte: „Ce-ar fi să-l prindem?" Nici nu-și dădea seama că de emoție îi trecuse capul. Numai starea aceea de slăbiciune îi mai amintea de boală, și doar atunci cînd îi dădea atenție.

Se vede că și ceilalți erau tulburați, fiindcă ajunseră la gară aproape în goană.

Otkalenko intră singur în camera de la etajul al doilea, unde se înșiruiau pe lîngă perete numeroase paturi. Intră căscînd și se uită în jur obosit, fără grabă, de parcă ar fi căutat un pat disponibil.

Unii călători dormeau — care înveliți peste cap, care dezveliți, sau cu pătura întinsă de-a curmezișul. „Cum trăiesc, așa dorm", se gîndi Igor. Alții abia se dezbrăcau, așezîndu-și hainele pe scaunele de alături. Cîteva paturi erau libere.

Igor examină lucrurile fiecăruia. Numai doi aveau haine gri, dar cămașa unuia era albă, iar a celuilalt neagră. Altceva demn de atenție nu se mai afla în încăperea asta mare, peste care plutea somnul.

Se prefăcu că și-a adus aminte de ceva și se întoarse alene spre ușă.

Între timp, Țvetkov și Losev intraseră în vorbă cu femeia de serviciu, o bătrînică surdă, în halat albastru.

— Căutăm un consătean, îi spuse Țvetkov pe un ton îngrijorat. Un tînăr înalt, zdravăn, cu fața prelungă și cu chelie.

— Cu haine gri, ghete gri și cămașă albastră. Poate l-ai văzut cumva, adăugă grăbit Vitali, contaminat de patima urmăririi.

Femeia ridică din umeri și bombăni indiferentă:

— Parcă eşti în stare să-i ţii minte pe toţi? Pe-aici se perindă atîta lume...

— Dar acum nu există vreunul ca cel pe care-l căutăm? întrebă Ţvetkov. Avem mare nevoie de el, maică.

— Dacă aveţi nevoie, căutaţi-l. Ce am eu cu treaba asta?

Vitali începea să-şi piardă răbdarea. Era gata să-şi scoată legitimaţia şi să-i vorbească altfel, sever şi oficial, acestei femei lipsite de bunăvoinţă. Îl reţinea numai prezenţa lui Ţvetkov, care părea că nici nu observă antipatia îngrijitoarei.

— Dumneata, măicuţă, nu ţi-ai căutat niciodată vreo rubedenie? întrebă el cu un aer de repros amestecat cu simpatie. Şi n-ai cerut niciodată ajutorul altora?

Faţa zbîrcită a bătrînei, cu obrajii supţi, zvîcni ca de o durere ascunsă:

— N-am avut prilejul. Războiul mi i-a luat pe toţi. De la bărbatu-meu n-am mai văzut decît înştiinţarea de moarte, iar pe băiat, locotenent, l-am găsit eu singură prin ţinutul Orlov. În fiecare an mă duc să-i grijesc mormîntul.

— Tot niscaiva oameni te-or fi ajutat să-i cauţi mormîntul, oftă Ţvetkov.

Vitali surprinse în vocea şefului o compasiune atît de sinceră, încît fără să vrea, se gîndi: „Şi totuşi are o fire uimitor de sensibilă!“ cuprins şi el de simpatie pentru această femeie puţintică şi încercată de atîtea necazuri.

— Fără oameni buni nu se ţine lumea, răspunse bătrînica, şi după o clipă de gîndire adăugă: Îmi

amintesc de unul care arăta cam aşa cum ziceaţi. A tras aici noaptea trecută.

— Şi pe urmă? sări Vitali.

— A plecat. Mi-a lăsat o rublă în plus. Glumea într-una şi-i turuia gura ca o moară neferecată.

— Unde-a plecat? continuă nerăbdător Vitali.

— Parcă zicea că a întîlnit un cunoscut.

— Aşadar, asta a fost aseară?

— Îhî. Venise tîrziu, credeam că se culcă.

— Şi de ce venise?

Femeia chicoti.

— Să se primenească. Îşi adusese lucrurile de la magazia de bagaje. Două valize.

Îi privi curioasă, apoi spuse cu o indiferenţă prefăcută:

— Era foarte zorit. A pierdut o hîrtiuţă, am găsit-o eu şi am alergat după el, dar n-am mai apucat să-l prind.

— Unde-i hîrtia? întrebă grăbit Vitali.

— Cine-o mai ştie? Am aruncat-o pe undeva.

Ţvetkov interveni în discuţie:

— Trebuie neapărat s-o găsim, mătuşico, rosti el grav şi apăsat.

Şi femeia răspunse rîzînd:

— Văd şi eu că trebuie neapărat să daţi de urma consăteanului ăstuia. Oftă şi adăugă: Sînteţi oameni de treabă, altfel pentru nimic în lume nu m-aş fi apucat să scormonesc prin gunoaie.

Se apropie fără chef de o cutie metalică, aşezată într-un colţ, întinse un ziar pe duşumea şi-i răsturnă icnind conţinutul.

Ţvetkov şi Losev încercară s-o ajute, dar femeia mormăi supărată:

— Lăsaţi, nu face să vă murdăriţi.
— Şi noi, maică, avem de-a face cu gunoaie, glumi Ţvetkov.
Femeia nu-i răspunse. Aplecată peste ziar, scotocea cu repeziciune prin resturi.
Tocmai atunci ieşi şi Otkalenko din camera vecină. Se uită cu mirare la tovarăşii săi, adunaţi în jurul grămezii de gunoi, apoi îl întrebă încet pe Vitali:
— Asta ce mai e?
— Aşteaptă, îi răspunse acesta, fără să-şi ia ochii de la mîinile femeii. Căutăm un bileţel.
În sfîrşit, femeia îl găsi.
— Uite-l. Şi, ridicîndu-se anevoie, îi întinse lui Ţvetkov o hîrtiuţă mototolită.
Trei capete se aplecară grăbit asupra ei. Cuprindea numai un singur rînd, scris de o mînă stîngace: „Locul vechi, amicul intim". Hîrtia era îngălbenită de timp, iar cerneala se decolorase pe-alocuri.
Se priviră tustrei în tăcere, apoi Vitali rosti nesigur:
— Ciudat... cuvintele astea parcă-mi spun ceva...
Îi mulţumiră femeii pirpirii în halat albastru şi plecară grăbiţi.
Era ora două noaptea. Toţi cădeau din picioare de oboseală şi de frămîntările prin care trecuseră, dar Ţvetkov spuse pe neaşteptate:
— Mai avem de lucru, dragii mei. Ce să-i faci? Am dat peste o urmă proaspătă şi n-o putem lăsa să se piardă. E limpede că n-are unde înnopta decît în altă gară.
— Cum nu se poate mai limpede, aprobă imediat Otkalenko.

— Şi acum poartă haine bej, adăugă Losev.
Intrară la postul de miliţie şi chemară maşina de serviciu.
În timp ce-o aşteptau, Ţvetkov făcu o socoteală:
— Moscova are nouă gări, nu-i aşa? Asta şi gara Kazan cad. Rămîn deci şapte.
Pe urmă luă legătură cu ofiţerii de serviciu din aceste gări, le comunică semnalmentele individului căutat şi-i rugă, pînă la sosirea grupei operative, să ia sub observaţie dormitoarele pentru pasagerii în tranzit.
Maşina veni înainte ca el să anunţe toate gările. Îl rugă pe locotenentul de serviciu să le prevină pe celelalte.
...Se lumina de ziuă cînd Ţvetkov şi însoţitorii săi au ajuns în piaţeta pustie din faţa gării Savelovski. Lîngă grădiniţa unde era staţia de taxiuri, se aciuaseră stinghere două maşini cu luminiţe verzi. Şoferii dormeau duşi. Pe scara largă a ieşirii spre oraş îşi făceau tocmai apariţia cîteva siluete; probabil că sosise primul tren de Moscova.
— Puteam foarte bine să nu venim aici, spuse înciudat Vitali.
— Puteam să nu ne ducem nicăieri, îl corectă Otkalenko.
Ţvetkov clătină din cap.
— Nu, dragii mei, era nevoie să mergem peste tot. Acum putem să renunţăm pe ziua de azi la versiunea cu dormitorul de tranzit. Avea conştiinţa împăcată. Altfel însă, dacă se întîmplă ceva, nu ne-am fi iertat-o.
Îl treziră pe şofer care moţăia la volan.

— Dimineaţă ne ocupăm de altă variantă, se întoarse Ţvetkov peste umăr, aşezîndu-se greoi pe perna din faţă. De „serile paşnice“ ...Şi adăugă, adresîndu-se şoferului: Hai, Kolea, du-ne pe la casele noastre. Ne-a rămas de dormit... se uită la ceas — mai nimic. Iar treabă avem pînă peste cap.

— Oamenii cumsecade se-ntorc acum pe partea cealaltă, glumi Vitali.

— La oamenii cumsecade sună acum deşteptătoarele, îl îndreptă Otkalenko. M-a pricopsit Dumnezeu cu o slujbuliţă... n-am ce zice!

— În schimb, oraşul tău iubit poate dormi în pace, i-o întoarse Vitali cu o strofă dintr-un cîntec.

Picau cu toţii de somn, dar cînd Ţvetkov deschise vorba de treburile care-i aşteptau, oboseala se risipi ca prin minune.

Igor observă mirat:

— Ia uite! Parcă-mi vine să cînt!

— E cîntecul lebedei, făcu ironic Losev.

Toate trebuiau chibzuite temeinic, aşa că au hotărît să se întîlnească din nou mai devreme.

— Ne-om sătura de somn pe urmă, dragii mei, spuse Ţvetkov.

— Mai curînd pe lumea cealaltă, adăugă nepăsător Vitali.

— Ai un umor sinistru, i-o tăie Igor şi adăugă, adresîndu-se mai ales lui Ţvetkov: Firul nu s-a rupt, totuşi, ci numai s-a întins. Întrebarea e încotro duce.

Pe la mijlocul zilei, multe se lămuriseră. Otkalenko aduse o comunicare specială aspura evadării unui oarecare Grigori Serdiuk, poreclit „Popa“. Semnalmentele coincideau şi ele.

Ţvetkov îşi puse ochelarii şi citi cu atenţie comunicarea, apoi spuse mulţumit:

— E chiar omul nostru — şi se uită la Igor pe deasupra lentilelor. Ce informaţii avem?

— Condamnat pentru tîlhărie cu omor. A patra condamnare.

— Unde a fost judecat ultima dată?

— Le Snejinsk. Nu i se cunosc legături la Moscova.

— Mda. Un tip periculos.

Apoi veni Losev cu ştirea că inginerului Egorov, care călătorea cu trenul de Habarovsk, i se furaseră actele şi banii. Inginerul venea cu familia din Iakutia.

— Se găsesc într-o situaţie infernală, spunea Vitali scandalizat. Nici o rudă şi nici un cunoscut la Moscova, şi au copiii cu ei. Se duceau în Sud, la odihnă. Primul lor concediu, după trei ani.

Otkalenko mîrîi încruntat:

— Nemernicul! de l-am găbji pînă nu face praf toţi banii.

— Asta şi punem la cale, spuse Ţvetkov şi întrebă la rîndul său: Adică, nu există chiar nimeni să le întindă o mînă de ajutor?

— Cum să nu! Fireşte că ministerul o să le dea ceva, pentru plata drumului înapoi. Dar concediul s-a dus pe apa sîmbetei.

— Bine, hai să ne gîndim puţin, scutură Ţvetkov din cap.

Îşi scoase ochelarii, se lăsă ca de obicei pe speteaza scaunului şi-l privi cercetător pe Vitali.

Aşadar, „amicul intim“. Ce-o fi asta?

Dar chiar atunci, în momentul cel mai nepotrivit, uşa se deschise larg şi intră Sviridov.

— O şedinţică? se informă el.

— Cam aşa ceva.

— Eu însă am ceva de vorbit cu tine, Feodor Kuzmici.

— Pentru moment n-am timp, răspunse cu răceală Ţvetkov. Ştii bine care e situaţia, doar erai de faţă cînd am raportat.

— Trebuia să faci încă de ieri o informare.

— Bine, las' s-o dau diseară. Acum stăm ca pe ghimpi.

— Dintr-o clipă-n alta poate să vină după ea cineva de la direcţie.

— De ce n-au discutat cu mine?

— Nu era obligatoriu. For superior. De altfel, nici n-ai fost de găsit... Chiar şi noaptea ai ţinut maşina.

— Asta e munca.

— Munca-i muncă şi ordinea ordine. Sviridov pufăia supărat. Pe scurt, o să raportez aşa cum este. Ţine seama şi vezi să nu dai pe urmă din colţ în colţ.

Se întoarse greoi şi se îndreptă spre uşă.

Ţvetkov îl aşteptă să iasă şi continuă netulburat, adresîndu-se lui Losev:

— Aşadar, „amicul intim". Ce crezi că-nseamnă asta?

Dar Vitali, care fierbea de indignare, nu era în stare să treacă imediat la lucruri practice:

— Nu vă mai înţeleg, Feodor Kuzmici! izbucni el scandalizat. Mult o să ne mai calce Sviridov pe bătături?

— Nu pe noi ne paşte el, ci pe tovarăşul Ţvetkov, îl corectă Otkalenko, apoi întrebă hotărît: Cînd e şedinţa biroului de partid?

Ţvetkov zîmbi.

— Cînd o fi, au să ne anunţe. Deocamdată, dragii mei, avem treburi mai importante.

Era imposibil să-ţi dai seama cît de greu îşi păstra această aparentă stăpînire de sine. Vitali, în orice caz, nu observă şi îşi închipui că şeful său subapreciază situaţia.

— Degeaba rîdeţi, Feodor Kuzmici, răspunse el supărat. Chiar mă mir.

— Eu am să mă plîng în faţa biroului. Ne împiedică să lucrăm. E o operaţie atît de importantă, iar el...

— Ajunge! bătu Ţvetkov cu palma în tăblia mesei. Cei în drept au să lămurească. Şi, cu ochii ţintă la Vitali, repetă apăsat: Ce vrea să-nsemne, după părerea ta, „amicul intim"?

— Mi-am amintit ceva, răspunse Vitali rece, jignit de tonul acesta. Cred că există un mic restaurant cu numele ăsta. În partea de sud a oraşului.

— Imposibil! se miră Otkalenko. La noi nu se dau restaurantelor asemenea denumiri. Să fi fost „Zorile", „Ancora", sau „Moscova", „Leningrad" — mai zic. Dar „Amicul intim"...

— Am văzut chiar eu, răspunse Losev. Altfel n-aş fi crezut.

Ţvetkov pronunţă gînditor, trăgînd din ţigară:

— Aşa. Acum e limpede. Va să zică, acolo urmează să se întîlnească Serdiuk cu Şuiu. Trebuie să ne pregătim, dragii mei. De data asta, în mod cu totul special.

— Nu văd nimic special, spuse Vitali. Îi pîndim și-i înhățăm pe amîndoi. Mai simplu nici că se poate. Pe Șuiu îl recunosc eu.

— Simplu, dar prost, se-ncruntă Țvetkov. Îi înhățăm, și ce? Nu-s ei oamenii care să se aștearnă pe povestit, iar noi trebuie să aflăm o mulțime de lucruri. De pildă, unde și-a petrecut noaptea asta Serdiuk? Poate că are totuși unele legături. Scria că vine la Moscova pentru o afacere. Care anume? Ce planuri are? Cu cine? Să ne străduim, dragii mei, mai întîi să aflăm și abia pe urmă să-i arestăm. Iar asta trebuie s-o ticluim tot cu cap. Țineți seama că nu avem de-a face cu niște ageamii, ci cu fiare periculoase.

— În sfîrșit, începem să ne încălzim! exclamă întărîtat Otkalenko. Drept să spun, m-am și săturat de ageamii. Feodor Kuzmici, dați-mi voie să comand eu parada de data asta. Lui Losev îi ajunge.

Țvetkov zîmbi gînditor.

— O să fie destulă treabă pentru toți. Dar tu — îl cîntări el din ochi pe Igor — tu vei primi o misiune specială.

Era limpede că Țvetkov își făcuse un plan și, cunoscîndu-i caracterul, se putea presupune că era îndrăzneț și totodată plin de primejdii.

Capitolul 7

RESTAURANTUL „AMICUL INTIM“ NU-ȘI ÎNDREPTĂȚEȘTE NUMELE

Oleg Poluianov stătea pe pat în cămăruța lui, cu ușa încuiată, ca să fie la adăpost de apariția neașteptată a vreunui vecin, și cerceta „marfa“ străină adusă de la Odesa. Erau acolo țigări „Camel“ și „Chesterfield“, stilouri și brichete cu fete goale, cravate pestrițe și bluze de nylon, ciorapi bărbătești și pulovere de cele mai neașteptate culori, pachețele cu gumă de mestecat — pe scurt, „occident“ tipic, adunat de pe la marinarii străini și de la talcioc.

Oleg era numai în chiloți și într-o cămașă neagră. Își aprise o țigară și începu să cerceteze cu ochi critic un lucru după altul, socotind în minte cam cît ar putea să scoată pentru fiecare de la fustangiii gălbejiți din Moscova, care nici nu se puteau compara cu „regii businessului“ din Odesa. Cifrele îi produceau o ușoară amețeală, iar ochii săi mari, căprui, începură să scînteieze.

Avusese un noroc de necrezut. El, un simplu tehnician sanitar, să fie trimis la Odesa ca să obțină de la o uzină locală plăcile de faianță care le lipseau. Oleg simțise că șefii săi nu sînt de loc încîntați să-l trimită în delegație, ba lucrul acesta i se păruse chiar ciudat. Nu era însă în firea lui să caute cauzele fericirii care dăduse peste el. Principalul era că reușise. De ce, prea puțin îi păsa.

Vechii lui prieteni îi făcuseră o primire călduroasă. „Concetățeanul“ care îi era de obicei părtaș la combinații sărise-n sus de bucurie și imediat își pusese în mișcare toate legăturile. „Recolta“ fusese bogată.

Singurii care nu se arătaseră prea încîntați de vizită fuseseră propriii săi părinți și sora lui, studentă. Adică, la început se bucuraseră și ei, dar văzîndu-l apoi cum cară acasă tot soiul de boarfe și cum vine în miez de noapte „afumat“, i-au cerut hotărît să înceteze. Dar Oleg le-a declarat mîndru că și-a înde-

plinit obligațiunile de serviciu, iar acum are de gînd să se recreeze. Atunci, sora lui l-a amenințat cu miliția. Maică-sa avea mereu ochii înroșiți de plîns, pe cînd bătrînul, om dintr-o bucată și irascibil, i-a făcut pur și simplu vînt din Odesa, cumpărîndu-i el însuși bilet, și nu s-a liniștit pînă ce nu și-a văzut — după propria-i expresie — „ticălosul și gogomanul" urcat în tren. Ba l-a și amenințat că peste o lună va veni la Moscova și — tot după propria-i expresie — va face acolo „ordine deplină".

În gura lui, cuvintele astea puteau însemna tot felul de neplăceri, cu atît mai grave cu cît Oleg fusese invitat de curînd la miliție — mii de mulțumiri fostului prieten Vaska! Un tînăr milițian pisălog mirosise ceva despre învîrtelile lui. Ce-i drept, Oleg nu-i rămăsese dator lui Vaska, îi „pusese o pilă". Și totuși, vizita asta îi lăsase un gust amar, iar drumul la Odesa, spera el, avea să-l „aerisească", ajutîndu-l să intre pe făgașul obișnuit. Dar n-a fost tocmai așa.

Nu numai că ai lui îi făcuseră la plecare tapaj, dar fusese silit s-o șteargă mult mai devreme decît avea de gînd. Nici măcar nu-i expirase delegația. Ce-i drept, se hotărîse să nu apară cîteva zile la serviciu — că tot nu-l aștepta nimeni să vină așa devreme — ci să folosească timpul pentru „întîlniri de afaceri" și încheieri de „contracte". În primul rînd, trebuia să-și sorteze marfa după posibilitățile „plasatorilor". Cu asta se și îndeletnicea acum, izolat de vecinii plictisitori, căci munca cerea concentrare și calcule savante.

Tocmai într-un moment de încordare maximă se auzi soneria din coridor — două semnale lungi și unul scurt. Pe el îl caută!

Oleg îngrămădi în grabă „marfa" în geamantane, își trase pantalonii și ciuli urechea.

O vecină deschise ușa.

— Oleg e acasă? auzi el un glas necunoscut.

— Acasă, mormăi vecina. Uite, la ușa aia.

Lui Oleg nu-i plăcea să fie vizitat prin surprindere de persoane necunoscute. „Să fie oare iar de la miliție?" se gîndi el alarmat. Ar fi fost nu numai neplăcut, ci chiar periculos.

Cineva bătu degajat la ușă, cu un gest care nu avea nimic oficial.

Oleg deschise înciudat.

În fața ușii se afla un tînăr tuciuriu, cu părul negru, înalt și spătos, cu haina cam boțită și cămașă în carouri, descheiată la gît. Doi ochi de țigan, cu privirea impertinentă, îl fixară uluiți.

— Tu ești Oleg? întrebă tînărul bănuitor.

Oleg se interesă ironic:

— Da ce, nu semăn cu mine?

— Tocmai asta-i, că nu semeni.

Oleg se liniștise, ba arăta chiar amuzat.

— Dacă vrei să știi, semăn numai cu tata și cu mama. Și asta, cum zic ei, numai pe dinafară.

Dar musafirul nu era pornit pe glume. Se întunecă la față, intră în odaie și trase ușa după el.

— Lasă trăncăneala. Vorbesc serios, rosti el amenințător. Ai un prieten Vaska?

— Am avut. În zorile cețoase ale tinereții. Da ce?

— Unde stă?

Oleg ridică din umeri și-i dădu adresa.

— Ei, îți convine? continuă el să glumească.
— Numele tău de familie e Poluianov?
— Tata e Poluianov, bunicul la fel. Pe de altă parte, numele de fată al maică-mi...
— Termină cu fleacurile, îl sfătui sumbru musafirul. Vaska n-o fi avînd și un alt prieten Oleg?
— Nu i-am făcut recensămîntul prietenilor.
— Tu nu prea aduci cu Oleg ăla...
— La Moscova sînt treizeci și șapte de mii o sută șaisprezece Olegi. S-ar putea ca unul dintre ei să fie cel pe care-l cauți... Așa că te scuz de deranj.
Oleg începea să-și piardă răbdarea. Pe lîngă asta, simțea că-l cuprinde o neliniște stranie. Tînărul îi știa numele, îl cunoștea pe Vaska. Nu se putu reține și-l întrebă:
— Dar tu cine ești?
Musafirul îl măsură bănuitor, scoase o țigară, o aprinse fără grabă și-l întrebă la rîndul său:
— N-ai auzit de la Vaska de Șuiu?
— Șuiu? exclamă uimit Oleg. Tu ești Șuiu?
— În carne și oase. Pe tine te-a rugat Vaska să faci un drum pînă la Snejinsk?
— Da, a fost vorba de așa ceva... iar pe urmă m-au chemat la miliție din cauza lui.
— La miliție?! Șuiu se încordă, strîngîndu-și pumnii mari, cît niște bolovani. Prin urmare, Vaska i-a trădat? Așadar, nu pe Oleg îl trimisese? Buzele îi păliră. Și eu, ca ultimul dintre fraieri... am venit și m-am gîndit să-l caut pe Oleg ăla... Credeam că ne-am făcut frați de cruce. Adresa ta am aflat-o la biroul de informații... Vorbea poticnit, înfrigurat, orbit de furie. Așadar, ne-a vîndut Vaska? Și pe mine, și pe tine!

Oleg dădu din cap, amețit.
— Cam așa se vede.
— Atunci, s-a zis cu oamenii mei de acolo. Eu însumi era cît pe ce să iau plasă, continuă Șuiu din ce în ce mai întărîtat.
— Eu am fost trimis pe neașteptate într-o delegație, spuse Oleg. M-am întors mai devreme.
— Acum, poftim de te mai arată!
— Dar ce-o să mă fac?
Spaima i se strecura în suflet ca un șarpe de gheață și un tremur nervos îl scutura din cap pînă-n picioare.
— Ce mă fac? repetă el cu glasul sfîrșit. Naiba știe...
Din impertinența și siguranța lui obișnuită nu mai rămăsese nici urmă.
Șuiu se apropie tiptil de ușă, trase cu urechea, apoi se întoarse spre Oleg și-i spuse încet:
— Trebuie să ne răfuim cu Vaska. Ai priceput?
— Cum adică, să ne răfuim? îi întoarse Oleg întrebarea înspăimîntat.
— Așa, cum te răfuiești cu orice cutră. N-ai auzit pîn-acu?
Vocea îi era tăioasă și batjocoritoare.
— Eu... nu... eu n-am nici un amestec în treaba asta, spuse Oleg sughițînd de frică.
— Dar să mai vezi lumina soarelui vrei? Șuiu vorbea pe un ton amenințător.
— Nu mă bag... Descurcă-te singur...
Oleg era gata să fugă oriunde, numai să scape de omul acesta fioros. De ce se întorsese la Moscova, de ce? Însă erau așa mulți „de ce“, încît nu mai știa ce să regrete: că-l cunoscuse pe Vasea, că se

certase cu părinţii, sau că luase „marfa“ asta blestemată ? Toate i se învălmăşeau în minte, dar simţea că ceva nevăzut, neînţeles, îl leagă acum de acest tînăr tuciuriu şi turbat, care se vede că nu s-ar da în lături de la nimic dacă i-ar sta în cale... De altfel, şi Vaska îşi merita plata pentru trădare.

— Azi am o întîlnire, spuse răspicat Şuiu, chibzuind în sinea lui. Te trimit cu un bileţel. Îţi spun eu unde.

— Şi gata ? întrebă Oleg, răsuflînd uşurat. Cu plăcere.

Şuiu rînji sinistru.

— Asta-i una. Dar mai e ceva. Trebuie să-l atragem undeva pe Vaska, înainte de a simţi ceva. Tu cunoşti bine oraşul.

— Aici nu se poate nicăieri, protestă în grabă Oleg.

— De asta te vei îngriji tu. Şuiu îl privea ironic. Altfel, îl aduc la tine.

— Ce, nu ţi-e bine ?

— Atunci, pune-ţi mintea la treabă.

Dar mintea lui Oleg refuza să-l asculte. Parcă era în delir. Mîinile şi picioarele îi tremurau ca varga şi nu era în stare să născocească nimic.

De-ar putea să plece undeva, cît mai departe de Moscova, ca să nu cadă vreo bănuială asupra lui. N-au decît să se răfuiască între ei, cum le-o plăcea. Dar unde ar putea pleca ? Şi deodată îi veni o idee. Sigur ! Mai bine nici că se putea !

— Cred că ştiu un loc potrivit, spuse el uşurat.

Amănuntele le-au stabilit repede, apoi Şuiu a plecat.

După cîtva timp a ieşit şi Oleg.

Cu obrazul mînjit de ulei, îmbrăcat într-o salopetă unsuroasă, Vaska stătea lîngă o maşină cocoţată pe cricuri şi se uita atent la Serghei, şeful de brigadă, care demontase o roată şi acum îi scotea saboţii de frînă. Lucra cu îndemînare, repede şi elegant, astfel că Vaska abia prididea să-i întindă sculele.

În garajul imens era un vacarm asurzitor. Maşini intrau şi ieşeau uruind, scrîşneau macarale, prin aer se întretăiau zeci de glasuri, unele vesele, altele răstite.

Serghei îi dădu lui Vaska saboţii murdari şi-i spuse :

— Şterge-i şi curăţă-i cu şmirghel.

Vaska alergă după şmirghel.

Trecuseră cîteva zile de cînd fusese reprimit la lucru, dar se simţea tot agitat, ca după o bătălie cîştigată. Straşnic îl mai luase atunci Vitali pe Barannikov, iar pe deasupra intervenise şi comitetul raional de comsomol. Ce băieţi de treabă ! Dar lucrul cel mai neaşteptat pentru Vaska fusese amestecul lui Vitka Saharov din conducerea drujinei, care îi luase şi el apărarea. Să mori de rîs ! Nostim i se părea însă abia acum. Atunci, Vaska o cam sfeclise la început, apoi nu mai ştiuse cum să-şi ascundă privirile. Cine-cine, dar Saharov îi cunoştea toate „isprăvile“. Fireşte, Vaska îşi dăduse seama că şi aici trebuie să fie mîna lui Vitali, totuşi...

Freca îndîrjit saboţii cu o bucată de şmirghel, cînd văzu pe unul dintre băieţi care se apropie şi-i spuse :

— Te caută cineva la poartă.

— Cine ?

— Un cunoscut, cică.

Vaska lăsă din mînă piesele, îl anunță pe Serghei, apoi ieși fără grabă din garaj și străbătu curtea.

La poartă îl aștepta Șuiu.

Gîndurile lui Vaska erau așa departe de întîlnirea cu el — deși Țvetkov îl prevenise — încît în prima clipă își pierdu cumpătul. Își veni însă repede în fire, știa ce are de făcut. Totul era stabilit dinainte. La Snejinsk, Vitali fusese la înălțime și Șuiu nu bănuia nimic.

De cîte ori își imaginase Vaska această întrevedere, frămîntîndu-se de fiecare dată și stăpînindu-și cu greu ura din zi în zi mai puternică. Șuiu era dușmanul său și al tuturor celor care-l ocroteau acum. Cu el Vaska nu se putea răfui așa cum făcuse altă dată punîndu-și în mișcare pumnii ori chiar cuțitul. Aici numai viclenia putea fi de folos. Vaska se jurase să facă totul pînă la capăt și iată că sosise timpul să-și respecte jurămîntul. Acum Șuiu venise, îl aștepta, credea că va găsi în el pe același copilandru înfricoșat și supus de odinioară. O să vadă el...

Vaska ieși la poartă.

Șuiu îl zărise și păși în întîmpinarea lui. Pe buze îi flutura vechiul zîmbet ironic, disprețuitor :

— Noroc. Nu mă așteptai ?

— De ce să te aștept ? Doar nu ești fată.

— Adevărat, încuviință Șuiu. Ce rost avea să mă aștepți ? Cînd am nevoie, viu eu singur. Nu-i așa ?

— Așa e.

„Măi, ce blajin s-a mai făcut, bestia ! se gîndi Vaska. O să-ți ling eu tălpile, n-avea grijă !“

— Și uite-mă c-am sosit, urmă Șuiu cu înțeles. Am o afacere. Pe cinste, fii sigur.

— Iar vrei să mai storci ceva de la mine ?

— Nu, nici gînd, se grăbi să-l încredințeze Șuiu.

— N-ai măritat încă pușcociul acela ?

Șuiu aruncă o privire ciudată și răspunse cu prefăcută indiferență :

— E-n regulă, nu te teme.

— Dar boabe pentru el ai găsit ?

— Boabe ? Nu, n-am găsit.

Vaska simți cum i se ia o piatră de pe inimă. Îl apuca groaza la gîndul că banditul ar putea să tragă cu pistolul tatălui său. Al tatălui său...

— Bine, scutură Vaska din cap, de parcă ar fi alungat niște gînduri nepotrivite cu momentul. Haide, spune-mi ce afacere ai.

Șuiu rînji.

— Nu pot să-ți spun totul. Ai să mergi cu mine.

— Unde ?

— Trecem mai întîi pe la gară, să luăm ceva și să ducem într-un loc. Diseară avem destule treburi.

Vaska fu cuprins de teamă. Să fi fost de vină rînjetul ciudat al Șuiului, ori poate tonul prietenesc, atît de neobișnuit la el ? Își birui însă repede spaima.

— Cînd mergem ? întrebă el interesat.

— Chiar acum. Te învoiești, truditorule ?

— Nu-i nevoie. Oricum terminăm lucrul. Numai să mă-mbrac.

— Haide, dă-i drumul.

Cînd s-a întors Vaska, muncitorii se împrăștiau, spălați și îmbrăcați de oraș.

— Vasiok ! îl strigă Serghei. Vii să ne faci galerie la meci ? Azi jucăm cu baza nr. 14.

Serghei juca în categoria a doua la volei și îl tot îmbia pe Vaska să intre în echipa lui. „Ai niște

reflexe de aur, îi spunea el. Şi tragi puternic, numai tehnica mai trebuie şlefuită."

— Ne întîlnim lîngă ateliere, adăugă Serghei.

— Azi nu pot, răspunse Vasea, cu un regret la care nici el nu se aştepta. Era mai mult decît părerea de rău că pierde un meci interesant, dar nici el singur nu-şi dădea seama ce anume.

Se spălă în grabă, îşi schimbă hainele, apoi alergă la telefon.

Din fericire, Ţvetkov era la birou.

— Feodor Kuzmici, îi spuse grăbit Vaska, a venit prietenul. Mă cheamă să merg cu el, are o afacere. Pot să mă duc ?

— Ţi-a spus unde ?

— Mai întîi la gara Iaroslavski, după nişte lucruri.

La celălalt capăt al firului, Ţvetkov ezită o clipă, probabil chibzuind ceva, apoi răspunse :

— Du-te, dar numai la gară. De-acolo, direct acasă, sub orice pretext ! Ai grijă, Vasea, nu uita ce-am vorbit.

Restaurantul „Amicul intim", cu firma atît de neobişnuită, se găsea la parterul unui bloc ce dădea spre o stradă animată, frumoasă, nouă-nouţă şi ea ca şi cartierul de locuinţe recent construit, departe de centru. Prin apropiere nu erau instituţii sau întreprinderi mari, aşa că în timpul zilei localul avea puţini clienţi, chiar şi la ora prînzului. De altfel, nici seara pe uşa de sticlă nu apărea niciodată anunţul „Nu mai sînt locuri". La asta contribuia, desigur, şi faptul că nu avea orchestră şi deci nu se dansa. Interiorul era făcut în aşa fel, încît să creeze o atmosferă aproape familială, cu mesele izolate prin

paravane simple şi elegante. Se vede că administraţia se străduia să îndreptăţească numele restaurantului şi să asigure oaspeţilor intimitate, destindere, linişte.

Ziua luau aici masa familii întregi, burlaci sau tineri, perechi de însurăţei mutaţi recent în blocurile noi şi care pesemne încă nu-şi aranjaseră gospodăria, precum şi tot soiul de clienţi întîmplători, mînaţi de treburi în această parte a oraşului, departe de casă. Seara, mesele erau de obicei ocupate de oameni mai vîrstnici veniţi în grupuri.

După două zile, Igor Otkalenko s-a încadrat perfect în această ambianţă, intrînd repede în categoria „amicilor intimi", ca unul care îşi lua aici cu regularitate cele trei mese, fără să atragă atenţia celor din jur. Nu era de mirare nici faptul că Igor se străduia să ocupe totdeauna aceeaşi masă, căci atmosfera „casnică" aducea după ea şi anumite tabieturi.

Mai greu fusese de găsit o masă potrivită de unde să poată vedea bine intrarea. Otkalenko avea însă destulă experienţă în materie şi ochiul format.

Grupa operativă a lui Igor, din care făceau parte Losev şi alţi doi miliţieni, se instalase la colţul roşu al unei case vecine. De acolo putea fi văzut oricine intra în restaurant. În cazul apariţiei Şuiului, pe care Losev l-ar fi recunoscut imediat, unul dintre oameni urma să intre în local. Serdiuk putea fi recunoscut numai după semnalmente. Mai departe, Igor începea să-şi ducă la îndeplinire misiunea specială, iar grupa operativă trebuia să intervină abia în ultima etapă, poate chiar în altă parte a oraşului.

În seara aceea, Igor îşi ocupase locul la masa obişnuită şi, după ce comandase o cină modestă, ca totdeauna, îşi desfăcuse ziarul.

După cîtva timp simți deodată că cineva îl urmărește cu privirea. Nu vedea persoana, ci doar îi intuia prezența, undeva prin colțul din dreapta.

Era o senzație stranie și neplăcută. Îi văzuse pe toți cei care intraseră între timp, și printre ei nu se afla nici un cunoscut. Însemna că omul se afla în restaurant cînd venise Igor. Oare să nu-l fi observat cînd se îndreptase spre masă și cercetase pe furiș clienții din local ? Pesemne că așa era. Din cauza aranjamentului neobișnuit al sălii, masa din colț era ultima și abia se zărea, iar ca s-o vadă mai bine ar fi trebuit să se întoarcă, pierzînd din ochi intrarea. Blestemat restaurant !

Trebuia totuși să stabilească fără zăbavă cine era omul. Prea multe depindeau de asta.

Igor continuă un timp să citească în liniște, apoi împinse jos de pe masă, ca din întîmplare, lista de bucate broșată în scoarțe groase de carton. Aplecîndu-se după ea, aruncă o privire fulgerătoare spre masa din colț și-l recunoscu imediat pe omul care ședea acolo.

Era pictorul Zernov, acela cu care discutase acum două săptămîni despre furtul de la muzeu, care criticase atunci tabloul unui artist italian și-i propusese lui Igor să-i pozeze. Zernov era îmbrăcat în obișnuita-i canadiană cu fermoar, însă fără beretă, ciolănos, vînjos, și parcă mai ars de soare. Fața lui uscățivă, cu nasul acvilin și ochi vioi, adînciți în orbite, la fel ca și capul ras, avea un luciu de aramă, iar pipa dreaptă și lungă, strînsă cu putere între dinți, îl făcea să semene cu un indian care abia a luat contact cu civilizația. Zernov schița ceva cu trăsături repezi, pe un bloc de desen. „Nu cumva m-o fi desenînd pe mine ?“ se întrebă Igor nemulțumit.

Răspunsul a venit repede.

Zernov se ridică brusc și se apropie de Igor, cu foaia în mînă.

— Salut, tovarășe dragă ! tună el, zîmbind șiret și totodată nespus de prietenos. Dă-mi voie să-ți arăt portretul unei persoane cunoscute.

Pe Igor îl privea de pe hîrtie propriul său chip. Pictorul reușise, într-un portret schițat fugar, să-i surprindă nu numai trăsăturile caracteristice — nasul turtit, ca de boxer, bărbia masivă — ci și contrastul puternic dintre părul negru și ochii albaștri.

— Strașnic ! îi scăpă lui Igor.

Fără să mai aștepte vreo invitație, Zernov se mută îndată la masa lui, cu tot „calabalîcul“ — o mapă înțesată de schițe.

— Atelierul meu e alături, începu Zernov cu vocea lui de bas. Spațiul locativ a fost cît se poate de darnic. Masa o iau aici și totodată colecționez tipuri. Ia te uită ce caleidoscop de figuri și de costume !

Pentru Igor, întîlnirea asta era mai mult decît nepotrivită, Zernov putea să-l încurce serios. Și totuși, milițianul a trebuit să se prefacă încîntat, ba chiar să-i admire toate desenele, înregistrînd în același timp cu luare-aminte intrarea fiecărui nou client.

Printre alții, remarcă și un tînăr negricios, scund, cu ochi ageri, care purta un costum de haine la modă și se uita cercetător în jur înainte de a se așeza la masa cea mai apropiată de ușă.

Răsfoind schițele lui Zernov, atenția îi fu atrasă de un portret. Reprezenta un om pleșuv, cu fața prelungă și ochii ușor injectați, avînd ceva antipatic în

privire. Pictorul izbutise să surprindă pînă şi acest detaliu. Figura i se păru lui Igor cunoscută, deşi putea să jure că n-o mai văzuse niciodată.

— Ăsta cine mai e ? întrebă Otkalenko.

— A, sărmanul ! făcu Zernov un gest de compătimire. Trebuie să pice dintr-o clipă-n alta şi-o să ţi-l prezint. E venit din provincie, l-am cunoscut aseară. I s-a furat portofelul pe drum şi a rămas fără o leţcaie. L-am lăsat să doarmă în atelierul meu.

Pe Igor îl cuprinse o nelinişte inexplicabilă.

— Şi cu ce se ocupă ?

— E inginer în Nord. Îl cheamă Egorov.

Cu tot efortul de a se stăpîni, pe Otkalenko îl trecu un fior.

— Egorov ?

— Exact. Îl cunoşti cumva ?

Igor se sili să zîmbească şi ridică indiferent din umeri.

— Nu. Pur şi simplu mi-a amintit de-o întîmplare... neobişnuită.

— Ca să vorbim puţin şi despre dumneata, rîse Zernov, ia spune, s-a găsit tabachera ?

— Încă nu, răspunse absent Igor.

Situaţia se complica brusc şi devenea periculoasă. Dar dacă ar fi ştiut ce se petrecea în afara localului, ar fi fost şi mai alarmat.

Toată vina o purta tînărul acela smead, care stătea la masa de lîngă uşă.

Cum îl văzuse intrînd în restaurant, Vitali Losev sărise de pe scaun, părăsindu-şi postul de observaţie de la fereastră şi alergase la telefon.

— Feodor Kuzmici ! strigase el agitat în receptor. A venit Oleg Poluianov !

— Cum se poate, dragă ? îi răspunse îngrijorat Ţvetkov. Doar e plecat din Moscova. Nu cumva l-ai confundat ?

— El e, Feodor Kuzmici ! Mi-l amintesc perfect. Nu mai pricep nici eu nimic. Trebuia să vină din delegaţie abia peste cinci zile.

— Ciudat... Ţvetkov chibzui o clipă. Şi de ce o fi venit tocmai la restaurantul ăsta ?

— Să se fi văzut cu Şuiu ? El îi cunoaşte numele şi ar fi putut să-i afle adresa.

Ţvetkov avu o revelaţie.

— Losev, spuse el cu tremur în glas. Şuiu l-a luat cu el pe Vasea acum o jumătate de ceas.

— Unde ?

— La gara Iaroslavski. De acolo Vasea urmează să se întoarcă acasă şi să-mi telefoneze.

— Ce-i de făcut, Feodor Kuzmici ? Ştiţi bine că Şuiu nu se dă în lături de la nimic...

Ultimele cuvinte le rostise aproape în şoaptă şi deodată parcă-l văzu aievea pe Vaska, neînarmat şi nebănuind nimic, şi pe Şuiu, aşa cum şi-l întipărise în minte atunci cînd sărise ca o fiară asupra lui, în casa Anisiei. Îşi imagină cu atîta claritate această încleştare inegală, pe viaţă şi pe moarte, încît i se făcu negru înaintea ochilor. Dacă i se întîmplă ceva lui Vaska, toată vina va fi a lui.

— Ce-i de făcut, Feodor Kuzmici ? repetă el disperat. Trebuie să facem imediat ceva !

— Uite ce trebuie, dragul meu, îi ordonă Ţvetkov cu sînge rece. Nikiforov să plece imediat la gară. Îl cunoaşte pe Vasea de cînd a stat la el în birou şi o

să-l poată găsi. Iar Burkov să se ducă acasă la Vasea și să-l aștepte acolo.

— Dar eu? exclamă Losev scos din fire. Parcă eu pot sta liniștit aici? Ascultați, Feodor Kuzmici! Dacă Șuiu nu mai vine încoace, înseamnă că nici Serdiuk n-o să vină.

Țvetkov îi răspunse gînditor:

— Ai dreptate. Aproape sigur că Otkalenko o să-și piardă seara degeaba. Tu însă rămîi pe loc.

— Dar de ce, de ce?

— Ai să-l urmărești pe Oleg.

— Eu mă duc la Vaska!

— Nu. Îl vei supraveghea pe Oleg.

— Dar pe el îl poate urmări oricare dintre băieți, pe cînd eu...

— Pe cînd tu bați cîmpii, i-o reteză neîndurător Țvetkov.

— Feodor Kuzmici...

— Losev, execută ordinul!

Și Țvetkov așeză receptorul în furcă.

— Gata, le spuse abătut Vitali celorlalți, care urmăreau alarmați convorbirea. Gata, băieți.

— Ce „gata"? Vorbește ca oamenii, îl repezi unul dintre ei. Și mai potolește-ți nervii.

— Voi plecați. Eu rămîn aici. Pe urmă am să plec și eu.

— Și Otkalenko?

— În seara asta șomează.

Dar Țvetkov se înșelase amarnic, ba încă de două ori.

Vaska nu fusese de găsit la gară, și nici acasă n-a apărut. În schimb, Vitali Losev avea să treacă pe

negîndite printr-o nouă încercare. La fel și Otkalenko, astfel că seara n-a fost pierdută tocmai degeaba.

O melodie molcomă, discretă, se cernea dintr-un izvor nevăzut, creînd o ambianță prielnică pentru cele mai intime discuții.

— Îmi place aici, se întinse Zernov cu desfătare. E o atmosferă extrem de caldă.

— Da... caldă, zîmbi forțat Otkalenko.

Își venise oarecum în fire, și se gîndea cu înfrigurare cum să procedeze mai departe. Va fi oare nevoit să-l atragă și pe pictor în vîltoarea întîmplărilor care urmau să se dezlănțuie? Nu-i vorbă, e un om cinstit, inteligent și parcă n-ar fi nici fricos. Iar principalul e că pictorul avea să i-l prezinte pe Serdiuk. O mare șansă, fără îndoială, dar asta înseamnă că Zernov nu trebuie să sufle nici o vorbă despre profesiunea lui Igor. Trebuia să-l prevină, altfel nu se mai putea. Prin urmare, să-i spună și cine e Serdiuk? Asta era mai prost, căci Zernov ar fi putut să facă o gafă. Dar altă soluție nu era. Iar apoi... apoi trebuia să scape de Zernov, să-l atragă pe Serdiuk undeva, să afle tot ce interesa organele de miliție și să dea semnalul convenit grupei operative, care urma să-l aresteze. Serioasă operație. Serdiuk e prudent, înrăit și, probabil, înarmat.

— Citești ziarele? E interesant, deși uneori îți vine să rîzi, trăncănea prietenos Zernov. Uneori, știi, tare-s naive.

Igor îl întrebă distrat:

— Ce anume?

— Cîte-o știre. Chipurile, toate catastrofele, incendiile și accidentele se întîmplă numai în Occident.

Nu-i zi să nu se publice. Nu demult am citit că un leu şi-a mîncat dresorul. Tot în America. Cu alte cuvinte, leii noştri, sovietici...

— Ascultă, tovarăşe Zernov! Igor se hotărîse, în sfîrşit. Îţi aminteşti ce mi-ai spus prima dată cînd ne-am văzut, că la nevoie eşti gata să ne ajuţi?

Tonul său avea ceva care-l făcu pe Zernov să devină atent.

— Aşa e, încuviinţă el. Şi-mi menţin spusele.

— Uite, am nevoie de ajutorul dumitale. Iar treaba e ceva mai serioasă decît aia cu leul, glumi Igor.

Zernov dădu din mînă nerăbdător.

— Astea-s fleacuri, dragul meu. Supărătoare, dar fleacuri. Spune-mi fără teamă, n-o să-ţi înşel aşteptările. Munca voastră e ca şi războiul, iar eu am comandat în război o baterie. Şi se zice că nu tocmai rău, zău aşa!

— De data asta n-o să tragem cu tunul. E o treabă mai măruntă şi mai delicată.

— Şi-acum tot cu inamici avem de-a face. Îmi dau seama că nu sîntem în America, cu toate bandele ei de gangsteri organizate. Ale noastre-s mai mărunte, dar nu trebuie să existe de nici un fel.

Vorbea sincer, cu căldură, deşi puţin cam patetic.

— Aşadar... Igor făcu o pauză. Iartă-mă, dar nu ştiu care e numele dumitale cel mic.

— Pavel Grigorievici.

— Iar al meu, Igor. Aşa, Pavel Grigorievici. Şi eu îl aştept pe omul dumitale.

— Nu mai spune!

— Da. E un tip periculos. Vreau să te rog două lucruri: nu aduce vorba faţă de el unde lucrez eu şi nu te mira de nimic. Dacă propun ceva, susţine-mă.

— Şi asta-i tot?

— Da. Deşi aş mai avea o rugăminte, a treia. Poartă-te la fel de prietenos cu el ca şi pînă acuma.

— Asta-i lucrul cel mai greu.

— Greu, dar necesar, pronunţă apăsat Igor.

— Bine, acceptă Zernov, dar adăugă dezamăgit: M-ai distribuit într-un rol pasiv.

Igor zîmbi.

— Pavel Grigorievici, fiecare cu munca lui. Dumneata eşti un pictor grozav.

— Ia mai las-o încolo! se supără Zernov. Ciudate idei mai au cîte unii despre artişti, cred că trăim într-un turn de fildeş. Eu unul am fost ofiţer, aşa cum ţi-am spus, şi ofiţer am rămas.

— Pavel Grigorievici, îl atinse Igor cu cotul, nu-i el?

În sală tocmai intrase un bărbat înalt, adus de spate, cu faţa prelungă şi părul rar, pieptănat pe spate. Purta un costum bej, care nu-i venea tocmai bine, parcă ar fi fost de împrumut. Sau poate că aşa i se păruse doar lui Igor. Mai surprinse un fel de forţă ascunsă, ca a păsărilor de pradă, care se degaja din toate mişcările acestui om.

Tînărul negricios care şedea lîngă uşă se ridică nesigur şi îl întrebă ceva. Necunoscutul îl cercetă cu o privire fulgerătoare şi dădu din cap. Atunci tînărul îi întinse un bilet şi ieşi grăbit fără să aştepte răspuns.

Această scenă scurtă îl alarmă pe Igor. Ce veste i-o fi adus lui Serdiuk tînărul şi cine-o fi el? După toate regulile, cineva din grupa operativă trebuia să-l urmărească, dar l-or fi observat oare la ieşire? Şi

de ce nu apare Şuiu ? Toate aceste întrebări îl asaltară dintr-o dată pe Igor.

Între timp, Zernov mormăi încruntat :

— El e.

Igor se uită la pictor şi izbucni în rîs.

— Aşa nu merge, Pavel Grigorievici. Fii mai vesel.

Serdiuk îşi aruncase ochii pe bilet, îl băgase în buzunar, apoi îşi rotise privirile prin sală şi acum îi făcea semne vesele lui Zernov.

Pictorul îi răspunse printr-un gest larg, ce însemna o invitaţie şi zîmbi la rîndul său.

Serdiuk se apropie, şi Zernov i-l prezentă ceremonios pe Igor.

— Un tînăr prieten, care promite.

— Mai bine zis, fiul unui prieten, îl corectă Igor. Şi babacul mîzgăleşte, făcu el ironic cu ochiul.

Serdiuk îl privi cu simpatie, dar protestă delicat :

— Pictura e o ocupaţie serioasă. Uite, am văzut la Pavel Grigorievici...

Au început să discute. Serdiuk avea o atitudine degajată, dar modestă. „Deştept, banditul !“ se gîndi Igor.

Era tot mai neliniştit văzînd că nici unul dintre miliţieni nu intră în restaurant, aşa cum fuseseră înţeleşi. Oare să nu-l fi observat pe Serdiuk, sau îl aşteaptă pe Şuiu ?

Trecuse destul timp de cînd Igor îşi aprinsese o ţigară şi aruncase chibriturile pe pervazul ferestrei, iar apoi, prefăcîndu-se că le caută, trăsese puţin perdeaua la o parte. Era semnalul, dar nici după asta nimeni din grupa operativă nu-şi făcuse apariţia.

Igor se pierdea în presupuneri. Să-şi fi părăsit grupa postul ? Asta mai lipsea ! Trebuia să ia imediat legătură cu Feodor Kuzmici, să cheme altă grupă. Dar cum ? Serdiuk era cu ochii în patru. Un pas greşit şi...

— Orice aţi zice, dar oamenii din provincie se plictisesc la Moscova, spunea Serdiuk zîmbind. Nici tu cunoştinţe...

— Cu fustă ? rîse Zernov.

Lui Igor îi veni deodată o idee.

— O, asta se aranjează. Şi nici Pavel Grigorievici n-o să ne facă de rîs, nu-i aşa ? îi făcu lui Serdiuk cu ochiul, cu un aer complice.

— Cum ? exclamă nemulţumit pictorul, dar se stăpîni îndată şi adăugă, zîmbind încurcat : De altfel...

Mai încurcat, aproape ruşinat se simţea propriu-zis Igor, însă nu mai avea altă ieşire şi adăugă :

— Lasă, Pavel Grigorievici, că babacu nu află nimic. Iar noi o să ne distrăm puţin în atelierul dumitale, că n-o fi foc. Mai invităm pe cineva, pot să telefonez...

— Fie, în cinstea oaspetelui nostru, mormăi confuz Zernov.

Serdiuk se înveseli :

— Dacă se poate, nu mă dau în lături.

— Telefonez chiar acum, se ridică grăbit Igor. Cabina e chiar în colţ. Te rog numai să-mi aminteşti numărul apartamentului, se adresă el pictorului.

Pe neaşteptate, Serdiuk se ridică şi el de la locul lui.

— Te conduc.

Igor fu nevoit să consimtă. „Frumoasă situaţie“, se gîndi el.

Au ieşit din restaurant.

Igor trăgea nădejde că Serdiuk o să-l aştepte lîngă cabină, dar acesta se-nghesui înăuntru împreună cu el şi-l întrebă, suflîndu-i fierbinte în faţă :

— Mişto fete ?

— Clasa una, îi răspunse Igor, simţind că încep să-i tremure mîinile.

Cu chiu, cu vai formă numărul lui Ţvetkov.

Şi îndată ce auzi vocea cunoscută a şefului i-o luă înainte :

— Verocika ? Eu sînt, Igoraş.

— Ce ? se miră Ţvetkov. Ai greşit numărul, iubitule.

Dar Igor continuă cu insistenţă disperată, simţind că e gata să-l înghită pămîntul :

— Da, eu sînt, eu ! Igoraş ! Ce, nu mă recunoşti ? M-am întîlnit cu un prieten şi putem să petrecem o seară plăcută. Adu şi cîteva prietene. Îţi dau imediat adresa.

— Ce naiba mai e şi asta ? exclamă Ţvetkov buimăcit. Ce Verocika ? Apoi deodată strigă, pe alt ton : Tu eşti, Otkalenko ?

— În sfîrşit, m-ai recunoscut, rîse mulţumit Igor. Aşadar, vii ?

— Stai puţin ! S-a ivit Serdiuk ?

În vocea lui Ţvetkov se simţea îngrijorare.

— Întocmai !

— Unde-i ?

— Lîngă mine. Un băiat interesant.

Şi atunci Serdiuk înhăţă receptorul.

— Ia lasă, că vorbesc eu cu ea !

Igor îi dădu mîna la o parte şi spuse grăbit :

— Vrea să vorbească cu tine.

— Îndată, răspunse repede Ţvetkov. Numai să închid uşa.

Peste cîteva clipe lui Serdiuk îi răspunse o voce veselă, de fată.

— Bineînţeles că venim. Daţi-ne adresa.

Otkalenko şi Serdiuk s-au întors aparent foarte mulţumiţi. Igor i-a spus lui Zernov :

— Să mergem, Pavel Grigorievici. Acuşi ne vin şi musafirii.

În aceeaşi clipă surprinse privirea bănuitoare a lui Serdiuk şi simţi o strîngere de inimă. Pesemne că fiara mirosise ceva şi cine ştie cum avea să acţioneze...

După ce i-au plecat tovarăşii, Losev rămase atît de abătut, încît nici nu l-a recunoscut îndată pe Oleg, cînd acesta a ieşit din restaurant. L-a ajuns din urmă abia în staţia de troleibuz.

A început să-l examineze mai calm şi a observat că Poluianov dă semne de nervozitate. Nu părea să se teamă de urmărire, nu se ascundea şi nu se uita înapoi, însă după mişcările sale nesigure, după felul cum îşi aprinsese o ţigară şi o mozolea înverşunat între dinţi, Vitali îşi dădu seama că e foarte agitat.

Au schimbat două troleibuze. De altfel, lui Vitali nu-i venea de loc greu să-l supravegheze neobservat.

Curînd după aceea a observat că Poluianov nu se îndreaptă spre casă, ceea ce i s-a părut curios. „Ce se întîmplă cu tine ? îl întrebă el în gînd. Încotro ai pornit-o ? Şi de unde ai apărut, lighioană ?“ Pe deasupra îl mai chinuia şi întrebarea dacă Oleg s-a întîlnit sau nu cu Şuiu şi de ce a venit la restau-

rant. N-avea cum să cunoască răspunsul, dar starea lui Poluianov și ținta călătoriei sale îl puneau pe gînduri.

Între timp ajunseseră la piața Komsomolului și Oleg intrase în pasajul subteran care ducea spre gara Iaroslavski.

„Nu cumva vrei și tu să pleci la Snejinsk?" rîse Losev în sinea lui.

Poluianov își cumpără însă bilet pentru trenul local și ieși pe peron. Începea să amurgească, dar luminile nu se aprinseseră încă și urmărirea devenise destul de dificilă. Silueta sa firavă apărea și dispărea la răstimpuri în mulțime.

Îngrijorat, Vitali reduse distanța.

Dar orice făcea, un gînd îi stăruia mereu în minte: „Ce-o fi cu Vaska?" Și el plecase la gara Iaroslavski împreună cu Șuiu.

Asta se întîmplase însă devreme, acum, firește că nu mai erau aici. L-o fi găsit Nikiforov pe Vaska în vălmășagul acesta de lume? Și de ce l-o fi adus Șuiu încoace? Dacă înainte de asta a vorbit cu Oleg... dar nu, nu! De unde-i venea oare siguranța asta? Gîndurile i se încîlceau, Vitali încercă să le alunge, se enervă tot mai mult și deodată îl pierdu din ochi pe Poluianov.

Porni să scotocească tot peronul, blestemîndu-și soarta și nervii de domnișoară. Pe Poluianov însă, ia-l de unde nu-i!

„Stop! își spuse Vitali. Stai puțin și judecă!" Într-adevăr, se opri și făcu un efort de voință să se concentreze.

Mai întîi trebuia să analizeze situația. Se uită în jur. Peronul era îngust și Poluianov nu putea să treacă înapoi fără ca el să-l zărească, cu toată îmbulzeala din gară. Însemna că e undeva înainte. Două trenuri electrice erau trase la peron. Una din garnituri, cea din dreapta, abia sosise în gară, de asta se îngrămădise atîta lume. Poluianov n-avea ce să caute acolo. Așadar, se suise în trenul din stînga. Vitali observase pe avizier, că trenul pleacă la ora 20 și 15 minute. Mai avea deci un sfert de ceas. Călători erau destul de puțini, căci sezonul turistic nu începuse. N-avea decît să se urce pe platforma fiecărui vagon și să vadă pasagerii, fără a pierde peronul din ochi.

Se liniștise de tot. Așa i se întîmpla mereu: cum se ciocnea de ceva neprevăzut și periculos, nervii i se încordau ca niște strune, iar mintea începea să-i lucreze precis și limpede, indiferent de starea în care se aflase înainte. „Al doilea suflu", cum îi plăcea lui Igor să spună.

Trecea din vagon în vagon, însă Poluianov nu era de găsit.

„Se putea ușor ascunde, își zise Igor, dacă ar fi vrut. Lui însă nici nu-i trece prin cap. Înseamnă că stă pe undeva liniștit și așteaptă plecarea trenului."

Semiîntunericul din vagoane îi dădea de furcă. A trebuit chiar să intre într-unul, bineînțeles după ce s-a convins că Oleg nu se află pe vreo bancă din apropiere. Degeaba. Blestematul parcă se topise în amurg.

Cînd ajunse la ultimul vagon, simți că nervii încep iar să-l trădeze. Era cît pe ce să fugă înapoi pe peron și să strige: „Hei, Poluianov, unde ești?"

Se sui în vagon. În aceeași clipă se aprinseră becurile și în lumina lor orbitoare îl văzu pe Poluianov,

care şedea pe o bancă, rezemat de perete şi se uita pe geam, muşcîndu-şi nervos buzele.

Vitali se lăsă ostenit pe banca cea mai apropiată, alegîndu-şi instinctiv un loc de unde să nu poată fi observat.

Peste cîteva clipe locomotiva dădu un chiot ascuţit, trenul se urni din loc şi roţile prinseră să ţăcănească tot mai repede.

Erau foarte puţini pasageri, aşezaţi la locurile lor, şi Vitali îl vedea perfect pe Oleg reflectat în geamul de la uşă. Se uita tot timpul afară.

Mergeau de multă vreme, călătorii se schimbau, dar Poluianov nu se mişca. În sfîrşit, cînd difuzorul anunţă numele unei staţii, Oleg dădu semne de nelinişte, apoi se ridică agale şi se îndreptă spre ieşire, trecînd pe lîngă Vitali.

Au sărit aproape în aceeaşi clipă pe peronul slab luminat. Vitali şi-a dat seama că era imposibil să-l mai urmărească neobservat prin locurile acestea necunoscute şi învăluite în întuneric. Era destul ca Oleg să dea colţul într-o uliţă îngustă dintre vile şi ar fi pierit în beznă.

Fireşte că Poluianov nu venise întîmplător aici. Simţul său de lucrător operativ îi spunea miliţianului că se află pe o urmă importantă. La hotărîrea pe care o luase mai contribui şi faptul că îl cunoştea pe Poluianov, ştia că-i tot atît de laş pe cît e de ticălos.

De aceea, cînd au părăsit peronul şi Poluianov a pornit de-a lungul liniei, pe lîngă vilele întunecate, Vitali l-a ajuns din urmă şi i-a pus mîna pe umăr.

Oleg a tresărit şi a sărit speriat într-o parte.

— Uşurel, Poluianov ! l-a prevenit Losev, pipăindu-şi instinctiv în buzunar patul rece al pistolului. Uşurel ! Acum mergem împreună şi nu care cumva să faci vreo figură !

— Dumneavoastră sînteţi ? şopti uluit Poluianov, văzîndu-i faţa.

— M-ai recunoscut ? Să ştii că la nevoie trag. Haidem.

— Eu... eu nu merg.

— Ai să mergi.

— Dar... n-am nici un amestec ! exclamă Oleg cu glasul stins. Numai el a pus totul la cale.

— Vino. O să-mi povesteşti pe drum.

— Bine... dar să ţineţi pistolul pregătit.

Şi s-au cufundat în beznă.

Deasupra mormintelor se înşirau o mulţime de cruci, de lemn sau de metal, simple — două şipci bătute de-a curmezişul, sau cu tot felul de ornamente lucrate de comandă. Prin iarba ofilită rămasă de anul trecut, printre grilajele mormintelor, şerpuiau poteci. Se pornise o boare de vînt, făcînd să foşnească lugubru frunzele de tablă ale coroanelor şi legănînd melancolic copacii rari şi pirpirii. Departe, după un ogor proaspăt arat, se contura ultimul rînd de vile, iar din direcţia opusă urca spre cimitir un pîlc verde-ruginiu de pini.

Şuiu îl adusese aici pe Vaska după un drum lung şi întortocheat. Se ferise să-i întrebe pe trecători ca să afle drumul.

— Ce nevoie avem să ni se ia urma ? Mai bine aşa, pe furiş, iar acolo...

Vaska consimţise să vină numai după ce Şuiu îi spusese că în cimitir sînt ascunse lucruri provenite dintr-un furt important şi care trebuiau mutate la un loc sigur. Îi făgăduise nu numai să-i povestească unde şi cu cine dăduse lovitura, dar şi să împartă prada cu el, iar Vaska se prefăcuse că de dragul cîştigului e gata să meargă oriunde. Ţinea bine minte tot ce-i spusese Ţvetkov ultima oară: „Trebuie să lichidăm viesparul ăsta, măi Vasea, şi aici nu e vorba numai de Şuiu. Fii cu ochii în patru, ascultă şi memorează, dar nu te băga orbeşte în primejdie. Ţi-o spun cu toată seriozitatea." Iar el se hotărîse să afle tot şi „se băgase orbeşte". De altfel, motivul cel mai important pentru care călcase dispoziţia strictă a lui Ţvetkov şi nu plecase acasă, era că Şuiu se arătase pe neaşteptate dispus să-i înapoieze pistolul.

— N-ai decît să ţi-l iei, chicotise el, şi rîsul acesta ascundea, ca totdeauna, ceva misterios şi ameninţător. Eu mi-am găsit altă pocnitoare, mai brează. Dar şi a ta e tot acolo.

Şi Vaska îl crezuse. De emoţie, obrazul începuse să-i tremure şi se grăbise să-l acopere cu mîna.

În general, Şuiu era în seara asta neobişnuit de vesel şi atît de înţelegător, încît lui Vasea comportarea aceasta ar fi trebuit să-i dea de bănuit. El era însă acum absorbit pe de-a-ntregul de altceva: curînd avea să primească înapoi pistolul tatălui său, să afle totul despre Şuiu, iar după aceea... să încheie socotelile cu el.

Au rătăcit multă vreme printre vile pînă cînd au ieşit în cîmp. Pe deasupra arăturii proaspete se ridica

un abur uşor. În depărtare, pe o colină, se zărea cimitirul. În ceaţa tremurătoare crucile păreau că se leagănă alene şi le fac semne.

S-au aşezat în tăcere pe bancă, lîngă un mormînt, şi au aprins cîte o ţigară. Liniştea de pustiu a cimitirului îi impresionase pe amîndoi.

Şuiu rîse înăbuşit şi spuse:

— Ei, să aşteptăm aici.

— Ce să aşteptăm? întrebă Vaska.

— Fiecare aşteaptă ce i-e scris pe răboj, răspunse în doi peri celălalt, continuînd să rînjească, apoi scuipă într-o parte.

Şi Vaska se gîndi pe neaşteptate că Şuiu e mai puternic decît el şi că trebuie să fi avut un cuţit în buzunar.

Întunericul se îngroşase şi drumul prăfuit dintre ogoarele negre abia se mai desluşea.

— Acuşi vine şi prietenul cu lopata, rosti visător Şuiu, şi-o să săpăm o groapă.

— Pentru ce?

Vocea lui Vaska tremura uşor.

— Trebuie. Aşa trebuie, Crestatule, răspunse Şuiu şi în glasul lui se simţeau intonaţii noi.

Planul era sinistru. Printre atîtea morminte, încă o moviliţă ar fi fost greu de găsit. De altfel, cui să-i treacă prin minte un astfel de gînd?

Nici Oleg Poluianov nu se speriase atunci cînd Şuiu îi spusese să ia o lopată de la nişte cunoscuţi din sat. El avea să-i tragă o chelfăneală lui Vaska, după aceea să-l aştepte pe Oleg cu lopata, ca să îngroape nişte boarfe aduse acolo de amîndoi. Atîta tot...

În cimitir era linişte, linişte şi pustiu. Numai pe costişă, în beznă, pădurea vuia surd sub rafalele vîntului.

Cei doi stăteau lîngă mormîntul unui necunoscut şi aşteptau, fiecare imaginîndu-şi în felul său ceea ce avea să urmeze.

Cînd au ieşit din restaurant, Serdiuk era vesel şi nepăsător, făcea glume pe seama lui Zernov şi schimba cu Igor cîte o ocheadă plină de subînţelesuri. Otkalenko era acum sigur că totul nu fusese decît o simplă părere, că Serdiuk nu bănuieşte nimic. La drept vorbind, ce ar fi putut să-i dea de bănuit într-o discuţie glumeaţă cu o fetişcană mondenă şi descurcăreaţă ? Otkalenko ghicise că la telefon vorbise Tonia, secretara secţiei lor, chemată de Ţvetkov. Iar Tonia era o fată de nădejde.

Pe stradă se aprinseseră luminile şi se făcuse neobişnuit de cald.

Au ajuns repede la atelierul lui Zernov. Era aproape, tot într-un bloc nou, la ultimul etaj.

Apartamentul avea o singură cameră, mare, cu tavanul scund şi o fereastră foarte largă. De-a lungul pereţilor se înşirau cîteva rame, unele cu pînza proaspăt întinsă. Într-un colţ se afla un divan mare, de modă veche, iar pe o măsuţă alături erau îngrămădite pensule, creioane, o ceaşcă de cafea nespălată, o cafetieră de metal pătată de rugină, resturi de pîine şi de salam. Lîngă geam se găsea un şevalet cu o pînză începută, reprezentînd probabil un peisaj din Moscova. Cîteva portrete mari, în ulei, erau rezemate de perete. Trei-patru scaune vechi, roase, completau decorul.

— Ce-i aici, Hristoase ! se luă Zernov cu mîinile de cap. Şi-acuşi vin fetele !

Serdiuk făcu un gest nepăsător cu mîna.

— Nu-i nimic... dar ceva de băut se găseşte ?

— De băut, nu. Zernov se uită încurcat la Igor. Drept să spun... am uitat. Şi adăugă grăbit : Mă duc să iau, dacă n-ai nimic împotrivă.

I se adresase tot lui Igor.

— Bine, dar eşti la dumneata acasă, zîmbi acesta. Pînă vii, noi o să facem puţină ordine pe-aici.

Zernov nu prea părea în apele lui şi Igor începu să se nelinişteasca. Mai mult, pictorul urmărea insistent toate mişcările lui Serdiuk şi-l trata cu suspiciune. Pesemne că şi acesta simţise schimbarea, devenind la rîndul său bănuitor. Replicile îi erau acum mai scurte, mai seci, iar buna dispoziţie îi pierise.

După plecarea lui Zernov, Serdiuk spuse gînditor :

— Cu gazda noastră e ceva în neregulă. Pare agitat. Cît despre femei, se vede treaba că nu-i prea plac.

— Ce ne pasă nouă de el ? ripostă Igor cu nepăsare. Bine c-avem hogeag.

Serdiuk se-ncruntă.

— Bine şi nu prea.

— Poţi să propui altceva mai bun ? întrebă glumeţ Igor.

— Văd că eşti băiat isteţ, rînji Serdiuk.

Igor îi făcu cu ochiul.

— Nu-s numai isteţ, ci şi practic. Cunosc toată Moscova. Cînd e vorba de petrecere, eu ţi-s omul.

Se vede treaba că tonul lui sigur şi încrezător îi plăcuse lui Serdiuk. Se uită în jur şi observă dispreţuitor :

— Halal pictor! Şi se mai zice că ăştia halesc banii cu lingura, iar el... trage mîţa de coadă. Uite, azi am fost la unul...

Se întrerupse brusc, apoi exclamă cu un fals entuziasm, numai ca să schimbe vorba:

— Totuşi a pictat o groază de tablouri! Cît o fi luînd pe ele?

— Eu număr banii altora numai cînd ajung în buzunarul meu, izbucni Igor în rîs. Apoi întrebă la rîndul său: Şi unde ziceai că ai fost azi?

Însă pe Serdiuk nu era tocmai uşor să-l tragi de limbă. Zîmbetul i se şterse de pe faţă, se uită bănuitor la Otkalenko şi i-o tăie scurt:

— Unde-am fost nu mai sînt.

— Dar ţi-a plăcut?

— Să fii mata sănătos! îi răspunse distrat Serdiuk, cu gîndul în altă parte. Şi cînd îl vezi, nu dai doi bani pe el.

„Oare o fi jefuit pe cineva? îşi zise Igor. Trebuie arestat chiar astăzi. Cu ăsta nu-i de glumit, poate să dispară, şi atunci..." Îl apucă groaza la gîndul că Serdiuk ar putea rămîne în libertate. Nu, întîmple-se orice, numai asta nu! Simţea la el o cruzime atît de animalică, încît îl trecură fiori, deşi văzuse multe în viaţa lui. „De-ar sosi grupa mai repede", se gîndi el înfrigurat.

— Musafirii tăi n-au să ne tragă chiulul? îl întrebă deodată Serdiuk şi Igor surprinse în vocea lui o nuanţă nouă, parcă ar fi luat o hotărîre.

— Fii pe pace. Dar de ce mă-ntrebi?

— Aşa... pronunţă rar Serdiuk. O să le pregătim o surpriză.

Se întunecase de-a binelea şi în cimitir era linişte adîncă.

Şuiu deveni deodată atent, trase cu urechea, apoi se sculă de pe bancă şi, întinzîndu-se alene, rosti foarte liniştit:

— Ei, acum să ne facem socotelile.

— Ce vrei să zici?

Lui Vaska îi tremura tare obrazul şi, după obicei, îl acoperi cu mîna.

— Uite ce...

Şuiu îşi făcu vînt şi-i repezi un pumn în tîmplă. Avea în mînă un cuţit şi-l izbise cu plăselele.

Vaska se prăbuşi gemînd. Şuiu, urcat cu genunchii pe el, îi şuiera în faţă, înecîndu-se de furie:

— Ai vrut să mă vinzi? Acu nu mai scapi...

Tremura, scuturat parcă de friguri.

— Na, cîine!

Ridică pumnalul şi lovi. Un strigăt deznădăjduit sfîşie noaptea:

— Au!

În aceeaşi clipă, Şuiu auzi în spate nişte paşi grăbiţi. Se ridică scrutînd întunericul, şi întrebă răstit:

— Tu eşti, Olejka?

— Eu, eu!

O umbră înaltă, care nu semăna cu a lui Oleg, lunecă după grilajul mormîntului de alături.

Şuiu se aplecă, sări într-o parte, se împiedică de ceva şi căzu, lovindu-se cu umărul de bancă. Cuţitul îi căzuse din mînă şi n-avea rost să-l caute în întuneric. Sfîşiindu-şi cămaşa la piept, scoase din sîn pistolul. Patul de sidef avea o strălucire palidă.

— Sus, Şuiule! auzi el o voce întretăiată, agitată. Scoală sus, cînd îţi spun! Şi aruncă arma!

În fața lui se profila o siluetă, iar vorbele rostite erau atît de amenințătoare și pline de mînie, încît ultimele îndoieli i se risipiră: nu, nu era omul pe care-l aștepta ca să aducă lopata și să-l îngroape pe Vaska.

În aceeași clipă se auzi vocea slabă, nesigură, a lui Vaska:

— Mă... scol... vreau să mă ridic...

Încercă să se salte de la pămînt și deodată izbucni în hohote de plîns, amare, întretăiate de suspine.

— Îi... arăt eu lui... bolborosea Vaska, luptînd să-și stăpînească trupul care refuza să-i dea ascultare.

Șuiu simți că i se întunecă mintea. Îl cuprinse o furie oarbă.

— N-o să te mai scoli tu... scrîșni el din dinți și întinse mîna în care ținea pistolul.

Dar în aceeași clipă, o dată cu detunătura înfundată a împușcăturii, asupra lui se aruncă omul apărut pe neașteptate, și Șuiu simți cum se sufocă, strivit de greutatea lui.

Fără a mai scoate măcar un suspin, Vaska lunecă înapoi la pămînt, dar chiar atunci lîngă el se ivi alt om, palid, tremurînd, mînjit tot de țărînă. Era Oleg Poluianov.

— Vaska... hei Vaska! îl scutură acesta de umăr și continuă să repete în neștire, clănțănind din dinți și înghițindu-și lacrimile: Ei, Vasea!...

Între timp, două corpuri încleștate cu vrăjmășie se rostogoleau ca un ghem pe jos.

Șuiu își înfipsese dinții în umărul lui Vitali și îl lovea cu picioarele, încercînd să-l înhațe de gît. După încordarea mușchilor și abilitatea mișcărilor urmate de ploaia de lovituri, își dădea seama că celălalt este

mai tare. Numai de i-ar putea ajunge la beregată... Și iată că, în sfîrșit, îl prinse cu o mînă de gît, adversarul horcăi și își slăbi strînsoarea. Șuiu încercă să sară în picioare, cu gîndul ca la adăpostul întunericului salvator să fugă în pădure și să se facă nevăzut... Se propti în brațul rămas liber, se smuci cu putere... și iată că brațul i se frînse neputincios. O forță necunoscută i-l răsuci la spate; săgetat de o durere sălbatecă, umărul îi trosni din încheieturi și Șuiu se prăbuși la pămînt, pierzîndu-și cunoștința.

— Strigă după oameni, i se adresă răgușit Vitali lui Poluianov, care tăcea chitic. Cheamă pe oricine întîlnești. Haide, repede...

Se sprijini de pămînt cu palmele înfrigurate, gata să se ridice, cînd dădu în iarba răscolită peste un pistol mic. Îl ridică și-l aduse în dreptul ochilor. Patul îmbrăcat în sidef licărea slab în beznă. „Asta e, se gîndi Vitali, apoi își zise cu disperare: Vera Grigorievna, cum o să vă explic oare ce s-a întîmplat?" Simți cum i se urcă un nod în gît, iar bărbia începu să-i tremure.

— Hai, repede... repetă el, deși Poluianov se mistuise în noapte, alergînd tupilat spre luminile vilelor din depărtare.

Mașina operativă gonea pe străzi viu luminate și înțesate de lume, trecînd nerăbdătoare pe galben, aproape fără să micșoreze viteza la intersecții.

Țvetkov se întoarse greoi pe bancheta din față și le spuse celor doi ofițeri și fetei, care ședeau în spate:

— Dumneata, Tonia, nu intri în casă. Auzindu-ți glasul, ei vor deschide ușa, pe care vom pătrunde noi. E clar ?

— Nu-i clar, replică îndrăzneață Tonia, o tînără subțirică și brunetă, care purta acum o rochie foarte pestriță.

Obișnuit să fie înțeles de la primul cuvînt, Țvetkov întrebă răbdător ca un profesor :

— Ce anume ?

— Dacă deschide ușa chiar banditul ? Vă vede și ne-o trîntește în nas.

— Ușa trebuie s-o deschidă Otkalenko, dar chiar dacă vine Serdiuk, o să te zărească numai pe dumneata. Spune-i că celelalte fete vin și ele, lasă ușa deschisă și intră fără grijă. Așa. Acum e limpede totul ?

Unul dintre ofițeri spuse cu părere de rău :

— N-am putea să-l urmărim ? Parcă așa ne înțelesesem.

— Și mai sînt și lucrurile, adăogă al doilea. Tabachera de la muzeu. Am avea probe serioase.

— Situația s-a schimbat, răspunse Țvetkov. Ne făcusem socoteala că vine și Șuiu la restaurant, iar acum a dispărut. Nu, Serdiuk trebuie înhățat imediat. Cît despre mandatul de arestare, îl obținem și fără probe. Nu uitați că a evadat din lagăr.

Se vede că șoferul cunoștea bine drumul, căci mașina cotea cu siguranță de pe o stradă pe alta. În sfîrșit, s-au oprit în fața unui bloc nou.

— Aici ? întrebă Țvetkov.

Șoferul clătină din cap.

— Nu, acolo, clădirea a treia.

— Bravo, îți cunoști meseria, îi spuse Țvetkov satisfăcut. Tonia, mergi înainte. Noi te ajungem pe scară.

Peste cîteva minute s-au adunat tuspatru pe palierul de la etajul al nouălea.

Un ofițer își lipi urechea de ușă și exclamă surprins, vorbind în șoaptă :

— Liniște. Or fi ațipit cumva, în așteptare ?

— Da, ciudat, încuviință Țvetkov. Ia sună, Tonia.

Cei trei bărbați se traseră în lături. Tonia apăsă pe butonul soneriei.

Cîteva momente nu răspunse nimeni, apoi se auziră niște pași prudenți și o voce necunoscută întrebă :

— Cine-i acolo ?

— Nu așteptați musafiri ? întrebă Tonia prefăcîndu-se veselă.

— Musafiri... hm... vedeți că... răsună nesigur o voce de bas. Aici, cum să zic, s-a petrecut ceva neașteptat.

Cheia se răsuci în broască, ușa se deschise larg și în prag apăru Zernov. Pe fața lui bronzată plutea un zîmbet încurcat. O privi uimit pe Tonia și întrebă :

— Dumneavoastră ați promis că veniți ?

— Da. Dar ce este ?

— Nu vă supărați... sînteți singură ?

— Dar ce s-a întîmplat ? întrebă Tonia nerăbdătoare. Unde vă sînt oaspeții ?

— Păi, să vedeți... Zernov își desfăcu neputincios brațele. Oaspeții au dispărut.

Capitolul 8

CU SERDIUK NU-I DE LOC SIMPLU

— Tii, cum am uitat! exclamă Serdiuk. Am undeva o treabă urgentă.

— Bine, dar așteptăm musafiri, zise Igor neliniștit. Și, ne feștelim obrazul față de gazdă.

— Musafirii n-au decît să aștepte altă ocazie. Iar gazda... se poartă cam ciudat. Nu-mi place de loc. Serdiuk vorbea cu siguranță și autoritate. Am impresia că ideea ta nu-i prea surîde.

— Și cu mine cum rămîne?

— Cu tine? îl privi Serdiuk gînditor. Dacă vrei, poți merge cu mine.

Ce putea face Otkalenko? Să-l rețină pînă la sosirea grupei? Dar Serdiuk parcă-și manifestase intenția să-și dezvăluie planurile, iar lucrul acesta era foarte important. Și se vede că izbutise să-i cîștige încrederea. Cum să nu profite de ocazie? De altfel, așa și fusese planul inițial. Ce-i drept, urma să-i supravegheze grupa, altfel era periculos. Ce să facă?

— Eu zic să rămînem, clătină din cap Igor. Nu mă da de rușine!

Serdiuk nu era însă obișnuit să-și schimbe hotărîrile și acționa repede. Igor nici nu-l observă cînd ajunse în hol, iar acum, descuind ușa și ținînd-o întredeschisă, îl privea întrebător:

— Ei? Sau plec singur? Dar să știi c-o să-ți pară rău.

Ultimele cuvinte fuseseră rostite cu o ușoară ironie, care-l puse pe gînduri pe Otkalenko. Era limpede că nu va reuși să-l rețină. Să tragă? Serdiuk ar fi țîșnit

pe scară înainte ca el să apuce să scoată pistolul. Și, în general...

— Bine, să mergem, oftă Igor și, angajîndu-se într-un joc nou, îl întrebă curios: Cam ce soi de treabă e?

— Îți spun pe drum.

Au coborît scara în fugă. Serdiuk alerga primul, sărind cîteva trepte dintr-o dată. Silueta lui înaltă, vînjoasă, cu spinarea uimitor de elastică și cu ceafa îngustă, țopăia mereu înaintea lui Igor, care se lupta cu tentația de a-l pocni în moalele capului, ca să nu mai alerge niciodată și nicăieri, să nu mai urzească nici un fel de planuri, pentru că toate prevesteau cuiva o nenorocire.

Nu, Igor nu-și blestema munca, regulile care-l împiedicau acum să-l doboare pe bandit, ba chiar îl obligau să-i zîmbească. Desigur că așa ar fi procedat în locul lui Losev, care era impulsiv, nestăpînit și încă „nerodat" de ajuns în muncă. Nici Losev n-ar fi lovit, dar s-ar fi „consumat" peste măsură. Pe cînd el, Otkalenko, era mai calm și mai rutinat. Dar tentația, cinstit vorbind, nu-l părăsea...

Au ajuns în stradă. Chiar în fața blocului aștepta un taxi liber și Serdiuk sări în el fără multă vorbă. Igor îl urmă, fără să apuce măcar să privească înapoi.

— La Universal, spuse repede Serdiuk. Cu toată viteza!

Taxiul țîșni din loc și se amestecă îndată în șuvoiul de mașini care umpleau strada.

Părea că Serdiuk își și făcuse planul. Ciudat, fiindcă abia cu un ceas în urmă desigur că nu-i trecea prin cap așa ceva. Și de ce la Universal? Să fi

avut legături acolo? Cuprins de frenezia aventurii, Igor nu se mai gîndea la temerile sale. Mai bine zis, ele stăruiau undeva în subconştient; în locul lui, Losev nu le-ar fi acordat nici o importanţă. Pe cînd el îşi aminti imediat unde se află postul de miliţie al magazinului, pe care dintre lucrătorii operativi îi cunoaşte, ba chiar unde ar putea să se afle ei în momentul acela. Dacă i se prezenta cea mai mică ocazie, trebuia să le dea de veste. Nu, la Universal n-o să fie singur, iar lupul putea fi prins cu certitudine în capcană. Totuşi, ce şi-o fi pus oare Serdiuk în gînd? Şi pe cine o fi avînd acolo?

— Îţi imaginezi ce mutre fac acum? întrebă Serdiuk rînjind.

Igor se sili să rînjească şi el:

— Îmi închipui.

Serdiuk îl cercetă cu coada ochiului, dar nu mai spuse nimic.

Taxiul străbătu bulevardul Marx, apoi trecu pe sub străvechile arcade ale porţii Kitaigorod şi ajunse la magazin, pe o stradă înţesată de autovehicule.

Serdiuk întinse şoferului banii, îi făcu semn cu mîna să-şi oprească restul şi se îndreptă grăbit spre intrare. Igor, care mai era nevoit să se uite şi în jur, abia se putea ţine după el.

Au urcat repede la primul etaj, strecurîndu-se prin mulţime, au parcurs o galerie îngustă prin faţa mai multor secţii şi, în sfîrşit, s-au oprit la raionul de cămăşi bărbăteşti.

Serdiuk i-l arătă din ochi pe vînzător, un tînăr isteţ, cu pieptănătură îngrijită şi papion, apoi şopti:

— Îl vezi? Totul e plătit. Marfă lux.

— Ce marfă? se interesă Igor.

Nu văzuse încă nici o figură cunoscută în această masă pestriţă de oameni grăbiţi, şi acum cerceta cu luare-aminte pe toţi cei care se scurgeau pe lîngă ei. De aceea întrebarea lui sunase cam fals. Serdiuk îi aruncă iar o ocheadă şi răspunse surîzător:

— O să vezi. Mă duc să-i previn că am sosit.

Îşi făcu loc repede spre tejghea, se aplecă şi-i spuse ceva vînzătorului. Acesta dădu din cap şi arătă o uşă din spatele tejghelei.

În aceeaşi clipă, Igor îl scăpă din ochi. I se păruse că zăreşte în mulţime silueta unui miliţian cunoscut. Cînd îşi întoarse privirea la tejghea, Serdiuk nu mai era acolo. „Ce naiba? se gîndi el. Unde s-o fi băgat?" Banditul putuse să iasă numai pe uşa arătată de vînzător, altfel l-ar fi observat. Oare au curajul să acţioneze chiar aşa, pe faţă? Imposibil! Dar acum lucrul cel mai important era să nu-l piardă pe Serdiuk, aşa că Igor lăsă baltă conspiraţia şi se duse repede la tejghea.

— Unde-i tînărul ăla? îl întrebă el apăsat pe vînzător.

— Care tînăr? se miră acesta.

— Cum care? Cu cine ai vorbit adineauri?

Igor se înfuriase. Auzi, o mai face şi pe miratul! „Ne-om ocupa noi şi de tine, nemernicule!" îi făgădui el în gînd.

— Cel care a întrebat de şeful secţiei?

— Deocamdată nu ştiu ce-a întrebat. Unde e?

— S-a dus acolo. Vînzătorul făcu semn spre uşa din spatele său.

Igor se aplecă pe sub tejghea şi o zbughi spre uşă.

— Cetăţene! auzi el din urmă.

Încă nu știa ce-i va spune lui Serdiuk atunci cînd o să dea ochii cu el, în spatele ușii. În clipa aceasta dorea un singur lucru : să-i vadă cît mai repede mutra feroce, silueta zveltă în haine bej.

Dar în spatele ușii, în încăperea de serviciu lungă și îngustă, se aflau numai munți de marfă. În fund uruiau ascensoarele, iar de-a lungul pereților laterali se aflau cîteva uși, la fel cu cea pe care intrase Igor.

În spatele său apăru figura speriată a tînărului vînzător.

— Cetățene, aici nu-i voie ! strigă el. Ce, ești surd ? Ți-am spus doar că...

Otkalenko îl măsură cu o privire atît de tăioasă, încît vînzătorul își înghiți cuvintele. Pe urmă Igor îi vîrî sub nas legitimația și întrebă furios :

— Ce ți-a spus tipul ? Răspunde imediat !

— A întrebat unde-i șeful, pe cinstea mea ! Băiatul era gata-gata să izbucnească în plîns.

— Păi văd că șeful nu-i aici !

— De unde era să știu ? A fost și... înseamnă că a plecat.

Era limpede. Serdiuk îl trăsese pe sfoară, ca pe-un nătăfleț. Dar cui i-ar fi trecut oare prin minte că banditul va recurge la un asemenea truc ? Oare să-și fi dat Serdiuk seama cine e însoțitorul său ? Imposibil ! Așadar... Toate astea nu mai aveau însă nici o importanță. Principalul era că omul dispăruse. Se întîmplase lucrul de care se temuse cel mai mult, o rușine cum nu mai pățise în toți cei cinci ani de cînd lucra la miliția judiciară. Să scape din mînă — pur și simplu din mînă — un infractor atît de periculos ! Ce-o să-i spună acum lui Țvetkov, cum o să-l privească în ochi ?

Dar faptele erau fapte : Serdiuk dispăruse.

Șuiu a fost adus la interogatoriu spre seară. În birou nu era decît Țvetkov. Dinaintea lui se înălța un maldăr de dosare umflate, unele cu marginile roase și cu filele îngălbenite de vreme. „Oho, s-a pregătit serios bătrînul", își spuse în gînd Șuiu. Pe Țvetkov îl îmbătrîneau mult ochelarii și oboseala care i se citea pe față.

— Șezi, Kosov, arătă el spre un scaun. Avem de vorbit.

— Cu un om deștept e totdeauna plăcut să schimbi o vorbă, răspunse Șuiu cu impertinență.

— Nu-ți pot promite c-o să fie prea plăcut. Așadar, cazi în plasă pentru a treia oară.

— Implicat întîmplător. Articolul 106.

— Aha, cunoști codul penal, păcat însă că nu-l și respecți.

Fără să vrea, Țvetkov se molipsise de la ajutoarele sale mai tinere, amatori de aforisme.

— Implicat întîmplător, repetă Șuiu plictisit. Iar pistolul nu era al meu. I l-am smuls lui Vasea, în timpul încăierării.

Cunoștea cîntecul și era sîcîit să-l tot repete. Firește, însă, că pe anchetator trebuie să-l încurci cît mai mult, altfel nu ieși la socoteală.

— Zici că l-ai smuls ? îl întrebă Țvetkov serios, fără cea mai mică umbră de ironie, și tonul acesta îl cam intrigă pe Șuiu. Bine, ajungem noi și acolo. Acum s-o luăm de la început. Ai de gînd să răspunzi la întrebări ?

— Depinde la care.
— S-o pornim de la biografie.
— Asta se poate. Bătrîna mea mamă şi-a scurs ochii plîngîndu-mi de milă. Cînd încep să povestesc, pe cei cu nervii mai slabi îi podidesc lacrimile.
— Nu-i nimic, ai mei rezistă. Vorbeşte, îl îndemnă Ţvetkov, dar fără perioada copilăriei. Asta o ştiu.
Într-adevăr ştia, ca şi multe altele despre flăcăul care stătea acum în faţa lui. Trei nopţi trudise la dosarele ce zăceau pe birou.
De altfel, viaţa Şuiului pînă la prima infracţiune semăna uimitor cu multe alte biografii ale celor care se perindaseră prin faţa lui Ţvetkov.
Războiul... Tatăl, tanchist, cade pe front. Mama se evacuează cu fiul departe de front, la Snejinsk. Lucrează la o uzină, cîte douăsprezece ore la strung. O duc de azi pe mîine, în casă străină. Apoi mama se îmbolnăveşte — zace luni întregi în spital. Mama, dar fiul ? Creşte lîngă o mamă istovită, chinuită, care plînge nopţi în şir. Soseşte înştiinţarea despre moartea tatălui, o vecină veşnic încruntată îl hrăneşte de milă cît e maică-sa la spital. Apoi şcoala... Primele clase şi primele ştrengării. Discuţii neplăcute şi plicticoase cu învăţătoarea. E singură la o clasă de patruzeci de copii, are şi ea o viaţă grea, familie. Nu mai ajunge să-l strunească şi pe Lionka, iar mamele grijulii îşi dăscălesc odraslele : „Să nu te prind cu Lionka, e un huligan". Sînt însă şi unii cărora prea puţin le pasă de sfaturi : Lionka e un prieten interesant, îndrăzneţ, cu mintea iscoditoare, deşi în societatea lui te simţi cam înfricoşat.
Iată şi o cunoştinţă nouă. Fedka-Trosc îi dăruieşte un cuţit, cu lama curbă străbătută de un şănţuleţ îngust, „să se scurgă sîngele", şi cu plăsele fasonate în roşu şi negru. Asta nu mai e jucărie, ci lucru serios, de om în toată firea. Lionka îl ia în mînă cu respect. Cu asemenea cuţit ar fi ruşine să tai crengi ori salam. Pentru asta există bricege sau cuţite de masă. Acesta însă are altă menire, să te aperi sau să ataci. Cînd îl simţi în buzunar, devii mai curajos. Mai ales dacă bei. Şi Fedka-Trosc îl îmbie cu votcă : „Bea, bătrîne !" Iar Lionka Kosov, acum Lionka Şuiu, bea voiniceşte, fără să clipească şi fără să ia nimic în gură, lăudîndu-se faţă de toţi cu cuţitul. Urmează bătaia de la club, în aburii beţiei, şi strigătul răguşit al lui Fedka : „Şuiule, dă cuţitul !" Cineva e rănit grav, pe urmă tribunalul. Cuţitul lui ajunge pe masă : corp delict. Şi Lionka îşi dă aere : „Eu !" Apoi vine prima condamnare.
Cu dosarul acesta îşi pierduse Ţvetkov prima noapte. Căutase, cum zicea el, „strunele" care nu plesniseră încă, şi pe care să le facă să răsune. Era convins că le are orice infractor, oricît de înrăit, doar că nu le poţi găsi întotdeauna, fiindcă s-au subţiat şi s-au ascuns în adîncul sufletului. Pentru asta e nevoie de un chirurg iscusit. Pe deasupra niciodată nu-ţi dă răgaz timpul, mereu te tîrăşte avalanşa de cazuri noi.
Şuiu era un caz dificil. Parcursese o cale lungă de la prima condamnare, se afundase mult în mocirlă. Ei, să-l fi avut în mînă atunci, poate că ar fi putut scoate ceva din cuvintele amintite în treacăt de un martor : „Dă cuţitul !" Multă viclenie şi ticăloşie cuprindeau vorbele astea. Acum însă era prea tîrziu.
— Să începem cu primul caz, pronunţă calm Ţvetkov.

Nici un mușchi nu i se clintea pe obrazul împietrit și vorbise aproape cu indiferență, dar aștepta încordat declarația tînărului.

Acesta însă zîmbi cu indulgență.

— Fleac. O bătaie. Firește, și un cuțitaș. Articolul 206, alineatul 2, firește.

— Ai luat totul asupra ta ?

— M-au încălțat...

— Te-ai temut de Fedka, ori ai vrut s-o faci pe grozavul ?

Țvetkov îl întrebase parcă ar fi fost vorba de o întîmplare normală, pe care amîndoi o înțelegeau foarte bine, dar Șuiu rîse cu răutate :

— Nu căuta să mă iei la sentiment, șefule. Au mai încercat-o și alții.

Și Țvetkov înțelese că cineva mai ciupise această strună, dar tot prea tîrziu. Îl întrebă, numai ca să se convingă :

— Cînd au încercat ?

— Cînd am picat a doua oară.

Deci și la al doilea caz era prea tîrziu. Pesemne că apucase să străbată un drum lung, să ajungă departe.

Nici maică-sa nu mai era o „strună", și asta se pierduse, atît de indiferent și de ironic își amintise Șuiu de lacrimile ei. Da, un caz dificil. Altceva ? Un prieten, o fată ? Doar trebuie să aibă omul în viață pe cineva drag. Din primul dosar nu reieșea nimic. Fedka-Trosc nu era persoana potrivită, și nici ceilalți „prieteni".

— Așa. Acum să vedem al doilea caz.

Șuiu se întunecă la față.

— Furt, pronunță el tăios. Articolul 89, tot alineatul 2.

Da, furt. Al doilea dosar, a doua noapte albă a lui Țvetkov. Și afacerea asta o pricepuse aproape pînă la capăt...

Un magazin universal jefuit noaptea, în alt oraș, la 500 de kilometri de Snejinsk. Lucrătură de meșter : tavanul spart, cîinii otrăviți. S-au furat numai lucruri de preț, care au fost cărate cu o mașină. Majoritatea obiectelor au fost descoperite în alte orașe. Au fost arestați trei, printre care și Șuiu. N-au trădat pe nimeni. Și toți trei erau, evident, niște mucoși, începători în materie. Dar Șuiu afirmase din nou : „Eu !", susținînd că el i-a condus. Și un detaliu curios : jaful avusese loc imediat după ce magazinul primise un transport de blănuri. Cazul nu fusese cercetat cu toată minuțiozitatea — nu verificaseră personalul magazinului. Nu era greu de ghicit că aici există o legătură, mîna cuiva. A cui ? Acum, din dosarul evadatului Grigori Serdiuk se știe că și el lucra pe atunci la același magazin. În sfîrșit, încă un amănunt și o nouă dovadă de neconștiinciozitate : cînd fusese arestat Șuiu, asupra lui se găsise un ceas de damă și o sticluță de parfum scump. Pentru cine ? De dragul cui riscase ? O femeie...

Și Țvetkov începu din nou să aștepte încordat ce va spune Șuiu despre cazul acesta. S-a întunecat la față ? A început să devină grosolan ? Perfect, e oricum altceva. Poate că tocmai aici se ascunde „struna".

— Spune mai amănunțit cum s-au petrecut faptele, îl îndemnă Țvetkov.

— Așa cum scrie acolo, arătă Șuiu spre hîrtiile de pe masă. Ce să mai zic ?

— Ce nu-i acolo.

— Acolo-i tot, șefule. N-ai grijă, au lucrat destul ai voștri. Pentru asta-s plătiți.

Țvetkov clătină din cap.

— Am impresia că n-au lucrat pînă la capăt. Ce zici, Kosov ?

— Capătul o să fie cînd o să-mi găuriți pielea, răspunse încruntat Șuiu.

— Va să zică, ăsta ți-e planul ?

— Planurile pentru noi le faceți dumneavoastră.

— Să ne întoarcem la furt, spuse calm Țvetkov. Iar ți-ai luat toată vina asupra ta. Ești cretin, sfînt, sau laș, ia spune ?

Șuiu îi aruncă o privire piezișă, plină de furie și de teamă.

— Treaba mea !

— A mai fost și-a altora.

— A mea ! țipă Șuiu, pierzîndu-și controlul. Și nu te băga ! Să nu mi te bagi în suflet ! Eu n-am suflet, n-am !

Îi tremurau buzele, ochii negri i se îngustaseră și scînteiau de ură furibundă.

Țvetkov nu se miră și nici nu forță nota, deși trebuia să facă eforturi mari pentru a se stăpîni.

— Ce-ți trece prin cap ? întrebă el domol. Am spus că a mai fost și treaba altora. Și nu numai a celui pe care l-ai trecut sub tăcere. Mai era un om la mijloc. Afară de maică-ta, firește.

— M-ar interesa și pe mine... șuieră Șuiu printre dinți.

— E cea pe care o iubeai, Kosov. O dată în viață ai iubit, totuși... iar ea...

— Nu ! zbieră Șuiu cuprins de un nou acces de furie. În viața mea nu există muieri. Toate-s... Și aruncă o vorbă murdară. Nici una nu-i mai brează.

Șuiu se răcori deodată și tăcu, apoi rîse cu buzele tremurătoare.

— Cruce, șefule. Altceva nu mai spun, nici să mă omori.

Țvetkov îl privi mînios.

— Tu omori, nu eu.

— Cine știe, poate că-s și eu mort !

— Nu, ești viu, rosti răspicat Țvetkov. Și poate că vom reuși să mai facem din tine ceva. Cum ți-e voia.

Urmă o pauză, apoi Țvetkov își aprinse o țigară și întrebă :

— Cu cine trebuia să te întîlnești la Moscova ?

Șuiu tăcea demonstrativ.

— Ai declarat războiul nervilor ? surîse Țvetkov. Ești cam slăbuț pentru asta, Kosov. Și dacă-ți spun eu cu cine urma să te vezi ?

Șuiu continua să tacă.

— Așa-a-a... făcu rar Țvetkov. Va să zică, nu vrei să vorbești ?

— Poate vreți să mă bateți ? Trosc-pleosc, și semnez tot ce vă place ?

— Băteau, drăguțule, cei care socoteau că mărturia acuzatului e totul, că alte dovezi nu mai trebuie. Asta a fost demult.

— Și-acum e invers, mărturia nu înseamnă nimic ?

— De ce ? Depinde de la caz la caz. Uite, dacă tu ai face mărturisiri ca să-ți ușurezi sufletul, să

începi o viață nouă, omenească, asta ar fi o treabă. Dar dacă faci declarații numai ca să ne duci de nas, ori de teamă, e altceva. Îți spun deschis că asemenea mărturii nu mă interesează.

— Face să-mi bag în cap.

— Fără îndoială. Și mai face să chibzuiești. Să te gîndești bine, căci viața nu-i un lucru de trei parale. Poate să-ți ofere multe satisfacții.

— Fiecare după cum o-nțelege.

— Firește. Pentru unul înseamnă satisfacție să-i învețe carte pe copii, pentru altul să producă oțel ori, de pildă, să strîngă recolta. Și toate, bagă de seamă, îți aduc respectul oamenilor. De ce? Pentru că viața ta e de folos și altora, iar a lor, ție. Așa se trăiește printre oameni.

— Da-a... iar pentru unii satisfacția e să prindă hoți.

— Și de ce nu? Fiecare trebuie să trăiască în pace, el și ai lui. Ai lui, da! Fiindcă omul își mai încheagă și o familie, are o femeie iubită, copii. Asta e în firea omului, n-am dreptate?

— Numai că nu reușesc toți.

— Nu-i chiar așa greu, dar ține minte: dacă-ți clădești viața pe nenorocirea și pe amarul altuia, n-o să cunoști niciodată fericirea. Niciodată, Kosov! Legea vieții e dreptatea.

— De la voi poți s-o aștepți mult și bine, îi aruncă Șuiu cu răutate.

Țvetkov clătină din cap.

— Tu însuți n-ai căutat-o. Atunci, prima dată, n-ai lovit tu, însă ai luat vina asupra ta și ai fost condamnat pentru altul. Era drept? Dar ți-ai făcut-o cu mîna ta, nimic de zis. Ai văzut că anchetatorul a încercat să afle adevărul? Și eu mi-am dat seama, după procesele-verbale de interogatoriu. L-ai ajutat tu însă? Nu, l-ai împiedicat.

Kosov asculta tăcut, cu o prefăcută indiferență, dar sub masca aceasta Țvetkov simțea o mare frămîntare lăuntrică. Nu, lui Kosov nu-i era indiferentă soarta sa, viitorul său.

— A doua oară a fost și mai rău, continuă Țvetkov gînditor, ca și cum ar fi cîntărit în minte fiecare cuvînt. De data asta ai călcat chiar tu dreptatea în picioare, fără milă, și după dreptate ai fost pedepsit. Nu numai de tribunal, ci și de oameni... și de ea. Tu, Kosov, abia ai apucat să cunoști dragostea, și poate că mai ai de trăit. În cazul acesta totul depinde de tine. Totul. Va trebui să viețuiești printre oameni, iar ei pot să ierte și să uite multe. Firește, dacă au încredere în tine, dacă îți răscumperi vina. Atunci ai putea întîlni și dragostea, pe cea veche sau alta, dar cu siguranță că ai găsi-o.

Kosov tăcea, cu ochii ațintiți în gol, tăcea și asculta. Țvetkov înțelegea că tăcerea lui e foarte importantă: tăcea și asculta, asculta și medita. Era cu totul altă tăcere decît înainte. „Bine, deocamdată să ne mulțumim cu atît", își spuse el. Îi era ciudă. Ei, dacă ar fi avut destul timp să cerceteze toate dedesubturile, să discute amănunțit cu oamenii, pe mulți i-ar fi putut readuce de pe căi greșite. În colonii, acolo e posibil...

Acum însă avea altă treabă, cea mai importantă și mai urgentă. Serdiuk se afla în libertate, umbla prin oraș și acționa. Fiecare clipă liberă în plus constituia o amenințare. Trebuia să caute neapărat firul care duce spre el, să caute și să-l găsească. Cine știe, poate Kosov avea să-l ajute. Și gîndul acesta

nu-l părăsea pe Țvetkov. Principalul e să chibzuiești, să cauți și să nu scapi din vedere timpul — să nu uiți de ceasurile și minutele care pot aduce cine știe ce nenorocire.

Cînd coborî în stradă, se făcuse noapte. Peste siluetele negre ale caselor cu ferestrele întunecate, printre nori, plutea discul purpuriu al lunii, luminat parcă pe dinăuntru de o vîlvătaie. „Ca pe timpul războiului", îi trecu deodată prin minte și, fără să-și dea seama cum, își aminti de Vaska.

Pavel Ivanovici Tulikin, directorul unui mare magazin, își amintea deseori de întîmplarea petrecută cu el acum trei ani. Nu putea s-o uite pentru că, deși trăise o viață complicată și tumultuoasă, cazul era cu totul ieșit din comun ! Nici unul dintre inamicii lui nu acționase cu atîta tupeu, abilitate și, mai ales, cu atîta succes. E drept însă că evenimentul acesta de tristă memorie îl scăpase de alte neplăceri și mai mari. Dar să le povestim pe rînd.

Pavel Ivanovici avea o înfățișare foarte solidă, impunătoare — era un om înalt, rotofei, cu gesturi măsurate, cu părul cărunt, tuns scurt și cu ochelarii încadrați într-o ramă de aur, care dădeau un aer aproape academic figurii sale îngrijite, cu obrajii trandafirii. Dar în ciuda acestei înfățișări, precum și a vederilor sale înaintate asupra comerțului și în general, pe care le împărtășea neobosit pretutindeni, era cunoscut, ce-i drept, într-un cerc foarte restrîns, ca un mare „afacerist". În limbajul obișnuit asta înseamnă potlogar, și, firește că, tot de mare anvergură. Într-un anumit sens, Pavel Ivanovici era chiar „inovator", sau mai exact „inventator" în acest domeniu, ca unuia ce-i revenea cinstea de a fi pus la

punct o metodă numită „ochelari" — poate în cinstea aspectului său impresionant — sau „pe verde". Metoda cunoștea o largă popularitate în mediul interlop unde se desfășura jumătatea invizibilă a activității lui debordante. Ea consta dintr-o combinație abilă cu facturile și bonurile de casă, avînd drept rezultat scurgerea prin magazin a producției fabricate pe sub mînă. Pavel Ivanovici recurgea la serviciile unui singur om, vînzătorul Motkov, și el inițiat numai parțial, în limitele strictului necesar, în această operație subtilă și delicată. Prudența lui Pavel Ivanovici față de Motkov se explica și prin faptul că vînzătorul era un om cu vederi înguste și inconstant. Mai mult, Pavel Ivanovici bănuia că Motkov se ocupa și de alte afaceri necurate, ceea ce era foarte neplăcut și pentru care nu o dată îl prevenise cu toată seriozitatea. Dar, din nefericire (pentru Pavel Ivanovici, firește), nici unul dintre ceilalți funcționari ai magazinului nu se preta la „colaborare", ba chiar ar fi fost periculos să încerce.

Așa trăia admirabilul Pavel Ivanovici, împărțindu-se între două sfere de activitate diametral opuse și fără să observe că norii se adunau deasupra capului său cărunt, pînă cînd s-a petrecut cazul acela fără seamăn. S-a petrecut într-o zi cu totul banală, care nu părea să iasă cu nimic din comun.

În dimineața aceea Pavel Ivanovici își savurase cu poftă, ca de obicei, gustarea abundentă, alcătuită din delicatese, după care plecase la magazin.

Soția lui, Tatiana Spiridonovna, se apucase fără grabă să deretice prin casă — se temeau să țină femeie de serviciu — cu gîndul s-o pornească apoi la una dintre numeroasele sale prietene, care făcea

comerț „pe picior“ cu articole de import, cînd sună telefonul. Ridică receptorul și auzi o voce agitată, estompată de distanță :

— Dumneavoastră sînteți, Tatiana Spiridonovna ?

— Da, eu. Cu cine vorbesc ? Nu se-aude bine.

Tulburarea i se transmisese și ei, fără să vrea ; în ultimii ani, nervii îi dădeau mult de furcă, și fără îndoială că activitatea clandestină a soțului contribuia din plin la starea asta.

— La telefon e Lionea de la magazin. V-am chemat de la o cabină publică.

Tatianei Spiridonovna i se făcu inima cît un purice.

— Ce s-a întîmplat ?

— Mi-a spus Pavel Ivanovici să vă sun. Avem neplăceri mari. S-ar putea să vă pice musafiri. Pavel Ivanovici a zis — pesemne că omul acoperise receptorul cu mîna, pentru că glasul devenise mai surd — a zis să strîngeți lucrurile de preț și să le duceți în altă parte. Imediat.

Vocea se întrerupse și veni tonul.

Tatiana Spiridonovna rămase o clipă înlemnită, frîngîndu-și mîinile, incapabilă să se urnească din loc. Apoi se tîrî pînă la dulap, scoase o sticluță cu doctorie, bău din ea și căzu într-un fotoliu.

Iată că începe... Asta-i răsplata pentru tot ce a făcut Pavel. Știa ea bine că așa se va sfîrși, știa și-l prevenise. Dacă-i atît de încăpățînat ! Pe de altă parte, n-o ducea rău, iar pentru sănătatea ei o lună în plus într-o stațiune e un adevărat balsam. Dar de ce stă, sfinte Dumnezeule ! Trebuie să se grăbească, să salveze tot ce se poate salva de „ăia“...

Se ridică repede, căută cel mai mare sac de voiaj pe care-l aveau și începu să arunce în el de-a valma

brățări, inele, cercei — toate lucrurile prețioase ce se găseau din belșug în casă, bibelouri scumpe de la anticării, ba luă chiar și cîteva tablouri mici de pe pereți. Pe urmă scoase dintr-o ascunzătoare de la baie teancuri de bani și cîteva livrete de economii. După o scurtă ezitare, goli și tainița cea mai secretă, din dosul mașinii de gătit. Acolo țineau valută, dolari și lire...

Cînd sacul se umplu, trase cu greutate fermoarul, apoi își îmbrăcă pardesiul.

Tatiana Spiridonovna știa unde să se ducă : la o rudă îndepărtată, pe care n-o vedea cu anii, dar căreia îi dădea din cînd în cînd cîte un mic ajutor, cum o sfătuise Pavel Ivanovici. Femeia era gata să facă orice pentru ea.

Ieși pe palierul scării, încuie cu grijă ușa și chemă liftul.

Pe stradă, chiar lîngă casă, au oprit-o doi necunoscuți. Unul, înalt și voinic, i s-a adresat sever :

— Actele vă rog, cetățeană.

— Nu le am la mine, bîlbîi speriată Tatiana Spiridonovna.

— Cum vă numiți ?

— Mă... numesc...

— Aha ! exclamă ironic lunganul. Vă vine greu să vă amintiți ? Pot să v-ajut : Tulikina. Așa e ?

— Da... Tulikina. Ce doriți de la mine ?

— Sîntem de la miliție și dorim să ne arătați actele.

— Dar v-am spus că nu le am la mine !

— Aduceți-le. Vă așteptăm aici, în gang.

Tatiana Spiridonovna se întoarse spre ușă.

— Nu aşa, o opri cel mai în vîrstă. Geanta rămîne aici. Şi vă rog mai repede, că acuşi sosesc şi ceilalţi tovarăşi.

A trebuit s-o lase. Înecată de lacrimi, Tatiana Spiridonovna a fugit glonţ după acte. Mai păstra o urmă disperată de nădejde : dacă nu se uită în geantă, dacă i-o înapoiază cînd vine cu buletinul ?

Peste cinci minute, cînd a coborît din nou cu liftul, în gang nu mai era nimeni. A ieşit repede în stradă : „ăia" nu erau nici acolo. Tatiana Spiridonovna s-a uitat multă vreme în dreapta şi-n stînga, fără să-şi creadă ochilor, cu o figură aşa de uluită, încît o vecină a întrebat-o compătimitoare :

— Ce-i cu dumneata, dragă ? Arăţi groznic. Ce s-a întîmplat ?

— Nu ştiu — i-a răspuns Tatiana Spiridonovna. Şi a izbucnit în hohote isterice. Nu ştiu... nu ştiu nimic...

Neliniştită, vecina a luat-o de braţ şi a condus-o pînă la uşă.

— Culcă-te. Telefonez imediat după doctor.

— Nu, nu ! ţipă speriată Tatiana Spiridonovna. Nu chema nici un doctor ! Parcă... parcă mă simt mai bine.

A intrat în casă şi s-a trîntit pe canapea aşa cum era, cu pardesiul pe ea şi cu pălăria în cap. Şi s-a pus iar pe plîns. Nu-şi putea aduna gîndurile, nu reuşea de fel să priceapă ce s-a petrecut.

Seara s-a întors Pavel Ivanovici. I-a ascultat povestea încîlcită şi a ridicat nedumerit din umeri, încruntat şi îngrijorat. Nici el nu pricepea nimic.

Dar pentru orice eventualitate, din ziua aceea şi-a întrerupt toate legăturile dubioase şi a încetat să mai primească marfă pe sub mînă.

Peste trei-patru luni au fost arestaţi toţi foştii lui „asociaţi", dar Pavel Ivanovici a rămas în libertate. Abia atunci a înţeles că fusese victima unor escroci abili. Pierderea banilor şi a bijuteriilor era foarte grea, dar cîştigul realizat prin abţinerea vremelnică — o, fireşte că vremelnică ! — de la „afaceri" era de două ori mai preţios.

Peste cîtva timp, cineva l-a chemat la telefon, propunîndu-i o întrevedere pentru treburi extrem de importante.

S-au întîlnit la o cafenea. Era un om vînjos, înalt, destul de tînăr, îmbrăcat fără cusur, iar pe faţa lui ascuţită şi rece ca o lamă de cuţit flutura un zîmbet uşor ironic. După ce s-au aşezat la masă, necunoscutul a scos pe neaşteptate portţigaretul de aur al lui Pavel Ivanovici, spunîndu-i în şoaptă :

— E al dumneavoastră, nu-i aşa ? Ca şi alte cîteva lucruri pe care aş vrea să vi le înapoiez.

De uimire, Pavel Ivanovici nu găsi ce să răspundă, şi necunoscutul continuă :

— Vă rog să nu-mi cereţi amănunte, ci doar să mă socotiţi prieten. V-aş putea fi de folos într-un moment dificil. Ca şi dumneavoastră mie. Eu vă cunosc numele, iar al meu este Antonov, Ivan Ivanovici Antonov. Pe la Moscova viu cînd şi cînd. În sănătatea dumneavoastră ! şi ridică păhărelul de coniac.

În timp ce Antonov vorbea, Pavel Ivanovici îşi veni, în sfîrşit, în fire. Tipul era, fără îndoială, un escroc, dar... există escroci şi escroci, şi, cine ştie ce ne rezervă viitorul ? Ăsta, în orice caz, era inteligent,

abil şi foarte prezentabil. Chiar că ar putea prinde bine la o nevoie, şi-apoi, să primească îndărăt o parte din bijuterii, nu i-ar strica de loc.

În aceeaşi seară, aşa-zisul Antonov — Pavel Ivanovici nu se îndoia nici o clipă că numele era inventat — i-a predat sacul de voiaj în care se aflau cel puţin jumătate din bijuteriile dispărute. Bineînţeles că bani nu mai erau, nici valută. După asta, Antonov dispăruse.

Trecuseră trei ani şi Pavel Ivanovici nu mai auzise nimic despre omul acela, dar tot nu era în stare să uite cele întîmplate.

Îşi restabilise treptat vechile legături, îşi crease altele noi. Acţiona acum şi mai prudent, şi mai chibzuit, deşi nu mai puţin avantajos. Duhul rău al lăcomiei continua să sălăşluiască în acest om uriaş, cărunt, atît de respectabil la înfăţişare.

Şi iată că Antonov apăruse din nou.

S-au întîlnit, de data asta, acasă la Pavel Ivanovici.

— Scapă-mă dintr-o belea, dragul meu, îi spusese Antonov.

— Cu ce ţi-aş putea fi de folos ?

— Am venit la Moscova în mod special, ca să-ţi cer un mic serviciu. Cum s-ar zice, mă-ntorc din pribegie, dar... două lovituri la rînd şi mă pun pe picioare. Am nevoie însă de ajutorul dumitale. Sînt silit să mă ascund cîteva zile. În cea mai mare siguranţă. Am încercat şi singur, dar n-am reuşit. Şi mai trebuie să întîlnesc un prieten. Cel de atunci, ţii minte ?

Pavel Ivanovici îşi înclină afirmativ capul sur şi căzu pe gînduri.

Probabil că Antonov îi ghicise gîndurile, fiindcă adăugă cu înţeles :

— Aş vrea să-ţi atrag atenţia : siguranţa mea e şi siguranţa dumitale.

Pavel Ivanovici pricepu aluzia.

— Ce să-i faci, trebuie să te aranjez undeva. Am un locşor potrivit. Pentru moment, toate casele din jur sînt pustii.

Tăcu o clipă, apoi spuse :

— Aş fi tare curios să aflu, deşi e de domeniul trecutului, cum ai combinat atunci... afacerea aia cu mine. Şi, fie vorba între noi, ai procedat destul de abil.

Antonov izbucni în rîs.

— Asta, dragul meu, e secretul firmei. Şi norocul, se-nţelege.

— Îl cunoşteai pe colaboratorul meu Motkov ?

— Nu, clătină din cap Antonov, fără a socoti necesar să explice mai mult.

La urma urmei, de ce i-ar fi povestit lui Pavel Ivanovici tot lanţul de întîmplări care-l condusese pînă la el ? De ce i-ar fi spus că Motkov locuia în acelaşi bloc cu Vasea Crestatu şi că o dată îl luase gura pe dinainte, iar Vaska îi povestise Şuiului, pentru ca acesta să amintească despre toată afacerea într-o discuţie avută cu el, Antonov ? (La drept vorbind, nu Antonov, căci numele fusese luat de împrumut anume pentru Pavel Ivanovici.) N-avea nici un motiv să-i înşire toate astea, iar acum, altceva era important.

S-au înţeles repede.

Cînd s-a ridicat să plece, Antonov i-a făcut şiret cu ochiul şi i-a spus :

— Iar pe urmă o să învîrtim împreună o trebușoară bănoasă. Una cum nici n-ai visat.

Oleg Poluianov se prezentă la un ceas după ce Vitali îi trimisese invitația. Era limpede că venise din proprie inițiativă, se vedea și după înfățișarea lui hotărîtă, concentrată, care nu păstra nici o urmă din poza sa obișnuită.

— Gata, zise el, arestați-mă. Eu nu mai plec de-aici.

Losev îl privi fără a-și ascunde disprețul.

— Pentru ce să te arestăm, Poluianov?

— Credeți că sînt numai bulevardist și speculant? Printre altele mai sînt și om!

— Și laș, și trădător.

— Exact! exclamă înfierbîntat Poluianov. Cu toate astea, mai sînt și om! Arestați-mă! Tocmai pentru trădare. Îl am pe Vaska pe conștiință. Fața i se schimonosi și ochii i se umplură de lacrimi. De data asta nu se mai poate repara nimic.

Vitali se uită la el cu interes. Nu, băiatul nu se prefăcea.

— Am fost azi la Vera Grigorievna, rosti încet Poluianov. I-am povestit totul. N-a fost ușor, vă rog să mă credeți.

— Și te-a...

— M-a gonit. Plîngea așa de tare, că... Sigur, sînt ticălos și cinic, dar n-am putut suporta. Durerea-i durere și mama-i mamă. Nu știu dacă mă-nțelegeți.

— În privința durerii, da. Însă în privința arestării...

— Dați-mi voie să vă explic. Ați spus „trădător". Nu-i exact. Există un articol pentru... glasul începu să-i tremure... pentru complicitate la crimă. Înainte nu știam ce înseamnă conștiință. Nu știam! Acum însă... îl văd pe Vaska aievea, parc-ar fi viu: rîde, se ceartă. Parc-aș avea halucinații. Nu știu cum să zic... nu mă mai recunosc eu însumi. Nu cred nici în Dumnezeu, nici în diavol, dar am început să cred în conștiință. Am vrut să... azi-dimineață am deschis fereastra și m-am urcat pe pervaz. Stau la etajul șase. Jos erau oameni, treceau mașini. Am închis ochii, am numărat pînă la cinci... și n-am putut! Blestematul de instinct! Iar dacă-i așa, priponiți-mă! La pușcărie am să mă topesc singur, cum se topește lumînarea. Nu mai vreau să trăiesc, înțelegeți?

Poluianov vorbea, înecîndu-se, plîngînd cu sughițuri și ștergîndu-și lacrimile cu mîna. Se vedea limpede cum îl asaltează și îl gîtuie un sentiment nou și teribil — conștiința.

Și Vitali îl crezu. Nu putea să nu-l creadă, și, la această explozie de sentimente, răspunse cu exaltarea sa caracteristică:

— Lasă prostiile, Poluianov! Trebuie să mai trăiești, mai ai de răscumpărat niște păcate.

Poluianov răspunse apăsat, ca și cum ar fi luat brusc o hotărîre nestrămutată:

— Merită să trăiască cine poate să-și răscumpere cît de cît păcatele. Eu n-am cum. Pur și simplu n-am. Vasea nu mai e pe lume. Înțelegeți? Nu mai e și n-o să mai fie niciodată.

Vitali uitase ura pe care i-o trezise tînărul cu cîteva momente înainte. Își imagina atît de limpede cum stă Oleg pe pervaz și numără în minte, încît

retrăi el însuşi clipa de groază care nu-l lăsase să facă pasul fatal. Căuta şi nu găsea cuvintele ce trebuiau spuse chiar acum, pe loc, ca să curme chinul lui Poluianov.

Atunci intră Otkalenko. Propriu-zis intrase puţin mai înainte, dar Vitali îl observase abia acum.

Igor stătu cîteva clipe lîngă uşă, cu o figură imperturbabilă, ca a lui Ţvetkov, apoi se apropie fără grabă de birou şi se aşeză în faţa lui Poluianov. Pesemne că simţise cum stau lucrurile şi văzuse tulburarea prietenului său.

— Uite ce-i, Oleg, rosti el rece, spunîndu-i totuşi pe nume, ca să-i dea de înţeles că încă mai nutreşte o fărîmă de încredere în el. Uite ce-i, trebuie să ne ajuţi. Crezi că poţi ?

Poluianov făcu un gest de amărăciune.

— Aţi văzut bine că nici pe mine nu m-am putut ajuta, n-am avut voinţă. Aşa că, ce să mai vorbim...

— Lasă nervii, îi răspunse tăios Otkalenko. Dacă vrei, poţi. Iar pe Vasea nu-l îngropa înainte de vreme. Deocamdată trăieşte şi medicii ne asigură că va scăpa cu viaţă. Uite cine l-a salvat — şi făcu semn spre Vitali.

Poluianov îl privi uluit pe Igor.

— Spuneţi că trăieşte ?

— Exact.

— Atunci... atunci fac tot ce vreţi.

— Aşa şi trebuie. Iar acum — Igor vorbea apăsat, energic — te rog să-ţi aminteşti. Alaltăseară, la restaurant, ai dat cuiva un bileţel. Aşa e ?

— Da.

— Nu te-ai uitat ce scria în el ?

Poluianov schiţă un zîmbet.

— Să nu mă uit ? Ar fi fost împotriva firii mele... trecute.

— Deci, te-ai uitat. Ce scria ?

— Numai patru cuvinte : „Ne întîlnim la elefant". Credeţi c-am priceput ceva ?

— Ce-a spus omul cînd l-a citit ?

— Că va aştepta acolo înainte de prînz.

Vitali interveni în discuţie.

— Şi nu-ţi aminteşti, întrebă el repede, cum era scris „elefant" ? Cu literă mare sau mică ?

— Ba da. Cu literă mare, ca un nume.

Otkalenko bătu hotărît cu palma în masă, aşa cum făcea Ţvetkov cînd încheia o discuţie.

— Deocamdată ajunge. Du-te acasă, Oleg, şi...

— Nu mă duc, clătină el din cap cu îndărătnicie. Arestaţi-mă.

— Nu ne învăţa tu pe cine şi cînd să arestăm. Ai înţeles ? se răsti la el Otkalenko şi adăugă: Cine ştie, poate să mai avem nevoie de tine. Şi te pomeneşti că... scapi pe cineva dintr-o nenorocire. Pentru asta face să te cruţi. Aşa că, ia-o din loc şi, direct la culcare. Asta-i ordinul.

Tonul sigur şi intransigent al lui Otkalenko, fără nici o umbră de compasiune sau de consolare, îşi făcu deodată efectul. Poluianov ridică din umeri, se sculă de pe scaun şi, luîndu-şi încurcat rămas bun, se îndreptă spre uşă.

În urma lui ieşi grăbit şi Otkalenko, pe care îl chemase Ţvetkov la telefon.

Rămas singur, Vitali se uită nehotărît la telefon, apoi ridică totuşi receptorul şi formă un număr.

Îi răspunse o voce severă de femeie şi Vitali spuse :

— Vă rog, aş putea vorbi cu Svetlana Borisovna ?

— E plecată în delegaţie, tovarăşe, răspunse vocea îmblînzindu-se pe neaşteptate, dar vine diseară, şi mîine o să fie la muzeu. Cine a căutat-o ?

— Ştiţi... o caut cu o treabă, pronunţă îngrijorat Vitali. Mulţumesc, o să telefonez mîine.

Şi puse repede receptorul în furcă. Avea impresia că s-a obişnuit să vorbească liber şi orice cu tot felul de oameni, dar uite că într-o chestiune personală îl cuprindea o jenă ridicolă.

Se sculă de la birou, îşi încuie hîrtiile în casa de fier, şi, după ce se asigură că are pistolul în buzunar, dădu să plece. Tocmai atunci se întoarse Otkalenko. Era întunecat la faţă, îngrijorat de ceva. Spuse înciudat, parcă ar fi continuat un gînd cu voce tare :

— Numai Elefantul ne mai lipsea, pe lîngă toate buclucurile. Trebuie făcut ceva să-i dăm de rost, bătrîne. Nu crezi ? Vreo scamatorie, aşa zic eu.

Şi scamatorie a ieşit. Ce-i drept însă, n-au făcut-o ei .

Pavel Ivanovici era un om cu maniere majestuoase, cumpănite, ştia foarte bine să-şi ţină în frîu sentimentele. Dar de data asta, şezînd în faţa falsului Antonov într-o cămăruţă întunecoasă cu fereastra bătută în scînduri, nu reuşi să se reţină şi începu să bată toba cu degetele în masă, apoi şi le încleştă strîns. Nu-i venea să-şi creadă urechilor !

— Nu te-nşeli, prietene ? întrebă el neîncrezător. Lucrurile astea necesită dovezi serioase.

Serdiuk — căci el era, fireşte — scoase din buzunar o tabacheră şi trase din ea, cu două degete, un pătrăţel de hîrtie.

— Poftim, asta-i eticheta. Cu ştampilă şi număr de inventar, cum scrie la carte.

La lumina slabă a becului, fără abajur, care atîrna din tavan, Pavel Ivanovici examina atent petecul de hîrtie, ridicîndu-şi ochelarii pe frunte, apoi dădu din umeri :

— De ce nu-i prinsă eticheta de ea ? arătă el spre tabachera veche, din piele înnegrită de vreme, care se afla pe masă, apoi adăugă cu aceeaşi neîncredere : Şi, în general, pare cam ciudat, că un scriitor atît de mare şi care, probabil, nu ducea lipsă de bani, folosea un lucru atît de ieftin. Nu găseşti ?

— Nu găsesc, i-o tăie scurt Serdiuk. Aşadar, nu te interesează ? Mă rog ! Luă cu grijă tabachera de pe masă, puse în ea pătrăţelul de hîrtie ştampilat şi o înveli într-un ziar. Eu mai pot să aştept, în schimb...

Pavel Ivanovici surîse îngăduitor.

— Afacerile nu se fac aşa, prietene !

— N-ai grijă, ştiu eu cum se fac, îi răspunse semnificativ Serdiuk, băgînd pachetul în buzunar. Dacă-i pe-aşa, mă descurc şi fără intermediar.

Pavel Ivanovici ridică impasibil din umeri.

— Am vrut să spun că trebuie să mă conving de... hm... de autenticitate. De unde-o ai, dacă nu-i secret ?

— Faţă de dumneata n-am secrete, rîse vesel Serdiuk. E de la un muzeu.

— Mda, şi de la care anume ?

— Naiba-l ştie ! Parcă are vreo importanţă ?

— Cînd plăteşti o sumă ca asta, riscul trebuie să fie minim. Şi-aşa risc destul. Înţelegi, cred, că n-o pot vinde decît unui străin.

— Asta-i treaba dumitale.

— Aşa, aşa... va să zică de la un muzeu... Pavel Ivanovici bătu gînditor cu degetele în masă. Bine, lasă-mi-o pînă mîine, să controlez.

Serdiuk clătină ironic din cap.

— Asta nu. Dacă ţii neapărat, controlează şi aşa. Eu nu dau chestia asta din mînă, decît pe bani.

S-au mai ciorovăit cîtva timp, încercînd să se convingă unul pe altul, dar prefăcîndu-se că afacerea nu-i interesează în mod deosebit.

Pînă la urmă, Pavel Ivanovici s-a hotărît să dea a doua zi răspunsul definitiv.

Cînd s-a întors acasă, Tatiana Spiridonovna nu se culcase încă. L-a întîmpinat cu o voce plîngăreaţă, strîngîndu-şi nervoasă mîinile la piept :

— Înnebunesc de grija ta. Nu puteai să dai un telefon ? E unu noaptea.

— Ştii doar că acolo nu-i telefon, se strîmbă Pavel Ivanovici. Fă-mi o cafea, dacă se poate.

— Cafea noaptea ? Frumoasă idee !

De obicei, Pavel Ivanovici nu-i ascundea soţiei combinaţiile mari, ba uneori catadicsea chiar să-i ceară sfatul, iar Tatiana Spiridonovna avea cîte-o „sclipire“ interesantă şi nu-l lăsa să scape nici o copeică. De fiecare dată adăuga neapărat : „Avem copii, Pavluşa. Tu uiţi mereu asta.“ În realitate, fiul şi fiica lor, oameni în toată firea, aveau de mult propriile lor familii : băiatul locuia la Leningrad, fata la Harkov. Şi unul, şi celălalt nu duceau lipsă de nimic, dar erau obişnuiţi să primească de la părinţi sume apreciabile, de îndată ce le cereau. Băiatul, inginer, îi spunea soţiei sale : „Ia nişte bătrîni, acolo ! Mult nu le trebuie, şi cu siguranţă că şi-au făcut

rezerve.“ Iar fata îi afirma înduioşată soţului : „Mămica e în stare de orice pentru noi“. Amîndoi aveau grijă să nu facă nici un fel de precizări.

În seara aceea, sorbindu-şi cafeaua la bucătărie, Pavel Ivanovici îi comunică soţiei discuţia avută cu Serdiuk.

— O gioarsă de toval vechi, observă cu dezgust Tatiana Spiridonovna. Zău dacă te-nţeleg, Pavluşa.

Pavel Ivanovici izbucni în rîs.

— Acolo, ridică el un deget cu aer de expert, acolo pentru bucata asta de piele s-ar plăti... şi, făcînd o pauză de efect, conchise : Multe mii de dolari. Ăia suferă de mania suvenirurilor.

— O, Doamne ! Tatiana Spiridonovna bătu din palme. Păi dacă-i aşa, ce mai stai pe gînduri ?

Pavel Ivanovici, aplecat peste ceaşca de cafea, mormăi în surdină :

— Mă tem să nu fie iar vreun „dinam“.

Cuvîntul acesta, ciudat la prima vedere, îi era binecunoscut Tatianei Spiridonovna : escrocii se înşelau destul de des unul pe altul. Pînă în ziua de azi îşi amintea cu strîngere de inimă „dinamul“ pe care i-l aranjase acelaşi Antonov, dar suma indicată de Pavel Ivanovici o impresionase şi mai tare.

— Se poate controla, la urma urmelor !

— Tocmai, încuviinţă Pavel Ivanovici. Chiar mîine o să mă ocup de asta.

Dimineaţa, Pavel Ivanovici începu să culeagă informaţii la telefon şi descoperi cu uimire că în Moscova există aproape zece muzee literare, printre care şi o casă memorială Dostoievski.

Peste un ceas, Moskviciul său albastru-cenuşiu se şi afla la intrarea muzeului. Pavel Ivanovici ascultă

nemulţumit cererea de a-şi înscrie numele în registrul de vizitatori, stătu puţin pe gînduri şi scrise: „Ivanov, contabil". Pe urmă intră în prima încăpere, fără a şti încă prea bine cum să-şi ducă la capăt misiunea delicată. Aici, în jurul vitrinelor înalte cu cărţile lui Dostoievski, se afla un mic grup şi o fată în taior sobru de culoare neagră le explica ceva cu însufleţire. „Ghidul muzeului", îşi zise Pavel Ivanovici şi, alăturîndu-se celorlalţi, începu să colinde de la o vitrină la alta. Pe urmă au trecut cu toţii în camera următoare.

Pavel Ivanovici mai mult studia fata decît o asculta. „Drăguţă, se gîndi el. Deşteaptă, dar pare cam severă." Eh, de-ar fi putut să arunce de pe umeri măcar douăzeci de ani ! Cu asta ar fi fost o adevărată desfătare să petreci la vreun restaurant, să te plimbi în maşină, s-o îmbrăţişezi... De altfel, nici acum nu s-ar fi dat în lături. Observă că fata îl privise de mai multe ori, cu interes. De ce nu ? Înalt, robust, bine îmbrăcat, Pavel Ivanovici se înălţa monumental deasupra tuturor şi le atrăgea privirile.

În sfîrşit, au ajuns într-o odaie spaţioasă, unde se afla într-un colţ un birou de modă veche. Pe el se înşirau mai multe obiecte, ascunse sub un clopot de sticlă.

Tocmai atunci, pe o uşiţă laterală apăru o femeie cu halat albastru.

— Svetlana Borisovna, spuse ea, te cheamă cineva la telefon.

Fata dădu din cap, vădit emoţionată, apoi se scuză şi ieşi grăbită pe uşă.

— Ce drăgălaşă, zise cineva de lîngă Pavel Ivanovici. Îţi vine s-o mănînci, nu alta ! Nu-i prima oară cînd o văd.

Pavel Ivanovici se întoarse. Alături se afla o bătrînică sură, cu înfăţişare de profesoară.

— Dar cine-i fata ? se interesă el politicos.

— Cercetătoare ştiinţifică, o cheamă Gorina, răspunse femeia, bucuroasă de vorbă. O adevărată entuziastă. Uite, chiar ieri s-a întors dintr-o delegaţie. Cum a aflat de existenţa unor scrisori vechi în care se vorbeşte despre Dostoievski, s-a şi dus după ele.

— Şi n-ar putea să fie falsificate ? întrebă curios Pavel Ivanovici.

— Vai de mine, cui să-i dea prin cap una ca asta ?

Fata se întoarse repede, păstrînd încă o urmă de zîmbet pe faţă. Îi conduse la birou şi începu să explice :

— Aici, tovarăşi, sînt adunate cîteva din obiectele personale ale lui Fiodor Mihailovici. Iată ochelarii lui, dincoace condeiul...

Pavel Ivanovici tuşi, apoi întrebă cu sfială :

— Nu vă supăraţi... dar parcă ţin minte... sau mă înşel ? Nu se afla aici şi o tabacheră ?

Svetlana se uită la el încurcată.

— Da, a fost... Din păcate, s-a pierdut... şi adăugă convinsă : Dar trebuie să se găsească.

Pavel Ivanovici părăsi muzeul reţinîndu-şi cu greu triumful. Aşadar, se confirma ! De data asta, Antonov nu-l înşelase.

Apoi începu să plănuiască prin cine şi, mai ales, cui să-i ofere preţioasa relicvă. O, domnul acela are să-şi desfacă larg băierile pungii ! Şi ce-i mai impor-

tant, plata nu se va face în ruble. Ruble va da el, Pavel Ivanovici...

Iată însă că o nouă temere îl făcu să tresară. Gîndul fusese atît de neaşteptat, încît de emoţie puţin a lipsit să treacă peste stop. Mîinile şi fruntea i s-au acoperit de sudoare. Dacă e totuşi un „dinam“ ? Dacă tabachera lui Antonov nu-i cea dispărută de la muzeu ? Cu individul ăsta trebuie să fii de zece ori mai prudent decît cu oricare altul. El, Pavel Ivanovici, are, slavă Domnului, destulă experienţă ! Ei, dacă ar putea arăta tabachera unui specialist ! De pildă, chiar fetei de la muzeu... „entuziastei“. Asta ar fi gata să meargă şi la capătul pămîntului.

Tulburat, luminat de o idee nouă, Pavel Ivanovici trase maşina lîngă bordură, opri motorul şi începu să chibzuiască cu înfrigurare, lăsîndu-se pe speteaza scaunului.

Şuiu a fost adus la interogatoriu cu noaptea-n cap. Mergea rîzînd în sinea lui, sigur că nu va declara nimic şi nu-şi va pierde cu nici un preţ cumpătul. Cu pistolul o adusese bine. Nu era al lui, ci al lui Vaska. Iar pe paznicul de la atelier nu-l lovise el, ci Motanu. De data asta n-o să mai ia nimic asupra lui, nu-i cazul. În schimb, ce-o să mai povestească pe urmă, ce-o să se mai împăuneze ! Şi ce-o să-i mai crească acţiunile ! Mda, dacă... dacă nu s-o alege cu pielea ciuruită. Atunci nu-i mai rămîne să se laude decît în faţa bunului Dumnezeu.

Îşi simţi trupul străbătut de un fior ; n-avea nici un chef să moară. Poate că n-ar fi trebuit să facă figura cu Vaska... Se mai gîndea şi la „şeful cu ochelari“. Iar o să i se bage în suflet. De altfel, îşi

cunoaşte meseria şi are nas de copoi. În colonie ar fi făcut treabă. Ce-i drept, acum au început să apară şi pe-acolo de-alde ăştia. Ba tot mai mulţi, zice-se. Poate are şi el norocul să dea peste vreunul. În sfîrşit, oricum, numai nu... pielea pe băţ !

Pe urmă gîndurile i se mutară la Popă. Ăsta se plimbă în libertate. Slavă Domnului ! Dacă l-ar înhăţa, ar putea spune despre el nişte lucruri, să te iei cu mîinile de păr. Pe toate i le-ar pune lui în cîrcă...

Dar nu mai apucă să-şi termine gîndul. Ajunseseră. În faţa cabinetului miliţienii s-au oprit şi cel mai tînăr a întredeschis uşa :

— Tovarăşe maior, l-am adus pe Kosov.

Şuiu auzi dinăuntru o voce cunoscută :

— Să aştepte.

— Stai jos, îi spuse miliţianul mai în vîrstă.

Se aşeză într-un colţ pe o bancă, pregătit să aştepte. Miliţienii îşi găsiră loc ceva mai departe. Apoi tînărul îl întrebă pe celălalt :

— Ai ţigări ?

Acesta îşi pipăi buzunarele şi răspunse înciudat :

— N-am, le-am terminat pe toate.

— Atunci rămîi aici şi ai grijă, că eu mă duc pînă la ofiţerul de serviciu.

— Las'că n-are unde fugi, răspunse celălalt nepăsător. Te aştept colo, în capătul coridorului.

Se ridicară, iar tînărul îi spuse cu asprime Şuiului :

— Să stai cuminte, auzi ?

— Cunosc regulamentul, şefule, rînji el. E clar că n-am cum s-o şterg.

Miliţienii se îndepărtară pe coridorul pustiu. Unul se opri în fund, celălalt plecă.

Şuiu îşi făcu socoteala că într-adevăr n-are unde să fugă, aşa că stătea liniştit.

S-au scurs astfel cîteva minute. Între timp, cîţiva oameni grăbiţi au trecut dintr-un birou în altul, şi-atîta tot. Coridorul rămînea pustiu.

Şi deodată Şuiu înlemni de uimire. La capătul coridorului se ivise Oleg Poluianov. Păşea nesigur, uitîndu-se la numerele camerelor şi apropiindu-se tot mai mult de el. Şuiu încremenise în aşteptare. În sfîrşit, Poluianov ajunse la uşa lui Ţvetkov. Ridicase mîna să bată, cînd Şuiu şopti ameninţător :

— Hei, Olejka !

Poluianov se întoarse spre dînsul.

— Tu erai ?

— Îhî ! Stai jos.

— Trebuie să mă duc acolo. M-au chemat — şi-i arătă invitaţia.

— Ai timp. Şezi, cînd îţi spun.

Poluianov se uită cu teamă la uşă şi se aşeză ceva mai departe. Apoi întrebă, fără să întoarcă privirea.

— Ei, ce vrei ?

Şuiu chibzuia cu înfrigurare. Un cunoscut în libertate însemna pentru el un noroc pe care nu-şi putea permite să-l scape. Printr-un astfel de om putea să transmită ceva, să-i prevină pe ceilalţi. Fireşte, n-avea să-i încredinţeze totul, iar mai întîi trebuia să-i bage frica-n oase.

— Te cheamă pentru prima oară ?

— Îhî !

— Atunci, fii atent la mine ! Pentru Vaska poţi s-o păţeşti urît de tot, dar tu ţine-o una şi bună : „Nu ştiu nimic“. O să iau toată vina asupra mea. Ai înţeles ?

— Înţeles, şopti Poluianov abia auzit.

— Dar dacă vor pune laba pe un anumit om, te-ai ars. Trebuie să-l prevenim.

— Pe cine ?

Şuiu era gata să-i spună, dar îi veni brusc altă idee :

— Prea multe vrei să ştii. Scrie un bileţel cum îţi spun eu : Şuiu a intrat la apă. Şterge-o din Moscova, pînă nu-i prea tîrziu. Ai înţeles ?

— Înţeles.

— Cunoşti strada asta ? — şi-i spuse un nume.

— Da.

— Acolo e un magazin de jucării şi alte fleacuri. Ai să bagi biletul în spatele cutiei de reclamaţii. Dar să nu te vadă nici dracu.

Vorbea repede, fără a întoarce capul şi abia mişcîndu-şi buzele, din care cauză cuvintele sunau ca un sîsîit sinistru. Din cînd în cînd trăgea cu ochiul spre capătul coridorului, unde stătea miliţianul.

— Ai înţeles tot ?

— Tot.

Ar mai fi avut timp să-i spună lui Poluianov şi altele, să-i mai dea vreo însărcinare, dar se temea să nu afle prea multe.

— Ce zici, să mă duc ? întrebă Poluianov nesigur.

— Dă-i drumul. Şi să iasă cum trebuie, altfel, e vai şi-amar de tine. Într-un fel sau altul îţi venim de hac, ca lui Vaska.

— Pe Vaska nu-l uit eu, fii fără grijă, rosti Poluianov cu un ton ciudat şi se ridică de pe bancă.

Şuiu îl petrecu cu o privire lungă şi neliniştită. Ceva din purtarea băiatului îi displăcea.

În aceeași dimineață, Poluianov strecură neobservat biletul în locul convenit. Găsise ușor și magazinul, și cutia din perete.

Acum urmau să aștepte.

Magazinul era ținut sub supraveghere strictă. Nu numai Serdiuk, dar oricine ar fi luat bilețelul urma să fie reținut pe loc.

Otkalenko, plimbîndu-se cu Losev pe partea cealaltă a străzii, îi atrase atenția asupra vitrinei magazinului unde erau expuse jucării. Acolo atîrna, legat cu ață, un elefant cenușiu de gumă.

— Poftim, uite și elefantul.

— Nu-i ăla, replică Vitali. Ăsta-i cu literă mică.

Otkalenko oftă.

— Ca la noi, la nimenea. Mărimea unei litere dă totul peste cap. Un „e" mic, și-i limpede. Unul mare, și toate se încurcă.

— Relațiile dintre oameni sînt mai încurcate decît orice alte relații din natură, filozofă Vitali. Iar noi lucrăm în acest domeniu.

Otkalenko surîse.

— Losev e un cap.

— Și Serdiuk e un cap, oftă Vitali.

— În plus, mai are ochi și memorie bună, adăugă Otkalenko. De asta, bătrîne, eu am să dispar de aici. Good bye !

Otkalenko s-a făcut nevăzut după colțul străzii, iar Vitali a trecut fără grabă pe trotuarul celălalt și a intrat în magazin.

„Interesant, se gîndea el, de ce or fi ales tocmai magazinul acesta. Pesemne că au vreo legătură aici. Sau l-au nimerit întîmplător ? Și asta se poate."

Pînă la sfîrșitul zilei nu s-a întîmplat nimic. Serdiuk nu și-a făcut apariția și nimeni nu s-a apropiat de cutie.

Pe la amiază Losev a trecut iar pe-acolo și unul dintre milițieni i-a făcut semn : liniște, biletul e la locul lui.

Vitali se strecurase înăuntru printre cumpărători, rugase să i se arate ceva și tocmai se pregătea să plece, cînd auzi o exclamație bucuroasă :

— Salut, tovarășe Losev !

Lîngă el se afla un tînăr necunoscut, zîmbitor, îmbrăcat modest.

— Nu mă recunoașteți ?

— Drept să spun, nu.

— Ați vorbit o dată la noi, la Facultatea de filologie, spuse tînărul, uitîndu-se cu fereală în jur.

Vitali surîse.

— Ca filolog, ai o purtare cam ciudată.

— Fiindcă veni vorba, acum nu-s filolog. Și deodată schimbă tonul, întrebînd serios : Aș putea să vă rețin o clipă ?

— Mă rog, se miră Vitali. Și două.

— Atunci, să ieșim de aici.

Cînd au ajuns în stradă, tînărul l-a întrebat grav, cu jumătate de glas :

— N-ați venit cumva pentru același lucru ca și noi ?

— Nu prea cred, dar voi ce treabă aveți ?

— Să vedeți, la noi în drujină există o grupă operativă. Cred că știți ce-i asta.

— Știu, firește.

— Aici e raionul nostru. Am primit o semnalare. Imediat ce intră în magazin mărfuri care se găsesc

greu pe piață, apar o mulțime de speculanți mărunți. Sînt în legătură cu un vînzător.

— Care vînzător ?

— L-am identificat, răspunse tînărul cu mîndrie. Un oarecare Alexei Motkov. Intenționăm să ridicăm problema în fața administrației, numai să stabilim mai întîi dacă n-are și complici.

— Și administrația e sigură ?

— Puteți fi liniștit. Dacă află Pavel Ivanovici, le face vînt cît ai zice pește.

— El e directorul ?

— Da. Cel de colo, îl vedeți ?

În spatele tejghelei tocmai apăruse figura majestuoasă a lui Pavel Ivanovici. Vitali nici nu bănuia că această întîlnire avea să fie hotărîtoare pentru desfășurarea evenimentelor. În clipa asta se gîndea cu totul la altceva și anume, dacă membrii drujinei n-aveau să le stînjenească operația. Dacă venea chiar Serdiuk, nu era nimic, ar fi fost imediat recunoscut și arestat. Dar dacă va trimite pe altcineva ? Prezența drujinei în magazin ar putea să-l pună pe gînduri, să-l sperie. Pe de altă parte, e posibil ca vînzătorul să prezinte interes operativ pentru organele de miliție.

— Știi ceva despre acest Motkov ?

— Sigur că da. În primul rînd, are mașină. Cu salariul lui ! Pe urmă, relațiile... Bea destul de des și joacă pe bani, de pildă, domino.

— Ați fost pe la el pe-acasă ?

— Sîntem doar grupă operativă, îi făcu tînărul vesel cu ochiul. De altfel, curtea unde stă el o avem special în vedere.

— Pe unde se află ?

Tînărul spuse adresa și Vitali deveni atent : acolo locuia și Vaska, iar cu „amatorii“ de domino făcuse și el cunoștință. Își aminti curtea cufundată în semiîntuneric, încăierarea... cine știe, poate că printre cei care-l atacaseră se număra și Motkov.

— Uite ce-i, se hotărî el în sfîrșit, am o singură rugăminte : nu întreprindeți nimic pînă nu dăm noi semnalul. S-a făcut ?

— S-a făcut.

Apoi, după o clipă de ezitare, tînărul întrebă cu prefăcută indiferență :

— Și dumneavoastră sînteți în misiune ?

— Nu, am trecut întîmplător pe aici, zîmbi Vitali.

Din momentul acela Motkov se găsea sub dublă supraveghere, dar nici măcar nu se apropiase de cutia din perete. Iar a doua zi dimineața, cînd Vitali a intrat în magazin o dată cu primii cumpărători, biletul dispăruse.

Dimineața, ca totdeauna, Pavel Ivanovici se bălăci îndelung în baie, apoi din dormitor se auzi zumzetul lin al mașinii electrice de ras și, în sfîrșit, apăru și el în bucătărie, proaspăt bărbierit, mirosind a colonie. Tatiana Spiridonovna ghici totuși fără greș că nu-i în apele lui. La drept vorbind, nici nu era nevoie să ghicească, putea s-o presupună dinainte : discuția din timpul nopții nu dăduse nici un rezultat.

De aceea, îndată ce Pavel Ivanovici începu să mănînce, reluă cu hotărîre firul discuției. Era o treabă mult prea importantă ca să-l lase să decidă singur.

— Pavlușa dragă, firește că nu m-amestec în afacerile tale, începu Tatiana Spiridonovna ca de obicei. Am însă și eu o părere. Să știi că n-am încredere

într-însul nici cît negru sub unghie! Să dai atîția bani...

— Dacă obiectul e autentic, merită oricît, scumpa mea, replică hotărît Pavel Ivanovici, scobind conștiincios cu lingurița albușul din coaja oului.

— Dar e un potlogar și jumătate. Ascultă ce-ți spun, să nu te căiești pe urmă.

Pavel Ivanovici se încruntă. În adîncul sufletului era superstițios și se temea că nevastă-sa „cobește". De aceea se grăbi să-și termine gustarea și la plecare mormăi :

— Calmează-te, scumpa mea. N-o să întreprind nici un pas fără tine. Mai avem destul timp.

Pînă la amiază n-a părăsit magazinul : se strînsese mult de lucru. Prînzul, la restaurantul de lux „Aragvi", i-a adus un nou succes. Pavel Ivanovici a obținut la negru o cantitate de marfă mult căutată și în condiții foarte avantajoase. Spre sfîrșitul mesei buna dispoziție îi mai revenise. Toate ar fi fost minunate, dacă nu l-ar fi ros gîndul la blestemata aceea de tabacheră. Și pe deasupra, bilețelul, care încă de ieri îi frigea degetele.

Cu toate astea, la întîlnirea fixată cu Serdiuk s-a dus abia către seară, cînd afară începuse să se întunece.

Și iată-i șezînd din nou față-n față, în cămăruța întunecoasă, la o măsuță șubredă. Pavel Ivanovici îi dăduse lui Serdiuk vodca și alimentele cumpărate pentru el. „Trage mult de unul singur, observă mulțumit în sinea lui, furișîndu-și privirea spre sticlele goale adunate într-un colț. Poate-l ia naiba."

Serdiuk citi biletul, stătu puțin pe gînduri și-l băgă tăcut în buzunar.

Amîndoi voiau să facă impresia că nu-s de fel grăbiți să abordeze discuția principală, deși ardeau de nerăbdare.

În sfîrșit, Serdiuk spuse :

— Mîine mă-ntîlnesc cu un prieten și, adio Moscovă ! După cîte văd, propunerea mea nu-ți surîde.

— Am fost la muzeu, prietene, îl vesti Pavel Ivanovici pe un ton conciliator.

Serdiuk deveni atent.

— Așa, așa. Și ce se aude ?

— Este acolo o fată. Numai ea ar putea spune dacă tabachera dumitale e chiar aceea.

— Și ce ? repetă Serdiuk, acum dușmănos.

— Trebuie să găsim o modalitate să i-o arătăm.

— Știi ce, prietene ? pronunță Serdiuk ironic, începînd să fiarbă, cu asta să-ți bați dumneata capul. Doar îl ai cît o baniță.

Pavel Ivanovici rămase însă calm, neclintit : se juca o carte mare.

— Speram să ne gîndim împreună. Interesul e de amîndouă părțile.

„Om de afaceri, se gîndi Serdiuk, încercînd fără să vrea un sentiment de respect și liniștindu-se. E dreptul lui să-și ia toate măsurile de siguranță."

— Te previn însă că n-o dau din mînă.

— Atunci cum facem, s-o aducem pe ea încoace ?

— Crezi c-ar veni ? aruncă repede Serdiuk.

— Numai să-i spun că s-a găsit și merge oriunde.

— Și ce facem cu ea pe urmă ?

— Cum adică ?

Pavel Ivanovici nu-și termină gîndul și privirile li se încrucișară.

— Asta nu se poate... bolborosi el.

Serdiuk rînji cinic.

— O nimica toată. Doar eu o şterg imediat, iar dumneata n-ai nici în clin, nici în mînecă cu treaba asta.

— Halal „mînecă“, nimic de zis.

— Iau totul asupra mea, i-o tăie scurt Serdiuk. Face să risc.

Pavel Ivanovici clătină din cap, întunecat.

— Dar nu aici.

— Eu lucrez curat, rîse Serdiuk. Treaba dumitale e s-o aduci şi să recunoască tabachera.

Lucrurile luau o întorsătură atît de neobişnuită şi de periculoasă, încît Pavel Ivanovici simţi cum îl trece un fior de gheaţă. „Ce-ar fi să mă las păgubaş ? îşi spuse el îngrijorat. Naiba ştie ce mai poate să iasă !“ Dar prin faţa ochilor începură să-i fluture dolari, teancuri întregi de hîrtii mult rîvnite, la care visa zi şi noapte. Ultima partidă, şi putea să încheie jocul ăsta cu focul, o dată pentru totdeauna !

Pavel Ivanovici era sincer în gîndurile sale. Uita că nu e prima dată cînd îşi făcea asemenea promisiuni.

Fie ce-o fi !

— Bine, o aduc, spuse el cu hotărîre.

Serdiuk era căutat metodic şi stăruitor. Ţvetkov nu se lăsase numai în nădejdea magazinului.

Mai întîi trebuiau să lămurească unde şi-a găsit adăpost. Ţinînd seama că primele nopţi şi le petrecuse în gară, iar apoi locuise la Zernov, întîlnit din întîmplare, desigur că nu avea un loc dinainte stabilit. Iar dacă atelierul pictorului nu-i mai putea folosi, gările nu erau cu nimic deocheate. Aşadar...

Grupe operative pregătite din timp cercetau acum noapte de noapte toate gările Moscovei. Nu era greu să-l recunoască pe bandit, căci toţi aveau fotocopii după portretul excelent făcut de Zernov.

Al doilea fir urmărea lucrurile furate de la Pocinski. Dacă se pornea de la presupunerea că Serdiuk nu are un loc sigur unde să înnopteze, probabil că n-avea nici unde să-şi păstreze lucrurile furate.

Şi oamenii lui Ţvetkov controlau metodic magaziile de bagaje, consignaţiile şi magazinele cu haine de ocazie.

În sfîrşit, cel de al treilea fir şi totodată cel mai important era următorul : Serdiuk nu ştia de arestarea Şuiului şi, fără îndoială, va căuta să-l întîlnească. Unde ? La început fusese restaurantul, dar acum nu mai avea această posibilitate. Şuiu îi indicase alt loc : „La Elefant“, care părea a fi magazinul cu jucării. Şi Ţvetkov îşi îndreptase atenţia asupra magazinului, dar nu numai asupra lui.

Cu tot aerul său simplu, aparent mărginit, Ţvetkov era un lucrător operativ înnăscut. Pe lîngă priceperea de a descifra cele mai complicate caractere şi situaţii, pe lîngă un spirit ascuţit de observaţie, această calitate mai presupunea şi fantezie, inventivitate, flerul de a alege în orice împrejurări o formă activă de luptă, de a trece din apărare la atac.

Combinaţia ingenioasă, în urma căreia se ivise biletul din magazin, marca abia începutul acestei forme combative de acţiune. Ţvetkov se hotărîse să nu utilizeze biletul numai ca o simplă momeală, ci şi în alt scop.

Dar, după cum se ştie, lupta împotriva unui inamic viclean şi rutinat nu se încheie cu victorii uşoare.

Izbînda se obţine cu trudă şi... sînge, iar uneori nici măcar cu preţul acesta.

Mai întîi dăduse greş prima linie de investigare ; Serdiuk refuza să-şi facă apariţia în gări. Apoi s-a văzut limpede că şi a doua linie rămîne fără rezultat : nici lucrurile lui Pocinski nu apăreau nicăieri.

Din toate acestea reieşea o concluzie importantă şi totodată alarmantă.

Se putea pleca de la premiza că Serdiuk se află tot la Moscova, iar Ţvetkov era încredinţat că lucrurile stăteau aşa. Banditul avea aici o „afacere", nu ştia de arestarea lui Şuiu, iar povestea cu Zernov, ca şi fuga lui Serdiuk de Otkalenko se explicau numai prin excepţionala prudenţă şi prin firea bănuitoare a fugarului, fiindcă Otkalenko nu se dăduse prin nimic de gol. În acest caz, se putea trage o singură concluzie : Serdiuk îşi găsise alt adăpost. Şi probabil că l-a găsit pe neaşteptate, ceea ce complica mult cercetările.

Mai rămînea însă a treia ipoteză, chiar şi după ce Losev, foarte tulburat, îi raportase lui Ţvetkov despre dispariţia biletului.

— N-avem încotro, dragii mei, le spusese Ţvetkov. Acum nu ne rămîne decît să-l aşteptăm în altă parte.

Se gîndea la faptul că biletul cuprindea un alt text decît cel dictat de Şuiu lui Poluianov. Asta n-ar fi avut importanţă dacă venea să-l ia chiar Serdiuk, pentru că atunci băieţii l-ar fi arestat imediat. Ţvetkov prevăzuse însă şi o altă posibilitate, anume aceea că Serdiuk va trimite pe altcineva. În acest caz urma să-şi facă efectul textul biletului, cu atît mai mult cu cît omul le-ar fi putut scăpa.

Acest text fusese compus anume ca să nu-i trezească bănuieli prudentului Serdiuk, dacă ceva l-ar fi determinat să se teamă şi să nu vină în persoană la magazin. Biletul suna astfel : „Parcă n-aş veni la Elefant. Mai bine hai în grădiniţa din faţa Teatrului Armatei, la piatră".

Locul fusese ales anume. Din depărtare nu puteai cuprinde cu ochii tot scuarul cu soclul de granit, unde urma să se ridice monumentul lui Suvorov. Ca să-şi dea seama dacă Şuiu a venit la întîlnire, Serdiuk trebuia neapărat să intre în scuar, şi atunci capcana s-ar fi închis. Din ziua cînd a dispărut biletul, scuarul a fost luat sub observaţie strictă. Ţvetkov avea însă de lămurit şi altceva : cine şi cum luase biletul ? Împreună cu noua locuinţă pe care probabil că şi-o găsise Serdiuk, amănuntul acesta complica şi mai mult o acţiune şi aşa destul de încurcată.

— Gîndiţi-vă numai ce drum am străbătut ca să dăm de urma blestematei de tabachere ! zise Losev, cînd se adunară seara în cabinetul lui Ţvetkov. Ne sucim, ne învîrtim, şi urma ne duce tot mai departe.

— Da, vicleană urmă, încuviinţă Otkalenko. Undeva însă tot o să se termine.

— Ştiţi ce, Feodor Kuzmici ? se însufleţi deodată Losev. Tot trebuie să găsim o denumire codificată acestei operaţiuni, nu-i aşa ?

Ţvetkov surîse binevoitor : Losev avea imaginaţie şi asta îi plăcea.

— Adevărat, încuviinţă el. Avem nevoie de un cod.

— Atunci, propun să-i spunem „Urma vulpii". Ce ziceţi ? Altă urmă mai vicleană nici că există.

— Mda, nu-i rău, observă condescendent Otkalenko. Îi scutim şi pe gazetari să-şi mai bată capul cu titlul.

— De altfel, se potriveşte şi ca titlu de piesă ori de operă, i-o întoarse ironic Losev.

Ţvetkov le făcu semn, îngrijorat :

— Ajunge. De operă le arde dumnealor ! Uite, tare-aş vrea să ştiu ce-o să-mi cîntaţi acum. Urma asta a voastră e îndrăcit de încîlcită.

Dar întîmplările care s-au petrecut curînd, în scuarul din faţa teatrului, au aruncat oarecare lumină asupra operaţiei încurcate şi botezată recent „Urma vulpii". Cel puţin aşa li s-a părut lui Ţvetkov şi colaboratorilor săi.

Capitolul 9

DOMNUL LASAR AMENINŢĂ CĂ SE VA PLÎNGE DOMNULUI MINISTRU

Spre dezamăgirea grupei lui Ţvetkov, Serdiuk nu şi-a făcut apariţia în scuarul din faţa teatrului, deşi biletul dispăruse de două zile.

În cea de-a treia zi, Losev se duse din nou la părculeţul pe care-l cunoştea acum pînă la ultimul tufiş şi de care i se urîse. Schimbă cîteva semne discrete cu miliţienii din posturi, se plimbă puţin pe alee, apoi se aşeză pe o bancă.

Timpul se scurgea încet şi monoton. Era cald, soarele dogorea ca în toiul verii. Pe băncile din jur moţăiau bătrînii, o femeie vîrstnică croşeta ceva de

zor, alături sporovăiau două şcolăriţe. De după boschete răsunau glasuri de copii.

Pe feţele miliţienilor care treceau la răstimpuri prin dreptul lui Vitali se putea citi aceeaşi expresie de plictiseală şi enervare : „Iar nu vine".

Într-adevăr, nici urmă de Serdiuk.

„Să fi fost inutilă toată combinaţia cu biletul ? îşi spuse Vitali neliniştit. N-a avut încredere ? Sau a mirosit ceva ? Poate că s-a făcut undeva vreo greşeală. Aproape sigur, dar care anume ?" Îl mai obseda un gînd : cine putea lua biletul, afară de Motkov ?

Au mai trecut astfel vreo două ceasuri.

Vitali căscă somnoros şi era gata să se scoale, să facă cîţiva paşi, ca să se mai dezmorţească puţin, cînd văzu la intrarea în scuar o siluetă masivă, care i se păru cunoscută. Deveni atent şi aşteptă.

Omul se apropie agale.

Şi deodată Vitali îl recunoscu. Era Pavel Ivanovici, în carne şi oase.

Trecu măreţ pe lîngă Vitali, îndreptîndu-se spre centrul scuarului. Acolo, cu un aer degajat, ocoli fără grabă rondul enorm de flori cu obeliscul la mijloc şi se lăsă pe o bancă.

„Se plimbă în timpul serviciului, îşi zise Vitali. Şi evident că aşteaptă pe cineva. Pe cine oare ? Trebuie să le dau de ştire băieţilor, să-l ia în primire." Acest bătrîn masiv, cărunt, cu înfăţişare distinsă, nu prea inspira încredere de vreme ce în magazinul său se petrecuse drăcovenia cu biletul. Şi povestea cu vînzătorul... Vitali îşi aminti însă că directorul avea maşină. O văzuse chiar el în faţa magazinului. Lucrurile se complicau. Maşina operativă care aştepta prin apropiere nu putea fi trimisă în altă parte, pentru că

Serdiuk s-ar fi putut ivi dintr-o clipă-n alta. Prin urmare, era nevoie de alta.

Vitali se ridică de pe bancă și se îndreptă spre ieșire, unde era postat un om de-al lor.

În cîteva minute, un mecanism nevăzut se puse în mișcare. Iar cînd Pavel Ivanovici, la fel de marțial și tacticos, ieși din scuar și traversă piața ca să ajungă la Moskviciul său, parcat la umbra colonadelor imense ale teatrului, Otkalenko însoțit de alți doi milițieni porniră în urmărirea lui.

Pavel Ivanovici se comportă destul de ciudat, chiar de la bun început. Peste puțin timp, după ce făcuse un ocol, mașina se opri... unde... Lui Otkalenko nu-i venea să-și creadă ochilor — lîngă muzeul Dostoievski ! Și Pavel Ivanovici, intrînd cu un aer preocupat pe poartă, dispăru înăuntru.

Pătrunzînd în vestibulul casei memoriale, Pavel Ivanovici o întrebă pe fata de la garderobă :

— Svetlana Borisovna e aici ?

— Da. Să vă conduc ?

Aspectul impozant și manierele lui distinse își făcură efectul.

După cîteva clipe apăru Svetlana. Îl recunoscu imediat pe recentul vizitator al muzeului și-l întrebă zîmbind :

— Dumneavoastră mă așteptați ?

— Vă cer iertare, se înclină el, dar s-a întîmplat un lucru neprevăzut și, aș spune, cu totul ieșit din comun... Hm... n-ați putea ieși puțin în cerdac ?

— Mă rog...

Svetlana îl privea uimită pe ciudatul vizitator. „De ce-o fi așa tulburat ?" se întrebă ea neliniștită.

O dată ajunși afară, Pavel Ivanovici rosti cu glas scăzut :

— Îmi cer din nou iertare dar, cum vă spuneam, e o situație cu totul excepțională. Și o coincidență uluitoare. Observînd îngrijorarea de pe fața fetei, îi atinse ușurel brațul, ca s-o liniștească. Nu, nici un fel de neplăceri. Mai degrabă dimpotrivă. Fiți bună și mă ascultați.

— Vă ascult, îi răspunse ușurată Svetlana și adăugă zîmbind : Nici nu vă închipuiți cum m-ați speriat.

— Vă explic îndată. Nici eu nu mi-am venit încă în fire. Mi-ați spus acum două zile — vă amintiți ? — că din muzeu a dispărut tabachera lui Dostoievski.

Svetlana bătu fericită din palme.

— S-a găsit ?

— Nu pot garanta, dar... ezită Pavel Ivanovici... dar vă rog să nu mă trădați. E prima dată cînd mi se întîmplă una ca asta.

— Vai de mine ! exclamă Svetlana, tremurînd de nerăbdare. O să vă fim recunoscători pînă la moarte !

Pavel Ivanovici surîse încîntat.

— Mi-ați mai dat un pic de curaj. Să vedeți... cineva mi-a propus ieri să cumpăr ca amintire tabachera lui Dostoievski. Ce ziceți de asta ?

— Imposibil !

— Și eu m-am gîndit că-i imposibil, dar mi-am adus aminte de discuția noastră și, înțelegeți, am șovăit.

— Cum ați fost în stare să șovăiți ? Trebuia imediat...

— N-am putut, zîmbi Pavel Ivanovici, încordat ca un arc în așteptarea clipei hotărîtoare. Mi-a spus că a găsit-o... și, pe urmă, totul e atît de neverosimil...

— Dar...

— Aş vrea, o întrerupse el, s-o vedeţi şi dumneavoastră. Dacă e într-adevăr tabachera din muzeu, o cumpăr fără să mai stau pe gînduri.

— De ce s-o cumpăraţi? Doar e furată!

— Şi dacă totuşi nu-i aceea?

— Merg îndată cu dumneavoastră, exclamă Svetlana. Numai să...

Dar Pavel Ivanovici n-o mai lăsă să-şi termine vorba, atingîndu-i rugător mîna.

— Nu, vă conjur. Deocamdată nu suflaţi nimănui nici un cuvînt. Aş putea să mă trezesc într-o situaţie ridicolă.

După cîteva minute, Otkalenko îl văzu pe Pavel Ivanovici ieşind. Îl însoţea o fată zveltă, înaltă, blondă, cu taior de culoare închisă. Discutau ceva cu însufleţire. Apoi s-au urcat amîndoi în maşină.

Otkalenko o recunoscuse imediat: era Svetlana Gorina.

— Ia te uită! zise el intrigat. Nu mai pricep nimic, fraţilor. Acum trebuie să fim cu ochii în patru.

Moskviciul albastru-cenuşiu ţîşni brusc din loc.

Purtarea lui Pavel Ivanovici era de data asta de-a dreptul stranie. Moskviciul său începu să rătăcească prin Moscova.

— E clar că nu ne-a simţit, observă Igor, altfel ar arăta semne de enervare. Ce să fie oare?

Unul dintre miliţieni îşi dădu cu părerea:

— Precis că vrea s-o dezorienteze pe fată.

— Mda, foarte posibil, încuviinţă Otkalenko. Interesant cum o să se termine.

Dar „s-a terminat" într-un mod cu desăvîrşire neaşteptat: Moskviciul s-a făcut nevăzut.

Pe bulevardul Marx, doar cîteva maşini îl despărţeau de grupa operativă, cînd s-a schimbat stopul. Moskviciul a reuşit să treacă pe galben, iar celelalte maşini s-au înghesuit la linia de demarcaţie.

Otkalenko şi tovarăşii săi îl văzură cum traversează piaţa Dzerjinski şi dispare după colţ.

Cînd ajunse acolo şi maşina operativă, Moskviciul albastru-cenuşiu nu se vedea nicăieri.

— Aşa! Era de aşteptat, spuse Otkalenko cu amărăciune. Sîntem nevoiţi să deranjăm conducerea.

Deschise aparatul de radio şi luă legătura cu ofiţerul de serviciu al direcţiei orăşeneşti.

— ...Au trecut patru minute. Sîntem în apropierea pieţei Dzerjinski. Trec pe selector, îşi încheie el raportul.

— V-am recepţionat, îi răspunse ofiţerul. Am stabilit raza de acţiune şi transmit imediat ordinul. Urmăriţi comunicările.

Maşina se opri lîngă muzeul politehnic. Otkalenko trecu pe recepţie. Toţi ascultau tăcuţi şi încordaţi hîrîitul paraziţilor.

Timpul se scurgea alene, tocindu-le nervii. Otkalenko se uită la ceas şi rămase uimit: trecuseră doar zece minute.

Unul dintre miliţieni bombăni:

— Poate să se oprească pe orice ulicioară. Poftim de-l găseşte! Dar atunci, printre zgomotele din eter, răsună glasul ofiţerului de serviciu:

— Maşina nu a fost descoperită în raza indicată. Mărim raza.

Vocea se stinse din nou.

Şi iar începură să picure clipele, măsurate cu fumuri de ţigară trase adînc în piept. Şi iar tăcură cu toţii. Numai şoferul ofta vinovat : nu-şi putea ierta greşeala.

Dar iată că radioul dădu semne de viaţă. Mai întîi se auzi o voce îndepărtată, seacă :

— Piaţa gării Kursk. Moskviciul a ieşit dintr-o stradă laterală şi se îndreaptă spre piaţa Lermontov. Predau supravegherea...

Peste un minut, altă voce anunţă :

— Se apropie de piaţă. La Orlinkovo va porni după el maşina operativă numărul...

Şi după alt minut, a treia voce, tinerească, rosti cu înflăcărare :

— L-am prins ! Îl urmărim pe linia de centură. Rugăm numărul unu să iasă la piaţa Maiakovski...

— Dă-i drumul ! ordonă Otkalenko nervos.

Maşina demară cu iuţeală, făcu un viraj strîns în jurul statuii lui Dzerjinski şi, trecînd în goană pe bulevardul Marx, coti pe strada Gorki.

— Avem noroc, fraţilor, zîmbi Otkalenko şi scuipă în glumă peste umăr. Ce-i drept, e cam devreme să ne bucurăm. Kolea, treci pe culoarul de rezervă !

Maşina alerga, depăşind fulgerător altele şi sforăind ici-colo din sirenă. Piaţa Puşkin defila valvîrtej prin faţa lor cu şiruri de maşini oprite pe galben : miliţienii de la circulaţie dădeau cale liberă Volgii verzui.

Se apropiau de piaţa Maiakovski, cînd răsună iar glasul agitat :

— Ajungem pe roşu la piaţa Insurecţiei !

Un viraj brusc la stînga îi azvîrli pe toţi într-o parte : Kolea-şoferul făcea demonstraţie de înaltă

clasă. În scrîşnetul frînelor de la alte maşini, Volga ţîşni pe bulevardul de centură, de-a lungul trecerii subterane.

În faţă se vedea piaţa Insurecţiei. Semafoarele se schimbară pe galben.

— Ei, pare-se c-am ajuns la vreme, oftă careva uşurat.

Se şi zăreau maşinile îngrămădite în piaţă, un amestec pestriţ de turisme, camioane, autobuze şi troleibuze...

— Iată-i şi pe flăcăii noştri, arăta Kolea spre o maşină ca toate celelalte, cu antena ridicată.

Ajungînd în dreptul ei, văzură feţele zîmbitoare ale unor tineri necunoscuţi, dar atît de dragi. Şi dînşii îi recunoscuseră. Unul le făcu semn cu mîna, iar Otkalenko exclamă emoţionat :

— Uite-l !

În torentul maşinilor care traversau piaţa se ivi pentru o clipă Moskviciul albastru-cenuşiu.

— Ei, acum să te ţii ! mormăi Kolea printre dinţi.

Peste cîtva timp Moskviciul ieşi la larg, pe şoseaua Minsk. Printre celelalte maşini se afla şi Volga verzuie, cînd ajungîndu-l, cînd rămînînd în urmă.

— Deocamdată stăm bine, observă unul dintre miliţieni. Ce ne facem însă dacă se abate într-o parte ?

— Depinde încotro, răspunse Otkalenko aprinzîndu-şi o ţigară.

Se lăsase o clipă amăgit de iluzia că au sărit hopul cel mare.

Trecură prin gălăgioasa şi animata suburbie Kunţevo, care fusese încorporată de curînd la Moscova.

— Tare-aş vrea să ştiu unde o duce, zise Otkalenko îngrijorat.

Aproape de Bakovka, Moskviciul semnaliză reglementar și, încetinindu-și mersul, coti prudent pe o șosea îngustă. Pavel Ivanovici nu se grăbea, părea să nu observe că-i urmărit.

Drumul se afunda într-o pădurice. În dreapta se întindea gardul lung al unui sanatoriu. Aici erau puține mașini și Volga începu să mărească distanța.

Cînd ajunseră la o așezare formată din vile, Otkalenko făcu semn să oprească.

— Să vedem încotro o apucă și mergem pe jos. Probabil că sîntem pe-aproape.

Au pornit unul cîte unul de-a lungul uliței pe care cotise Moskviciul, examinînd atenți, dar neobservați, curțile cu garduri joase de lemn.

În sfîrșit, zăriră mașina albastră-cenușie oprită în fundul unei alei, printre copaci. Mai încolo, pe jumătate cufundată în tufișuri, se afla o vilă nu prea mare. Ferestrele erau bătute în scînduri.

Trecură toți trei mai departe, prefăcîndu-se indiferenți, apoi se adunară în apropiere, într-o fundătură îngustă dintre două vile.

— Foarte curios, zise Otkalenko. Ați observat că e cineva în mașină ?

— Nu „cineva", ci chiar fata, îl corectă unul dintre milițieni.

— Pe de altă parte vila este evident nelocuită, observă celălalt.

— Oricum ar fi, decise Igor, așteptăm pînă pleacă și scotocim casa. Iar mîine stăm de vorbă cu fata și ne lămurim.

— Dar cu băgare de seamă.

Otkalenko își privi semnificativ tovarășul.

— Nu-i ce crezi tu. Și adăugă zîmbind : Întreabă-l pe Losev, că îți explică el.

Au ținut un mic consiliu de război și s-au despărțit.

Peste un ceas, Moskviciul se întorcea la Moscova. Pavel Ivanovici opri pentru cîteva clipe în centru, ca să coboare fata, apoi porni mai departe. Volga verzuie se ținu după el pînă acasă, apoi luă încă doi oameni cu Țvetkov în frunte și se întoarse la vila suspectă, unde ajunse în amurg.

Cînd se urcă în mașină, Svetlana întrebă veselă :

— Și unde mergem ?

— O să vedeți, o să vedeți, îi răspunse preocupat Pavel Ivanovici, pornind motorul și demarînd brusc, cu prea multă grabă. Sper să nu mă rătăcesc, deși sînt provincial și nu cunosc bine Moscova. Dar dumneavoastră ?

— Nici eu n-o știu prea bine, recunoscu Svetlana. Centrul îl cunosc însă.

La început, cînd mașina rătăcea pe străzi, Svetlana se uita curioasă în jur, desfătîndu-se. Pavel Ivanovici se străduia din răsputeri s-o țină de vorbă, sperînd că însoțitoarea sa nu va observa că o duce afară din oraș. Dar fata începu curînd să dea semne de neliniște.

— Ce mult mergem, spuse ea. Ard de nerăbdare să văd tabachera. Nici nu vă închipuiți cît sîntem de îngrijorați cu toții.

— Cum să nu, îmi dau seama. Drept să vă spun, și eu sînt.

Da, era îngrijorat, și încă cum ! Îl treceau fiori de gheață gîndindu-se la ce se va petrece acolo unde îi aștepta Serdiuk. Poftim, să se amestece el într-o

afacere atît de sinistră! De altfel... de altfel, îi era milă de fată. La drept vorbind, greu de spus ce-i era mai tare — milă sau frică. Parcă frică... Zău, planul e dement. Numai un idiot bătrîn ca dînsul putea să-l accepte și numai un bandit patentat ca Antonov putea să-l pună la cale. Dar ce, ce să facă? Acum mergea acolo și nu putea să nu meargă! Azi trebuia să „paseze" tabachera mai departe. Își dăduse cuvîntul. Să născocească ceva, dar ce anume?

Pavel Ivanovici rătăcea în neștire pe străzi, fără să poată lua o hotărîre.

Ia stai... parcă s-ar putea totuși face ceva. Îi veni deodată o idee salvatoare. Da, asta era singura ieșire... Iar cînd Svetlana făcu observația că merg mult, se hotărî definitiv și mașina coti cu fermitate pe bulevardul Kutuzov.

În timp ce treceau prin fosta suburbie Kunțevo, Svetlana îl întrebă:

— Ce șosea e asta?

— Cred că Leningrad, răspunse nesigur Pavel Ivanovici.

Sveltana izbucni în rîs.

— Da de unde! Șoseaua Leningrad o știu. Ca s-ajungi acolo trebuie să mergi pe strada Gorki. Asta... nici n-am observat cum am ajuns aici.

— Da, da, se prefăcu Pavel Ivanovici că-și amintește. Asta-i Kiev.

— Aha...

„Numai pe femei le poți prosti așa, se gîndi Pavel Ivanovici. Doar peste tot sînt tăblițe indicatoare." Se grăbi să schimbe vorba și, oarecum împăcat sufletește, începu să glumească, și să povestească tot felul de anecdote.

Svetlana rîdea, privindu-l cu simpatie. „Un om plăcut și cumsecade", își spunea ea.

Dar cînd ieșiră din oraș și de ambele părți ale șoselei se-ntinseră ogoare și crînguri, fata i se adresă alarmată:

— Mergem la vreo vilă?

— Ce vilă, nici vorbă! o liniști Pavel Ivanovici. Vedeți clădirile alea? Acolo locuiește. Trebuie numai să ne abatem puțin din șosea.

— Totuși stă foarte departe.

— Da. Și, ca să fiu sincer, în general, n-aș fi vrut să am de-a face cu el. De nu era tabachera...

— Aveți perfectă dreptate! replică Svetlana cu căldură. O, pentru ea m-aș duce și la capătul lumii!

— Vedeți? Eu vă duc mult mai aproape.

„Dar s-ar fi putut să ajungi și pe lumea cealaltă", se cutremură el.

— În general, e un tip infect, adăugă Pavel Ivanovici după o scurtă pauză. L-am cunoscut cu totul întîmplător, iar pe dumneavoastră nici n-am de gînd să vă prezint.

— Atunci, cum...

— O să vedeți. Pavel Ivanovici avu chiar puterea să zîmbească: planul pe care-l ticluise îi plăcea tot mai mult.

Mașina părăsi șoseaua, continuîndu-și drumul prin fața unui șir de vile. Majoritatea acestora păreau acum pustii, avînd ferestrele oblonite sau bătute în scînduri. Aleile lăsate în părăsire se acoperiseră cu iarbă, ori erau îngropate sub mormane de frunze uscate.

În sfîrșit, se opriră în fața unui gard scund de scînduri. Pavel Ivanovici coborî, deschise poarta care

în timpul iernii se lăsase într-o rînă și mașina intră încetișor în curte.

Vila părea să fie nelocuită, căci nimeni nu ieși să-i întîmpine. Atmosfera sumbră, de paragină, împreună cu liniștea mormîntală, care avea în ea ceva ostil, strecură în inima Svetlanei un fior de spaimă. Acum îi părea rău că venise. Dar asta nu ținu decît o clipă. „Ei, na! își dădu ea curaj. Nu mă știam fricoasă. La urma urmei, ce mi se poate întîmpla?"

Între timp, Pavel Ivanovici închisese poarta și se apropie de mașină. Svetlana se pregătea să coboare, dar el se grăbi s-o oprească.

— Nu, vă rog frumos. E mai bine așa.

— De ce?

— Credeți-mă pe cuvînt, îi spuse Pavel Ivanovici la fel de grăbit și, aruncînd o privire piezișă spre vilă, adăugă mai încet: Nu vreau nici măcar să vedeți mutra asta de bețivan. Și nici nu-i nevoie, vă asigur.

Era cuprins de o emoție care i se transmise și Svetlanei.

— Atunci ce să fac? întrebă ea descumpănită.

— Rămîneți în mașină. Vă aduc eu tabachera. Și repetă insistent: Rămîneți în mașină.

Pavel Ivanovici își luă servieta de pe bancheta din spate și se îndreptă repede spre casă.

Primul gînd care-i trecu Svetlanei prin minte fu s-o ia la goană. Totul începea să o îngrozească: liniștea, pustietatea, vila cu ferestrele oarbe și chiar Pavel Ivanovici, care devenise așa de nervos și de zorit. Să fugă...

Svetlana întinse mîna să deschidă portiera. Dar tabachera? Se uită înapoi. Pe uliță treceau niște

oameni, băieți tineri... Svetlana făcu eforturi să se calmeze. Desigur că aici n-o amenință nimic, iar în vilă n-ar intra, nici dac-ar ruga-o Ivan Ivanovici, cum i se prezentase însoțitorul ei. N-ar intra nici în ruptul capului, dar de așteptat, o să mai aștepte...

În vremea asta, înăuntrul vilei avea loc următoarea discuție.

— Nu intră și nu te vede, îi spunea Pavel Ivanovici lui Serdiuk. De ce te temi? Îți iei banii și poți să pleci chiar azi.

— Azi nu pot, clătină Serdiuk din cap. Știi și dumneata de ce.

— Dar vezi bine că n-a venit.

— Ei, o să vină mîine.

— Ce nevoie ai de tipul ăsta? Acum, cînd ești doldora de bani, să faci de dragul lui un pas atît de riscant? Dar e absurd!

Pavel Ivanovici pleda cu atîta căldură și convingere, încît Serdiuk rămase în cumpănă. De altfel, simțul său de infractor înrăit îi spunea că trebuie să părăsească Moscova cît mai degrabă, că aici e ceva în neregulă.

— Dă-mi-o pentru cîteva minute, îl asaltă Pavel Ivanovici. Doar n-o să fug cu ea.

— Și dacă fugi? rînji Serdiuk. Hai să facem așa: dumneata iei chestia asta... și scoase din buzunar pachetul învelit în ziar — iar banii îi lași aici.

— Bine. Uite-i, sînt în servietă.

Serdiuk luă servieta, o deschise, cercetă dintr-o privire teancurile de bancnote și abia apoi îi întinse pachetul.

— Poftim. Și îți atrag atenția că nu stau să mai număr banii.

Svetlana desfăcu în grabă pachetul şi exclamă, cuprinzîndu-şi obrajii în palme :

— Asta e ! Chiar ea, înţelegeţi ?

— Perfect. Restul se aranjează imediat.

Pavel Ivanovici îi luă tabachera şi plecă iar, însă de data asta se întoarse numaidecît. Avea un aer încurcat şi decepţionat.

— Să vedeţi, n-am luat destui bani. I-am promis că-i aduc mîine.

Svetlana îşi muşcă buzele şi se uită la el cu atîta disperare, încît Pavel Ivanovici adăugă :

— Nu merită să vă faceţi sînge rău. Toate-s în regulă, iar mîine...

— Nu putem aştepta pînă mîine, trebuie chemată imediat miliţia. E obligat s-o restituie. O să-l... pur şi simplu o să-l aresteze.

Pavel Ivanovici o privea neliniştit : nu se aştepta la întorsătura asta. Dar mintea lui ageră îi sugeră pe loc soluţia. Zîmbi trist şi-i spuse.

— Şi pe mine împreună cu el.

— Pe dumneavoastră ?

— Fireşte. O să susţină că sîntem complici, şi că v-am adus numai ca să ne convingem de autenticitatea tabacherei. Asta-i destul ca să nu mă mai pot spăla pe urmă nici cu apa Sîmbetei. Parcă nu ştiţi cum e miliţia ? Nici n-aş mai îndrăzni să mă-ntorc acasă.

Vorbea cu atîta amărăciune, încît Svetlana ezită.

— Atunci, ce-i de făcut ?

— Ce v-am spus. Vă jur că mîine veţi avea tabachera.

— Dar daţi-mi măcar adresa vilei, pentru orice eventualitate.

— N-aveţi încredere în mine ? o întrebă cu reproş Pavel Ivanovici.

Svetlanei i se făcu ruşine. Acest om în etate, respectabil, se purtase cu atîta nobleţe, iar acum ar putea să sufere din cauza ei. Nu, nu-i admisibil !

— Bine, oftă ea. Să aşteptăm pînă mîine.

— Aşa da ! se bucură Pavel Ivanovici. V-o aduc fix la ora două. Vă convine ?

— Cînd doriţi.

Şi au urcat în maşină.

Peste cîteva clipe, Moskviciul albastru-cenuşiu ieşi în uliţă.

Cînd s-au apropiat de Moscova, Pavel Ivanovici a întrebat-o pe Svetlana unde stă.

— Lăsaţi-mă pe undeva prin centru, îl rugă fata. Am de făcut nişte cumpărături.

Maşina ajunse curînd pe bulevardul Marx. Svetlana îi arătă hotelul Moscova.

— Aici, dacă sînteţi bun.

— Aici ? îi întoarse el întrebarea, părînd mirat, dar îşi luă seama şi adăugă : De altfel, mi-e totuna.

Svetlana făcu semn cu mîna maşinii care se depărta, întrebîndu-se totodată : „Unde şi-o fi lovit aripa din spate ?"

Trecu prin pasajul de nivel în strada Gorki şi, în timp ce colinda magazinele, se întorcea mereu cu gîndul la ciudata călătorie. Iar cu cît se gîndea mai mult, cu atît îi creştea neliniştea. Acum i se părea suspectă şi vila unde fusese, şi toată istoria asta cu tabachera. Îşi pierduse încrederea şi în Ivan Ivanovici, pe care, de fapt, nu-l cunoştea de loc. „Prostii, îşi zise ea. Fleacuri. O să vină, aşa cum a promis, şi o să ne luăm înapoi tabachera. Fără îndoială."

Abia pe înserate se hotărî să pornească spre casă. Staţia de troleibuz era lîngă hotel. Primul lucru pe care-l văzu acolo fu Moskviciul lui Ivan Ivanovici. Recunoscu imediat şi aripa lovită. Se opri încremenită sub un copac, cu răsuflarea tăiată.

Tocmai atunci, Ivan Ivanovici ieşea pe uşa hotelului. Îl întrebă ceva pe portar, care îi răspunse după o clipă de gîndire. Ivan Ivanovici surîse indulgent şi-i îndesă ceva în palmă, iar portarul îl conduse plin de respect pînă la maşină.

Svetlana nu se putu hotărî să-l strige. Petrecu Moskviciul cu ochii şi, cuprinsă de o nelinişte neînţeleasă, păşi grăbită spre staţie. Nu putea scăpa de senzaţia că făcuse ceva cum nu trebuia, că săvîrşise o greşeală. Şi deodată, fără vreun motiv aparent, o trecu un fior de groază.

La căderea nopţii vila era înconjurată. Pînă atunci nu observaseră nici un semn de viaţă, dar cînd se îngroşă întunericul, o luminiţă pîlpîi printre scîndurile în care era bătută fereastra ultimei încăperi, ce dădea spre fundul curţii. Era imposibil să distingi cine se află în cameră.

— Ce facem ? întrebă Otkalenko în şoaptă. Dacă batem, n-o să deschidă.

— Te cred, îl susţinu altul. Nu degeaba se ascunde.

Au hotărît să pătrundă neobservaţi în casă. Un miliţian se căţără cu agilitate pe burlan şi pătrunse în pod. Acolo cercetă podeaua, luminînd-o cu băgare de seamă. Nu găsi însă nici un chepeng sau ceva asemănător care să ducă jos.

Otkalenko propuse ca cineva să intre printr-o fereastră la care scîndurile sînt bătute mai slab. Luaseră cu ei, pentru orice eventualitate, şi cîteva scule. Ţvetkov chibzui puţin, apoi îşi dădu consimţămîntul.

Au cercetat ferestrele dinspre stradă. La una din ele scîndurile se ţineau destul de prost. Otkalenko şi încă un miliţian s-au apucat să scoată cuiele ruginite, cu toate precauţiile necesare.

Deodată o şipcă trosni uşor şi, cît ai clipi din ochi, lampa de la geam se stinse.

Au întrerupt imediat lucrul şi îndată s-a aşternut tăcerea. A trebuit să treacă cel puţin un ceas pînă cînd la fereastră a apărut din nou lumina.

— S-a liniştit, şopti Ţvetkov. Ei, dragii mei, să născocim altceva. Te pomeneşti că e şi înarmat.

— Şi cum să-l scoatem din bîrlog ? întrebă necăjit Otkalenko.

— O ! Ţvetkov se însenină la faţă. Exact ca pe fiare.

Şi începu să le explice planul.

Unul observă cu îndoială :

— Cam mult zgomot.

— Cu cît mai mult, cu atît mai bine, răspunse Ţvetkov. Dar şi cu socoteală. Şi să ţinem seama de vînt.

Se apucară toţi de treabă, în cea mai deplină tăcere. Cineva alergă la maşină şi se întoarse cu o canistră grea.

Cînd totul a fost gata şi fiecare şi-a ocupat locul, Ţvetkov a dat semnalul.

În aceeaşi clipă, din două părţi ale clădirii s-a înălţat spre cer o vîlvătaie de flăcări.

— Foc ! ţipă cineva în depărtare, cît îl ţinea gura.

— Foc ! Foc ! reluară alte glasuri din diferite părţi.

Uşa vilei se dădu în lături trosnind şi o umbră se strecură afară.

Otkalenko se repezi să-i aţină calea.

— Înapoi, Igor ! strigă Ţvetkov cu vocea alterată.

Chiar în clipa aceea răsună o împuşcătură şi Otkalenko se prăbuşi la pămînt. În tufişuri se încinse o luptă aprigă. Se auziră ţipete, gemete, lovituri.

Sfîrîitul flăcărilor stinse cu apă acoperi un moment toate zgomotele. Ţvetkov alergă la Otkalenko şi se lăsă în genunchi lîngă el. Rănitul gemea înfundat.

Miliţienii tocmai tîrau afară din tufişuri un individ care horcăia şi se zbătea din răsputeri. La lumina ultimelor licăriri ale focului şi a razelor de lanternă îndreptate asupra lui, îl recunoscură cu toţii pe Serdiuk.

Din stradă se auzi un zgomot de motoare. Veniseră două maşini chemate mai tîrziu de Ţvetkov. Pe Serdiuk, legat burduf, l-au vîrît într-una, iar cealaltă a pornit cu toată viteza să-l ducă pe rănit în oraş.

Ţvetkov împreună cu ceilalţi începură să scotocească vila.

Au găsit o sumă importantă de bani şi toate lucrurile furate de la actorul Pocinski, afară de preţioasa tabacheră. Imediat după asta, chiar în maşină, Ţvetkov i-a luat primul interogatoriu lui Serdiuk.

— Unde-i tabachera ? îl întrebă el printre altele. Ştii care.

Serdiuk rînji sarcastic.

— Căutaţi-o, căutaţi-o. S-ar putea s-o găsiţi, dar să văd dacă vă dă mîna s-o luaţi.

Mai mult n-au izbutit să scoată de la el.

Cînd s-a întors maşina plecată, începea să se lumineze. Şoferul îi raportă lui Ţvetkov că Otkalenko era în afară de pericol.

Au revenit la Moscova în tăcere.

Dimineaţa, în birou la Ţvetkov, s-a ţinut o scurtă consfătuire.

— O întrebare şi o rugăminte, spuse reprezentantul miliţiei economice. Desigur că va trebui să ne ocupăm îndeaproape de magazinul lui Tulikin. Se pare că-i un afacerist de mare anvergură şi cu legături vaste. Aici miroase a delapidări serioase.

— O afacere cu perspective mari, rosti cu emfază Sviridov. Va avea un răsunet colosal. Iar primul merit îi revine grupei tovarăşului Ţvetkov.

Şi-i făcu prietenos cu ochiul lui Feodor Kuzmici. Acesta însă nu reacţionă la compliment.

Losev, care şedea într-un colţ, se gîndea scîrbit : „Ia te uită ! Pesemne că s-a schimbat direcţia vîntului." Nu reuşise încă să-şi vină în fire după cele aflate în dimineaţa asta : rănirea lui Igor Otkalenko şi inexplicabilul drum făcut de Tulikin cu Svetlana la vilă. Fără să mai aştepte sfîrşitul consfătuirii, l-a rugat la telefon pe tatăl său, profesorul Losev, eminent chirurg, să-l examineze pe Otkalenko. Ar mai fi vrut s-o vadă imediat pe Svetlana, dar nu putea s-o facă fără permisiunea lui Ţvetkov. Ascultă distrat discuţiile celor din jur şi numai cuvintele lui Sviridov reuşiseră să-i atragă atenţia.

— Să auzim întrebarea, spuse în clipa aceea Ţvetkov.

— Poftim. În ce stare aţi lăsat vila ? Tulikin s-ar putea întoarce acolo oricînd.

Țvetkov zîmbi.

— Am ținut seama. Vila e în ordine, percheziția n-a lăsat urme.

— Dar curtea ?

— I-am făcut și ei toaleta.

— Bine, se liniști reprezentantul miliției economice. Acum rugămintea. Cred că deocamdată ar fi bine să-l lăsăm liber pe Tulikin. În orice caz, nu trebuie să afle că l-ați arestat pe Serdiuk, ca să-și vadă liniștit de „treabă".

— Asta-i mai greu, clătină Țvetkov din cap. Tabachera e acum la el, dar să nu vă închipuiți că are de gînd să și-o oprească. Dimpotrivă, are s-o vîndă cît mai repede. Trebuie înhățat fără nici o întîrziere !

Reprezentantul se pregătea să obiecteze, dar Țvetkov îl opri :

— Vă înțeleg perfect. Dacă va fi cît de cît posibil, o să vi-l lăsăm pe Tulikin. Acum însă propun să lăsăm problema deschisă pînă îl interogăm pe Serdiuk.

— Și pînă stăm de vorbă cu Svetlana Gorina, se grăbi să adauge Vitali.

Cu aceasta, consfătuirea luă sfîrșit.

În timp ce se împrăștiau, Vitali se apropie de Țvetkov.

— Feodor Kuzmici, îmi permiteți să vorbesc cu Gorina ?

— După interogatoriu.

Vitali oftă, dar nu îndrăzni să insiste.

În cabinet mai rămăsese el, Țvetkov și, spre mirarea lor, Sviridov.

— Felicitările mele, Feodor Kuzmici, spuse Sviridov întorcîndu-se cu fața la Țvetkov și zîmbind. Ai avut norocul să prinzi un pește zdravăn !

Țvetkov ridică din umeri, dar Vitali nu se putu reține și strecură veninos :

— Suvorov spunea că norocul înseamnă știință.

— Știință avem, dădu din mînă Sviridov. Altele n-or fi, dar asta este. Și, făcînd semn cu capul spre Vitali, adăugă : Ce băieți învățați ai ! Auzi, citează pe de rost din Suvorov !

Cînd l-au adus pe Serdiuk, tustrei s-au întunecat la față și au curmat discuția. Sviridov se uita la el cu ochi răi și cu oarecare teamă, Țvetkov — obosit, aproape nepăsător, iar Vitali nu-și putea ascunde curiozitatea. Pentru prima oară avea de-a face cu un asemenea specimen, mai periculos decît Șuiu și decît toți cei pe care avusese prilejul să-i întîlnească.

Serdiuk le aruncă din ușă o privire fulgerătoare, cîntărind situația, apoi își plecă ochii. Fața lui prelungă, cu pleoapele înroșite și cu buzele subțiri, bătrînești, era impasibilă. Doar broboanele de sudoare, abia vizibile deasupra sprîncenelor roșcate, trădau o frămîntare ascunsă. Această față subțiratică și bolnăvicioasă contrasta ciudat cu trupul masiv și puternic al banditului.

— Șezi, Serdiuk, i se adresă laconic Țvetkov. Ai de gînd să răspunzi la întrebări ?

— Pe cît oi putea, consimți cu modestie Serdiuk. De altfel, și-așa e limpede.

— Ce-i limpede ? aruncă în grabă Sviridov, parcă l-ar fi și prins cu ceva.

Serdiuk suspină docil.

— În primul rînd, am evadat din colonie. În al doilea rînd, am făcut diverse găinării prin gări. Pe deasupra am mai și opus rezistență la arestare. După cum vedeți, domnilor anchetatori, nu caut să neg nimic.

— E bine că nu negi, încuviință sever Sviridov. Înseamnă că înțelegi în ce situație te afli.

Serdiuk oftă din nou.

— Înțeleg, firește.

„Și-a dat seama că știm de Pocinski", se gîndi Țvetkov și întrebă :

— Cum l-ai cunoscut pe Pavel Ivanovici Tulikin și cum ai ajuns la vila lui ?

— Cum să ajung... răspunse Serdiuk cu glas nesigur, de parcă s-ar fi zăpăcit. Pot spune c-am închiriat-o. O simplă coincidență. Cum-necum, undeva trebuie să înnoptezi. Curată întîmplare, zău așa.

Își frecă intimidat mîinile noduroase, aspre, fără să ridice ochii. Apoi întrebă sfios :

— Îmi permiteți să fumez ?

— Fumează, îi întinse Țvetkov pachetul cu țigări, și-l întrebă iar : Pe Kosov îl cunoști de mult ?

Serdiuk trase cu sete din țigară, se uită în tavan și, încruntîndu-și gînditor fruntea lată, răspunse cerîndu-și parcă scuze :

— Nu-mi amintesc numele. Dacă l-aș vedea, poate.

— O să-l vezi, îi făgădui Țvetkov. Ia spune, dumneata ai lucrat cîndva în comerț ?

Serdiuk încuviință vioi din cap, ca și cum s-ar fi bucurat că poate, în sfîrșit, să răspundă afirmativ la ceva.

— Exact. Ca vînzător... și numi un oraș îndepărtat.

— Pe atunci s-a petrecut cumva acolo un furt ? Bijuterii și altele.

Serdiuk încuviință din nou.

— Îmi amintesc. Am auzit că făptașii au fost judecați. Toți au încasat pedepse serioase.

— Nu toți, rîse Țvetkov. Pînă la cel principal n-au ajuns.

— Ia te uită !

Interogatoriul mai continuă un timp în același spirit. Serdiuk povestea frumos, chiar cu pasiune, lucruri binecunoscute și evita prudent orice detalii periculoase. Țvetkov îl chestiona calm, metodic și tot așa de calm, aproape indiferent, asculta răspunsurile. Sviridov încercă de cîteva ori să ridice tonul, dar Serdiuk se prefăcea că se intimidează și nu mai știe ce să răspundă.

— Bine, Serdiuk, rezumă într-un tîrziu Țvetkov. Vom mai avea noi multe discuții. Acum, dacă ne-a fost dat să ne întîlnim, o să le trecem pe toate în revistă.

Serdiuk se declară grăbit de acord.

— Îmi dau seama, domnule anchetator. Chiar foarte bine, și de aceea am început să meditez mai adînc.

— Perfect. Mai bine mai tîrziu decît niciodată. Meditează. Dar pînă una-alta, spune-mi ce căuta fata aceea la vilă.

Pe fața lui Serdiuk se oglindi atîta uimire, încît Țvetkov își zise cu îndoială : „Gorina n-a ieșit din mașină. Poate într-adevăr nu știe că se afla acolo. Dar atunci..."

— Să mor dacă știu, răspunse aprins Serdiuk, strîngîndu-și mîinile la piept. Să nu mai văd soarele !

— Dar ce mi-ai spus de tabacheră ții minte ?

— Asta da. Serdiuk oftă dezolat. Mi-a scăpat din răutate. N-am văzut nici urmă de tabacheră.
— Ține seama că o vom găsi la Tulikin.
— E dreptul dumneavoastră.
„Oho, aici o să avem de furcă, se gîndi Vitali, care pînă atunci tăcuse. Pînă să recunoască, scoate untul din noi."
— Şi nici banii care se găseau în vilă desigur că nu-s ai dumitale, nu-i aşa ? îl întrebă Țvetkov.
— Firește. De unde să am eu, sfinte Sisoie, atîția bani ?
Țvetkov oftă.
— Da, Serdiuk, ai la ce medita. Şi te-aş sfătui s-o faci cît nu-i prea tîrziu.
— Exact ! Foarte bine-ați spus : cît nu-i prea tîrziu, reacționă prompt Serdiuk. Cine știe, poate îmi mai amintesc cîte ceva.
— Bine, să aşteptăm. Cu dumneata n-avem de ce ne grăbi. Cred că înțelegi şi singur.
După ce l-au dus pe Serdiuk, Sviridov i s-a adresat lui Țvetkov, pufăind nemulțumit :
— Ai o răbdare, Kuzmici, de-a dreptul îngerească. Ba încă îi mai şi vorbeşti cu „dumneata". Ehe, să fi picat el pe mîna mea în alte vremuri... dar tu te ții tare. O să mai discutăm noi despre asta.
Țvetkov îi răspunse încruntat :
— Dar informarea aia de-atunci tot n-am reuşit s-o dau.
— Nici nu trebuie ! se grăbi Sviridov să-l asigure. Nu mai este nevoie. Eu, frate, sînt om dintr-o bucată şi uite ce-ți spun : s-au cam grăbit să pună problema ta. Nu-i drept ! Pot s-o spun oricui : nu-i drept ! Ce, ancheta pe care-ai condus-o tu a fost o jucărie ?

Vorbea tare, înfierbîntîndu-se tot mai mult. Nu, Kuzmici, oamenii ca tine sînt la mare preț şi trebuie susținuți, în interesul cauzei comune ! Te rog să mă-nțelegi. Eu pentru cauză mă zbat, nu pentru amorul meu propriu, chiar dacă-l am. Cîți infractori n-ai descoperit, cîte cazuri n-ai descurcat în timp ce-ai mers pe... cum îi ziceți voi la asta... pe urma vulpii ! Aşa, tovarăşi !
Sviridov se pornise şi, ştergîndu-şi mereu cu batista fruntea leoarcă de sudoare, vorbea cu atîta patos, încît Țvetkov îl întrebă :
— Ce faci, repeți ?
— Ce ? răspunse Sviridov nedumerit.
— Te pregăteşti pentru şedință ?
— A ! Mă judeci greşit, Kuzmici. Eu am venit la tine cu sufletul deschis, fără ocolişuri. Uite, vezi că vorbesc de față cu dînsul — şi făcu semn cu capul spre Vitali. Pentru că şi el e membru al colectivității noastre.
Vitali tăcea, reținîndu-şi cu greu indignarea. Nici nu se aştepta la atîta stăpînire de sine. Însemna că învățase să chibzuiască şi să cîntărească înainte de a spune ceva, chiar şi în cercul cel mai apropiat, printre tovarăşi. Iar de data asta Vitali îşi spuse că e inutil, ba chiar neindicat, să intre în conflict cu Sviridov. Lasă-l să vorbească, să spună tot. În asemenea cazuri e mai puternic cel care tace şi ascultă. Dar, bineînțeles, el n-are de gînd să tacă la infinit !
Sviridov ieşi după puțin timp. Cînd se închise uşa în urma lui, Vitali aruncă :
— Cameleon, asta-i.
— De ce cameleon ? se interesă Țvetkov.

— A văzut că am cîştigat noi şi acum îşi schimbă culoarea.
— Poate că şi-a recunoscut sincer greşeala.
— Vorbiţi serios, Feodor Kuzmici ?
— Chiar foarte. Poftim şi dovedeşte că-şi schimbă numai părul ! Va începe să ţipe la toate şedinţele şi prin toate cabinetele că el e prietenul nostru, că a greşit cîndva, iar acum îşi dă seama, şi cîte şi mai cîte ! Poftim, zic, şi dovedeşte.
— O să încerc !
Ţvetkov dădu din mînă a lehamite.
— E treabă multă, toţi sînt grăbiţi, iar el se pricepe să iasă totdeauna cu faţa curată. Ba unora le-a devenit chiar simpatic. Aşa se menţine.
— Feodor Kuzmici, spuse Vitali solemn, am venit aici îndemnat de conştiinţă, am văzut cît de curate trebuie să ne fie mîinile şi sufletul şi vă spun : îl scot eu la lumină pe Sviridov. Uite, o să vedeţi !
— Văd doar că nu mi-a fost de ajuns un discurs, zîmbi Ţvetkov. Şi de lucrat, cine mai lucrează ? Se uită la ceas. Hai, drăguţule, fuga la muzeu şi stai de vorbă cu Gorina. Apoi, privindu-l maliţios pe Vitali, care se luminase la faţă, adăugă : Eşti în misiune, e clar ? Cît despre conştiinţă, mai vorbim noi. O am şi eu, scumpule, poţi să nu te îndoieşti. Iar pe tipul ăsta o să-l punem noi împreună cu botul pe labe.

Primul om pe care l-a întîlnit Vitali la muzeu a fost Antonina Stepanovna. I se păru slăbită, obosită. Faţa ei umflată era umbrită de cearcăne vinete sub ochi, iar colţurile gurii i se lăsaseră într-un rictus amar. „Suferă din cauza fetei“, îşi zise Vitali. Îi era milă de ea, dar ce-i putea spune, cum s-o consoleze ? Liuda, fetişcana aceea stricată, pe care nimeni n-o mai iubeşte afară de dînsa, va fi judecată ca hoaţă. A meritat-o din plin şi numai inima ei de mamă poate să nu-şi dea seama... Ba nu, mai fusese şi Vaska. Şi el o iubise pe Liuda şi nu observase nimic...
Cînd pătrunse în antreul strîmt, Antonina Stepanovna tocmai ieşea de la garderobă cu o ceaşcă de ceai fierbinte în mînă. Îi răspunse încurcată la salut şi-i evită privirea.
O găsi pe Svetlana aşezată la un birou mic, lîngă fereastră. Cînd îl văzu pe Vitali, bătu din palme bucuroasă.
— Dumneata erai ?
— Eu. Te miri ?
— Teribil ! Ştii de ce ? Surîdea şi-l privea enigmatică. Apoi îşi luă seama : la loc, te rog.
Vitali se aşeză şi o întrebă la rîndul său :
— De ce te miri ?
— Uite-aşa ! Tocmai îmi frămîntam mintea cum să dau de dumneata. Pe cuvînt !
— Dumneata... să... ?
Pesemne că arăta foarte fîstîcit şi fericit, fiindcă Svetlana îşi pierdu şi ea cumpătul.
— Aveam o treabă... ştii doar ! se dezmetici ea. Aseară am văzut tabachera. Ce zici de asta ? Urma să-mi telefoneze azi, dar, bineînţeles, n-a făcut-o. De altfel, aveam eu o presimţire !
— Ai văzut tabachera ? se minună Vitali. Povesteşte-mi totul pe-ndelete.
Şi Svetlana începu, poticnindu-se, să-i relateze cum a apărut Pavel Ivanovici — ea îl numea Ivan Iva-

novici — la muzeu, cum au mers împreună la vilă, cum a adus tabachera, cum...

Vitali asculta, cerîndu-i din cînd în cînd precizări. Iar cînd auzi că lui Pavel Ivanovici nu i-au ajuns banii să cumpere tabachera, exclamă înciudat :

— Ba a cumpărat-o ! Are bani să-i mănînce cu lingura ! Adusese o servietă plină !

— Nu mai spune !

— Asta e. Şi unde v-aţi despărţit ?

— M-a lăsat lîngă hotelul Moscova. Aveam ceva de cumpărat. Dar l-am revăzut în aceeaşi seară.

— L-ai revăzut ?

Ceea ce îi povestea Svetlana făcu să se nască în mintea lui o bănuială. Trebuia să alerge neîntîrziat la Ţvetkov şi să i-o împărtăşească. Pe faţa lui Vitali se oglindea atîta nerăbdare, încît Svetlana se porni pe rîs.

— Trebuie să pleci, da ?

— Trebuie.

— Ascultă. Îi puse mîna pe braţ. Ascultă, ai totuşi o muncă îngrozitoare, nu-i aşa ?

— Nu, de loc !

— Îngrozitoare, îngrozitoare, nu încerca să mă convingi. Îmi place însă că ţii aşa de mult la ea.

— Ei, dacă-i pe asta, trebuie să-ţi spun că şi dumneata ai o muncă îngrozitoare.

— Eu ? De ce ?

— Delegaţii îndelungate...

Svetlana roşi.

— Cel puţin eu mă întorc teafără.

Vitali avu deodată impresia că în discuţia lor pătrunde o undă de căldură şi, simţind cu toate fibrele fiinţei sale cum se scurg clipele, îi spuse :

— Sînt nevoit să mă grăbesc, dar o să-ţi telefonez chiar astăzi. Dacă-mi dai voie.

Svetlana zîmbi.

— Parcă-ai fi copil. Ştii ce ? Sună-mă diseară acasă.

— Acasă ? Da, sigur. Neapărat te sun. Şi notă în grabă numărul. Nici nu bănuia unde o să se afle în seara aceea.

Ziua începută cu interogatoriul lui Serdiuk se desfăşura în ritmul ei obişnuit, febril, plină de probleme urgente, importante, ultraurgente.

— Poate că ai dreptate, dădu gînditor din cap Ţvetkov cînd Losev îi împărtăşi bănuielile sale. Ia o maşină şi du-te. Iar cînd Vitali ajunse la uşă, îl întrebă : De Otkalenko n-ai uitat ?

— Cum să uit ! Se opri şi se uită la ceas. Mă duc acum la tata, iar de-acolo plec imediat la hotel.

— Şi telefonează-mi.

Vitali surîse.

— Se-nţelege de la sine.

Vitali urma să-l ducă pe tatăl său la spital. Şoferul Kolea ajunse în cîteva minute la Institutul unde lucra profesorul.

— Dovedim oare ? întrebă el îngrijorat, frînînd în faţa intrării impunătoare, încadrate cu două rînduri de coloane în părţi.

— Ce-ţi veni ? zîmbi Vitali. Îl duc numai aşa, pentru siguranţă.

Intră valvîrtej în cabinet şi bătu din călcîie :

— Profesore, maşina vă aşteaptă.

Losev-tatăl şedea pe marginea unui scaun, în halat, şi îşi nota ceva grăbit. Cînd îşi văzu fiul, făcu o strîmbătură.

— Tu, Vitik, mă pui mereu în situaţii delicate, zise el ridicîndu-se şi scoţîndu-şi halatul. Mai întîi m-ai dus la băiatul acela. Mă rog, acolo existau într-adevăr unele îndoieli.

— Vezi ?

— Da, asta o-nţeleg. Deşi spitalul are consultantul lui şi, după cum ai văzut, totul s-a terminat cu bine. Apropo, temperatura lui Vasea ăsta a fost azi-dimineaţă normală. Începe să aibă şi poftă de mîncare.

Vitali zîmbi.

— Va să zică ai telefonat din nou.

— Natural, ridică din umeri bătrînul. De vreme ce am consultat un bolnav... şi, pe urmă, după tot ce mi-ai povestit despre el... Şi încheie ferm : Însă acum, să-l consult pe Igor, pe lîngă că-i o lipsă de delicateţe, dar e chiar ridicol. Există şi acolo medici excelenţi. Pe Rudnev şi pe Ghinzburg îi cunosc personal, de multă vreme.

Îşi atîrnă totuşi halatul în dulap şi-şi luă haina de pe speteaza scaunului.

— Asta-i numai pentru liniştea noastră, tată. Pe urmă, mai e şi Alla...

— Alla e şi ea de meserie. I s-a explicat că nu-i nici un pericol.

— Dar plînge tot timpul !

— Aşa şi trebuie. De asta i-e nevastă.

— Tată !

— Lasă, vezi doar că merg !

...Peste două ore, după ce îşi dusese tatăl înapoi la institut şi se liniştise definitiv în privinţa prietenului său — profesorul afirmase că Igor scăpase destul de ieftin — Vitali ajunse la hotelul Moscova. Îi arătă administratorului de serviciu legitimaţia şi află adresa portarului care fusese de serviciu cu o seară înainte. De fapt, lucrau doi portari în acelaşi schimb, însă pe Vitali îl interesa numai cel gras şi mai în vîrstă, cum îl descrisese Svetlana.

Portarul bătrîn locuia într-o străduţă pe Arbat şi nu i-a fost greu să-l găsească. Ignat Matveevici „slujea poarta", după propria-i expresie, de patruzeci de ani, şi apucase încă vechea „Praga". Căsca de plictiseală, neştiind cum să-şi umple jumătatea de ceas care mai rămăsese pînă să plece după „Vecerka"[1], cînd îl auzi pe Vitali sunînd la uşă. Îşi pofti musafirul să şadă şi se pregătea să-i povestească cum chefuia „la ei" Savva şi ce bacşişuri dădeau „ultimii burjui, pînă cînd au fost luaţi în gheare". Dar Vitali spuse că se grăbeşte şi-i canaliză delicat amintirile spre seara din ajun. Memoria profesională nu-l trădă pe moşneag. Şi-l aminti imediat pe impunătorul Pavel Ivanovici, care întrebase de „numărul 112".

— Întîi a telefonat sus.

— N-aţi auzit ce-a spus ?

— Cum nu ? Am tras cu urechea, fiindcă vorbea cam pe ocolite.

— Ce înseamnă „pe ocolite", se miră Vitali.

Bătrînul zîmbi şiret.

— Înseamnă că spunea cam aşa : „E-n regulă, pot veni ?" Celălalt pesemne i-a răspuns : „Cobor eu". Iar ăsta : „Nu, mai bine urc eu". Şi s-a dus.

[1] Vecerniaia Moskva — ziar de seară.

Vitali își luă în grabă rămas bun și alergă la mașină. Peste zece minute era înapoi la hotel.

— Numărul 112 ? repetă administratorul și se uită în registru. E ocupat de domnul Lasar cu soția, comerciant din New York. Și, după o clipă adăugă : De altfel, eliberează apartamentul.

— Pleacă ? întrebă Vitali îngrijorat.

— Cu avionul, în patrie.

— Pot afla exact cu ce cursă ?

— Cum să nu, se poate.

Vitali îi telefonă lui Țvetkov.

— Mda... interesantă poveste, rosti acesta gînditor, apoi ordonă : Vino să mă iei. Mergem la aeroportul Șeremetievo. Repede.

Începea să se însereze cînd mașina trecu în goană pe bulevardele înverzite ale prospectului Leningrad. În dreapta licăriră luminile hotelului Sovetskaia, pe urmă stadionul Dinamo, turnurile bizare și zidul crenelat al palatului Petrovski, apoi, în stînga, după copaci, țîșniră sub cerul întunecat blocurile înalte ale construcțiilor noi de la Aeroportul Central, cu reflectoarele rubinii de semnalizare. La o încrucișare, mașina se afundă într-un tunel lung și ieși la suprafață pe șoseaua Leningrad. De o parte și de alta se iviră iar blocuri uriașe de clădiri noi. Fîșia lată a șoselei, avînd la mijloc peluza despărțitoare unde începuseră să răsară firicele verzi de iarbă, ducea tot mai departe. În stînga se profila grilajul artistic lucrat al parcului gării fluviale, apoi mașina traversă rîul Moscova pe un pod zvelt. Mai departe, sub alt pod, se contura panglica cenușie a șoselei de centură. Peste cîteva minute, mașina coti în dreptul unui indicator și o porni pe șoseaua aeroportului.

Într-o clădire mică, separată de aerogară, îl găsiră pe șeful vămii, un om calm, zgîrcit la vorbă, îmbrăcat în uniforma lui de culoare verde.

Ofițerii se legitimară, apoi Țvetkov spuse :

— Va să zică, peste două ore pleacă avionul de Paris.

— Peste două ore și cincisprezece minute.

— Formalitățile cu pasagerii n-au început ?

— Nu încă.

— Am picat deci la timp. Cu acest avion urmează să ne părăsească un oarecare domn Lasar care, după informațiile noastre, se află în posesia unei, cum să spun...

— Relicve istorice, îi suflă nerăbdător Vitali. Furată de la un muzeu.

— Ce anume ?

— Tabachera lui Dostoievski, preciză Țvetkov. O tabacheră veche, de piele.

— Bine, voi da dispoziții. Dumneavoastră așteptați în sala de revizie. Nu strica să vină și cineva de la muzeu, ca s-o identifice pe loc.

Țvetkov se uită la Vitali.

— Ne permiteți să telefonăm la muzeu ? îl întrebă acesta pe șeful vămii.

— Vă rog.

Vitali formă numărul și rugă să i-o dea la telefon pe Svetlana Gorina.

— La Șeremetievo ? se miră Svetlana. Așa departe ? Și ce să fac acolo ?

— Să recunoști tabachera lui Dostoievski. Vin îndată să te iau.

— Tabachera? Nu mai spune! S-o recunosc din nou? Mi se-nvîrte capul! Dar ce să mai lungim vorba, vino cît mai repede!

Pe întuneric, strecurîndu-se printre copaci, Ţvetkov şi Losev ajunseră la incinta viu luminată a aeroportului internaţional. De ambele părţi se întindeau pavilioanele de sticlă ale sălilor de revizie — unul pentru călătorii sosiţi, altul pentru cei care pleacă. Aşa cum arătau scăldate în lumină pe fundalul întunecat al pădurii, cu siluetele ce se mişcau în interiorul lor, pavilioanele i se păreau lui Vitali nişte acvariumuri gigantice.

— Tare-aş vrea să ştiu ce-o să pescuim azi, spuse el făcînd semn spre un pavilion.

— O tabacheră, îi răspunse Ţvetkov. Şi cu asta, basta. Acum mergem drept la ţintă, scumpule. Îmi spune inima. Pînă şi cea mai încîlcită urmă de vulpe trebuie să se termine undeva.

Şi Vitali porni iar cu maşina — a cîta oară astăzi?

În drum spre aeroport, Svetlana îi spuse:

— Ştii, parcă mi-e teamă. Cum o să luaţi tabachera de la domnul ăsta?

— N-o luăm, o confiscăm, zîmbi Vitali.

— Totuşi mi-e teamă. Dar sînt şi grozav de curioasă. În general, a fost o întreagă istorie cu tabachera...

— Oho, nici n-o cunoşti în întregime. O să-ţi povestesc eu.

— Curînd?

— Foarte curînd, zîmbi din nou Vitali.

Pe figura fetei lunecau umbre şi lumini de la becurile din jur. Vitali adăugă:

— Datorită tabacherei ne-am cunoscut.

— Încă un capitol din istoria ei, rîse Svetlana.

— Şi nu cel mai lipsit de importanţă.

Tăcură amîndoi.

Sala de revizie îi întîmpină cu lumină orbitoare, îmbulzeală şi zgomot. Pretutindeni forfoteau pasageri agitaţi, hamali, ghizi, răsunau exclamaţii şi explozii de rîs.

Sala era împărţită în lungime printr-un şir îngust de mese pentru controlul bagajelor, întrerupt de ghişee mai înalte, unde vameşii făceau formalităţile necesare. Spre ele se scurgeau şiruri scurte de călători încărcaţi cu valize, cutii şi saci de voiaj. Lîngă unii aşteptau hamali cu bagaje.

Vitali nu-l găsi imediat pe Ţvetkov, care şedea retras lîngă peretele de sticlă, în dreptul unui ghişeu unde lucra un vameş tînăr, zîmbitor. Ţvetkov îi arătă din ochi un om scund, foarte robust, cu pălărie, haine gri în carouri şi papion galben la cămaşa albă ca neaua. Îşi scosese pardesiul, dar faţa tot îi era lac de transpiraţie. Ochii săi mari, bulbucaţi, urmăreau nerăbdători mişcările vameşului. Era, desigur, domnul Lasar. Alături se afla o femeie căruntă, tot rotofeie, mai înaltă decît el, cu faţa obosită şi flegmatică.

Vitali se apleacă spre Svetlana şi-i şopti:

— Acuşi începe spectacolul. Să mergem mai aproape.

Domnul Lasar ajunse repede în dreptul vameşului. Acesta îi cercetă sumar actele şi rosti zîmbitor, arătînd spre masa lungă de-alături.

— Poftiţi, vă rog. Lucrurile dumneavoastră sînt aici.

Pe masă erau trei geamantane cu etichete pestrițe și doi saci de voiaj. Vameșul se apropie și-l invită :

— Fiți amabil și deschideți-le.

Lîngă masă apărură alți doi vameși.

— Nu-nțeleg, protestă nervos domnul Lasar, vorbind rusește, deși cu un puternic accent străin. Ce s-a întîmplat ? De ce atîtea șicane ?

— Nu-i decît controlul vamal obișnuit, îl asigură unul dintre vameși.

— Dar pe alți pasageri nu-i puneți să desfacă bagajele ! Protestez ! Eu sînt prieten cu președintele ! Mă voi plînge ministrului dumneavoastră !

Țipa tot mai tare, dar nu deschidea geamantanele. Femeia căruntă se strîmbă dureros, apoi spuse încet :

— Mă obosești, Henri. Și se uită lumea la noi. Mai mare rușinea !

— N-au dreptul ! se întoarse Lasar spre ea.

A fost totuși nevoit să deschidă geamantanele.

Mai întîi s-au găsit înăuntru două icoane de lemn, înnegrite de vreme. Erau învelite în celofan și legate bine cu sfoară.

— Aveți autorizație de la Ministerul Culturii ? îl întrebă un vameș.

— Ce legătură are asta cu ministerul ? răspunse dînsul enervat. Le-am cumpărat de la persoane particulare.

— Așa e legea la noi, domnule Lasar.

Revizia continua.

Vitali și Svetlana într-o parte, iar Țvetkov în cealaltă, amestecați în mulțimea pasagerilor și a persoanelor venite să-i conducă, nu-și luau ochii de la geamantanele deschise, înșirate pe măsuța de control. Vameșii scoteau cu îndemînare conținutul. Erau acolo borcane cu icre, sticle de vodcă, obiecte de artizanat, un ceas „Vîmpel", un Zorki-4 nou, un album gros cu vederi din Moscova, jucării de lemn viu colorate, lenjerie și alte lucruri.

Un vameș începu să cerceteze albumul. Vitali și Svetlana schimbară o privire.

— Nu știe unde să caute, șopti ironic Vitali.

Deodată vameșul se apucă să scoată repede și cu siguranță ilustratele din album. Aproape în spatele fiecăreia erau ascunși bani sovietici în bancnote de cîte 25 și 50 de ruble.

Lasar se înroșise ca racul, dar tăcea.

— Sîntem nevoiți să vă facem un proces-verbal de contrabandă, spuse vameșul strîngînd și numărînd banii.

— Mă rog, ridică Lasar din umeri, căutînd să pară indiferent. Pesemne că mai aveți vreo lege pe care n-am apucat încă s-o cunosc.

Vameșul rîse în zeflemea.

— Că e interzis să scoateți valută știți, domnule Lasar. Altfel nu v-ați fi dat atîta osteneală s-o ascundeți, ci ați fi menționat-o în declarație.

Lasar aproape nu-l mai asculta și urmărea tot mai alarmat cum îi controlează vameșii celelalte lucruri. În sfîrșit, exclamă agitat :

— Dumnezeule, cred c-am uitat ceva la hotel. Da, chiar așa ! Și declară hotărît : Trebuie să mă întorc.

— Mai aveți numai un ceas pînă la plecare, domnule Lasar, observă un vameș. Administrația hotelului vă va trimite prin poștă ce ați uitat.

— Nu, nu se poate! se neliniști omul. Vreau cît mai repede. Soția mea...

— Merg cu tine, Henri, spuse ea și adăugă nedumerită: Ce-ai uitat?

Dar soțul ei își și trăsese pardesiul pe mîneci și alerga spre ieșire.

— Domnule Lasar, îi strigă din urmă vameșul. Revizia s-a terminat. Trebuie să mai facem și procesul-verbal!

— Pe urmă, pe urmă! Opriți lucrurile aici!

Două mașini au pornit spre hotel aproape în aceeași clipă.

— Garantez că a uitat tabachera, rîse Țvetkov.

Peste cîteva minute a izbucnit un scandal monstru. Agitîndu-și pumnii, Lasar s-a repezit la camerista înspăimîntată, răcnind furios:

— Nu permit! Dă-mi imediat obiectul! Te dau în judecată! Asta-i hoție! Dumneata ai luat-o! Dumneata!

— Liniștește-te, Henri! Ce a luat? îl întreba disperată soția, frîngîndu-și mîinile. De ce strigi așa? O să faci un infarct!

— Lasă-mă! Tu nu știi nimic! țipa Lasar. Ea o să facă infarct! O dau în judecată!

Fețe curioase și alarmate se iviră în ușa apartamentului. În sfîrșit, apăru un locotenent de miliție și îl întrebă sever pe Lasar:

— Ce s-a întîmplat, domnule...

— Lasar, interveni administratorul.

— Femeia asta... asta... o arătă Lasar pe cameristă, mi-a furat un lucru.

— N-am luat nimic! Lucrez aici de unsprezece ani... se apără camerista, o femeie în vîrstă, gata-gata să izbucnească în plîns. Dar parcă...

— Ce lucru? o întrerupse locotenentul, adresîndu-se lui Lasar. Vă întreb ce lucru v-a dispărut.

Străinul tăcu, își roti ochii bulbucați asupra celor din jur și, după o clipă de ezitare, spuse calm:

— Pardon, m-am cam întrecut cu firea. Nu era decît o tabacheră veche de piele. Țineam la ea, ca amintire de la tata.

Svetlana, emoționată, își acoperi gura cu palma.

Toți se priviră nedumeriți.

— Pentru Dumnezeu, Henri, dădu deodată glas soția lui Lasar. Chiar eu am aruncat un fel de punguță veche oribilă. Dar nu era punguța noastră...

— Tu? Ai aruncat? Chiar tu? șopti sufocat Lasar, schimbîndu-se la față, și începu iar să zbiere: Unde-ai aruncat-o? Cînd?

— Azi-dimineață, cînd am făcut bagajele. Am găsit-o printre rufele tale și m-am mirat...

— Drace! „Te-ai mirat!" Și pe urmă?

— Am aruncat-o la gunoi. Mirosea așa de urît... și scutură scîrbită din umeri.

— „Mirosea urît!" bătu din picior Lasar.

— Gunoiul a fost ridicat azi de două ori, spuse administratorul.

— O, o!... țipă Lasar și se întoarse spre cei din jur. Gata! Finita la comedia! Apoi își înhăță soția de braț și o trase spre ușă. Mai repede! Putem încă prinde avionul.

Țvetkov, Losev și Svetlana se opriră lîngă intrarea luminată a hotelului.

— Asta-i tot, dragii mei, zise Ţvetkov. Tabachera ne-a părăsit definitiv. Păcat, zău.

Svetlana oftă.

— Şi totuşi, observă Vitali, ne-a mai făcut un ultim serviciu. Deşi calea pe care am urmărit-o n-a fost presărată cu trandafiri, n-am parcurs-o fără folos.

— Folos am avut, nimic de zis, încuviinţă Ţvetkov. Mergînd pe această cale, am descoperit ici-colo cîte ceva.

Şi Vitali încheie :

— Urma vulpii a dus spre fiare şi spre victimele lor, cum e şi normal. Şi i-a călăuzit pe vînători.

— Ce alegorie mai e şi asta ? izbucni Svetlana în rîs.

— Păi, nu-i aşa ? replică aprins Vitali. Cît timp există fiare, trebuie să existe şi vînători. Şi adăugă, ameninţînd cu degetul : Ca să nu mai fie jertfe şi pierderi. Ca să fie linişte.

— Tii, ce mai poet şi filozof ! Asta n-o ştiam ! spuse maliţioasă Svetlana.

Atunci interveni şi Ţvetkov.

— Dragii mei, la revedere. Ţie, pe mîine — făcu el spre Vitali, iar dumitale... şi se întoarse spre Svetlana. Sînt sigur că o să ne mai vedem. Apoi adăugă zîmbind : Mi-o spune intuiţia operativă.

După plecarea lui Ţvetkov, Vitali o-ntrebă :

— Pot să te conduc ?

Mergeau amestecaţi în mulţime, pe trotuarul larg, scăldat în lumina orbitoare a becurilor şi a vitrinelor. Apoi au intrat într-un părculeţ. În stînga, dincolo de şuvoiul zgomotos al maşinilor, se înălţa clădirea uriaşă a Teatrului Mare, iar alături Magazinul Central strălucea cu toate cele cinci etaje de sticlă ale sale. În dreapta, dintr-un scuar liniştit şi cufundat în semiîntuneric, se înălţa pe o stîncă albă statuia lui Marx. Contrastul îl făcu pe Vitali să cugete : „Aşa-i viaţa, variată şi grea !" Se uită cu coada ochiului la Svetlana. Privirile li se întîlniră şi zîmbiră amîndoi. De ce ? Cine ştie...

Mîine îi aştepta o nouă zi.

CUPRINS

Redactor responsabil: AUREL BUTCIUC
Tehnoredactor: AURICA IONESCU

Dat la cules 22.12.1967. Bun de tipar 28.02.1968. Apărut 1968. Tiraj 50.150. Broșate 45.080. Cartonate 5.070. Hîrtie tipar înalt B de 63 g/m². Format 700×1000/32. Coli ed. 14,11. Coli tipar 10,5 A. nr. 14.250. C.Z. pentru bibliotecile mari și mici, 47—31=59

Intreprinderea Poligrafică „Informația. Str. Brezoianu nr. 23—25 București R. S. România 498.